

IV A. 2457.

Behru audsinafšana,

$\frac{37}{100}$

jeb tā

Kreetas fainneeks,

Prahta Janis fawu dehsu Kristapu
audsinajis.

No wezeem raksteem isuehmis, pehz fchi laika wjadstibas
pahrtaisijis un pawairojis

E. Dünsberg.

Rihgā, 1874.

Drufats un dabujams pee brakteem Busch.

L. V. B.
№ _____ in. 2451

Part 50
✓ 1953

371 (28)

0303047966

No zensures atvešlets Rihgā, 23. oktobrī 1874.

Mihlee wezafi un behrnu-audsinataji!

Muhsu rakstneeziba schinis laikos eet itin labi us preel-
schu. Patlaban lasiju awises, ka pagahjuscha 1871. gadā
ween jau lihds simts jaunās grahmatas drukatas. Un kur
tad wehl tas pulks no sen drukatam? Tadehl jau ari ir
grahmatas us daschdaschadahm wajadsibahm, ka: par sem-
nu laukkopibu, par lopu-audsinaschanu un aissargaschanu,
par geografiju, wehsturi, weselibas kopschanu, un wehl zi-
tahm wajadsibahm; un kur tad wehl tas pulks daschadu
stahstu, dseesmu un dseiju jeb rihnju, kas arween wehl
nahk klahst un wairojahs. Tomehr wehl par weenu no
tahm ari wiswajadsigakahm leelahm par behrnu-audsi-
naschanu, gandrihs wehl it nekas naw rakstihst. Wahzee-
scheem par to ir tikdauds un tik daschadas grahmatas, ka
to waretu nosaukt par ihpaschu raksta-krahjumu. Un tas
ari ir wajadsigs. Zo us ko tautai gan wairak buhtu ja-
luhko, neka us freeetnu behrnu-audsinaschanu! Zo
no behrneem isaug leeli zilweki, un no zilweka pulka ro-
nahs tauta; un no tautahm ir wisa pasauke apdsihwota.
Da tad zilweki ween tikai ir, kam wajag wijadas
sinatibas un mahzibas. Tur klahst zilweki ir par wiseem
radijumeem tee wehrtigakee. Tadehl behrnu-audsi-

ſchana — kriſtiga behrnu-audſinaſchana ir ta
 pi rmaſa wajadsiba. Bet kad nu uſ muhſu rakſineezi-
 baſ laulu maſ pee tam kaſ ſtrahdahſt, tad jau laiſkeem
 uſ tam gaidiju, waj ne ſaraktiſhſ kahdu iſhu pamahzibu
 par behrnu-audſinaſchana. Bet kad neko neſagaidiju, tad
 gribeju patſ tahdu ſaraktiſht; tomehr eeſam to eeſahku;
 nahza manim rokâ wezſ laiſka-rakſtſ, kurâ atradu ari ſchahdu
 pamahzibu. To apluhkojiſ un atradiſ, ka ta pate, lai
 gan wezmodiga, tomehr pahrtaiſita ari muhſu laiſkôſ deretu
 par pamatu kriſtigahm kreetnahm behrnu-audſinaſchanaſ
 mahzibahm, eſ to nehmu preekſchâ, pahrtaiſiju, pahrlaboju
 pehz ſchi laiſka wajadsibahm, kaſ wairſ nebija wajadſigſ,
 to atmetu, un kur atkal kaſ truſka, tur peeliku tâ kâ to
 par tagad wajadſigu ſapratu, un nu dodu rokâ, Zumſ,
 miſlee wezaki un behrnu-audſinataji, lai Zumſ jel maſ
 buhtu kahdſ preekſchraſtſ un padomadewejs pee ta gruhta
 un ſwariga darba. Zeru, ka, ja ne daudſ, tatschu druſzin
 derehſ. To par to nelahdſigu behrnu-audſinaſchana, ko
 daudſ weetâſ pa mahjahm redſ, ir tâ janofkumſt un ja-
 nopuhſchahſ: „Kaſ ir taſ zilwekſ! — Kur tē pee wina
 ir redſamſ Deewa gihmiſ, kad wiſſch tik nekahrtigi teef
 audſinahtſ! — Ak wezaki — ak behrni! ſchehl par jumſ!

Za manim tē buhtu ruhmeſ, tad daudſ ko waretu
 par to rakſtiht; bet to nu newaru; tadeht tikdaudſ ſaku:
 daſchi wezaki ſawuſ behrnuſ palaiſch nabadſibaſ un ne-
 walâſ deht, daſchi neſapraſchanaſ deht un daſchi no leeſaſ
 wezaku miſleſtibâſ. Bet lai nu buhtu, kâ buhdamſ, ne-
 lahga behrnu-audſinaſchana ir un paleef behrneem par ſa-
 maitaſchana un pret tam ſchi gramatina doſ padomu.

Tas wez̄s behrnu - audsinaschanas raksts cesahlahs
schahdā wihsē:

Prah̄ta Janis, Kreetas mahjas ſaimneeks,
bija jau wezigs, bet godigs un ſapratigs wihrs, ko wiſi
zeemataudis mihleja un zeenija. Wakards un ihpaſchi
ſwehtdeenās pehz baſnizaſlaika, kad laudim bija walas,
tad tee kreetnaki un prahtigakee zeema ſaimneeki un wezaki,
kam nepaiika, k̄a palaidneekem, frogā dſert un murkſchkeht,
tee ſanahza pee Prah̄ta Jana ar winu iſrunatees, par
daſchahm pee mahjas-dſihwes wajadſigahm leetahm. Schis
preezigi tos ſanehma; un ja gadijahs kahds aluſmalziſch
pee rokas, tad ari ar to tos pazeenaja, un ſarunajahs par
daſchdaſchadahm mahjas wajadſibahm. Janis, k̄a wez̄s prah-
tawihrs, ſinaja ſcho to paſtahſtiht un daſchās weetās labu
padamu dot. — Niſ zitahm ſarunahm wiſch reis teem
ſahka ſtahſtiht, „K̄a ſawu dehlu Kriſtapinu audsi-
najiſ,” kam nu bija atdewis mahjas un wiſu eedſihwi,
tapehz ka pats wair̄s newareja lahgi redſeht un ſaimneeze
ari jau bija miruſe. Kriſtaps prahtigi audſinahts, un ar
tehwa padomu kopā, mahjas arween jo wairak un tik kreetni
bija uſkopis, ka luſtes bija neween tahs uſſkatih̄t, bet ari
tanis dſihwot. Chkas bija uſſeptas, lauſi cekopti; ſirgi
un wiſi ziti lopi tahdi ruden̄i, tahdi pawafari, ka tik
dango ween; un tāpat ari wiſas zitas leetas; rati, ra-
guſ, ahrkli un kaſ ween pee mahjahm wajadſigs, bija uſ
to labako pataiſiti un derigi; tā k̄a wareja gan teikt:
Kreeta mahja bija ihſti kreetna mahja.

Einam̄s, ſcho uſkopschanu iſdarija ſapratiga galwa,

apdomiġs prahts un strahdigas rofas; bet otrahm kahtahm
ari tas, ka bija „Arona mahja.“

Toš Prahta Jana stahstus, par sawa dehla audsina-
schanu, ko winsch saweem drauceem pa wakareem stahstija,
tē nu esmu usrakstijis tahdōs paschōs wakarōs, ka winsch
toš stahstijis, un pasneedsu mihteem lasitajeem. Deews
lai dod, ka mums tee tiklabak eetu pee firds, ka tur
Jana drauceem un klausitajeem!

Dundaugas skolā 3. martā 1872.

G. D.

Rahditais.

Pirmais wafars.

- 1) Kas notizis preekšč Krišapa peedšimšchanās 1

Lap. p.

Otrais wafars.

- 2) Kā Kristapinšč mafās deenās koptis un audšinats 14
3) Kā par Kristapina dweščfeli gabdaja 18
4) Kā Kristapinšč wehl brehzis un winam nahzis pirmais sobš. 21

Trešhais wafars.

- 5) Kristapinšč mahza sawu tehwi 23
6) Kristapinam jamahzahš sawas behrta eegribas sawaldihš 30

Četortais wafars.

- 7) Kristapinšč mahzahš štaigahš un grib palikt škaugis 33
8) Tehws wehl šarunajahš ar sawu dešlu Kristapinu 37
9) Laba preekščšihme 42
10) Kristapinšč dabu rihtšes 48

Peektais wafars.

- 11) Ar šo Kristapinšč pa seemu latku lawejis 51
12) Šo Kristapinšč wafarā darijis 57
13) Welazepets un gudrineeks 60

Šestais wafars.

- 14) Šo Kristapinšč lihšš šchim mahziješ un šā tehws šo jopro-
jam mahza 70
15) Kristapinšč dabu bakes (pakas) 76
16) Kristapinšč grib eeradinatēš netiškumus, un šā tehws winam
toš atradinajis 79
17) Šo Mahšchanas 82
18) Par šopu kaufšhanu 86

Septitais wafars.

- 19) Kā Kristapinšč šqataišahš školā eet 87
20) Kā Kristapinšč školā mahziješ, un šo školotajš manim štaštija 95
21) Wehl par školu un šā školotajš ar školeeneem runajis 104

Afrotais wafars.

22) Kristaps top nofauktis par ratukaklu un par besdeewigu puiku	125
23) Par Kristapa dufmahm un kà winsch mahzijses tahs sawaldihht	137
24) Kà jaunās deenās jagabda, lai mēerigu firdi war dabuht un patureht	141

Dewitais wafars.

25) Kà Kristaps mahzijses palikt par labu fainneeku un mahjas labi walbihht	151
26) Kà Kristaps fawu wezaku dšimšchanas-deenas godajis	159
27) Kristaps eet pirmureisi pee Deewa galda	166

Defmitais wafars.

28) Kristapu atnem no skolās; tomehr winsch arween mahzahs joprejam	176
29) Ko Kristaps fwehtdeenās pehz basnizaslaika darijis	182
30) It kas no jauna pee Kristapa	185
31) Wifs tas stahstis ar kashahm beidsahs	190

—*—

Pirmais wakers.

1) Kas notizis preešch Kristapa peedšimschanas.

Swehtdeenas pawakarā, kad draugi nu zeemini atkal šanahja pee weza Prahta Jana, tad, tā jau ikreis draudšigi apšweizinašufchees, wišch ar teem eefahka tā runaht: Mani draugi! Soliju jums stahstih par šawa dehla audšinašchanu. Ja jums tas patihkams, tad to ar Deewa palihgu nu gribu dariht?

Wiš bija labpraht ar meeru un Janis tā eefahka:

Juhs sineet: behrni ir wezaku dahrgaka manta, par to teem jagahda wairak ne tā par wišahm zitahm lectahm. Tee ir pee wiņu šrdihm peeaugušchi — ir wiņu meefa un ašinis, — wiņu preeš un ažu jaufums; — teem wiņu pehdās ja-eefahpj un ja-dšihwo; — tee ir wineem lihdsigi Deewa gihmis un lihdsimantineeeki laižigas un muhšchigas labkļahšchanahš, tee ir zilwežibas fakne un dihgli: jo no behrneem isaug leeli zilweki un no leešem zilwešem rodahš tauta un tautas; un no tautahm ir wiša pafaule apšihwota, u. t. j. pr. — Kā mehš gribam lai mums labi kļahjahš: tā ari wehlamees, lai muhšu behrneem labi kļahjahš. Bet kad to wehlamees, tad ari uš to jagahda: — mums tee prahtigi un pa godam — prahtigi, pa godam un kristigi ja-audšina.

Jo tā behrus mašušch audšinats,

Tahds leelam daba ir un prahtis.

Kahdu amatu meisteris mahžekleem eemahja, tahdu tee šrahda: tapat, lahda wišē wezaki šawus behrus audšina,

tahdu tee deenâs isaug, israhdahs un dsihwo. Râ wezais Stenders jau dseedaja:

Baro tos kâ fâwenus,
 Audsini kâ kumelus,
 Tad tew wairak loyi buhs:
 Pascha behrni loyi kluhs u. t. j. pr.

Un waj juhs neredjat kâ wehl tagad dauds wezafi dsihwo. Tehws ir dsehrajš un kihweklis un daudsahm mahtehm tas eeradums, ihpaschi kad tahdâs deenâs staiga, ka tad ir nemeerigas, dufmigas, kihwejahs, schkendahs, lahdahs un neweens newar tahm pa prahtam istift un isdariht. Râ no tahdeem wezakeem war zelttes labi behrni? Jo no ko zita tad behrns sa-aug mahies meefâs, neka no tahdahm meefahm, dabas un prahta, kahds ir wezakeem? Un kad tahdi wezafi behrnus audsina, kâ tos audsina? Tos lahd, schkend, lama un gahna, par lopeem, rakareem, duleem, schkuleem un kâ wehl sinadami. Râ tahdi behrni war labi isaugt, kam wezafi nowehl tahdu launu? Un kad paschi behrneem dsirdot blautstahs un runa wisadus launus wahrduš, un behrneem redsot dara wisus netikumus; kâ behrni pee tahdeem wezakeem war labi isaugt? Kas paschi, staiga un brada pa grehku dubleem un wisadeem melu- un lahstu-netihumeem, teem sinams wizau behrni pakal staiga, un kad tos ar skaidru dsihwi, kristigahm pamahzibahm un Deewa luhgšchanahm nekad nenotihri, tad teem schee netikumi ee-aug un eekruhpy til dsili eekschâ, ka tahdu behrnu firdis un dsihwi nekad wairš newar skaidrn dabuht; un jo tos us labu skubina, jo tee fawâ atlâ neprahtibâ schkifdamees nejauki gudri esot, to nem par launu un tihscham neklausa. Kad tahdeem skolâ waj deenestâ fawas netiklibas deht ir kauns waj strahpe jazeesch, tad wezafi gaudahs un brehz, ka Deews winus psemellejis, wineem nelaimi un ziteem laimi pee behrneem peeschlihris: un nebuht ne-apluhko, ka ne Deews, bet paschi pee tam wainigi. — Sinams, ne

tahdi wezaki tihſham ſawus behrnus tà ſlikti audſina. Jo
 lai wezaki ir ſahoi buhdami, tomehr ſaweem behrneem tee ſliktu
 newehle; bet tee to dara no mulkibas; tadehl ka paſchi naw
 labak auguſchi un audſinati, tà tad praſtu ſawus behrnus
 labak audſinaht. Kristus pats ſaka: „Kaſ war wihna-
 ogas laſiht no ehrſchkeem jeb wihges no da-
 dſcheem? Ka hds kofs, tahdi augli. Tà ar, ka no tahdeem
 nemahziteem, rupjeem un neſapratigeem wezakeem war iſaugt
 labi uu kreetni behrni? Tadehl papreeſch wezakeem paſcheem
 wajag buht labeem un ja paſchi wehl nejuhtahs labi, ta
 jorauga tapt labeem, un kaſ to newar, taſ lai welti uſ
 labeem behrneem zere. Jo taſ ir par brihnumu, ka no
 netikkeem wezakeem iſdſimſi tikli behrni. Tadehl ari tik maſ
 ir kreetnu un prahtigu zilwefu paſaulê. — Pirmais padoms
 wezakeem, kaſ ſawus behrnus godam grib uſaudſinaht, ir
 Deewa peeluhgſhana. Juhs to newareet tižeht, zil taſ
 derigs pee behrnu-audſinaſchanaſ. Eſ pats to waru teift,
 kaſ taſ labums, kaſ eeſch manim ir, wiſwairak manim
 nahzis no mahtes firſnigas Deewa luhgſchanaſ par ſaweem
 behrneem. To wina pateſi darija un winaſ luhgſchanaſ
 naw bijuſchaſ weltigas. — Dirs padoms ir, ka behrni tuhdaſ,
 kad tee paſaulê nahſ, Deewam nododami un ne pee tam
 ſchahdi tahdi mahnu neeki darami, ka to daſchi neſapratigi
 wezaki mehds dariht. — Drefchs padoms ir, ka behrni tuhdaſ
 ar ſixu un apdomu apkopjami un audſinajami. Jhpafchi par ſcho
 padomu mehſ ſchinis wakara ſtundâs gribam
 ſarunatees. Sineet, behrni naw kaſpoſtu galwas, lai gan
 daſchahrt kaſpoſteem lihdsinajahs. Ja gribam labus kaſpoſtus,
 tad jaſehj laba fehlla un augot pareiſi ja-apkopj. Ja tikai
 weenu no ſchihm diwejahm leetahm truhtſt, tad lahgi ne-iſdoſees.
 No neeka fehklas buhs wahji ſtahdini, un kaut dahrsu jo
 trefnotu un koptu un ſtahdinaus gan laiſtitu, tomehr ſakru-
 puſchi un knapati tikai buhs. Tur preti ja fehlu gan labu

fehflu, bet stahdianus nekoftu ar finu un apdomu, tad tee ari fakruptu uu fawihftu; jeb waj tahrpi tos ifehftu un tee aif-eetu wehja. Tapat tas ir ar behrneem. — Kad nu juhs pieejateetes, ka mani behrni ta labi ifdewufchees, tad manim no pirma gala jafahl stahstih.

Esnu zehlees no fretneem un wefeligeem wezakeem un ari patš, paldees Deewam, alafch bijis wefels. Wezaki jau bija prahrtigi laudis, kas par manu audfinafchanu gahdaja, zil faprata. Tehws raudfija manu dabu un firdsprahrtu ta lozihrt un peedabuht, ka tam alafch wifu ifteizu un it neko preefch wina neflehpu; tadeht winsch mani ari wareja if-fargahrt no wifadahm fleyenahm blehdibahm un netiklibahm. Winsch alafch pamantja, kad fo nepareifi biju darijis, to ifprafija; un kad ifteizu, tad gan pahrrahja; bet turflaht peemahzija, zil tas jaunam zilwekam fflahdigs, kad tahdus netikumus no masotnes eerodahs. Tehwa wahideem tizeju, tadeht, to zeeti klaufijos un arween jo wairaf fargajos no tahdeem netikumeem, kas tehwan nepatifa. Kad pa-augu leelafš un jau fahku uf feewifchkeem fflatitees, tad winsch manim it noteefas peeteiza, pret jauneem feewifchkeem godu un kaunu tureht un eefch fewis alafch koft netwainigu firds-apfiau. Rujjus, lahftu un it ihpafchi befaunigus wahrdus nedrihtfteju pahrluhpahm laift, neds klaufitees, tur tahdus dabutu dfrideht. Un kad tahdus noklaufahs un neruna, tad tee ari, ja kahdreis prahta eekriht, tur nedabu eefaknotees un atkal inihkfti. Ta, paldees feheligam Deewam, paliku fklaidis no wifadeem jaunibas netikumeem, un diwdefmittfchetrus gadus wezs buhdams, nebiju zaur nekahdu befaunibu fawu jaunibas fpehku faudejis, neds fawu meesu gahnijis.

Weenreis fawa dšimfchanas-deena tehws mani nehma lihds birse, kas tepat aif peedarba, un abi apfehdamees apafch weza ofola. Tolait eekahpu 25. dšihwibes gada. Druzfjin atpuhtufchees, tehws uf mani teiza: „Schis ofols

manim tas mihlakais fokš pafaulé un fchè nofehstees manim ta mihlaka weeta; bet waj fini, kapehž? — „Nu, tà man to buhs finaht, tehws?“ es atbildeju. — „Tad tewim tagad to pateifschu“, tehws jo projam runaja. „Schè, apafsch fchi osola tawa mahte man pirmureif apfolija par bruhti palift. Igi pehž tahš jau prezeju un reisu reisehm fchè winas rozinu faheris, to uf tam usbildinaja. Gan maniju, fa winai pus lihds patifschanas bija pee manis; tomehr arween to isluhdsahs, lai wehl pagaidot. Tahda reisu no reises luhgšchana pagaidiht, manu firdi wehl waitak uf winas eefildija; un fahdā fwehtdeenās pawafarā, fad atkal pee tahš nogahju, — tas bija tà ap Mikeleem — un to usdabuju, manim lihds nahft pazeeraht, mehš atnahzam apafsch fchi osola un schini pafchā weeta pafehdamees. Brihtinu klusu fehdejufchi, nehmu winas rozinu un to pee kruhtim peespeedsams tà eefahku: „Mihla Anina, tu labi redsi, fa tewi mihlu, fa manim firds uf tewi nefahs, un fa manim feewas wajaga; ari nomanu, fa tu pret manim auksta ne-esi, tadehl tizu, fa tu manim westi neliksi uf fewi zereht. Tagad buhtu laifa, fa dabutu finaht, waj tu pateefi pee manim nahfsi? Waj bes fchaubifchanahs waru uf tewi zereht?“ — Anina nosarka; pagreesa waigu nost, bet dewa roku un teiza: „es eefchu.“ — Dehls, tu newari domaht, fas tas bija par preeku! Es Aninu apkamps, speedu pee kruhtim, butšchoju un atkal butšchoju; tad zehlamees un tuhdał gahjam pee faweem wezakeem un teem flaidri isteizam, fa gribam prežetees. — Nu redsi, tas notizis apafsch fchi osola; tadehl fchi weeta manim mihla un tewim peefaku: tà fa tu man nenozehrt fcho osolu. Ari faweem behrneem un behrnu-behrneem tew to buhs peeteift. Waj tu to dsirdi?“

Roku tehvam dodams, to apfolijos.

Pehž brihtinu ar roku pahr azihm brauzijees, tehws atkal tà eefahka: „Bet dehls, man tewim wehl fas jafaka. Efmu fchodeen peezdesmit gadus wezs un gan wehletos, fa wehl

preeksch mirschanas kahdu behrna-behnrnau redsetu. Waj tu tad reis negribesi prezetees? Jau esi diwidesmit peektâ gadâ?"

Galwu drufzin nolahris atteizu: „Kapehz nè, tehws?"

Tehws: Waj tu, kas jin kahdu meitu jau esi firde eecturejis?

Es: Waj es — kahdu meitu? —

Tehws: Nu ja, sinams, kahdu meitu. Un manim tâ rahdahs. — Kapehz isleezees kauneetees? Wairs jau ne-esi behrns. Tatschu nefahli preeksch sawa tehwa to flehpt. Saki manim, waj pateesi jau esi kahdu meitu prahâ eenehmis?

Es: Esmu gan, tehws.

Tehws: Nu, kahdu?

Es: Mufsu dseedataja meitu.

Tehws: Ah, reds sche, labs dehs tehwa! Tur bruhiti un manim wehl ne wahrdu no tam neteizis!

Es: Waj tad juhs mani par to jau kahdreij jautajuschi, tehws?

Tehws: Nu, nu, nekaisch nefas. Ir weseliga meita un laba, prahtiga, godiga un samaniga strahndeeze. Bet waj tad tu wiwu ari ihsti mihlu turi?

Es: Mihlais tehws, newaru jums to isteift, zil karsti Mariju mihlu. Kamehr wiwu eeskatijs, pehz nekahdas zitas meitas wairs ne domâs nefatos!

Tehws: Labi, labi! Bet sini dehs, kad laulati laudis grib redsicht tahdus kreetnus behrnus, kahds tu esi, tad teem abeem ari wajag firsnigi mihletees. Zitadi nebuhs kreetni un teizami behni. Un labak lai nekahdi, nefa nelahga behni. Bet waj tu ar sini, ka Marija tewi firsnigi mihl?

Es: Zeru gan. Jo, kad ween fateekos, ta mani alasch firsnigi apfweizina un mihligi un draudfigi ar manim runa.

Tehws: Ko tu doma, ja dseedataju ar Mariju schowakar pee mums eeluhgtu?

Tehwam ap faklu frisdams un abas rofas butschodams eefauzōs: „At manu deeniru, kahds labš tehws Zuhš efeet!“

Nu mehš pajehluschees gahjam uj mahjahm. Pehz tam tehws aigahja pee dseedataja un pehz brihtina winsch toš abus ar Mariu atweda. Ka man Mariu ceraugot bija apfrds, to nemahku istrateitt. Tehws ar mahti labu brihdi klufam runaja. Tad apsehdamees pee galda ehst, un mahie sehদিনaja Mariu man blakam. Es drebeju pahr wisahm meefahm un newareju ne wahrdinu runaht.

Uj to weens no weeseem, Droschprahta Pehteris starpà runaja: „Nexemeet par launu, wezs Prahta Zahn! Ta Zuhš ari padauds bijuschi bailigi no feewisshkeem.“

„Tas juns gan teefa, zeemix. Prahta Zahnis atteiza.“ Bet patlaban gribeju teitt, ka nedrebeju no bailehm ween; bet waitak no preeka, ka sawu sen mihlotu lihgawixu blakam fehsham dabujis. Bet nu stahstischi tablak:

Pehz wakarimahm, tehws dseedataju sawrup wedis, ar to brihtinu klusu parunajahš, tad pasmeedamees mani ari peewilla klaht un passusu pee ausš teiza: „Nu dehls, mehš abi ar mahtes tew wehlam Mariu aprent, un dseedatajs ari ir ar meeru. Nu tikai to wehl wajag sinahht, waj Maria pate labpraht solahš pee tewim nahkt. Tagad jauš wakarš. Raugi to usrunaht, ar tewi drufjin pajeraht. Ja wixa cet, ta wedi to apatsch muhsu osola, fas man ir tik mihlsch. Tur luhdsi to apsehstees un tad runa ar tahš, fà tawa frds juht.“ — Manim tas buhtu bijis gruhti ussahkt, bet tehws patš usrunaja mahti, dseedataju un Mariu, un tà wisah gahjam zeeraht. Pee birses nahkuschi, tee ziti likahš garam ejam; bet es Marias rofu fahchris luhdsu, manim lihds nahkt. Mehš apsehdamees apatsch tehwa osola. Apsehdejamees gan, bet — galwas noduhruschchi un domàs tà fajufuschchi, ka nesinajam ko eefahkt. Weidsot sawà prahtà domaju: tà jau galà netiksim un sahku pirmais tà runaht: „Jauš wakarš!“

Maria: Loti jauks wafars.

Es: Preezajos, ka mana tehwa dšimššanas-deenā ir tahds jauks laiks.

Maria: Ir es par to no šrds preezajos.

Es: In nesini, kahdu leelu preeku winsch man schodeen darijis.

Maria: War gan buht.

Es: Winsch man schodeen teiza, ka mana mahte apafsch fchi osola apsolijusehs, pee wina eet. — Un tad pehz brihtina teiza, ka winsch wehletos —

Maria: Ko tad?

Es: Ka ari manim gaditos tahda patihkama meita, kas tē solitos pee manim nahft.

Maria: Kahda tad ta buhtu?

Te nu palifu klušu. Tafschu pehz brihtina eedroschinajos, fatwehru Marias rozinu, peespeedu to pee fruchtin un tad winai paklusi pee aufim teizu: „Maria ir ta patihkama meita, no ka to zeru un gaidu.“ Maria nolaida galwu un nosarka; tomehr rozinu ne-atwilka. Nu fahkam wehl wairak runaht, un til ilgi, kamehr pehdigi wina manim apsolijahs. Kad to wahrdu biju dabujis, tad tuhda zehlamees un gahjam atkal pee wezakeem, un tehvam paklusi pee aufs teizu: „Maria manim apsolijas. Tee ziti ari to sadfirdeja, un nu bija preeks wiseem. Gahjam us mahjahm; mehš ar Marias fahkrufchees un to paschu wafaru sadsehrum daschu malzinu alus kopā. Muhšu tehwi dhehra us mums, ta jauna pahra wesehibu; un mans tehws wehl teiza; „Mans preeks wehl leelaks zaur to, ka tas notizis manā dšimššanas-deenā. Zauru muhschu us to esmu ruhpejees, behrnus godam audsinaht, un tos eeradinajis, man alash wisu isteikt, un nefo neslehyt, ko darijuschi. Schodeen man nu ir tas preeks par to. Mans dehš ir eemihlejis to paschu meitu, ko mehš wezati labpraht

wanam wehlejam. Bet nu ari gribu taišht kahas, kahdas wehl muhsu zeemâ nebuhs redsetas."

„Kam to?“ dseedatajs teiza. „Ko tahda plascha tehre-
schana palihds? Ta tikai naudas isplauschana un teem jauneem
laudim naw no tam nekahds labums.“

Tē mans tehws sahka smeetees un teiza: „Dseedatajs,
juhs mani nesaproteet. Kad es us fawa dehla kahsahm dauds
patehretu, tad tas jau buhtu gluschi parasta leeta. Jo muhsu
pusē wiš laudis tā dara; tee tehre un ischlehrsch tik dauds,
ta tee jaunee laudis pahru gadu no tam buhtu warejuschi
pahrtikt. Tā es nedarischi wiš. Es leelas dsihres netaisichu;
bet apgahdaschu teem jauneem laudim glihtas drehbes, ar ko
tee swehtdeenās un godabrihschōs war pagrejnotees. Us
kahsahm eeluhgsim tikai tos tuwakos radus un peederigajos
un tos pazeenāsim tā, kà godam peeklahjahs un neweens ne-
pahrdserahs.

Un tehws tā neween runaja, bet ari darija. Pehz 4 nede-
lahm bija manas kahas, — trihs ehdeeni un kahda muzina
alus un wehl schis tas, kas wajadsigs; sinams, ir koschs
musikis netruhka; un tiklab jaunee ša wezee firsnigi papree-
zajamees.

Kad bijam pa-ehduschu un ispreezajuschees (ar mitscho-
schanu un ziteem tahdeem pee mums kahas parostem eeradu-
meem mahte nekahds dauds raibumus netaisija) tad tehws
mani fawrup wedis, paklusu tā teiza: „Redsi dehs, mehš
nu scho wafaru esam itin preczigi pawadijuschu. Mehš esam
ehduschu un dschruuschu, zil firds gribejahs, tomehr ar sahtu
un gaušu. Zil tas ir jauki un peeklahjigi! Ne nu mums
riht galwa sahpehs; ne no pa dauds trakoschanas un pah-
schwischchanas buhsim fa-aufstejuschees un zeetas kruhtis dabujuschu
u. t. j. pr., ko arween pee laudim pehz aplameem preekeem
sadsirdam. Bet ehdeens mums ees atkal pee firds un waresim
preezigi fawu parastu darbu strahdaht. Ka tas ir ar ehdenu

un dſchreenu, tâpat taſ ari ir ar wiſahm zitahm luſtehm un eegribahm dſihwê. Ne ko nebuhs padauds dariht; bet wiſu ar ſahtu un gauſu, un eekam ne, kamehr meeſai gribahs. tad zilweſ alach paleef wefels un preezigſ, un ne-apnihkſt nekahdu leetu. Waj tu manis ſaproti, dehlſ?“

„Saprotu gan“, atbildeju.

„Nu tad dari tâ!“ tehws laipnigi bet zeeti teiza. „Bet nu gribetu wehl kahdu derigu joku tawas kahſas beidsot, iſtaihht. Tu ſini, ka zeemixu Sapej wehl ir paradi no nekaiſa wiſtra. Wixa nu grib ſawu gowi pahrdot, lai toſ paraduſ waretu aiſmaksahht. Un pa ſcho laiku, kamehr mehſ ſchê preezajameeſ, ta nabaga ſeewina mahjâſ raud un behdajahſ. Muſſu bruhnai gowei drihſ buhſ telſch; ko tu doma, kad wiſeem gulot, mehſ ſcho ſawu gowi paremtum, aiſweſtum winâſ ſtali un tur peefeetum?“

Man bija preeſ par tehwa tahdu palihdſigu nodomu. Mehſ abi gahjam un iſdarijam to joku tiſ klufi, ka neweeſ to nemanija. — No rihta mumâ brokaſti turot, eenabh zeemixu Sape un brihnidameeſ ſtahſta, ka winai ſchonakt ſtali gruſchna bruhna gowâ atradufeſ. — Tehws winai uſ tahdu atradumu wehleja labu laimi. Bet ta noſaunejuſeſ atteiza: „Bet Kreet ſaimneeſ, kâ man to buhſ ſapraſt? Paſihſtu, ka ta juhſu gowâ.“

Tehws: Nu ko wehl! Mana ſaimneeze pate ſcho riht wiſâſ kûhtâſ bijuſe un ne wahrdu neteikuſe, ka kahda gowâ truhtſt.

Sape: Iâſ leeli brihnumi! Bet eſ paſihſtu juhſu gowi.

Tehws: Mihla ſeewix! kad tu to paſihſti par manu gowi, kaſ tew ſtali atradufeſ, bet man ne weenaſ netruihtſt, tad jau itin labi. Ej uſ mahjahm, kopj ſawu goſnizu un ſlawê ſcheligu Deewu, kaſ tew to peefuhtijâſ.

Iê Sape ſahſta raudaht; nehma tehwa rofu, ſpeeda to pee fruhtim un runaja: „Kreet ſaimneeſ! Lai Deewâ par to juhſ un juhſu behrnâſ ſwehti, ka nabageem laudim tiſ labprahtigi palihdſeet!“ — Manim ar nahja aſaraſ ajiſ.

Bija jauks rihts, un tehws mani ar manu jaunū feewiaw weda laufā pajecratees. Pee ta wixam un nu ari manim mihla ofola nahkufchi, wiasch tā eefahla: „Behrni tā jums patihl fchis joks, ko fchonakt, pehz juhsu fahsahm isdariju? „Teh, juhs pateesi efeet wehl dauds jo zeenijams goda-wihrs, nefa lihds fchim juhs pašinu!“ teiza mana jauna feewiaw, laipnigi nopuhsdamahs. „Tas mums wisceem darija tahdu preeku, fa afaaras noriteja.“

Tehws: To, mihlee behrni, esnu darijis juhsu labad. lai juhs redsetu, fahdu preeku zilweks fewim un ziteem war padariht, kad tas ar fawu padomizu prahtigi dshwo. Ja jums buhtu taišjis tahdas fahsas, fā fchē mehds, tad ta gowš buhtu notehreta, apzirni dikti noleezinati, labš naudas grašs isgahjis; bet fahds labums no ta wifa buhtu atlehjis? Mehš nebuht wafar nebuhtum bijišchi tik preezigi un fchoriht mums fahpetu jeb buhtu gruhtas galwas. Un tas buhtu wifa ta pelna. Tas joks ar to gowi man par wifu dauds wairaf nemiaksa par diwidefmit rubleem, un nabaga Sapina zaur to no fawahm behdahm isglahbta. Behrni, peemineet to, un dareet ari tā: ne-isplauscheet nefs nefahrtigi, bet labaf ar to palihdseet nabadsineem un nelaimigeem: tad juhs fawā laulibā redsefeet preeku, un Deews juhs fwehtihš.

Pehz zetortu gadu dalu maniju, fa mana feewa bija palifufe tahdu fahschu. Es to pateizu mahtei. Šchi atfauza manu feewu un wixu tā usrunaja: „Preezajos mihla wedelle, par to fiau, ko dehls patlaban no tew dewis; fa tu tahda fahschu palifufe. Nebehdajees tadehl nefs. Es feschus wefelus behrnus dsemdejufe, un Deews manim alafsch palihdsejis. Tu eš jauna un špirgta feewa, Deews tew ari palihdsehs. Strahda arween fawu darbu, bet prahtigi. Tikai fargees, fa nelez, jeb gruhtas nastas nezeli un nenesi, neds padauds stepees. Ght wari, ko Deews dewis, tomchr fargees no pahrlieku fihwa jeb fahliga ehdeena. Jo tas fihwums eet

behrnam afinis un tam peewelt daschas kaitis. Wehl manim tew kahds padoms jadod. Tagad tu fajutisi, ka buhsi daudi ahtrala nefa zitahm reisehm. Sadusmosees drihs, kad kaut kas nebuhs pehz prahta; isbihsees pa neekeem, jeb daschas leetas karsti eekahrosees. Zita brihdi atkal galwu notahrufe kaufees ar daschadahm weltigahm behdahm. Kad fewi tahdu nomaniju, kad katru rihtu kahdu labu mahzibu no Deewa wahrdeem jeb swehtahm dseefmahm sirdi eespeedu. Un kad tad schahdas waj tahdas nekreetuas domas prahta eeschahwahs, tad tuhda peemineju kahdu no tahm labahm mahzibahm, un wifs atkal drihs pahrgahja. Seewas tahdas deenas buhdamas, ir alash jo wahrigas un glehwas; tadehl wajag alash ar fo eedroschinatees, un te labas domas no Deewa wahrdeem un gudru zilweku mahzibas ir loti derigas.

Tas bija itin labi, ka mahte Mariu ta pamahzija. Jo nu wina ari sinaja neklausht wifahm tahm daschadahm wezahm mahminahm, kas tai gribeja eestahstiht schahdus un tahdus mahnus, pehz kureem tahdas deenas buhtu jaturahs un jadara.

Mahja ari daschas wezas mahminas un peedahwajahs manai seewai par wezmahtehm, weena par otras wairaf eeteikdamahs, protot tahda laika gudri pee rofas buht un palihdscht. Bet mana seewa jau bija isdsirdejuse, ka zitas no tahm it ne-apdomagi bija isdshwojuschas: daschu nabagu seewinu jau preekschlaika mozijuschas, un pee zitas atkal, kaut gan laika, tomehr til ne-apdomigi un nekahrtigi dshwojuschas, ka eemaitajuschas ir mahti, ir behrnu; un zitas tikai par ilgoni warejuschas atweselotees, un dascha ar wifu behrnu palikuschi us wifu muhschu par wahrguteem. Tadehl Maria tahdahm wezahm seewahm skaidri noteiza, lai tahs pee winas nebuht nenahkot. Tikai weenu wezmahhti, Margreeta wahda, ta usrunaja, tahda laika pee winas turetees, un kad wajadsetu, pee rofas buht. Ta bija prahtiga un apdomiga seewa, kas

wisu ar lehnibu un šaprašchanu pamahžita, ka ņewas tahdā laikā ja-apkopj, un kas wišs tur japalihdji un jadara, lai wišs išeet pareiši.

Djemdešchanas-laiks peenahža; Margreeta bija kļāht; Deews palihdseja un wišs išsklibrahs labi. Pehz pušsšundas laika wišs bija pahžeešts un Margreeta manim košchu jaunū dehliāu no kambara iņesa un uš kļehpi nolika. Ak tawu preeku! Sirnigi to nobuščhojis, pašinoju to ari tuhdak šaweem un ari Marias wezakeem. Tee atnahža ari tam jaunam pafaules-eedšihwotajam laimes wehleht; un mehš to pušsdeenu, kā mana pirma dehla pirmo dšimšchanas-deenu wiš kopā preezigi uošwincjam. Tē nu ihsti nopratu, ka tas preekš, ko zilweks šawās mahjās, pee miškēem šawejeem bauda, ir daudš šaldaks un pee širdš cejošohš, nela wiš tahdi preeki, ko uš ahreni melle, kas ir neleetigi un negodigi un naudu makša.

Mahte apķehrahs Mariai ap kaflu un ašaras šlauzidama runaja: „Nu, redši, mihta meitina, zil tas labi, kad labam padomam kļauša un ihpašchi tahdās deenās kā prahtiga ņewā išturahš. Tapehž Deews tewim tawā gruhtā štundinā tif šchehligi palihdsejis. Ari Margreetas palihdšiba bija laba. Kļauši wehl joprojam labam padomam un ištūrees kā kreetnoi prahtigai ņewai peeklahjahš. Ehši tu wari, kas ņmekē, tikai nedseri štīpru alu, jo tas ņewahm nedelās ir tikpat kā nahwes šahles.“

„Un ari nekahdu brandwiħnu,“ teiža dakteris, kas uš muħfu luhgšchanu ari bija atjahjis, Mariu apškatiht un bija muħfu labš draugš.

„Daktera kuņģš!“ mahte wiħam atbildeja; „ko juhs domajeet no manas wedekles? Wiħa ne wefelās deenās brandwiħnu nedser, kā ka wiħa nu wehl nedelās nahlufe brandwiħnu dšertu?“

„Tas labi, labi!“ Dakteris pašmeedamees tahtak runaja,
 „Det, es sinu, ka dasčas feewas to mehds daribt un ir faweem
 jauneem behrnixem brandwihnu jau mutê eelaisch. Tadehl
 es ir tagad pee jumš atnahdams to isteizu, lai gan sinu,
 ka pee jumš tà nenoteef; tomehr labs padoms pee laika neko
 nekahdê.“ — Pehz fchihm runahm tee zits zitam ar Deewu
 dodami isfchihrahš.

Otrais wakars.

2) Kà Kristapinsch wasàs deenàs koptš un audsinats.

Žitā fwehtdeenas pawakarā, kad zeemini atkal bija fa-
 nahkufchi, tad pehz daschahm zitahm farunahm, Prahta Janis
 atkal tà eefahla: „Wixureis par fawu Kristapinu stahstot
 palikam pee daktera pamahzibahm, ka mahtes nedelās buh-
 damas, lai nei paščas brandwihnu bruhke, nedš to maseem
 behrneem mutê laisch u. t. j. pr. Tagad teikschu tahtak.
 Mana feewa sihdinaja pate fawu behrnu, bes ka winai par
 to fas faitetu. Ne wixa noleesaja, nedš ari fruhthm pee-
 metahš kahda waina; un tas nahza ari zaur manas mahtes
 gudru padomu. Šhi Mariai 3 mehneščus preekšč dsemde-
 fchanas laika bija mahzijufe osola-ahbolus (Galläpfel, kam
 eekšč ta tšchaumula ir smalkas melumasahles, no kam
 tinti taiša) pahrschelt, tšchaumula wiršgalā ee-urbt zaurumu,
 toš tšchaumulus eemerkt brandwihnā un tad usseet uš pupu-
 galeem. Tos tureht til ilgi kamehr fashuhst, tad atkal zitus
 tāpat brandwihnā eemehrzetus tšchaumulus tur usseet. Zaur
 to pupugali tapa uswilkti un jo stipri. Un kad pehz neilga
 laika Mariai tatšču weenā fruhthi zeets tuhšums eemetahš, tad
 mahte winai atkal uš fchahdu wihsli palihdseja: ta nehma itin
 smalkus mihsšus un no spēkem gluschi tihrus linus, un lika

ar teem winai to kruhti reisu-reisehm brauziht; un tad toš us kruhtim usfeet un deenahm tureht. Pehz diwi trihs deenahm tuhkums noslahpa un feewina, paldees Deewam alasch palika wefela.

Bet nu teikschu tablat par fawu Kristapinu. Tihstiht es winu nemas nelahwu. Zo domaju fawâ prahtâ: tas naba-dsinsch jau fil ilgu laifu mahtes meesâ faspeesis gulejis. Ru Deews winam palihdsejis no tureenes ahra tikt, un winam buhs ari fawu brihwibu patureht. Liku tam tadeht titai linu drahnu itin weegli un swabadi ap widekli aptiht; bet rokas un lahjas pamest swabadas, lai winsch ar tahm waretu kâ gribedams feparatees un spahrditees. To ari dakteris par labu affina, un wehl klaht peeteiza, ka labi esot un behrnus stiprinajot tad toš daudsreisehm aukstâ uhdeni masgajot. Bet manim, taisnibu fakot, bija bail, tahdu wahrigu behrnu tuhdał bahst aukstâ uhdeni. Domaju fawâ prahtâ: preeksch fawas peedfim-schanas winsch alasch siltumâ ween bijis, un ja to nu us reis bahsch aukstâ uhdeni, tad tas newar labi buht un behrns drihs war frampjus un zitas flimibas dabuht. Tadeht no eefah-luma, kahdas nedelas to liku masgahf remdenâ uhdeni; un tã winsch pamasam eeradinajahs, ka pehzaf ari itin aukstâ uhdeni to wareja masgahf.

Astotâ deenâ dehliau liku nest pee fristibas. Ubi ar feewas jau bijam norunajusch, to list nokristiht par Kristapu, ar to wehlechanos, lai, ka tas wahrds nosihme Kristus neseju, winsch zauru muhschu Kristu nestu fawâ sirdi un tadeht buhtu ihsten kristigs zilwels, kas tschalli dsihtos us wiseem labeem darbeem. — Kad behrnu taisnjamees pee mahzitaja nest, tad nedf diweldreki tam klahf sehjam, nedf zitus kahdus mahna-neekus darijam; bet behrnixu nomasgajusch, eetinam flaidras drahninas, nodseedajam dseefmas perschu, noskaitijam kahdu us tam derigu-luhgschanu un „muhsu tehws“ un tad schehligam Deewam to nowehlejusch, aismadijam projam. — Pahrnahkusch

tapat atfal ar dseefminu un Deewa wahrdeem to fanehmam, un tad dischuhma to us rofahm nehmis un preezigi ar to daschas reises pa istabu apfahrt pazeeriski padanzoja, tad atdewa mahtei ar to wehleschanos, lai aug un peenemahs gudribâ un peemihlibâ pee Deewa un zilwekeem. — Wehl tē peeminu, fa tahs naktis preeksch kristischanas gan dedsinaju ar ween swezi pee behrna schuhpula, ne tai mahautizibâ, lai swehtmeitas nedabu behrnu pahrmaint; bet tapeh3 fa tahds maj behrns arween ir apskatams un peekopjams. *)

Kad Kristapinsch pa-auga tikdauds leelaks, fa ar mahtes peenu tam wairs nepeetika, tad ar wina ehdinashanu darijam us schahdu wih3i: Tâ mahte, fâ ari dakters mums jau bija mahzjusch, fa ne-efot labi, maseem behrneem dot wahrtn miltu beesputru. Wahjas behrnina eekschas to wehl newarot panest un tas zaur to dabu leelu wehderu, zehrnes, schkibbas kahjas un zitas nelabas kaites, zaur ko behrns sakruh3 un paleef negehligs. Wehl jo nelabaf efot, kad tahdu beesputru samaisot ar treknu sweestu. Tahds treknuuns samaita behrna wehderinu. Bet no smalkeem kweeschu- (puhru-) milteem ja-ijepj wegischi — wehl labaf, kad tos saklatinajot fâ bekeri zibazinus — un tad tee jafadrupina kausiti faldâ peenâ, fur druzja uhdena flah3t peelets; ari zulfuru kahdu druzjinu warot flah3t peelikt. Bet no eefahuma ne pa beesu buhschot fadru-pinah3t. Tâ mahte un dakters mahzija, un tâ mana Maria sawu masu Kristapinu ari ehdinaja.

Weenreij parlaban mahjâs pahrnahzu, kad mana seewa sawu dehlinu ehdinaja. Wina ar masu karoti to ehdeenu tam mutē bahja. Kahdas desmit waj diw3p3mit karotes behrns labi norija; bet tad tas sah3a xirksteht, ar mehli atpakal stunt un wairs negribeja. Maria gribeja wehl ar waru tam

*) Sas wairaf par tahdam leetam grib finah3t, lai palasa tai grab-matâ „Fridis un Truchte“ to festo dseedajumu.

uffpreeft un to putru, fo behrnſ ar mehli ſtuhma ahra, ſmeh-
reja ar pirktu tam aikal mutê eekſhâ. Bet taſ neſo nepa-
lihdejea; behrnſ nenehma un nenehma wairſ preti. Eſ ſeewu
jautaju, ka lab ta behrnam wairaf dodot, neſa taſ gribot
preti nemt? Wina atbildeja, ka behrnſ tikai kahdas pahri
karotes eenehmis, ar tahm newarot pahrtiktees; winam tatschu
ſawu teefu wajagot. Bet eſ atbildeju, ka pehz mana prahta,
taſ newarot buht pareiſi; jo ta jau ſkaidra ſihme, ka behrnam
deefgan, kad taſ wairſ preti nenem. Par fo tà wixu buhſ
ſpreeft, wairaf ehſi? — „To tu neproti!“ Maria ſkarbi atteiza;
un par mani neſo nelikdamahſ ſinaht, ſahla jo projam ar
ſawu behrnu darbotees. Taſ nu bija gan pa dſedri runahtſ.
Eſ iſgahju ahra, ſirdi apremdinaht; jo taiſnibu ſakot: Maria
mani bija apſaitinajufe, manim paſchâs azis tà ſkaidri ſazi-
dama, ka eſ to neprotot. Eſchi grib buht gudrafa par mani
domaju. Taſ ne-eet! Saniknotees ar wixas gan negribu;
bet ar labu man wajag wixu uſwareet. Gluſchi apmeerinajees
gahju eekſhâ un ar labeem un mihligeem wahrdeem to titilgi
luhdſu un tai wiſadi ſkaidri wixas neſinatnibu peerahdiſu,
kamehr pate to aſſina, manim dewa diſchu puſi, ſolijahſ
klaufiht, un behrnam nedewa wairaf ehſi, ne ka taſ ar labu
peenehma.

Dakteriſ manim teiza, ka ſchuhpoſchana behrneem nederot,
bet galwu apreibinajot. Kad behrnam meegſ nahlot, tad jau
beſ ſchuhpoſchanaſ no ſew paſcha aiſmeegot. Un kad teem
meegſ nenahlot tad ne-efot labi, toſ ar waru eemidſinaht.
Tadehſ eſ ſchim padomam klaufidamſ, ſawam Kriſtapinam
netaiſſju nedſ lihſteſ, nei groſamu-ſchuhpuli. Bet liku nopiht
garenifſu kurwiti, fo lehti wareja zilaht un nolikt kur gribeja.
Apakſhâ behrnam nebuht neliku ſpalwu, bet ſalmu ſpilweni,
un pagawê puelihdſ mihkſtu ſirguſpalwu ſpilweni, un par
apſegu weeglu wilainu deki. Ar lindrakeem jeb gruhſteem
ſwahſteem to nelahwu ſegt. Eſhini gultinâ manſ Kriſtapinſch,

ſchuhpot ne-eeradinachts, guleſa gahrđi, un kad pamodahs, tad to wareja iſnemt, apſopt un pa iſtabu un ahru panefaht. Smeedri tam maſ kad wareja atfuſt; jo tai weegla gultina winſch retam ta wareja faſilt ta noſwihſtu.

3) Ka par Kriſtapina dwehſeli gahdaja

Kriſtapinſch aſtonas nedelas wejs, reiſ nemeerigi raudaja ſawâ gultinâ. Mahte nebija klaht un es wizu uſnehmu. To uſ rokahm turedams, domaju ſawâ prahta: Tu nu gan par ta behrna meefu gahda; bet par wiza dwehſeli tu wehl neſo neruhpejees; un ta eefſch zilweka ir tatschu ta wiſaugſtaka buhſchana. Kad tiſ ſinatu, fa tas pee maſa behrnina eefah-lams! Ta domadams, ſlatijos uſ Kriſtapinu un ſauzu: „Kriſtapia!“ — patſ ihſti neſinadams, kapeh3 ta ſauzu. Un, aſ tawi brihnumi! Kad tas bija par preeku! Kriſtapinſch paſmehjahs. Tas man gahja zaur wiſu ſirdi un lauleem. Es tam mihligi azis ſlatidamees eefau3os: „Kriſtapin, waj tu paſihſti mani — ſawu tehwu, kaſ tewi mihlu tur? Pateefi, es tawſ tehws tewi mihlu! Ja tiſ tu buhſi labſ Kriſtapinſch, ta es buhſchu tewim labſ tehws — itin labſ tehws!“ — Ta un wehl wairaf tur pluſſchkeju winam preeſchâ; un jo wairaf pluſſchkeju, jo wairaf behrnſ ſmehjahs, ar kahjahm paleh3a un ar rokahm keparojahs. No ta laika ſahku ar ſawu Kriſtapinu arween jo wairaf eedraudſinatees. Nunaju ar to, it fa winſch mani ſapraſtu un tam ſtahtiju ſchahduſ un tahduſ behrna-neekuſ preeſchâ. Un jo wairaf ar to runaju, jo wairaf tas leh3a ſmehjahs un preezajahs. Maria daſchureiſ paſtinga ſmeedamahs par muhſu behrnigu ſarunu, un brihnijahs, ka es wihrſ buhdams, warot ta behrnifki iſrunatees. Sinams, daſchſ gudrineekſ to noſlauſijeſ buhtu teizis: „Waj tahdam wihram ar prahtſ eefſchâ? No winſch pluſſchke tam behrnam ahduſ neekuſ preeſchâ? Waj tad tahds maſ behrnſ to war

ſapraſt? — To eſ gan ſinaju, ka behrnſ toſ wahrduſ neſa-
prata; bet wirſch tomehr nomanija, ka wiru mihleju: tãpat
kã jehrinſch nomana, kad aita pehz ta brehz. Kriſtapinſch
eepãina manu baſi un ſahka ari mani mihleht. Tã mehs
palikam tee labakee draugi. Un kad Kriſtapinſch pee mahtes
fruchtim gahrđi jo gahrđi ſihda; bet eſ iſtabã eenahziſ, ſahku
runaht: tad ſchiſ tuhdał atgreesahtſ no fruchtim, ſlatijahſ
pehz maniſ, paſmehjahſ un ſawã behrna walodixã pahehtſte-
jahſ. Rehmahſ gan atkal ſihſt; bet ſneedſa man roku; un
kad to walam palaidu, tad atkal uſ manim pagreejahſ un
ſneedſa man ſawu rozinu. Kad gahju ahrã, tad zeeti manim
pakał ſlatijahſ un ſahka raudaht, kad maniſ wairſ neredſeja.

— Kuram tehnam naw preełſ par ſawu pirmo un tahdu
mudru behrnu? — Kad Kriſtapinſch kã jau behrnſ, kaħdureiſ
bija nemeeriğſ un kihwejahſ un brehza, tad Maria atflehgu
pulzinu paſehmuſe, to behrnam pee auſihm kłindſinaja. —
„Tã jau behrnu ne-apkluſinaſi, domaju ſawã prahta; bet wehl
wairal eekaitinaſi. Pirmak gan pałlauſahſ, bet kad beſ mi-
teſchanahſ ſkan, tad apniħkſt un negrib wairſ dſirdeht un
brehz wehl niħnak, kad kłindſina.“ Un tã ari bija: Jo mahte
wairal un ilgak kłindſinaja, jo Kriſtapinſch diktał brehza.
Reiſehm ſeewai teizu, ka tã behrnu neapkluſinaſi. Bet kad
ta mani neklauſija, tad tai iſnehmu atflehgaſ un kłindſinaju
wirai paſchai pee auſihm, un tad praſiju: „Kã tewim patihł
tahdaſ ſpehles?“ — „Sinamſ, ta atbildeja; man tahtſ nemaſ
nepatihł, un laiſam ari behrnam nepatihł. Bei ſati man
jele, kã lai tad behrnu apkluſinu, kad taſ tã gauſchi brehz?“

Tẽ nu ſtahweju aziſ atplehtiſ un neſinaju, ko atbilddeht.
Taſ manai ſeewai bija kã raſa uſ aħbolinu. Ta ſahka piłã
kałkã ſmeeteſ un teiza: „Nu, gudrajs Prahta Jahñ! pamahzi
nu manim, ka ſcho breħkiti buhſ apkluſinaht?“

Eſ iſgahju ahrã. Manim bija tahdſ eeradumſ: kad
man kaħda leeta ruhpeſ darija, tad gahju kaut kur ſawrup

un patralinaju. Tà ari tagad pa fehts widu zeeradams fahku patralinacht. Un reis manim prahtà frità: kas fina, waj schahda tralinafchana Kristapinam nepatiks labaf, neka tahda flindsinafchana? Gegahju atkal istabà; Kristapinſch wehl brehza. Es peegahju pee feewas un teizu: Dodi man to behrnu. Tad nehnu to uf rokahn un to nefadams fahku tralinacht. Un rau! Kristapinſch tuhdat palika klufats. Un kad es wehl tralinaju, tad winſch eefahka ſmeetees un ar rokahn un kahjahm kiparatees. Tad teizu uf feewas: Schè Maria, nem nu ſawu behrnu. Kas pehdigi ſmejahs, ſmejahs gahrdat."

No ta laifa manà ſeewa, kad Kristapinſch brehza, ſahka ari tralinacht un tà to reisehm apmerinaja. Bet ſinams, ne ikreies tas palihdſeja. Tà reis wina nahza ar to behrnu pee manim un runaja: „Wihria, ſkatees, ka tas behrns raustahs, grosahs un brehz. Gan es dſeedu, gan tralinaju un daru ko neko; bet nefas un nefas; winſch brehz un brehz."

Es: Tè es ari neſinu pademu. Utfauz mahti, kas ſin, waj ta newarehs palihdſeht.

Seewa gribeja eet; bet wehl atgreesahs atpakal un teiza: „Kà buhtu, ja wehl raudſitum, waj tam maſinam naw pee meefahm kahdas wainas, kas winam ſahpj?"

Nu iſgehrbam behrnu. Til ko freklianu nòwilkam, ſeewa eekleedsahs: „Waj manu deeniau! rau, kas ſchè!" Leels ſfna-bars bija eeduhrees nabaga behrnam mugurà. Es to ijwillu; nu behrnu apgehrbam, ſeewa tam tralinaja preekſchà, lika to pee fruhim un Kristapinſch palika meerigs.

Kad mahti no laidara atnahluſchaj paſtahſtijam, kas behrnam bijis par wainu, kadehl tà neſchehligi brehziſ, tad wina teiza, ka miehſ gudri darijuſchi. Wehl teiza: „Kad behrns pahreetu brehz un nemaj meerigs nepaleek, tad winam ir kahda waina. Miehſ peeauguſchi zilwefi waram iſteift,

kas muus fait. Mass behrns jau newar wairaf, ka tifai brehkt. Tad wezakeem un aukletajeem ir ja-ismekle, kas winam fait, un waj naw kur kahda fahpiga waina. Ja neko nekur newar atrasi, tad sinams padoms jamekle pee mahzita un prahtiga daktera. — Te wehl atminos weenas feewas leelu mukhibu. Schai ari bija mass behrninsch. Wi reis tas fahka brehkt un nei deen' neds nakti nenorima. Seewa neka to newaredama apklusinaht, aigahja pee tahda malas-ahrsta, kas bija isleelisees, ka protot wifadas kaites dseedinaht. Schim ta fuhdseja fawa behrna wainas, ka tas brehzot weena gabala un ne deen' neds nakti negulot un zaur to wina pate ari lihds nomozotees un ne azi nedabuzot aistaisiht, u. t. j. pr. Tehrpikis atteiza, lai neko nebehdajotees, to gan paglahbsum; un eedewa meegasahles, lai tahs behrnam eedodot, tad gan paliffshot meerigaks. Behrns sahles eenehmis, palizis gan meerigaks un aismidsis, ta ka wehl ne schodeen naw atmodees. Ta eet, kad dara pehz tahdu terpiku mahzibahm; jo meegasahles aklam un bes sinas eedotas, eemidsina ta ta ne muhscham wairs ne-atmostahs. — Pehz lihkti isgehrbot, un masgajot, behrnam us muguru atradusch i leelu augonu; un par to tas bija brehzis. Bet ne-apdomiga mahte to nebija wehra likuse, neds ismeklejuse, waj behrniam til naw kahda ahrija faite, kas winam darijuse fahpes un kadeht tas brehzis.

4) Ka Kristapinsch wehl brehzis un winam nahzis pirmas jobs.

Neis pehz tam Kristapinsch atkal neschehligi brehza. To isgehrbam, mellejam, bet nekahdas wainas ne-atradam; un kaut ari tralinajam un kuschinajam, tomehr wifs ne ko nepalihdseja. Patlaban bija weena zeeminu feewa pee mums. „Ta buhs kalla waina“, schi teiza. „Tam buhs kallis jazek.“ — Mana mahte eenahja eekschâ. „Nenemeet par launu mihta

zeemineene“, ſchi teiza; „naw wiſs pareiſi, alaſch uf kaſla-
wainu domaht, kad maſs behrniſch gauſchi brehz. Daſchas
wezſs ſeewas tahdu maſu nabagu jauniti welti moza, ſpaيدا
un zel kaflu, un zaur to Deemſchehl nabadsnam ſamaita
kaflu, kaſ pirmaſ bija weſelſ. Zil lehti ar tahdu ſpaيدſchanu
un groſſſſchanu tahdam maſam behrniam riſkſitè waj pakauſi
war kaut ko maitaht, un tà behrna weſelibu nopoſtiht.“
Wehſ behrnu lehni un ar prahtu zilajam un neſam, ka ta
buhtum warejuſchi winam kaflu noſiſt? Es to netizu. Pa-
gaideet wehl tahdu brihſniu, kaſ ſin, waj behrnam wehdera
naw wehſſch aiſdambejees.“ Ta nehma behrnu uf roſahm,
to lezinaja un tralinaja tam preekſchà. Vet Kriſtapiſch
brehza weenà gabalà. Tas neko nekaiſch“, mahte runaja
tahlak. Zaur brehſſchanu behrna eekſchas top uſkuſtinatas
un wehſſch no wehdera iſſpaيدihſt.“ Un tà ari bija. Pehz
brihtina aiſdambejees wehſſch behrnam no wehdera iſgahja
un taſ palika meerigatſ.

Kad Kriſtapiſch jau gandrihſ puſgadu bija wezſs, tad
winam ſahka ſeekalaſ no mutes tezeht; winſch alaſch roku
tureja mutè un ar ſawahm ſmadſenitehm to ſpaيدija un koda-
laja. Romanijam, ka winſch ſobuſ pereja. Mahte teiza:
„Daſchi behrni mirſt ſobuſ perejot. Man godſ Deewam, ar
to kaiti neweens newaid miriſ. Redſcet, kad behrnſ ſobuſ
perè, tad taſ bahſch roku mutè; un zaur to winſch rahda, ka
kaut fur un ko grih uſkoſt, lai ſmadſenes gala teek zaura un
ſobi war uſnahkt. Daſchi wezaki tahdòs brihſchòs behrneem
dod atflehgas jeb zitaſ tahdas zeetaſ leetaſ rokaſ, lai tee ar
tahm mutes ſchafere. Es ar ſaweem behrneem tà nedariju.
Es tahdà laika teem dewu maiſes garoſuſ, toſ tee koda un
ſihda, un wiſ iſdewahſ labi. Vet mahteſ jeb aukletajai tiſ
labi japecluſto, ka behrnſ no garoſaſ padaudi leelu kumofu
nenokoſch un riſkſlè ne-eerij, un t. j. pr. Wehſ nu ari darijam
pehz mahtes mahzibahm. Kriſtapiſch palika arween nemerigatſ

un brehja weenâ gabalâ. Ari wiſa neſaſchana un tralinaſchana neko nepalihdſeja. Bet ko nu dariht? Baſeetigi gaidijam, kaſ buhſ, un domajam, ka muhſu wezaki ar mums taſdas paſchas behdas redſejuſchi. Weenreiſ, kad ſeewa Kriſtapixu ehdinaja puſdeenâ laiſâ, tad wiſa dſirdeja, ka karotiti behrnam no mutes ahrâ nemot pee ſaut ka zeeta peedubrâhſ un paſlabeja. Wiſa eefkatijahſ behrnam mutê, uu redſ, weenſ ſobſ bija uſnahziſ. „Wihria!“ ta preezigi mani ſauza; „waj ſini ko no jauna? Kriſtapixam jau ir weenſ ſobſ mutê!“ Taſ nu bija mums wiſeem preekſ, un mehſ aiſmirſam wiſaſ taſ behdas, ko daſchas deenâ un naſtiſ ar to behrnu bijam iſſeetuſchi. Tee ziti preekſſjobi nu ari nahza ziſ paſak zita beſ dauſ ſahpehm, un mums paſcheem nedomajot behrnam bija pila mute ar ſobeem.

Treſchais wakars.

5) Kriſtapinſch mahza ſawu tehwu.

Kad zeemini bija ſanahkuſchi, tad pehz ſaſweizinaſchannahm Jahniſ atkal tâ eefahla: „Wizureiſ palikam pee Kriſtapina ſobeem. Pehz teem arween pa laiſu eſ nomaniju, ka manſ Kriſtapinſch alaſch uſmanigakſ palika, kad ar to ſarunajoſ; un zaur to dabuju luſteſ arween jo wairaf ar to papluhſſchleht. Bet par ko tad pluſſchlejam? Ja, to patſ neſinaju un ari tagad wairſ neſinu. Kriſtapinſch manim to mahzija.

Œhe nu manim atkal weena leeta japeemin. Beſ leeliſ baſ ſaku, ka wiſi laudiſ mani uſteiza, ka eſ labi protot behrunſ audſinaht. Un ir teeſa: Mani behrni bija weſeli, ſapratigi, mudri, godigi un taiſni un paſlauſija manim uſ wahrda. Tadehſ daſchlabſ mani daſchfahrt tâ jautaja: „Jahn’

fati jele, fur tad tu efi mahzijeos behrnos tif labi audsinaht?" —
 Es teem atbildeju: „No faweem pascha behrneem to esmu
 mahzijeos.“ Un tas ari bija taisniba. Jo kas tif labi wehra
 leef, kas behrneem ir par labu, jeb patihk, un kas samana,
 ka winau sirdis labak us labu war loziht, tas ari raudsihs tos
 wisa labā audsinaht. To es reis ari itin skaidri nomaniju.
 Man bija ja-cet stali pee sirgeem. Kristapinsch bija man us
 rokahm; es to aukleju. un turpu eedams, nehmu to lihds.
 Ak tu manu deeninu, tā schis usplehta azis, sirgus eeraudsi-
 dams. Sahka schā un tā kedaht un ar rokahm plaukschēinaht;
 un nu man bija ar to dauds japlaha. „Kau, tas ir sirgus!“
 es tam rahdiju. „Stat, ka winsch speer ar kahjam;“ (pee
 tam pats ar sawu kahju ari spehru, lai behrns to labak
 saprastu). „Nē, tā winsch ehd, tā ar sobeem gremo;“ (tē
 atkal rahdiju un gremoju ar saweem sobeem). Tā es labu
 brihdi ar to behrnu plahpaju, sirgus winam wisaapahrt
 aprahdidams un par teem stahstidams. Kad nu gribeju no
 stala iseet, tad Kristapinsch ar rokahm un kahjam pehz
 sirgeem skeepdamees, greesahs atpakal un neuhht negribeja no
 stala schirtees. Sirgi winam bija patikuschi! Nesu
 tadeht to atpakal stali, rahdiju tam wisu pa otru reisi, stahstiju
 atkal un ar to pluhkschēju lamehr pa masnam no stala usgahju.

Redsedams, kahdu preeku tas behrnam darija, kad tas
 kaut ko dsihwu eeraudsija, tam rahdiju iddeenās kaut ko jaunu.
 Reis gahjam kuhis pee lopeem! tē tam rahdiju gowis un
 zelus, ka schēe skraida ap gowim un ka meitas gowis slauz
 u. t. j. pr. Reis atkal gahjam tur pee aitahm, te pee zuhahm,
 pee soahm, zahleem un wiseem mahjas lopeem; un tam
 wisur rahdiju, tā lopi kustahs, tā tee ehd un ko wisu tee
 dara; tad atkal tam lifu klauštees us winau balshim, tā tee
 sweeds, nihd, brehz, urksch, kladsina u. t. j. pr. un pee tam
 redseju ka Kristapinsch pee ta wisa bija loti usmanigs un
 ktru balsi lika wehra. Kad nolehra peli, waj kurmi, jeb

wardi, dunduri, muschu waj kaut ko zitu, tad to rahdija Kristapinam, un kaut kursch no mums wezakeem, waj zits kahds fapratigs zilweks winam istahstija, kas tas ir, fur winsch miht, ko ehd, ko dara, waj labu waj slistu; us ko der jeb neder u. t. j. pr. Es nopratu, ka tahdi stahsti behrnam labi patifa un bija ari derigi. Zo 1) behrns zaur teem palifa gudrats un famanigaks, mahzijahs apluhkot wifas leetas, kas apfahrt winu bija un wehra nemt, kas schurp, turp notifa. Zo wareju fkaidri nojehgt, kad daschureis zitas zecma-seewas pee mums atnahza un fawus behrnus, kas ar manu Kristapinu bija weena wezuma, lihds atnefa, un fchee kopâ spehlejahs tad fchee wifâ mutes atplehtuschî, alâsch stihwi us weenu weetu skatijahs; bet Kristapinsch fawas aztinas alâsch kâ dsirfsteles apfahrt mehtaja un skatijahs us wifa, kas istabâ notifa. Wareja pee tam noredschet, ka teem ziteem bij tumfchs un ne-atmodinahs, bet pee Kristapina gaischs un atmodinahs prahts. — 2) Schahda eepasfhschanahs ar dabu un dabas leetahm mums bija leels palihgs, ar ko to warejam apmeerinah, kad bija nemeerigs un apflufinah, kad brehza. Zo kad Kristapinsch palifa nemeerigs, tad tuhda! tam rahdijam kahdu dsihwu putnu jeb lopu jeb tahrpu, ne lai winsch to mozitu, wahrdsinatu, nekâ! to pawifam tam nekahwam; bet lai tas mahzitos ar to eepasfhtees; brihscham sagreesu maises fumo- firus un tad us dehliu teizu: „Gesim nu pee zahlischeem.“ Kristapinsch tuhda! palifa llufs, steepa rokas man preti, fmechjahs un bija gataws tuhda! turp eet. Un tas bija dauds labaf un gudraf neka ziti wezaki dara, kas, kad behrni kihwejahs un brehz, teem dod rokâ daschadas grabaschas, waj tos schausch ar rihkstehm, waj tos schkend un lamajahs; jeb tos baida ar bubuleem: nu raudi, raudi! gan tu redsesi ka wezais — ka bubulis nahks un tewi eebahs fhs fulê! Daschureis ari pataisa bubulu un ar to baida behrnus. Tas naw nebuht labi, bet behrnus padara nejhdsigus, ka ir peeauguschî tee

wehl par wiseem neekeem (spokeem un bubukeem) bihstahs. Un bailigi zilwefi ir tautai par leelu fshadi, un pascheem par postu. — Tè jums waru pastahstih, ko muhsu paschu fkolotajs manim stahstija par behrnu baideschanu. Zgahjuschu seemu, wiasch stahsta, sawu draudsi apmekledams eebrauzu P. mahjäs, kur patlaban pahris sehnu ahra gadijahs. Mani eeraudsidami fchee fleegdami par kaslu par galwu istabä eemufa, un es wehl fehtswidü buhdams jau dsirdeju, fa tas pa eefchu gahja. Kahda jakts tur bija dsirdama: behrni brehja, leelee smehjahs un ziti bahrahs: waj neteizu, fa fkolotajs nahs? kam netizejeet? — nu redsefeet, fa dabuseet pehreni!“ — Geefschâ eegahjis un Deewpalihgu nodewis teizu: „Mihlee lautini, kam tä behrnus baideet? Tas naw labi!“ — „A! wajaga wajaga!“ atbildeja weena wezenite, pee ratina fehdamahs. „Mums tahdi nebehdneeka behrni! Bahscheet tilai wifus fulê.“ — „Ne tä“ atteizu. „Tas nellahjahs, behrnus baidiht. Prahtigi wezaki to nedara. Teem ir preeks, kad behrni prot godu un smuli un droschi ar iflatru runa.“ — Nu aizinaju tos behrnus preekschâ; bet kas wezakeem par mokahm, kamehr tos no fakteem iswilka. Gribeju tos pamahziht; bet tee nabadsini tä drebeja, fa ne wahrdu newareja isteift. Man palifa schehl, un tos atlaidu. Bet nu nehmu tos wezafus preekschâ nn tos pamahzidams tä runaju: „Schahdu nelabu eeradumu jau weetahm esnu atradis, tadeht newemseet par launu, kad jums tahdu wahrdu no tahdas neprahstibas pee firds leeku. Behrnus baidiht ir wezu wezais atlikums no paganibas. Jau wezeem Romeescheem un Greekeem bija baidekki un leeki gihmji, ar ko behrnus brihdi-naja un trenkaja. Tumscheem paganeem to gan newareja par launu nemt. Bet kad muhsu atflaidrotös laikös wezaki behrnus wehl baida, jeb tos lauj baidiht ar bubukeem un ziteem tahdeem neekeem, tad tas ir mulkiba un muhsu kristigai tijibai teescham preti. — Juhš tatschu sawus behrnus gribeet

isaudſinaht par droſcheem un tikufcheem zilwekeem; bet kaſ war isaugt no tahdecem bailigeem nejehegem? Tahda baidiſchana no bubukeem un ſehmeem un ſpokeem 1) behrnus dara bailigus, ka tee neween weeni paſchi nekur nedrihft eet, nedſ ſtahweht, bet ari bihſtahs no wiſa, ko ſweſchu eerauga. Un ir redſehts ka zaur tahdahm iſbailehm paleef ſlimi un uſ weetas nomirft. Un neween behrnu-deenâs, bet leeli iſauguſchi tee ir wehl tahdi paſchi nejehgâs; un ja kaſdas baidas uſeet, kur wjadſetu droſchu ſirdi tureht, tad trihz un dreb kâ nejehgâs, un prahts til tuffch no padoma, ka ne kâ neſina glahbtees. 2) Behrnu baidiſchana ir pirmâis eeganſts wiſadas mahnu-un blehnu-tizibas. Behrneem tahs paſakas par ſpokeem un bubukeem prahtâ ee-auguſchas, ſahl wiſur, kur til weeni paſchi ir, gara preekſchâ rahditees kâ dihwaini ſpofi ar leeleent rageem, ugunigahm azihm u. t. j. pr. — tee ſahl baiditees un paleef bailigi. Pat pee-auguſchi, kad ar labi ſina, ka tee ir neeki, tee wairs newar no tahdahm bailehm atraifitees un paleef bailigi nejehga zilweti, kaſ ar ſehmeem, raganahm un paſcha neſchlihta nopuhlejahs. Kur zilwekam daſchureiſ naw ja-eet, pa naſti gar, kapſehtahm, kur naw jagul weenam paſcham? u. t. j. pr. Kahda tam nelaima, kaſ tahds bailigs pintikis! 3) Juhs behrnus baideet ar bubukeem, kad tee ne-behdneeki, lai rahmi un klusu paleef. Bet ta naw prahtiga behrnu brihdinaſchana. Jo behrni tâ nemahjahs bihtees no jumſ wezakeem, bet no bubula. Un tadehl kur domahs, ka bubulis newar naſt, tur par jumſ neko nebehdadami, beſ wiſa kauna un goda darihs ko gribehs. Jo tiz, ka ne juhs, bet bubulis ir tikai winu walditajs un brihdinatajs. Tâ zaur neleetigu baidiſchanu juhs paſaudeet ſawu wezaku zeenibu pee behrneem! Kad pecauguſchi ſahl atſiht bubula neezibu, tad nebihſtahs un nekaunahs wairs ne no wezakeem, ne no Deewa un ne no waldivas un paleef tee pirmakee nebehdneeki un raſbaineeki paſaulê. Kur ſodibu neredſ preekſch azihm, tur

no ne ka nebihstahs un tikai ar pahtagu un zeeiumu waldami. 4) Tos nebuhs ari baidiht ar ubageem, schihdeem, mahzitaju, skolmeisteri u. t. j. pr. Tas ir leels nelabums un eeksch behrneem ee-audsis, paleef zauru muhschu. Behrneem wajag ar wiseem zilwefeem eepasihtees un pret katru, ka peenahkahs, isturetees: pret ubagu, ka pret schehlojamu nabadstau, pret schihdu, ka pret krahpigu andelmani, pret mahzitaju, ka pret ustizamu Deewa wahrda kalpu un dwehfeles ganu un pret skolmeisteri, ka pret mihligu behrnu mahzitaju, u. t. j. pr. Bet ne no teem behgt un bihtees. Kad pee jums behrneem weeneem pascheem naw pa istabu jadsihwo jeb pa ahru jafpehlejahs; ja nu tur gadahs usnahkt nabagam waj schihdam u. t. j. pr. Tahdi eebaiditi behrni to eeraudsidami war behgdami nelaimē eekrist, flimi palitt waj zitadā kluhdā tift. Tē manim kahds tahds gadijums prahtā friht. Preetksch kahdeem gadeem R. mahjās, wezati strahdaja laukā un istabā tikai masz skukis behrnu aukleja. Tē u! reis eenahk schihds ar paunu mugurā. Nejehegu skukens to eeraudsijs, laisch behrnu plahnā un skrej projam. Behrns paleef brehzam, un no tahs aukletajahs peepeschas aishchgšanas un swescha schihda eeraudsišanas brehz til neischehligi kamehr stingst. Geekam meitens un ari schihds wezafus atfauz, behrns no pahrbrehtšanas frampjus dabujis. — Kā ar to baidishanu no skolotaja eet, to es schodeen patš ar sawahm azim redsejis. Ko mahzitaji un skolotaji war paspeht ar wisahm sawahm darbošanasahm kad behrni no wineem baidahs. Jo no ka baidahs, to nemihl, un ko nemihl, pehz ta wahrdeem jau neklaufsiees un ari nedarihs. Tadeht ari til dauds behrni baidahs no skolahm, domadami: ka tur waru eet mahzitees pee ta bahrga skolotaja no ka esmu tā eebaidihts! Un kad nu wehl pee dauds wezakeem ir behrneem ta wirs roka un ko schee grib, tas wezakeem jadara, kahds tad brihnums, ka dauds behrni nekad skolā nenahk? Ari man pascham daschi

wezaki tà teifufchi: „Behrn behrnam wehl netika skolà nahft; bet nu patika, un tapehz nu atwedu.“ Nè nè mihlee! Ta naw laba behrnu audsinafchana! Behrnus buhs mahziht wezafus mihleht ar wifceem zilweceem godam fatiktees, un dabu ar wifahm apfahrtejahm leetahm un fewi paschu pasiht. Tad tee ifaugß prahitigi un peenemfees gudribà un peemihlibà pee Deewa un zilweceem.“

Tif tahl muhfu weza skolotaja stahstis. Es to litu wehrà un fawu Kristapinu zeeti fargaju no neleetigas baidifchanaß. Un wifdß laikdß, kamehr wiafch auga efmu noredsejis, fa tas bija loti labi, un ir wehl tagad labi wifà wina dñhwè.

Muhfu tagadejs wezais skolotajs ir manim labß draugs. Reif pee wina aifgabjis, tas manim laipnigi uf kamefcheem fidsams tà runaja: „Mihlais Prahta Zann! wifì laudis tà runa, fa tu fawu dehlixu proti labi audsinahft. Tas manim preefs dñrdeht.

Es: Pateefi nesinu, waj es tahdu godu pelnijis, fo laudis no manas behrnu audsinafchanaß ißdaudfina.

Skolotajs: Efmu dñrdejis gan, fà tu fawu masu Kristapinu mahzi tas ir loti labi. Daschi doma, fo tahdß jauns behrns wehl war mahzitees? Un tà wini behrneem preefsch peehta un festa gada it neko nemahja. Bet behrns jau no mafahm deenahm dauds fo war mahzitees.

Es: Taisnibu fakot, es ari newaru fapraft, fo tahdß jauns behrns jau waretu mahzitees.

Skolotajs: Nu to tewim ifflaidrofchu. Sali man jele, fà tu fini fa gowihm naw fari bet fpalwas?

Es: To es redsejis un redsu if deenas.

Skolotajs: Pareifi! Bet fà tu fini, fa pafaulè ir seme, fo fauz Wahzeme? Waj tu to ari efi redsejis?

Es: Nè; to redsejis ne-efmu bet dñrdejis.

Skolotajs: Utal pareifi! Un redfi, tà tas ir ar mums un wifceem zilweceem. Wifu, fo mehß finant no ahriyahm

leetahm, to mehş waj ar auşhm dşırdejufşhi, jeb ar azihm redşejufşhi, jeb ar degonu fa-odusşu; jeb ari muşşu meefaş uş zitadu wişşı fajutusşas. Wiş wairaf azis un auşis ir tee meefaş lozekli, ar kureem ahrigas leetas wiş flaidraf fajuhşam un tahş paşihş mahşameeş. Un ar şcheem lozekkeem ştrahdaht ir behrneem pirma mahşişchanahş. Wişwairaf par to jagahda, ka tee daudş leetas dabu redşehş un apluhkot. Tadeht teem daşş-daşşadabş dabas leetas jarahda un ja-işştaşta. Tapat ari preeşş winu auşhm tif tahdi wahrđi jaruna un tahdi şkanumi jaleef dşırdeht, kaş winam wajadşigi un derigi dşırdeht. Ta ar dabu zaur redşefşhanu un dşırdeşşhanu eepaşinusşeeş, tee pehşaf ari labaf şapratihş, kad şkolaş teem ştaştişş par tahdahm leetahm, ko newaid redşejufşhi un dşırdejufşhi. Şhpafşhi behrni mehđş luhkot uş dşihwahm un fuştufşahm leetahm. Tadeht tahş wişam pirmaf jarahda un ja-işştaşta.

6) Kriřtapienam jamahzahş řawaş behrna eegribaş řawaldihş.

Kriřtapińşch bija luřtigş un patihkamş behrnş; tapehş mehş winam ari wiřu pa prahtam darijam. řo juřş řineet, ka weřaku miřleřtiba uř behrneem ir briřşam padaudş leela. Kad dehlĩńşch pehş kaut ká řneedsahş, tad tam to pretřneedsa, un ko winaşch řakehra, to tam atkahwa. Bet kad winam ari ko gribejam leegt, tad tif ilgi brehza, řamehr taf beidřot to dewa.

„Ta jau ne-eeş labi, domaju řawá prahtá. Dabas liřumş ir, ka behrneem jařlauřa řaweem weřateem, bet řchē weřaki řlauřa behrneem. řa taş ta paleef, ta pehş řahdeem gadeem mumş wiřeem buřş winam jařlauřa. Kaut jel wiři weřaki uř řawu behrnu eegribahm jau no winu mařahm deeninahm labaf luhkotu, ta winu behrni buřtu řaturigař uřauguřhi. Bet ta ta waina! Kad mařş behrnińşch řahdu wahrđinu

isruna, tad tas tif patihkami fkan, ka tehvam un mahtei eet pee fids; un kad nu behrns fshahdâ patihkumâ walodinâ kaut fo prafa, waj eegribahs, tad to jau winam newar leegt, kaut ari daschfahrt behrnam nebuhtu par labu. Kad behrns ari fo aplam isruna, tad wezaki to tur par neeku un par to ehrmigu nerinu tif pafmejahs. Behrni tâ doma to efam loti labi, fo ween fawâ walâ dara un tâ eeronahs alafch fawu waku dabuht. Kad pa-aug leelafi un wezaki eeraug, ka tâ ne-ees lahgi un behrns no tahdas fawakibas ja-atradina; tad to wairs tif lehti newar. Daudsi tad behrneem alafch projam lauj fawu waku un lauj teem usaugt par netikkeem zilwekeem. Zo gan reti lahds buhs reebigals par tahdu zilweku, kas wifu fawakigi pehz fawa prahta dara. Tahds Deewamschehl gan mas goda-zelu nostraigahs. — Ziti wezaki atkal behrnus masâs deenâs fawâ walâ palaiduschî, pa-auguschus tos grib loziht pehz fawa prahta; un kad behrni ar labu nekaujahs, tad fahf tos dauisht un fist. Sinams, fo lai zitu ar tahdeem behrneem dara! Bet sinams ari, ka behrns strahpehts paleef dufmigs un stuhrgulwigs, un zaur to suhd mihlestiba starp wezakeem un behrneem, nemeers ir flahf un daudsreis tif stiprs, ka isschir behrnus no wezakeem. Un to-mehr wezaki pafchi pee tam wainigi, kapehz lahwa behrneem jau no masahm deenahm tif daudj wakas.

Zr es to jau ari flaidri nopratu. Neis ar iskapti no plawas us mahjahm pahrnahzis, to pakahru pee feenas. Kristapinsch to spihdoschu leetu eeraudstijis, lausahs pehz ta. „Nè, teizu druszix pa-afchi, to tu newari nemt! — tew nebuhs alafch fawu waku dabuht!“ — Mans Kristapinsch fahka brehft, ka gribeja mels palift. Es ari eedufmojos un eefitu winam pahri reises labi pa roku. Us to puifu fahka wehl stipraf brehft un ar rolahm un lahjahm spahrditees. Labi bija, ka feewa nebija flahf; ta winu gan buhtu pahrstahjufe uu mani aprahjufe, ka to fitu. Tee behrna preekschâ buhtu starp mums

isjehlusfehš kilda, un taš preefš ta behrna nemaš nebuhtu bijiš labi. — Ka ſiteeni neko nepalihdseja, to nu gan redseju; bet fo nu dariht? Nolikfu behrnu semē, lai brehž zil gribedamš, un aiſgahju pee loga. Kad bija peefuſiš brehkt, tad to atkal uſnehmu, aiſnefu mahtei, un patš aiſgahju uſ lauku. — No ta laika apnehmameeš alaſch, kad Kriſtapiſch fo gribeja, fo tam newareja dod un ſahka brehkt, tad to nolikam semē jeb ſchuhpuſi un nebuht neklauſijameeš uſ wina brehktſchanu. Pahri reiſeš puika gan wehl proweja zaur brehktſchanu ſawu walu dabuht; bet redſedamš, ka taš ne fo nepalihdseja, palika ahtraf klufu, un tā jau pee laika mahžijahš ſawuſ kahrumuſ ſawaldiht.

Kad Kriſtapiſch jau gandrihž gadu bija wežš, tad kahdā rihtā wiſch ſahka atkal gauſchi raudaht. Gribedamš to apmcerinaht, neſu pee ſirgeem, pee zahleem. Bet wiſš bija welti. Behrnš kà brehža tā brehža un arween ſihwal. Waigi palika ſarfani un karſti kà ugunš. Seekalaš tezeja no muteš. Roſaš rauſtijahš un wiſch taš arween bahja mutē. Tē manijam ka behrnam gribeja dſerokli iſnaht. Bet kà nu wizu apfluſinaht? Seewa behrnu eeliſa gultinā, jo iſſkatijahš meegainš. Bet tiſ fo brihſnizu nogulejeeš, ſeewa uſ to paſſatijeeš eebrehžahš: „Waj manu deenizu! tam behrnam buhš frihtama ſaite!“ Mehš ar mahtes peetezejam klaht. Kriſtapiſam, kahjaš, roſaš un gihmiš rauſtijahš un putāš bija pee luhpahm. Par laimi mana mahte bija klaht, ta muhš eedroſchinaja. „Menobehdajeetees wiſš tiſ daudž par ſawu behrnu! wina teiza. Lew, manš dehliš, ari ta pate ſaite bijuſe kahduš pahru reiſeš, kad tu ſobuš pereji, un godš Deewam! tu dſihwo wehl lihdiſ ſcho baltu deenu.“ Ru mahte nehma ſihpolu, to ſaſpaidija un tureja behrnam apakſch degona. Kriſtapiſch uſ to drihž palika meerigš un pehž diwi deenahm tam dſerokli bija iſnahtuſchi. Tomehr ne wiſi; un no ažu ſobeem wehl it neweenš. Tadeht man palika bail un eš

domaju: Ja behnam wiſi ſobi, kaſ wehl truhtſi, naht tiſ gruhti, ta wiſſch to newarehſ iſſeeſt. Tadeht kaſpu ſirgam mugurâ un aiſſahju uſ muſſchu pee daftera. Iſteizu tam ſawa behrna wainâſ; taſ eedewa 12 ſarkanus pulwerinauſ, peeteiſdamaſ, tiſ drihſ, ka behnam atkal ta kaite rahdoteeſ, weenu pulweri karotê ar ſaldu peenu ſamaſiſht un behnam eedot. Tiſ kaſduſ 4 pulwerinauſ dabuja eedot; un no ta laifa nedi Kriſtapiſſch, nedi žitſ kaſde no maneem behrneem nefad wairſ, taſduſ ſobu frampjuſ naw dabujiſ.

Zetortais wakars.

7) Kriſtapiſſch mahzahſ ſtaigaht uu griſ palikt ſlangiſ.

Seewa Kriſtapiſſu jau ſen bija eeradinajuſe ſehdeht plahnâ jeb uſ grihdâſ un ar kozineem, ripinahm un zitahm behrnu leetinahm ſpehleteeſ. Kad jauſ, ſiltſ un rahmſ laiſſ bija, tad to ari iſneſa ahra, ſehtſwidu, noklahja deki ſemê un tur wiſu uſſehdinaja. Bet ſinamſ, tad mahte, waj kaſde žitſ žilwekſ ar netahl tur fur bija, kaſ wiſu alaſch apredſeja. No eeſahuma behrnſ kaſdaſ reiſeſ gan apkrita, bet taſ neko nekaiteja, jo uſ mihtſta deka neka newareja ſaſſiſteeſ un palihdſigaſ. rokaſ to atkal pazehla. Kad darba deht mumiſ paſcheem nebija waſaſ dehliu glabaht, tad peenehmam wezu paſiſhtamu ſeewiau par glabataju. Ta bija taſda prahtiga un klaſiga, ka tai wareju eemahziht ar to behrnu wiſadi tapat iſtureteeſ, it lâ eſ patſ ar wiſu iſturejoſ. ſchi nu glabaja muſſu pirmo maſo dehliu, un pehž manahm pamahziſchanahm prata itin brangi ar to behrnu apeeteeſ; un ari Kriſtapiſſch ar wiſu lehti apradaſ. — Kriſtapiſſam meeſaſ, ſpehſ un prahtſ arween augtin auga; un nebija

ilgi, tad jau patš, kad bija apkritis, wareja atkal pazeltees. Daschu reis spehledamees winsch ripites un kozinus aismeta patahl nost, ka wairs newareja aifsneegt. Tad winsch fahka tai leetai pakal lihst, kas eefahkumâ gan bes apkrifchanas nepalika, tomehr arween jo labak isdewahs un tã Kristapinasch bes speefchanas un wadischanas, patš pehz fawa prahta mahzijahs kaulus un lozellus staipiht un lozihst. Man bija preeks, kad pirmreis redseju dehlinu tschettrahpu lihsham. Un kad patš ari biju lustigs, tad mehs abi diwi tschettrahpu pa plahnu lodajam. Dehlinam tas patila, winsch smehjahs un wehl tschaklak manim lihst lodaja.

Weenreis, kad passaban abi diwi tã lustigi tschettrahpu pa plahnu lodajam, eenahza skolotajs, kas tur garam braukdams muhs apmekleja. „Labdeen! mihlajs skolotajs! to usrunaju. Nexemet par kaunu, ka mani pee tahdahm behrna-spehlehlm atrodeet. Bet ta jau ar behrneem ir. Ar to puisenu lihds gandrihs ari patš paleeku par behrnu.“ —

Skolotajs: Pareisi, pareisi, mihlais Kreetufainneef! Mufu Kungs Jesus ari tã teiza: „Kas nepaleef kã behrninsch tas nenahks debefs walstibã.“ Un tã gan ar taisnibu ari war teikt; kas fawã reisẽ nepaleef kã behrns un ar behrneem nespehlejahs, tas nespehs behrnus spareisi audsinahst. Kas behrneem kaut ko grib mahziht, lai nu buhtu runaschana, lai staigaschana, lai zita kaut kahda leeta, tam ir jamahl ar behrneem behrnu kahrtã dsihwot, spehletees un jokotees. Tahdu behrni mihlo, preezajahs to eeraudsidami un saprot lehti wina mahzibas. Bet kas nemahl ar behrneem behrnu kahrtã padsihwot, no tahda tee behg un kad pee ta jamahzahs, tad bailigi un gruhti mahzahs. — Pehz schahdahm farunahm skolotajs aischahja. —

Kad Kristapinasch kahdas trihs, tschetras nedelas tã bija lihdis, tad pee krehfla jeb benka peeturedamees mahzijahs patš pazeltees un gar to benki jeb ap to krehflu patš staigahst.

Ne ilgi, tad viņš weens pats jau bez peeturščanahs wareja stahweht; un pa brihščam ari nefur wairs nepeeturedamees, ne-apkrita wis, bet lehni nolaidahs sehduš plahnâ. — Bet nu ari wairs nebija ilgi, tad man bija itin leels preeks. Es sehdeju pee galdu, Kristapiņš rahpoja pa plahnu, un reisu reisehm zehlahs kahjâs. Tê us reis redseju, ka viņš kahjâs pazehlees, pahri fokus weens pats pakahpa, tad pasehdahs, pazehlahs atkal, gahja un tad pahr wišu istabas plahnu pahretezeja. No preeka ar joni islehu ahra pee feewas un tai fauzu: „Nahz feewin eekščâ! es tew ko jaunu rahdišču! Bet tâ ka tu efi klufa un ne wahrdiru neruna!“ Jo sinaju, ka zaur runaščanu waj pašmeesčanos behrns famistos un winam! lustes pahreetu us staigaščanu. Seewa eenahza klusnam istabâ un nelikahs nebuht us behrna skatamees. Šhis tekalaja šhurp un turp; brihščam pakrita; bet kad neweens to nelikahs redsam, tad pašmeedamees zehlahs atkal augščam un tekalaja atkal un mehš wezaki skatijamees un preezajamees — Kristapiņš ar katru deenu eepratinajahs labak un freetnak staigaht, un gadu wezs jau wareja itin drošchi un knašchi, un bez pakriščanas tekalaht. — Muhsu zeeminenes Katrines meitina Kristine bija jau 2 gadus weza; tomehr ta newareja tik labi staigaht, bet wanlerejahs kâ pihlite un pakrita gandrihš if us foli; jebšču mahte to gan pee rofas, gan ar lenzi wadinaja. — Reis kad atkal ar šawu dehliu spēhlejos, Katrine ar šawu Kristinu eenahza pee mums eekščâ. Es apsehds, fatwehru dehla rozinas, wilku to šewim klaht, zehlu us šawu kahju un to šchuhpoju uu tralinaju. Kristinina to redsedama issteepa rozinas un gribeja, lai to ari šchuhpinatu. Nu nozehlu Kristinai no kahjas un to meitai uszehlu un šchuhpinaju. Bet tas manam dehlam nebuht nepatika. Wiņš palika gausčam skahbs, šakla pilâ faklâ breht un Kristinai pee šwahrkeem šampis, rahwa no manas kahjas semê. Par to paliku nošumis un domaju

fawà prahtà: Mans Kristapinsch ir gan wefels un gudrs
 behrns; bet so tas palihds, ka wixam ir fšaudiga firds, kas
 newar zitam uowehleht nekahdus preefus. Ir teefa tam
 Deewa wahrdam: „Zilweka firds-prahts ir launs no
 masahm deenahm.“ Ir tam labakam behrnam, pee tahs
 prahtigakas audsinaschanas ir niñnumš un fšaudiba firdi, tà
 ta buhs wehl ar teem fšlitteem un nelahdšigi audsinateem
 behrneem? Ak, tapehž reds tif maš labus, mihligus un no-
 wehligus zilwekus! — Bet so tè nu dariht? Ja to fšitfchu,
 ta winfch fahks no manim behgt un mani wairs nemihlehs.
 Ja par wina brehtfchanu neko nebehdadams Kristini projam
 fšuhpošchu, ta winfch atkal paliks uš mani niñns. Uš reis
 apdomaješ, nozehlu Kristini ari semè un tralinaju un
 fšuhpoju fawu kahju. Kristaps tuhdał peetezeja klaht, ušlehza
 uš manu kahju un gribeja, lai to fšuhpotu. Eš fšuh-
 poju Kristapinu un Kristinina nošlumufe fšatijahs uš muhfu
 fšephli. — Pehž brihtina eš behdigi nopuhsdamees tà runaju:
 „Tà nabaga Kristinina ari labpraht fšephletos; bet naw
 kahja, fur ušfahpt un fšuhpotees. Kristapin, waj fewim ne-
 patiftu palaut ari Kristinikai pafšuhporees?“ Un reds uš
 tahdu mihligu walodu, Kristapinsch tuhdał paklausija, kahpa
 no kahjas semè un meitina ušlehza. Ešo pahri reišes pa-
 fšuhpojis, liku tai atkal nokahpt un ušnehmū Kristapinu.
 Bet nebija ilgi, tad fšchis patš jau nolehza un rahdija uš
 Kristines un tad atkal uš manu kahju, runadams: tè, tè!
 lai Kristine atkal ušfahptu fšuhpotees. Tà eš nu labu brihdi
 tè weenu, tè otru nehmū uš kahju un fšuhpoju. Un ka
 mans dehlinfch papreekfch bija preezajees, kad eš wina lezinaju,
 tà winfch nu wehl jo wairaf preezajahs, kad Kristine fšuh-
 pojahs un preezigi pafmehjahs. Ir eš par to nu ari it waren
 prezajos, ka uš tahdu wihs fawa behrna fšaudibu biju fa-
 waldijis un ušwarejis. No ta laifa masu Kristiniku aizinaju
 if deenàs pee mums atnahkt, ar masu Kristapinu fšephletees.

Kad ſchi winam kaut ko no ſpehles leetirahm parehna, tad Kristapinſch brehja un gribeja tai no rokaš ahrâ raut; bet eš tad tihſchi wina preekſchâ ar behdigu ſirdi nopuhtoš: „Nabaga Kristinina! Tew naw nefahdaš ſpehlu leetinaš, fâ tu ſpehleſees! Kristapinſch tew ſawaš ar negrib dot! Nabaga Kristinina!“ Kristapinſch behdigi ſtatijahš manim ažiš un tad atfal uš Kristineš; nehma tad ſawaš paijaš un tahš atdewa Kristinei. No ta laika wini abi mihligi kopâ ſpehlejahš un Kristapinſch tai labpraht dewa ſawaš ſpehlu-leetinaš. To peeminedamš eš wehl tagad preezajoš. Jo ſkaidri ſinu, ka tahdâ wiſhê ſawu Kristapinu wiſš pirmat eſmu mahzijš par zita zilweka laimi un preeku ari preezateeš. Un tâ eš winu arween jo wairaf eeradinaju uš zilweku mihleſchanu. — Kad Kristinei nebija nefahda brofaſtina, un eš tiſ nopuhtoš: Nabaga Kristinina! Tew ſchodeen naw nefahda brofaſta! Un redſ, ar leelu preeku reiſehm redſeju, ka Kristapinſch tad no ſawa brofaſtina teeſkau atdeewa Kristinei, un preezajahš patš kad ta ſmardigi ehda. Bet ſinamš, eš ari uš to luhkoju, ka taš meitens Kristapinam pahri nedaritu, un no ſawahm ſpehles-leetirahm Kristapinam reiſehm ari ko dewa.

Reiſ ar ſkolotaju fatizeeš, tam wiſu paſtahſtiju, ka eš ar ſawu dehlinu iſdſihwojeeš. Wiſch man atbildeja: „To tu pareiſi darijš. Ja ſawu behrnu pee laika nebuhtu tâ lozijš un waldijiš, ta ſkaidiba tam buhtu ſirdi eeſaknojufešš; wiſch buhtu iſaudſiš par ſliktu zilweku un tew daudš behdaš padarijš. Tu buhtu ſuhdſejeeš par wina ſuhrgalwibu un ſkaidibu, un tomeht ta buhtu tawa paſcha waina, tadehl ka nepratiš ſawu behrnu pareiſi mahziht un waldiht. — Tu ar wiau labi darijš.“

8) Tehwš wehl ſarunajahš ar ſawu dehlu Kristapinu.

Kristapinſch nu jau bija puſſotru gadu wežš, weſeš, gudrš un wareja tiſ braniſi tekalaht, ka wiſi par winu preezajahš;

bet ar runafchanu wehl gahja gruhiti. Wiafch lopus tikai pehz wiru balſihm noſauza. Gowi wiafch ſauza „Wuh!“ aitu „Beh!“ ſuni „Wau!“ u. t. j. pr. Seewa daſchureiſ par to duſmojahs un teiza: „Tas puiſens jau nemuhſch an ne-iſmahziſees runaht.“ Bet es atbildeju: „Laid wiru meerà! Gan tu redſeſi, ka ar to runafchanu buhs tapat ka ar to ſtaigafchanu. Kad wiafch weenreiſ ſahls, tad ari tſchaklat uſ preekſchu ees.“

Reiſ biju aiſjahjis uſ tirgu, ſirgu pirkt. Atkal mahjâs pahnahjis un iſtabâ eegahjis, mans dehlinſch preezigi manim preti tezeja un ſauza: „Teht, teht!“ Es to uſ roſahm rehmiſ, ſpeedu pee kruhtihm un nobutſchoju, tà runadams: „Al tu man dehlin! tas man preeks, ka tu jau ſawu tehti wari iſſaukt.“ Nu ari mahte peenahja klaht, un mani gandrihſ ne-attapdama ne-apſweizinaht, ari Kriſtapixu butſchoja un preezadamahs ſtahſtija zik tas daſchus jaunus wahrduſ jau iſſauzis, lai gan wehl kà jau behrns, ne itin ſklaidri, bet tà paſtrupi: maiſi tikai „maiſ“, putru „pute“, muſſu runzi Brenzi „Benze“, Britanu „Bitte“, naſi „aſche“ u. t. j. pr. Tas gan ſkaneja tà ehrmigi; bet mehſ ſapratam un labpraht un preezigi klaufſjamees, kad wiafch ſawâ wahjâ behrnu walo-dixâ mums kaut ko ſtahſtija. Un kad atkal kahdu jaunu wahrdu iſrunaja, tad to abi peeſpeedam pee kruhtihm un nobutſchojam — Jo wezako preeks un mihleſtiba uſ behrnu ir leela un ne-aprobeſchota ir tahda, ka zits to nebuht newar ſajehgt un iſdibinaht. Bet kad tahda pee ſirds peeſpeefchana, butſchoſchana, un iſteikſchawa par wiſeem neezineem arween beefaf gadijahs, tad nomaniju, ka dehlinam zaur to ſirds ſahka ahtraf un leelaka augt nefa meefas, — labpraht to gribesja, un ja reiſ par kahdu maſu neezinu to neſlawejam un nobutſchojam, tad uſmeta tſchuhkſtuli un palikaf duſmigs. Uha! domaju; redſu, kaſ ir: dehlinam ſahf atkal meſtees jauna waina: goda- un lepnibas-ſlimiba! Tadeht tahda pa-

daudj usflaweschana un butschoschana nebuhs wis pareisi. Behrnam behrna teesu un wairak nekà! Kunaju par to ari ar feewu un wirai to istahstiju, ka tahda leeka butschoschana un flaweschana behrnu paneros, un pehzak wirsch wisu labu un godu sewim ween peelihdsinahs, sewi ween par wisu gribehs flawejam; un kad to nedarihs, tad paliks dusmigs un pretigs, kà jau patlaban to pee Kristapina nomaniju u. t. j. pr. Maria to gan klausjahs; bet mas lika wehrà. — Reij pee mums atbrauza pahtaròs. Pehz pahtareem pee galda fehdedami, feewa masu Kristapianu aufledama, to butschoja un flaweja par wiseem neekeem, ko tas darija un par wiseem behrna wahrdeem, ko tas isrunaja. Mahzitajs to klausdamees kratija galwu un tad us feewas pagreesees runaja: „Maria, Maria! Tas ne-ees labi! Behrnus nebuhs tif waren islutinaht! Tagad juhs wisu flawejeet un apbrihnojeet, ko behrns runa un dara; juhs wiru par wisu glaudeht un butschojeet. Behrns zaur to eerodahs alasch glaudihst, butschots un usteikts tapt, lai wirsch dara, runa un isturahs kà gribedams. Bet kad nu pehzak leelak pa-auguschu, juhs to, wiru daschadas pahrgalwibas un nedarba dehl wairs tà neglaudeet, nebutschojeet un ne-usflawejeet; tad tas paleel skumigs un pretigs, un suhd behrna mihlestiba us wezakeem. Tadehl wezakeem jafargahs, ka behrnus padaudj neglauda, nebutschu un neslawe.“ — Mahzitaja wahrdi man gahja pee firòs: abi ar feewu tos pahrdomajam, atradam ka mahzitajam taisniba, un no ta laika sawu dehliru wairs tif aplam neglaudijam, nebutschojam un neslawejam. Tomehr schad un tad kad to noredsejam par derigu, tad to noglaudijam un ir pabutschojam gan. Jo Deews jau ari patòs wezakeem mihlestibu us behrneem ir firði lizis, kapehz tad wiru kahdureis, kad behrni ir labi, godigi un paklausigi, toò newaretu pabutschot un noglaudihst? Tikai to nebuhs dariht pahrlaku, nelai kà un nefahrtigi. Kristapinsch sawà jaunumirà to wehl

nezit nebija eeradees un ari wehl nenoprata, kad to wairs
 tif daudis neglaudijam un nebutschojam. Behrns bija un
 palika alafsch mudris un preezigs, un kad ween mehš divati
 fatikamees tad mums bija leelu leelas spreeschanahs. Dafchi
 gan par to smehjahs, kur wihrs buhdams warot dabuht
 tahdu behrnigu dabu, ar tahdu masu behrnu behrniski ta
 runaht un plahpaht; bet es sawa prahatã noredseju, ka tas
 ta bija itin labi.

Kristapinam — sinams zaur wezafu ne-apkehrigu pee-
 laufchanu — bija eeradums, ka winfch arween peh; launaga
 laifa aismiga un guleja lihdi wehlam wakaram. Bet kad mehš
 gribejam guleht eet, tad winfch atmodahs, zehlahs augfcham,
 bija nemeerigs, gribeja fcho, gribeja to; un kad tuhdat ne-
 dabuja, tad fahfa taifcht trokſni, brehfaja, spahrdijahs, brehza,
 fahpa no sawas gultinas ahrã un darbojahs, ta, ka mehš ne
 azi nedabujam aistaiſht. Ko nu dariht? Seewa gribeja
 gan wiau atkal eemidſinaht: nehma to uf rokahm, glaudija
 un nobutschoja; tad ſtahſtija, ka wiſi laudis tagad guleht
 aifgahjuſchi, un ta nu ari winam eſot jagul; jo Deewinfch to
 ta gribot u. t. j. pr. Tad to lika sawa gultina un dſeedaja:

Etja, behrnin etjaja!

Nismeedi faldã meedſina!

Deewinfch tewi wafargahs!

Ribt jo ſpirgtu modinahs,

Etja, behrnin, etjaja! u. t. j. vr.

Tomeht tas wiſs neko nepalihdſeja. Kristapinfch spahr-
 dijahs un gribeja par waru augfcham zeltees; un kad mahte
 to nelahwa, tad fahfa brehkt un preti ſtihwetees. Seewa
 palika duſmiga un uſſauza: „Puiſen, ja tu neguleſi, ta tewi
 labi ſaplaukſteſchu!“ — Es peegahju flahht un teizu uf ſeewas:
 „Seewin, ka tew patiktu, kad tu newaretu guleht un zits tew
 par to gribetu iſkult? — Dod man to behrnu.“ Uf rokahm
 pahemis, to jautaju. „Nu, Kristapin, ka buhs? Waj man
 tew buhs ko teikt?“ — „Teize“, ſchis atbildeja. Nu ta nahj

pee manim gultâ, tur es tewim fo pastahstischu.“ Kristaps nahza. Un tad bija man blafam avgulees, tad fahfam tâ farunatees:

Es: Tagad ir nakts; tumšs eefšâ un ahra tâ lâ nekur newar eet; tadehl wiš gul: gailis gul, zahl gul, aifinas gul.

Kristapinšch: Zuhze?

Es: Zuhfas gul; intšha Brenzis ar gul; — wiš gul.

Krist: Meme?

Es: Meme ar gul, un Kristapinšch ar tehwu gul ari. Nu jau patš gulams laiks. Bet-riht mehš atkal uszelsimees un eefim pee zahleem.

Krist: Zahlem?

Es: Ja, tad mehš eefim pee zahleem un toš faufim pee brofasta: tšhib, tšhib, tšhib!

Krist: Wabe al?

Es: Ja, tad usmeklešim ar wabolus un toš apluhkofim, žif wineem fahjas; žif. —

Krist: Gaile?

Es: Ja, gailis tad lehš no lakta semê rahdamees: Kadihkattattat! un wistina tezzš „Kluf kluf kluf! ar faweem zahlisheem un wišas fabeloš, fo eeraudsišš, noknahbeš.

Krist: Kluf kluf kluf! un Benze?

Es: Ja, Brenzis ar tad lihdišš no krahšna semê; štaipifees un lihdišš tew klahf.

Krist: Nau nau!

Es: Tad winšch brehšš: nau nau! un štatifees tew azis.

Krist: Mai.

Es: Nu ka tad! Winšch gribešš, lai tu winam dod maiš; un tu winam doš.

Krist: Meme?

Es: Meme doš tew maiš; tu doš Brenzim un Brenzis par to nurdešš un tewim peeglaudifees.

Tà mehs runajam un arween lehnaf un lehnaf, kamehr Kristapinam azis fahfa aiskrist; mehs aismigam pascheem it nemanot un abi gulejam gahrđi lihđs rihtam. — Tà nu dariju ikreisēs, kad Kristapinšch negribēja guleht; un tà farunadamees winsch ikreis meerigi un weegli aismiga. — Tà atkal to ismahijos, ka pee masu behrnu audsinaschanas ir derigs, kad ar teem daudsfahrt, wixem faprotami, farunajamees.

9) Laba preekschihme.

„Ro tu doma, tà pehz tam feewu jautaju; waj es neprotu behrnus eemidsinaht?“ — „Proti labi, wixa atbildeja. Nu mums tatschu meera ir guleht. Bet kad tu nu wehl ari waretu ismahijht, ka winsch lautos masgatees. Jo til so es nahku ar aufstu uhdeni, ta winsch brehz kamehr stingst un nelaujahs un nelaujahs.“

No gudreem laudim un ari no skolotaja biju dsirdejis, un ari pats pee fawa behrna redsejis, ka tee wisu pakal dara, ko reds pee-auguschos un ihpafchi paschu wezakus daram. Domaju: kas sin, waj Kristapinu tà newareschu pee masgafchanahs peedabuht? Biju paradis daschfahrt aufsta uhdeni masgatees. Alswedu Kristapinu pirti; bet aufsta — nekuri-nata. Genesu spani ar aufstu uhdeni, pats nogehrbos un masgajos, papreeksch galwu, tad pakaufi, tad kruhtis un pehdigi nehmu flotu un nopehru wisu meesu ar aufstu uhdeni. Kristapinšch skatijahs wisu, ko dariju. Nopehrees pats tà runaju: „Ta ta brangi nomasgajos un nopehros, tas ir wefeligs, un nu smekehš ehst! Kas ir, Kristapin, waj tu ari negribi masgatees?“ — „Mages mages“, schis atbildeja un taisijahs nogehrbtees. Wixu nogehrbdams rnnaju: „Kristapinšch ari masgafees, lai paleel wefels un smeke ehst u. t. pr. Tad nehmu papreeksch tam galwu masgahht. Dehlinšch gan farahwahs, kad pirmo fajuju aufsta uhdena tam us galwas uslehja. Bet es to drofchinaju, ka es tapat lehju fewim us

galwas, fa tas ir labi; un winam par redseſhanu patš ari no ta ſpaxa to auſſtu uhdeni uſlehju uſ ſawas galwas, tã runadams: „Tã tã, tas wihram geldigs.“ Tas palihdſeja: dehlinsch, lai gan wehl pabrihscham ſarahwas, tatschu neko neſajija un lahwas nomaſgatees un nopehrtees ar ſlotu, wiſu tapat, tã es ar ſewi biju darijis. Kad bijam apgehrbuſchees, tad to nehmu uſ rolahm, tã runadams: „Eſim nu pee me-mis un pateiſim, fa eſam nomaſgajuſchees.“ Iſtabã eegahjuſchi, teizu: „Mem, reds ſchẽ; Kriſtapinſch ar tehwu ir maſgajuſchees.“ — „Waj tu eſi maſgajees? Tas ir labi, tas ir labi!“ Mahte runaja un dehlinu noglaudija.

Kad atkal redſeju, fa Kriſtapinu wjadſeja maſgaht, tad uſ flehpja nehmis to uſrunaju: „Kriſtapin, waj nu ne-eeſim atkal maſgatees?“ Schis tuhdał paijinas atmeta, zehlahs, iſſteepa rozinas uſ mani, ſmehjahs un teiza: „Tehte, mages, mages!“ Tã nu gahjam ſmeedamees uſ pirti. — Kad bijam nomaſgajuſchees, tad Kriſtapinſch wehl labu brihdi ar rozinahm plunſchojahs pa uhdeni; eezehla weenu lahju pehz otras ſpani un ſmehjahs. Es ari ſmehjos; un dehlinsch plunſchojahs un ſpahrdijahs pa uhdeni zif gribedams. — Reiſehm tã pehrufchees, behrnš pehzak par auſſtu uhdeni neko wairs nebaidijahs, un leelaks pa-audſis, patš labpraht upẽ maſgajahs. Zaur to mans Kriſtapinſch ir palizis pateeſi wefels un ſtiprš behrna-, puiſcha- un ari tagad wihra deenãš. Jo auſſis uhdens uſtur meefu tihru un ſkaidru un ſtiprina dſihſlas un lozekluš. — Ta pee tam dabuju nopraſt, fa behrni labpraht dara, ko no-reds pee wezakeem; un fa laba preekſchihme, ko wezati behrneem dod, wairaf paſpehj, neka wiſas mahzibas uu brihdinaſchanaš. Un tã ari bija ar manu Kriſtapinu. Kad winſch bija klaht un ſlatijahs, tad neko nedariju, kaš behrnam nebuhtu jareds un pakal jadara; un kad winſch klaufjahs, tad neko nerunaju, kaš tam nebuhtu jadſird un pakal jaruna. Ari, fur nebehdneeka behrni no zeema notarã ſagahjuſchi

dausjahs un ehromjahs, tur to nelaidu, lai nekahdus ne-
rahmigus nikus un stikus nedabu redseht un mahzitees; jo kã
jau teizu: behrni no wezakeem mahzahs; bet wehl wai-
rak un lustigak tee mahzahs no ziteem leelakeem behr-
neem un nikus un stikus labak nefa demgas leetas. Un kad
leelaks pa-audsis Kristapinsch pee ziteem zeema behrneem gri-
beja tift, tad to nelaidu weenu paschu; bet waj es patš, waj
mahte, waj zits kahds prahtigos zilweks gahja lihds un usska-
tijahs, ka behrni neko nedara neprahrtigi un nekahrtigi un zits
no zita slittu nemahzahs. Behrni no tahdahm bes usskatishana-
nas kopã sapulzeshanahs, ka no ugura jafarga; jo tur nekad
bes blehnam un slittahm preekschihmehm nepaleek!

Kristapinsch diwus gadus wezs buhdams reis fuhdsejahs
par galwas fahpehm, palika bahls no gihmja un berseja az-
tinã. Zeemiru behrni pa to laiku guleja mafalas. Tã
domaju tuhda lin, ka laikam ari mans dehlinšch dabuhs ma-
falas. Teizu to dakterim. Pehz manas isteishanas, kã ar
behrnu ir, tas nojehdja ka behrnam laikam buhs gan ma-
falas; mani eedroschinaja, ka tahs nebuht naw tahdas
nahwigas, kã ziti doma; tikai sinams, behrni tad no wehja
un ahriga gaisa zeeti fargajami. Skaidrs gaisõs behrneem
gan zitadi esot loti wefeligõs, bet mafalas guloscheem tas
teem esot kaitigõs. Un behrni, kas mafalas eeguluschees, ne-
ween tad, kad gul, bet ari pehzak no ahriga gaisa fargajami,
kamehr diwas jeb trihs reises zaureetamas sahles eenehmuschhi.
Bes tam dakteris mums wehl scho to peemahzija, kã ar behrnu
tahdã flimibã jadara; un mehõs ari darijam pehz wina
mahzibahm; jo to jau no tehwa biju mahzijees. Tas mehdja
alash faziht: „Kad kahdã kaitã pee daktera eemu, tad ari
wisu, ko winsch isteiz un peefodina labi wehrã leeku un ari
daru pehz wina pamahzishanas. Jo no daktera sahles nemt
un tahs pehz wina pamahzibas nebruhkeht; jeb juku jufam
pa starpeem zitas terpihus sahles bruhkeht, wairs naw nekã

gits, ka sliimajo samaitaschana. — Kristapinam uskrita gan masalas; bet zaur prahtigu apkopfchanu tas atfal drihs atweselofjabs. Kad masalas jau nosuda, tad to dakterim sraoju, un winsch eedewa zaureetamas sahles. Ra dakteris bija ismahzijiis, to pulweri eebehru karote, samaisiju ar uhdeni un gribeju Kristapinam eedot. Bet schis pagreesa galwu us zitu pusi un negribeja tahs sahles mutē xemt. Gan tam soliju ripinas, jaunu pahiadstiau, sijoli un wehl ko neko; bet dehls ka jau nexem ta nexem sahles mutē. Paliku itin dufnigs un nesinaju, ko dariht. Mana mahte to noskatijusehs, peenahza klast un sahka rahtees: „Kas tahdam nebehndneelam walu laus? Tam wajaga rihkstes, kad neklausā. Nu nu, gan tu redsefi, ka nomirfi, kad tehwan neklausifi un sahles nexemfi!“ — Ari manim pascham bija prahts, dehlan kahdu plauksti dot; tomehr sawaldijos un tadehl mahtei neko preti nerunadams, paliku flusu. Domadamam man atfal eekrita prahta, skolotaja wahrdi, un ko jau wirsu ari peemineju, ka behrni wisi pakal dara, ko pee leeleem laudim reds. Liku eenest stopu ar uhdeni, un ta runaju ka Kristapinsch to dsirdeja un mani redseja: „Schodeen eenemschu sahles, lai weenreis paleeku gluschi wesels.“ „Tad uhdeni karote eelehjis peemaisiju druzjia smalku zukuru klast un tad to eedsehru. „Es ar gribu gluschi wesela tapt“, seewa teiza, un eedsehra ari sawu karoti. Pehdigi dewa ari masai Kristininai. Ta schigli eerija, un es teizu: „Ta, ta! Tu branga meita! nu tu buhfi freeti wesela. Kristapinsch to redsedams peetezeja ari klast un sawu: „Lehte! es dsere, es a dsere!“ — Nu bija labi. Gemaisiju pulweri karote ar uhdeni, ka dakteris mahzijiis, dewu Kristapinam un winsch to sineedamees norija.

Ari skolotaju fatizees, tam stahstiju, ka ar sawu dehlu darijis, un ka mahte mani rahjuseka Kristapinam rihkstes nedewu. Winsch pasmehjabs un teiza: „Mihlais Prahta Jan'. pehz mana prahta manim ta leekahs, ka tu gudri un pareisi

darijis. Suns ir ar kuhleneem waldams; bet zilweka behrns
 wifs wairaf ir mahzams ar mihlestibu, labu preekschsihmi un
 prahtigam pamahzischanam. Sahles naw gahrdaſ; un
 kad behrna firdei tahs reebjahs, waj tad to wixam waram tif
 leeliſchki par ſaunu nemt? Behrns jaw wehl nefaprot, zil
 tahs wixam derigas; un tadehl naw brihnumſ, ſa tahm
 preti turahs. Tadehl ir gudri darihts, kad pee tahdeem
 gadijumeem ar labu preekschsihmi teem preekschâ eetam; ſâ
 tu to pee ſawa Kristapina darijis. Sinams, kad behrni
 tihschâ prahâ niſnojahs, jeb ir pahleeku pahrgalwigi, tad
 tee ar rihsſti pahrmahzami; bet tad tas ari ar tahdu aſchibu
 darams, ſa tee to war peemineht. Bet ſas behrnus beſ
 tahdas wainas, ſo tee paſchi par ihſtu wainu newar aſſiht,
 lama, dauſa un ſit, tas parahda, ſa neprot behrnus audſinaht
 un mahziht un paſchi behrni to eerauga par netaiſnibu. Jo
 waj taws dehlinſch par to wainigs, ſa tas to negrib dſert,
 ſas wixam ruhſts un neſmekigs? Un par to ſtahpehts wiſſch
 to eeraudſitu par netaiſnibu, tadehl ſa tas ta ruhſtu ſahſu
 labumu wehl nepaſiht! Tadehl tas pateſi bija gudri, ſâ tu
 dariji. Sinams, kad tu pehz mahtes gribas wianu buhtu
 kuhliſ, tad tam gan buhtu jadſer. Bet wiſſch to daritu ar
 peepſeſchanu, domadams: ja buhtu tif ſtiprs, ſa waretu
 pretituretees, ta jau gan to nelautos, Un no tam pehzaf
 iſaug ſchi nelaime, ſa behrni ſpehlâ peeauguſchi, wezakuſ
 ſahſ brihdinaht un brihscham deemschehl ari ſiſt, un tâ teem
 grib atmaſaht, ſo maſas deenâs tam darijuſchi. Waj ta
 naw ta leelafa nelaime? Tâ ar kuhlenu gan war behrneem
 netikumus drihs nodſiht; bet tee friht teem uſ ſirdi un dweh-
 feli. Un tahdi, kad no kuhlena bihdamees ahriſi gan iſ-
 turahs puſſ lihds godigi, tatschu eelſchkiſi ir ſamaitati un
 dara wiſadus ſliktumus, ſur tif nomana, ſo wezakuſ aſs toſ
 neredſ un par to newarehs brihdinaht. Pee tahdeem behrneem
 wezaki behrnu mihlestibu jau ſaudejuſchi, un zaur to audſina-
 ſchanaſ darbs tiſlab ſâ uſ puſſ paſpehlehts.

Ne ilgi peh̄z tam mans̄ Kristapian̄sch, nesinu kur (laikam ar ziteem behrneem fatizees) bija dabujis kask̄ki. Ak tawas behdas! Behrns̄ fuinahs̄ un berschahs̄ un noplofa meefas̄ un wiſi lozekli tam jehli. Gan ar scho to smehrejā, bet tas̄ neſo nepalihdseja. Kahda weza feewira teiza, lai nopehrot aptehki to silo dshwſudraba salbi, tad us reis kask̄kis buhschot nost. Biju jau dsirdejis, ka ar to salbi esot bailiga leeta, ihpaschi pee maseem behrneem; tadeht to nepirku wis; bet aigahju papreeksch pee daktera un tam to isteizu, no wira padomu luhgdams. Tas̄ atteiza: „Lab, mihlais Prahta Jani, ka tu to ne-esi klausijis. Naw wis labi ar schahdahm tahdahm afahm salbehm behrnus̄ smehreht; tahs̄ pehzal war wiru weselibai stahdeht. Istuderejees̄ biju pee kahda kunga behrneem par ſkelotaju. Schos̄ diwus̄ behrnus̄ fanza Juriti un Jahniti. Tee ar abi diwi, nesinu k̄a, bija dabujusch̄i kask̄ki. Kungs̄ peenehma dakteru. Schis̄ teem dewa sahles̄ un peeteiza, lai no wezāhm feewāhm nekahdas̄ sahles̄ nepeenemot, Tee dsehra iahs̄ sahles̄ zauru nedeku, bet neſo nepalihdseja; wehl nedeku, bet — kask̄kis kahds̄ bijis, tahds̄ palika. Tai muisch̄a gadijahs̄ weza feewa, ta teiza: „Neeki! Dakteris̄ gan war buht gudrs̄ wihrs̄, bet kask̄ki nodsiht, to winſch, nudeen! neprot! Kad te jaun-kundſini manim klausitu ta pa weenu deenu kask̄kis buhtu nost.“ — Es̄ tos kundſinūs̄ gan peemahziju, lai no tahs̄ wezas̄ feewas̄ nekahdas̄ sahles̄ neenemot; bet daktera padomam klausot, gan tas̄ kask̄ki nodsihschot. Jahnis̄ manim klausija; bet Juritis̄ gribedams̄ drihs̄ no kask̄ka wakam tikt, apsmehrejahs̄ ar wezas̄ feewas̄ sahleh̄m. Otr̄a deen̄a kask̄kis̄ gan bija nost; bet kas̄ nu notika? Kask̄ka nelabums̄ eegahja plauschds̄ un puika palika gluschi aisslahpis̄. Nu bruhleja deesgan daktera sahles̄, bet mas̄ wairs̄ to palihdseja. Palika aissmāzis̄ un ir tagad tahds̄ wehl arween; newar atpuhstees̄; un kad mas̄ kahdu strehki gahjis̄, waj us̄ kalnu kahpis̄, tad sten un elsch̄ k̄a

plehšas. — Zahnitis bruhkeja daktera sahles pehž wina pamahzibahm. Tà kaschli gan gausak, bet gruntigi nodšina un pehž sahdeem mehnescheem Zahnitis bija wefels fà ruttis.

10) Kristapinsch dabu rihkštes.

Gribeju gan sawu dehliru bes rihkštes un kuhlneem us-
audšinaht; tomehr redseju gan fa tà newareju istikteeš. —
Kristinina fà jau paraduse, muhs arween apmekleja. Reif-
ta atnesa lihds jaunu leli. Kristapinsch leli eeraudšijis, to
gribeja par waru dabuht. Es Kristini paluhdsu, lai dotu
winam to apraudsiht. Šchi dewa. Kad Kristapinsch kahdu
brihdi to bija turejis, tad Kristine to gribeja atkal atpakak
dabuht; bet puisens to nedewa. Es teizu ar labu: „Kristapin,
atdod Kristininai winas leli.“ — „Nedose nedose!“ šchis
kleedsa; speeda leli pee fruhthim un mufa projam. Ko nu
dariht? Ja to jauno šjoli, ko winam biju pirzis, buhtu at-
nesis un teizis: ja atdost Kristininai leli, ta dabuši šjoli,
fa laikam to tuhdaht buhtu atdewis. Bet es to ne-
atminejos. Un ja ari buhtu atminejees, tad tomehr to nebuht
wajadsejis dariht. Es drufzin šaschutu tà domadams: buhs
weenreis laiks, fa behrnam jamahzahs tehnam us wahrda pa-
klausiht. Tadeht tam zecti usfauzu: „Kristap, atdod Kristinei
winas leli!“ — Bet nekà. Kristapinsch iif brehze: „Nedose,
nedose lele!“ — „Bet ta jau Kristines lele, un wina pate
nu grib sawu leli.“ Es teizu. Tomehr šchis tif brehza:
„Nedose! nè — nedose!“ Speeda leli pee fruhthim un taišt-
jahs atkal muht projam. Es nokehru pee šwahrcheem un teizu:
„Kristapin, fà tu nu tà wari dariht? Ta jau naw tawa,
bet Kristininas lele. Rà tu gribi sawas leetinas, tà Kristi-
nina atkal grib sawas. Rats jau grib sawas leetas pa-
tureht. Tadeht paturi sawas leetinas un atdod Kristininai
sawas.“ Bet Kristapinsch tif atteiza: „Nedose!“ Nu šaschutu
atkal un ar pabahrgeem wahrdeem teizu: „Tew to buhs Kristi-

ninai winas leli atdot! Es to gribu! -- Nu tuhdat atdod winai to leli! Bet ko nu schis darija? Newaredams no manahm rokahm israutees un negribedams parahdiht, ka ar labu Kristininai winas leli atdod ari nedrihstedams manim ta spihtheht, ka leli rokâ patur; puika palika farkans kâ uguns un nosweeda leli semê.

Ak tu manu baltu deenu! kâ par to isbihjos! Ja man wislabaka gowš buhtu nosprahgufe, tas man nebuhtu ta pee firds gahjis, ka schahds nikums un patgalwiba, ko patlaban pee fawa behrna redseju.

„Kristap!“ tam usfauzu. „Tuhdat usnem leli augšham un atdod to Kristinai! Bet nešâ. Schis til brehza un spahrdijahš; bet leli augšham nenehma. Nu liku eenest rihksti, to rahdiju winam un teizu: „Rem to leli augšham; ja nê, tad tu dabuši rihkstes. Bet ka jau nenem ta nenem, un tif brehz un spahrdahš. Nu pazehlu rihksti un draudeju atkal; bet puisens nenem un nenem leli augšham. Nu pazehlu šwahrzinūs un taišjos šist; bet šewa flaht peelehkufe, šatwehra manu roku un raudadama luhdša: Nešit wiš wehl, wihria mihlais! nešit wiš wehl! — Likos peelabinatees, nolaidu roku ar rihksti uš semi, apdomajos, nehmu leli un rihksti un behrnu lihds, eegahju šambari un aiššahwu duris, ka mahte newar tu eekšhâ tift, nometu tur leli semê un tad behrnam pabahrgi wiršâ štatidamees teizu: „Rem to leli augšham; jo žitadi tu dabuši rihkstes!“ Bet mans Kristaps paleef pee fawa prahta un nenem un nenem augšham.

Nu pazehlu šwahrkus un 3 reis ar rihksti zeeti uš pakatu ušžirtu, ta draudedams: „Waj wehl nenemši leli augšham?“ -- „Nejemše, nejemše!“ tas brehkdamš atšauza. Nu šašchutu wehl wairak un šahku wairak reises un zeetat šist. Newaredams wairs šteenus ižeešt, sehns brehkdamš usnehma leli un šahweja šchukštuli išteepis. Nu nehmu pee rokas, wedu atpakal ištabâ un teizu: „Adod nu Kristininai leli!“ Veli nu

atdewa gan; bet tuhdał tezeja brehfdams pee mahtes un gri-
beja galwu mahtes flehpi list. Bet ſchi bija ari tif gudra,
fa to nekahwa; atstuhma wiau noſt un teiza: „Gi noſt! Ne-
eſt labſ Kristapinſch!“ Bet ſinams, paſchai pee tam aſaras
bira no azihm. To manidams eſ wixai metu ar azihm, lai
iſejot ahrâ. Kristapinſch nu palifa weens patſ; brehza wehl
labu brihfniau uſ taħſ weetas un tad palifa meerâ. Pee
manis ar nenahza.

Wis taſ isdarijums man gauſham'gahja pee ſirdſ. Gan
man bija ſchehl par to behrnu, gan ari wixa niknumſ un
pahrgalwiba manim behdaſ darija. Ne brokaſtu ehdiſ (jo
ſirdſ bija tà pilna, fa newareju ehſt) aiſgahju pee ſkolotaja un
tam wiſu iſteizu, kaſ mums gadijees. Taſ mani eedroſchinaja
un teiza, fa eſ to wiſu gan labi darijiſ. „Kamehr nahtreſ
wehl jaunaſ, winſch teiza, tomehr taħſ wehl ar wiſu ſafni
weegli war iſraweht; bet kad dabu pa dſili eefaknoteeſ, tad
iſraujot ſakneſ wehl paleef ſemê aug atkal no jauna. Tapat
taſ ari ir ar behrnu netikumeem. Jo ilgal toſ pajeeſch, jo
gruhtak tee uſwarejami. Bija pareiſi, fa tu ſawu maſu ſuhr-
galweeti labi iſkapaji. To winſch ilgu laiku peeminehſ. Ja
tu buhtu weegli ſitiſ, ta taſ daudſ nebuhtu palihdſejis; tew
winſch buhtu weenumehr jaful un puiſenſ kuhleenus tà eeraju,
fa pehdigi par teem neko wairſ nebehdatu. Bet reti kaħdu-
reiſ, kad behrni to pateeſi pelnijuſchi, toſ aſchi pahrmahziht,
taſ wineem paleef peemina un der pee laboſchanahſ. Par
mahtes kuhleneem behrni daudſ neko nebehda, tadehł fa mah-
teſ toſ nekad kreeti ne-iſkapa; bek tif tà iſplaukſte ween, par
fo behrni muguru pret atgreeuſchi wehl iſfmejahſ. Tahda
weegla ap-plaukſteſchana to ari padara, fa behrni daudſreiſ
paleef niſni un zeetprahtigi, un beidsot ari par leelaſeem kuh-
leneem neko nebehda. Kamehr tawſ Kristapinſch ſcho pah-
mahziſchanu wehl fa patlaban notikuſchu atmineſeeſ, tamehr
winſch ſargafeeſ, un tamehr brihdini wiau palehni; bet ne-

turi wianu padaudi dihtu bes pawehles. Uilee3 tam 3cho un to padariht: lai win33ch tew 3cho un to peenes, pastaes, sabakus, pihpi u. t. j. p. Kad naw zita darba, lai fehtswidu lafa masus afmintinus. Bet tas nema3 nebuhs wajad3igs, jo gan atgadifees deesgan faut kahds mas neeka darbin3ch ko padariht. Tahdai behrnu peedarba tureschanai ir diwejad3 labums: behrns eemah3ah3 paflaufiht un strahdaht.“

Mahj3s pahrgah3is dariju peh3 skolotaja padoma un bija labi! Liku dehlinam arween ko strahdaht. Sinams papreeksch tik tahdus darbinus, kas behrnam pascham patika; peh3ak pamafitinam ari ko, kas gan tik lahgi nepatika. Un kad dehlin3ch 3ahka 3katitees, tad to nebriht nelikos maniht un tik pawehleju, ka tas jodara. T3 dehlin3ch eeradinajah3 wif33s leet3s tehnam us wahrda paflaufiht; peh3ak tam ne prah3t3 nenah3a, faut ko p3eti runaht; jo domaja, ka tam jau t3 wajagot buht; behrnam we3akeem buhs paflaufiht.

Peektais wakars.

11) Ar ko Kri3tavin3ch pa 3eemu laiku kawe3is.

Peh3 manas pagah3uschu wakara 3ah3it3chanas, ka Kri3tapi3iu alasch pee darba tureju, win3ch darbu ari t3 bija eeradees, ka ne mas newareja diht3 3ahweht. Wafaraslaik3 win3ch bija wairak klajum3; bet ko nu seem3 eefahkt? Notuli to istab3 notureht, to es netureju par derigu; jo win3ch zaur to paliktu glehws un nihfulis. Uhr3 atkal bija kahds nekahds auk3is, flap3ch un 3aligs gais3, ko tahds mas behrnin3ch wehl newar panest. Tadeht raud3iju k3 sinadams, winam laiku pakaweht. Pahri reifes pa deenu to aifnesu 3tali pee lopeem: weenreis pee 3irgeem, tad pee gowihm un tad atkal pee aitam; bet arween wairak tahd33 brih3ch33, kad tos ehdina. Winam

loti patika uš lopeem ſtatitees un ar rofahm un ſahjam ſe-
 paradamees preezajahs, kad redſeja lopuſ ehdam. Bet kad
 maniju, ka wiſam paleef auſſti, tad to neſu atpafak iſtabâ.
 Pataiſiju tam ari maſas ragutinas, un kad lehnigs un jaukſ
 laikſ bija, tad lahwu tam pa ſehtſwidu pabrauſaht. Bet
 ſeemâ tahdi brihſchi ir reti ur behrnam wairaf jaturahs iſtabâ.
 Tadehl raudſiju daſchuſ behrnadarbinauſ wiſam iſtabâ ſagah-
 daht. Beſ daſchadahm zitahm ſpehles leetinahm, ko tam ſa-
 gahdaju; bet ko ſche nepeemineſchu, brihſcham nehmu frihtſ-
 gabalinu un uſſrihtefu uſ trehſla muhſu runtſcha Brentſcha
 bildi. Rahdiju to tad dehlinam. Behrnſ par to dikti pree-
 zajahs, nehma frihti un ſahka ari tahduſ Brentſchuſ mahleht
 un mahleja famehr wiſ trehſlſ balts palika. Preekſ wiſam
 bija tâ ſtrahdaht. Puiſchi wakarôſ pa luſtam pataiſija wiſam
 maſu loka plintiti, ar ko wareja ſprungukuſ ſchaut. Taſ wi-
 nam bija leelſ preekſ, un wiſch puſdeenam ar to noſpehle-
 jahs; til to ſargaju, la ne-eefchauj logâ. Tapat tee wiſam
 pataiſija koka ſirgu un maſu pahtadſinu; nu manſ dehlſ jahja,
 ka bija luſteſ ſtatitees. Eſ wiſam pataiſiju maſuſ ratinauſ.
 Toſ wiſch brihſcham peekarinaja tam kofaſirgam pee aſteſ
 un tad jahja un brauza, Zeemâ bija wezſ ſaldatſ, taſ prata
 no koka iſſnikereht buzinuſ, airtinaſ, funiſchuſ, ſirdſinauſ un
 wehl zituſ tahduſ lopuſ. No ſchi zituſ tahduſ nopirku, zituſ
 taſ ari Kriſtapiſnam tapat paſchkinloju; tâ dehlinam ari pa-
 ſchâ auſſtâ ſeemaslaikâ darboſchanahs un laikalawekka netruhka,
 un Kriſtapiſch par garu laiku daudſ nedabuja ſuhdſetees. —
 Sinamſ, behrni ahtri apnihtſt ſawas ſpehles un darbuſ, tad
 met toſ noſt un ſahſt palikt ihdſigi un raudaht. Tad taſ
 apnihtſas leetas wiſkeem tuhdaſ atkal naw jadod; jo taſ teem
 wairſ nepatihl un paliktu erigati; tadehl jaraug wiſu ſa-ihdſiſ
 prahtiſch iſſlihdinaht ar kaut ko zitu, kaſ teem atkal tâ jaunſ
 un patihkamſ iſſkatahſ, lai taſ nu buhtu, behrnu fur zitur
 aiſneſchana, lai jaunſ paijaſ waj bildeſ, waj zita kahda pa-

rahdiſhana u. t. j. pr. — Kad wezaki tikai prot prahtu zilajt un apdomaht, kaſ behrnam der, tad atradihſ deeſgan tahdaſ ſpehles ar ko tee warehſ peeſlahjigi laiku pakaweht; un tã behrni tiſ aijſfargati no blehnam un netikumeem, uſ ko tee pakriht, kad naw godigi laikakawekki; jo behrni beſ neko nedariſhanas newar ſtahweht. Daudſ netikumi, ko daſchi leeli pa-auguſchi dara, no tam ween zehluſcheeſ, ka behrni maſãſ deenãſ beſ peeſlahjigahm ſpehlehm ſtahwejuſchi un tadeht uſ netikumeem waj nu paſchi no ſewis pakrituſchi, waj no ziteem pahgalwigeem behrneem noſkatijuſcheeſ.

Daſchu brihdi ari wiſaſ ſpehles pee mana Kriſtapina neko nepalihdſeja. Winſch taſ wiſaſ meta noſt, behrſeja aziſ, ſchahwajahſ un palika ſa-ihdſiſ. Mahte to lika gultinã un gribeja eemidſinaht; bet neka. Dehlinſch mehtajahſ uſ weenu un otu puſi, palika nemeerigſ un ſahka raudaht. Tad nehmu kaſdu no wina paijahm, ſirdſinu, buzinu, waj zitu, to liku winam blaſam gultinã, tã runadamiſ: „Kriſtapin, rau, tawſ ſirdſinſch, buzinſch ir itin rahmſ paliziſ, — tam nahſ meegeſ, — grib guleht, — nem wina blaſam ſawã gultinã, — tad wareſeet guleht abi diwi.“ Kriſtapinſch tad paſmehjahſ; nehma to paiju blaſam; eſ tad abuſ apſeſju un behrnſ palika meerigſ un aiſmiga. — Miſupeſ Pehtera brahlis, kaſ aiſpehrn nomira, un kaſ, kã juhſ jau ſineet, tahdſ daudſ ſinatãjſ iſlikahſ; — taſ weenreiſ bija klaht, kad behrnu uſ ſchahdu wiſi aiſmidſinaju. Schiſ to tureja par nepareiſibu, un ſahka mani apraht tã runadamiſ: „Prahta Jan', kaſehz tu ſawam behrnam teizi tahduſ meluſ? Kofſ jau negul; — tam jau nenahſ meegeſ. Tahdã wiſi tu ſawu Kriſtapinu eemahziſ melot. Un taſ ir ta leelaka nelaiime. Waj tu neredſi, kaſdi ir zeema behrni? Neweeneſ naw, kaſ nemelo. Nekad neko newar tiſeht, ko tee teiz, jeb aiſbildinajahſ. Un eſ to turu par to pirmako poſta eeganſtu, kaſ aiſkawe zilweka- un tautãſ-attiſhiſhanõſ, kad laudiſ ir meluki“, u. t. j. pr.

Schahdi wahrdi manim fà jobins gahja zaur firdi. Palifu flufu, brihtinu apdomajos un tad atteizu: „Mihlais draugs! Dodu tew taisnibu; jo behrnus no melleem fà no uguna esmu apnehmees fargah; labi redsedams, fa zilwefabehrni zaur melleem ir samaitajufchees. Vet tu redsi, Kristapinisch wehl ir masß un schee firdsini un buzini, lai gan no kofa issnikereti, tomehr pehz teem lopeem isskatabs; un zeru, fa tahdam masam behrnam pee tam wehl masa isschirshana, un tadehl tas gan neko nefeitehs.“ — „Al zeemix, to tu nemas newari domah, zil agri jau samanigi behrni mahzahs noprast, ihpafchi, kad tee ko newajadfigu dabu dsirdeht un redseht. Un taws Kristapinisch — tam jau uß wifu ir ausis un azis un prahts walà“ u. t. j. pr.

Pehz schihm farunahm, kad atkal weens pats biju, tad par scho leetu freetnak pahrdomaju. „Al, behrnu audsinafshana naw wis tif weegls darbs, fà pirmat domaju!“ tà es nopuhtos. „Zil drihs pafcham nesinot, behrnam war rahdiht fliftu preekschihmi; jeb ko isrunah, kas tam nebuht neflahtos sinah, un zaur ko kahds flifts eemeflis war eemeftees wina firdi! Un ko behrns jauns buhdams eerodahs, to zauru muhschu patur tas.“ — Kristus faka: „Kas weenu no scheem wifsmasakajeem apgrehzina, tam buhtu labaf fa tam dsirnu=akmins pee kakla taptu peefahrts un tas noflizinahts juhra wifsdsilakà weeta.“ Tadehl, ja ar schahdu runu preeksch masu newainiga behrna=ausihm, buhtu tam kahdu fliftu dihgli firdi eedehtijis; waj tas ta nebuhtu behrnam par nelaimi un man pafcham par fodu! Waj es tad nebuhtu tas blehdigs kalps, kas to wixam uftizetu podu pehz sawu Kungu prahta nekopis (nebruhlejis)!“ u. t. j. pr. No few pafcha manas domas pahrlidinajahs uß ziteem wezakeem. Garà apluhkoju, fà daudsi no teem sawus behrnus audsina. Schend un lama par lopeem, rafereem, schleheem, maitasgabaleem un ziteem ne-

labeem fufaineem; ſola toſ fiſt ar rifaltu, nofiſt, pakahrt un wehl kahdu nekahdu breeſmu ar teem dariht, u. t. j. pr. Tã rahda teem nelabu preekſchſihmi neween ar ſchahdeem launcem wahrdeem, bet ari taiſa teem preekſchã daſchaduſ nekahrtigũſ niũſ, fo behrneem nebuht neklahtoſ redſeht; melo, blaustahſ, ſihwejahſ, un faſ to wiſu war iſteift, fo neklahjigu daſchi dãra behrnu preekſchã, ziti nefo nedomadami, ziti nefo nerehkinadami un ziti atkal domadami: fo ta maſſ behrnſ ſina. Ak! un kad ar neſina, tomeht mahjahſ tã pakal dariht. „Zilweku ſirdſ prahtſ ir launſ no maſahm deenahm!“ tadehl behrni no paſcha eefahlkuma tuhdaſ friht daudſ wairaf uſ ſliktumu neka uſ labumu. Un daudſ wezaki redſedami ſawuſ behrnũſ uſ ſliktumu pakrihtam, nebuht ne-apſauz, ne-apſtuida un ne-aprahj; bet ſaka: „Ej nu, wiaſch jau behrnſ — maſiaſch, fo tahdſ wehl ſin! Kad nahſ leelaſ, gan tad nopratihſ un tã wairſ nedarihſ.“ Bet taſ tã naw wiſ. „Aug ſunitiſ, aug ſunitim ſobixi;“ un no maſa graudixã iſaug leelſ ſtahdſ. Tahdi wezaki paſchi nepaſihſt nedſ ſawu paſchu eekſchkiigu ſirdſ buhſchanu, nedſ behrnu grehzigu dabu un tadehl to ari nedſ prot, nedſ ranga pahrlabot; un ar ſawahm zaur grehkeem aptumſchotahm azihm wiſu ceraug par labu, fo behrnſ dãra. Ak tawu neprahtigu behrnu-audſinaſchanu! Wehl ziti wezaki redſedami behrnũſ waj fo ſliktu runajahm jeb daram, toſ neween nebuht neapſauz un neaprahj, bet wehl paſkubina. Kad behrnſ otru ſaduferejiſ, waj ſaſitiſ, tad daſcha mahte wehl klaht peeſaka: „Ez ez ez! taſ bija labi, — to tam wajadſeja!“ Zeb kad zitam fo ſlepen paæem, tad nebuht behrnu neſabrihdina, nebuht tam neiſſkaidro, ziſ taſ ir ſlikti, otra mantaſ aiſfahr; tapat tã patſ negrib, lai otrſ wina maniaſ aiſfar; bet tahſ no behrna ſlepen peeneſtaſ leetaſ wehl peeæem un paſlehpj. Waj war buht labaka paſkubinaſchana uſ ſahgſchanu, neka tahda behrnu-audſinaſchana! Tẽ manim

prah̄tā friht ta mahte ar to nofoſtu degonu. Eſhi ſawam maſam dehlinaſm no paſčas maſotneſ bija paſahwuſe melot, un kad taſ ziteem kahtaſ maſaſ leetinaſ paſehma, tad to par to nebuht ne-apraha, bet wehl uſteiza un tahta ſlepen atneſtaſ leetinaſ behrnam redſot peeglabaja. Behrns zaur tam ſajuta paſlubinaſchanu uſ ſagſchanu. Leelaſ pee-audſiſ ſahta fretni ſagt. Kad to kahtaſ reiſeſ peeketra un pahtaſtraheja, tad mahte gan ſahta ſchehl meſteeſ un ta ſahta behdateeſ, kaheja Deewaſ winai tahtu kaunu pee ſawa behrna liziſ peedſihwot; bet nu bija pa wehlu. Dehlam ſchiſ netikumaſ bija til zeeti ee-audſiſ, ka wairſ newareja atgreſteeſ. Ne-behdeja neko wairſ par mahti un gahta ſawa blehdiba til taht, ka teefai to wajaſeja weſt pee karatawam. Tur ſchiſ wehl iſluhdſeeſ ar mahti runaht, tai klaht peegahjiſ, noſoda degonu. Un kad teefa par to winu wehl bahrgaſ ſanehma. Tad ſchiſ teem iſtahtaſtija, ka ar winu ne muhtaſam nebuhtu til taht tiziſ, ja mahte tam maſaſ deenaaſ nebuhtu paſahwuſe ſagſchanā ceſtiſprinaſteeſ. Un lai nu wina ar ſawu nofoſtu degonu ſtaigaſot aplaht par beedinaſchanu wiſam mahteſm, kaſ wehl ſawuſ behrnuſ tahtaſ netikumaaſ uſaudſina.

Ar ſchahtaſman domam nodarbojaſ wiſu to wakarū un ari aiſgahtu guleht. No rihta, laudiſ pee darba iſtelejiſ, aiſgahtu pee ſkolotaſa. Tam iſtahtaſtiju, ko zeeminaſch manim bija pahtaſmetiſ pee manaaſ behrna-audſinaſchanaſ, un ko patſ pee tam biju pahtaſdomajiſ. Skolotaſaſ manim atteiza. „Wihlaiaſ Prah̄ta Jan'! Zeeminaſm pee tam ir ſawa teefa taiſnibaſ gan. Ar behrneem buhtaſ taiſnibu runaht. Jo nomanidami, ka mehtaſ ko iſrunajaſm, kaſ nebuht taſ naw, tee wairſ muhtaſ wahaſdeem netizetu un no tam ari pahtaſ ſahtaſ mahtaſiteeſ melot. Kad behrneem no kaut kahtaſ leetaſ to taiſnibu wehl newaram jehtaſ negribam tehtaſ, tad labak no tahtaſman leetaſman teem neko nebuhtaſ mineht, un kad tee praſa un deſnahaſ wirſū, tad atſaht, ka teem wehl naw wajaſſigſ to

finabt, un to gan pastahstihš, kad buhš wjadstigs. Kad fešchu gadu wezam behrnam brahlitš jeb mahšina buhtu peedšimis, un tahdš praštu: kur tas mašinaš atradees? Tad newaredams tam taišnibu teikt, es atbildetu: tagad tew to wehl newajag sinabt; gan tu to pehž dabuši sinabt. Bet nemuhšam tam nemelotu preekščā, ka staršs to no dihka iššwejojis, jeb weza mahte to no mešča atnefufe, ka dašchi dara. Sinams, tahdam mašam behrnam, kā tawš Kristapinšch, wiau apmeerinašot, to teikt, ka biledš buzinšch jeb širdinšch grib guleht, naw nekahda waina; jo biledš buzinšch un širdinšch pehž dšihwu buka un širga iškatahš, un tahdam mašam behrnam tas švreeduma špehšs naw tif gaisch, to pareiši iškširt. Bet wiššwairak jašargahš tahdi meli behrneem preekščā runaht kas tos eebaida. Tahdas bailes teem ahtri nejuhd. Tapehž to nemas newaru eeredseht, kad dašchi behrnus gribedami apklusinaht, pee durihm, waj šchubpula pagalweš grabina un šaka: klau kur bubulis grabinajahš; ja nepalikš meerigs, ta redsehš, ka wiašch tewi panems! Un kad behrnš daščas, wiašam nekaujamas leetas grib rokā nemt, tam ušfauž: naxem tahš, tad tu mirši! Dašch manigs behrnš jau uš tahdeem draudeem ir atbildejis: „nemirše wiš. Kā tu neme un nemirše?“ Waj tahda atbilde nepeerahda, ka behrnam ir iškškiribas nojehžščhana? u. t. j. pr. — Ko tu manim stahštiji par tawu pahrdomaščhanu par behrna-audšinaščhanu, tahš wišas ir labas un derigas. Dari tif joprojam tā wišu ar apdomu, tad tu šawu Kristapinu pareiši ušaudšinaši. — Ak! behrnu-audšinaščhana naw wiš tif weegla leeta, ka dašchi wežaki doma un dara!“ —

12) Ko Kristapinšch wafarā darijis.

Wafarā Kristapinam bija labaki laikakawekli neka seemā. Jo tad wareja, kad ar taištahm behrnuspehlehm bija apnizis, ahra eet un ar dabigahm leetahm iššpehletees. Pašchi alasch

ahrâ un us lauku sirahdadami, nehman sawu maso dehliu ari lihds, un to eeradinajam luhfot un apluhfot wisu, kas tik redsamâ preefschâ gadijahs. Tâ tad winam bija laifafawekla deesgan. Tê winfch klausidamees skatijahs pehz wahrnas, kas us foka tupeja un brehza, tē pehz bites, kas us pukehm schuhpojahs, tē atkal pehz taurina, kas turpat winam apfahrt pa sahli un pukehm lidinajahs. Brihscham winfch ilgu laiku us augfchu skatidamees, klausijahs us zihrula dseefmu, tad atkal labeem joneem us strasdu, kas egles galâ wihtereja. Ja tad es waj mahte tur tumumâ gadijahs, tad to fauzu flahnt un prafju, fur gan tee tahdi dseedataji, — un fahdi tee warot buht, ka nemas newarot ceraudsiht. Tad nu sinams, man winam wajasdseja isstahsiht, fahdi tee masi putnini: ka zihrulis pa gaisu lidinadamees dseedajot, un strasds atkal notupejees us egles saragalu wihterejot; ka bitite us seedeem fuhz un frahj medu, taurinfch fildâ faulē pa pukehm lustejahs, un to paschu ari dara mela wahrna preezadamahs, ka aufsta seema pagahjufe u. t. j. pr. Kad manim gadijahs fahds walas brihds, tad to wadiju schurp un turp un tam rahdiju, kas preefschâ gadijahs: wardi, fiseni, waboli un tâ wehl; un turflahnt isstahstiju, kas tee tahdi ir, fo tee dara, fo ehd, fâ dseed, fur mahjo, fur geld, jeb fo flahde u. t. wehl. Weenreis apgreesu leelu afmini un rahdiju Kristapinam wabolus, skudras, fleekas un zitus fufainus, kas tur lihda un fustejahs. Ak fâ winfch preezajahs us teem skatidamees un manim isprasidams, kas tas, kas schis, fo tas dara, waj kosch? u. t. j. pr. Tad, fâ patâ sinadams tos winam isstahstiju. Nu winfch patâ ari afminus, fo paspehja, pazehla un apluhkoja, fo tur apafschâ atrada. No eefahkuma itkai skatijahs un preezajahs ween! bet pehzaf fâ jau wif behrni ar launu firdsprahntu, fahka eekemtees to nelabu eeradumu: waboles un fufainus mozihnt, fpaidiht un tahrpus farausiht, un tad tos pus nomozitus nomest semē, lai tur wahrgft, famehr nosprahgft. Tas manim

reebahs. Jo behrneem nebuhs tahrpus un kufainus moziht. Tee zaur to eedabu zeetu un neschehligu firidi un leeli ifaugufchi moza lopus un ja tahda wara rokâ, ari zilwefus. — Nè, nè! es pee fewim domaju; tahdam nebuhs buht manam Kristapinam! Wixam buhs shehligam un labfiridigam buht pret katur radibu; jo to Deews grib un tadehl to zehlis par waldneeku pahr wifu radibu. Wixam buhs mahzitees wifur sawu praktu un neween sawu spehku un waru pehz laumas firde eegribas bruhleht. Tadehl, kad eeraudfiju Kristapinu atfal tahryu waj kufainiti spaidam, tad tam teizu: „Kristapin! nespaid wis to nabadsin, wixam fahp; rau, ta winfch spahrdahs un staipahs.“ Puifa gan klausijahs un nometa kufaini semè; bet kad es neredseju, tad mozija atfal. Par laimi manai peedraudibai nahza listens palihgâ. Kad atfal fahdreij dehls gribeja atmini pazehlis, apgreest, tas isfchluka no rokahn, uskrita us pirksteem, ta ka dehls us augfchu palehza no fahpehm, eebrehzahs pilâ faklâ un aisskrehja pee memes. „Ah! tas neko nekait, es domaju; nu manim buhs peerahdischana, zaur fo tewim fcho netifumu wareschu noradinah.“ — Wahte atpuhta pirkstu un to aptina; un es dehla fahpes nojchehlodams, teizu: „Man gan shehl, ka tew fahp! Bet wabolixam ar wehl mairaf fahpj kad tu to spaidi; winfch ar brehz un grib tezeht pee memes; bet tu to nelaisch un speedi, kamehr tas pagalam.“ Kristapinfch ar sawahm afarainahm azihm skatijahs man azis un palika domigs. — Kad Kristapinfch atfal fahdu reij kufainiti nokehris, gribeja spaidiht, tad tam usfauzu: „Kristapin! nespaid kufaini! Tu fini, ka pirkstinfch fahpj. Kufainitim ar fahpj tapat; laid walâ, winfch grib skreet pee memes, lai pirkstinu atpuhch, tapat ka tewim“, u. t. j. pr. Kristapinfch tad skatijahs manim azis un tad atfal us kufainiti; palika domigs, laida tad kufainiti walam; un kad tas projam tezeja, tad tam pakal fauz: „Cete pee memes!“ — Us tahdu wishl raudfiju

fawam dehlinam prahtu loziht, tahrpus un kulainus wairs nemoziht. Un tas pufs libds labi isdewahs. — Reif gahju dahrsâ firnus apdurt. Kristapinsch nahza libds. Tê zehlahs bahrgs negais. Sibini schahwahs un pehrkons duhza no tablenes. Kristapinsch sibini eeraudsijs, tezeja man klast un fauza: „Tehte, udsche! Tehte, udsche!“ — Es to pee rofas nehmis, eedroschinaju, runadams: tas naw wis uguns, man dehlin! tas ir sibins, kas gaisu tihri. Un kad pehrkons duhza, tad faziju: tas ir pehrkons, kas gaisâ duhz. Behrns azis atplehtis us augfchu skatijahs, un kad sibins sabinaja un pehrkons duhza, teiza: sibe — pehrkone duhze, un mani droschu redsedams, ari palika meerigs, un ir pehzlaikâ nemuhsham nebaidijahs, kad pehrkone negais fazehlahs.

13) Welazepets un gudrineeks.

Reif pehz tam mani apferfa mahfas wihrs, „Baigu Adams“, ar seewu un masu dehlinu. Redsedams to preeku, fo muhsu masais dehlinfch mums darija, winsch nokehra galwu un skatijahs pa logu ahra. To noskatijees, wiwu waizaju: „Brah! kapehz tu israhdees tahds noskumis?“ — „Kâ man nebuhs noskumt! tas atbildeja. Schê es redsu tahdu jauku, weselu, schiglu un gudru behrnu. Zif winsch prahtigi prot runaht, zif winsch paklausigs; un zif winsch ir apkehrigs, apdomigs un peemihligs! Lai Deews wiwu tew ustur, un dod tam muhsam tahdu labu prahtu. Es par wiwu preezajos til ilgi, kamehr manim afaras nahza azis. Zo kad pee tam apdomaju fawus behrnus, kahdi wilkam apehdami eles prauki tee ir, tad man firds grib puschu pahrsprahgt. Rebehdneeki tee ir us galu, un bes nedarbeem tee newar buht neweenu paschu azu mirkliti. Tad tee logu isstufchi, tad naschus nolausufchi, schkihwijs, sadausijufchi, grahamatas, fo rofâ dabu, saplosijufchi. Zuhkas tee nojahj, kakus pee astehm farina, wistas meta ar afmineem, gaikem astes

ispluhfa; un kas war isteikt wifus tos nedarbus, fo tee padara, kad mas tif fur nomali patop. Tihri behdas! jo uf wixem ta aktinsch jadod, fa uf uguni. Weenreis tee tif wifu mahju nenodedsinaja; par laimi, fa mahte pee laika eeraudsija. Dabujuschi sehwellkozius, aischajuschi pee laidara, fur daudsj salmu sakrauti un zits aif zita tif welf tos gar ta muhra. Uf reis sehwele ar wifu uguni nokriht salmds un fahl degt. Nu schee paschi ar lahjam wirsu un brada tos salmus; bet jo schee salmus spahrda, jo tee wairaf fahl degt; pascheem ari lahjas fahl degt un nu wif flcedj un brehz. Par laimi mahte tur pat gowis flauza, ta to dsirdejuse, peeles klah, usmet lindrakus uf uguni un ta wehl noslahpe, Deewa laime! Zitadi buhtu wifas mahjas pagalam. Un tad wini ir flinki uf apkopshanos. Ne tu winus war peespeest lahjas apaut, ne gihmi nomaigah, ne degonu skaidru tureht. Muhscham tee ir ar ispuhruschahm galwahn, punklainahm wirsluhpehm, fo arween ar mehleh notaisa, melahm strihpainahm azihm, fa netihf ne wirsu flaittees. Krekla peedroknu-gali ar punkem peeslauziti itin meli, fo arween pa starpahm sihsch. Galwas framainas, meefas wifas pilas ar kaschi, rofas nohrupuschas un wif pirksti sihwi fa ne palozih newar. Nihds un wakaräs tee kasahs un fuinahs fa siweni pa aistrakfni. Un tad neklaufigi. Mahte, waj ta fo teiz waj neteiz, to tee nedsirdeht nedsirde; un kad dauds, tad to ismehda. Es tos graisu un fitu, fa teem ahda puschu sprahgst, tadeht kad manu balsi tif dsird, tad fapruhl pa gult-apakscheem. Kad tad lamajos un spahrdos tad mahte dauds reis lez manim azis, un fahl ar mani bahrtees schkendetees, fa behrnus baidot. Ta mehsh paschi dikti faskrejamees. Un tad ar tee behrni kihwejahs un kaujahs fa nekahda labuma newaid. Ak taru postu ar tahdeem wela zepescheem! Nesinu, kapehz Deews mani ar tahdeem behrneem nosodijis!

Adamam tà runajot manim daschdaschadas domas zaur galwu schahwahs, un manim schkitahs, ka mihlais mahfas wihrs patš gan buhs pee tam wainigs, ka tam ir tahdi negehli un negodigi behrni. Tomehr tam ne wahrdiru par to nefaziju, jo domaju, ka winsch to buhtu warejis par launu nemt.

Otrâ rihâ bija swehtrihts. Wehs abi ar Adamu gahjam basnizâ. Pehz basnizas apferfam skolotaju kas manim alash bija zeenijams draugs. Tas ar fawejeem patlaban tureja pufdeenu. Winsch mums lika peefehstees un drihs ehst beidšis, tas mums blakam apfehдахs, un wifs pirmak tuhdał waizaja pehz mana Kristapina; un tà schkam atkal runaht par behrnu-audsinaschanu. Ka tee no masahm deenahm gan ar labu us labu lozami; prahthigi peewaldami; tomehr kad pahrgalwibu rahda zeeti peebrihdinajami. Ka zeeti jafargahs behrneem rahdiht sliktu preekschihmi, neds wahrdds, neds darbds, neds zitâ kahdâ istureschanahs. Un par kahdu jauku preeku tahdi behrni pehzak ir wezakeem u. t. j. pr. Adams labu brihtiau klausijees, palika atkal noftumis, un kad druzzin apklusam, tad winsch tà nopuhtahs: „Mihlais skolotajs! Es deem-schehl newaru wis teiftees, ka mani behrni man preeku dara.“ Un nu winsch schka skolotajam tapat suhdseht, ka pirit manim. Skolotajs wifu laiku klausijas un tikai pabrihscham galwu patatija, tad nopuhtahs un beidsot teiza: „Nerahni behrni ir tas leelakais frusts wezakeem, par ko Deews lai fatrus wezafus pafarga! Un man gaušcham schehl, ka Jums schi nelaimē gadijusehs.“ Tad wehl scho to par tahdu wezaku frustu runadams, winsch usmeta azis us koschu jaunu skapi, ko patlaban snikeris bija pataisjis un bija faktâ nolikts. Us mani azis metis tas waizaja: „Prahta Jan', ka tewim patihf schis jaunais skapis?“ — „Brangs skapis! es atteizu. Kas Jums to taisjis? — „Dsintaru Mattihs. Skolotajs atteiza. Tē war teift, ka darbs meisteri rahda un flawe.

Pasīnu zittahrt snikeri, ko sauza. „Scheldaru Didriki. Tas alasch smahdeja sawu darbu, tā runadams: „Kad zitu snikeru darbus redsu, zif tee wisi jauki un glihschi taisiti, tad sawu paschu darbu usluhkojot, nesīnu, fur palift no dusmahm.“ — Miklais Adam, ko Juhs domajeet no schahda snikera?“

Adamš. Ko no tahda buhs domaht? Sinams, sawus darbus usleelift, tas gan prahtigam zilwekam neklahjabs; bet darbam pascham meisteris jaslawe; Tomehr kas pats sawu darbu par tif slistu ceraug, ka to preeksch ziteem no-smahde, tas manim israhdahs, ka neprot freetni to amatu strahdaht.

Skolotajs: Tā buhs gan. Bet kà tas ir ar snikera darbu, tā tas ari ir ar behrnu-audsinaschanu. Un fur redsu, ka tehws pats par behrnu netiklibu un neklaušibu tif dauds fuhds, tur manim tā rahdahs, ka tahds neprot ihsti freetni behrnus audsinaht. Sinams, weens behrns ir labaks no dabas neka otrs. Bet kà labs snikeris ari no greisahm dehlehem sinahs ko istaisiht, kas fur derehs: tā ari prahtigs tehws ir nekreetnus behrnus sinahs tā us labu wilft un audsinaht, kà tee pasaulē warehs dereht. Bet sinams, neweens freetns snikeris sawu amatu nebuhs dabujis bes pareisas imahzifchanahs: un ir pee wisa ta, no sflitteem kofeem newar tā iistrahdaht kà wajag: tapat pee nekreetneem behrneem ir tee prahtigakee wezaki, ja naw dabujuschi derigas behrnu-audsinaschanas pamahzifchanas lasiht un paschi mas ko pasfaulē redsejuschi, newar to wifu pareisi idaribt, kas wajag. Behrni drihs eedabu schahdu waj tahdu slistu eeradumu, no kam tahdi wezaki nebuht nesin, fur tee zehluschees; un kad nu wehl neprot to wainu tuhda glahbt, tad tas aug un wairojahs kà kaschts. Kuhlree un glehwee wezaki par to neko nebehda, un doma, lai eer kà eedams! Behrns jau wehl ir mas un nesapratigs; kas nu tahda masa nejhga wahrduš un darbus ko wehrā lifs? Kad paliks leelaks, gan

tad ari paliks labaks un prahtigaks. Ziti tahdi atfal saka: Behrns jau no masahm deenahm ir tahds nihkuls un glehws, fo us neso newar speest; winsch tuhda paleef flims, dabu flepus un wehdera sahpes u. t. j. pr. Jeb: behrns ir tahds neklaufigs un stuhrgalwigs welazepets, ar fo neso newar nedf eefahkt, nedf idaritees; us tahdu paschu wihs, fa Zuh, mihlais Adams, fuhdsetees par saweem behrneem. Bet kas zil nezil prot behrnu-audsinafchanu un kam prahts us tam stahw, sawus behrnus par kristigeem un godigeem zilwekeem ijaudsinaht, tas, kaut kahdu netiklibu pee behrneem nomani-dams, nelaidihs wis to pahr galwu; bet melles til ilgi, famehr atradihs to eeganstu, no fa tas zehlees, un tad raudsihs atfal tahs sahles, ar fo to fahiti jeb wainu dseedinaht. Un kas ar sapratigu prahtu us tam ruhpefees, tas reti kahdureif bes padoma paliks, — es safu: reti kahdureif; bet pa leelafu dalu wiram idosees. Wezakeem buhs usmanigi azis un aufis us behrneem tureht, ihpafchi, kad mana, fa wiru domu spehfs sahlt attihstitees. Un til fo eeraug, fo tee sahlt fo nepareisi dariht waj runaht, kas ir pret zilwezibas godu un kristigu buhfchanu, tad tuhda tos no tam buhs nowaldiht un nogrosiht. Sinams, papreefch ar labu; bet ja tas ne-eet, tad ar wezakeem peeklahjigu bahrgumu; un nebuhs atlaiitees, famehr behrni paklausa un to wairs nedara. Bet ari sinams: wezakeem ari jagahda, fa nedf paschi dod behrneem kaut kahdu nederigu preefchsihmi, nedf ar wahrdeem, nedf ar dar-beem, nedf kaut kahda zitada wihs, un nedf ari peelaisch, fa ziti pufs- jeb peeaugufchi dabu behrneem fo fliftu rahdiht jeb mahziht. Zo behrni us fliftumu kriht fa uguns us pafu-lahm. Ari newaid leelaks fliftums, kas behrnus labuma attihstifchanâ atpaka attur, fa, kad tee par kahdeem nedarbeem nostrahpeti, paschi sawâ starpâ ta taifnojahs: paschi ta runa un dara, un kad mehš ta runajam un daram, tad muhs nostrahpe. No schahdas pahrmefchanas wezakeem un behrnu-

audsinatajeem dikti jafargahs. — Sinams, gadahs gan behrni, kas jau no dsimſchanas ir kuhtri, newehkli, glehwi no prahta un nihfuki. Pee tahdeem ir tee prahtigafee wezakee un audsinataji mas ko paspehj, faut jo gribetu. Tas gan ir behdas un ſchehlums; tomehr waram Deewu ſlaweht, ka tas leelafais pulks no muhsu behrneem peedsen pufs lihds ar wefelahm meefahm un ar wefelu prahtu. Un tadehl gandrihs waru ta teikt, ka wisi wezaki, kam nerahtni un kuhtri behrni, jeb kas par tahdeem ſuhdsahs, paschi pee tam wainigi un newihſcho jeb neprot behrnus pa godam audsinah. Zif ar tahdeem esmu ſatizees, teem wiſeem to esmu teefſham azis teizis un turklaht peemahzjis, zif un ka teem buhs aftiau dot us ſaweem behrneem, ihpaschi, kad wixu domu- un atſihſchanas-ſpehks ſahl attihſtitees. Daschi, kas man klaufijuschi un to padomu pateſi par labu atradufchi, manim no ſirds par to ir patenzinajufchi. Bet sinams, ziti to ari tureja par pafaku; un patš esmu dsirdejis, ka ziti man iſſmehja: a re, ka ſchis grib israhditees gudrats par mums. Tahds ko ſin, ka mums ſemneekem pa mahjahm ar ſaweem behrneem janopuhlejahs! Lai nahk mahjas, fur weens zilweks ſchahds, otrs tahds; weens behrns ſchahds otrs tahds; fur darbi preeſſcha un pakala; fur dalas ar lopeem, ar ſaimi, ar zeemi-neem, ar naudas pelniſchanu u. t. j. pr.: tad redſchs gan, ka nebuhs wis tif weegli ar darbeem to israhdiht, ka ſawâ ſambari fehdeht pee galda un domaht un rakſiht un liht drukaht, lai mehš tif wixu domas pirkam un laſam; waj tur kas ir, waj naw; bet wixam muhsu naudixa nahk labata. Ta fats no muhsu ſweedreem ar weeglu puhlixu grib barotees u. t. j. pr. To gan esmu dsirdejis, bet nebuht nenemu par launu; jo ſinu, ſahda alga un pateiziba ir bijuſe wiſeem zitreiſeem un tagadeſeem rakſtneekem. Es darijis un daru un dariſchu to labu zil paspehſchu, lai fats runa, ka wixam degons audſis. — Bet nu atpatak pee muhsu

behrnu-audsinaſchanas. Pats ſawa ſkola jau redſu, kà eet ar behrneem. Wehl aiſpehrn man gadijahs ſkolens, ko te waru peemineht. Kad ſmuſtraſtu lapas pahraudſiju un weenam otram mainas peerahdidams, peemahziju, kà jadara, lai koſſhaſ waretu uſraſtiht, tad ſinams wiſi paklauſija un tà darija. Til weens tahds leelais lempis, Jorens wahrda, man alaſch runaja preti, aiſbildinadamees, ka ne wiſſſch, bet te papihriſ te tinte, te ſpaſwa, te zits behrns, te zits kaſ bijuſchi wainigi, ka wiſſſch ſchlihbij waj ſlikti uſraſtijis. Un jebſchu pats alaſch bija taſ wainigais; tomehr to alaſch no ſewim nogreeſa un faut kam zitam uſteepa. Bet kaſ tahtak notika? Ziti mahzijahs labi, ſklaidri un jauki; bet Jorens, kahts bija, tahds palika. Tapat taſ ir ar wezakeem: kaſ labam padomam klaufa, laſa behrnu-audsinaſchanas grahmataſ un ruhpejahs behrnus pareiſi audſinaht, to behrni ari labi iſaugſ un buhs wezakeem par preeku. Bet kaſ par freetnu behrnu-audsinaſchanu neko nebehdadami, toſ palaiſch wiſfaddſ netikumds; un kad tee aug netikli tad wiſu wainu grubich behrneem wirſu; toſ lama un lahd un dauſa, bet nebuht negrib eeraudſiht, ka paſchi ari pee tam wainigi; — labas mahzibas par behrnu-audsinaſchanu neds peerem, neds laſa, bet wehl iſſmechj: tee nemuſſſcham ſawus behrnus pareiſi neds iſmahzihs, neds uſaudſinahs; un paliks ar ſaweem behrneem kahti bijuſchi, kà Jorens ar ſawu rakſtu. — Behrnu-audsinaſchana! Ak taſ ir weens ſkunſtigs darbs! Jo uſ to paſtahw zilweka wiſa muſſſcha labums jeb ſliktums! Es to wehletos wiſſſch wezakeem eeleet ſirdi un dwehſelê, lai wiſi behrni iſaugtu kà tawſ Kristapiſch. Tomehr wairak newaru ka til pamahziht — labu padomu dot u. t. j. pr. Un kahtas moſas mums ſkolotajeem ar tahdeem palaiſteem behrneem, to neman Jums tagad newaru iſſtahtſiht!“ To teizis wiſſſch palika klufu un nopuhtahs. — Adams to noklauſidamees bija tà nokaunejees, ka ne azis nedrihſſteja uſſiſt un klufnam pa durihm iſlihdà un aiſgabja. — Wehl

mehs klusu fehdejam, kad eenahja Leelmana Jndrikiis ar fawu masu dehlu Ernestu. — Skolotajs tam trehflu pazehlis, ar ihseem wahrdeem pastahstija, ko patlaban runajufchi. Jndrikiis to noklausijees atteiza: „Tas Jums taisniba, skolas kungs. Pee behrnu nerahntibahn daudj wezakeem alash pascheem ta waina.“

Skolotajs: Alash? Nu? waj tas nebuhs padaudj teiktis? — Bet sinams, daudsfreisahm ta ir gan wezaku waina. — Rahdi tad Juhfu behrni?

Jndrikiis: Es gods Deewam fawus behrnus newaru wis smahdeht. Tee ir behrnisi, kahdus Deews lai dod wiseem wezakeem. Schis pats mans masais Ernsts, kas tas par gudru behrnu! Kad Juhf wiinu tik druzjin pahrajautot, juhf brihnutos, ko tas masais schelmitis jau sin. — Nu, Ernest, welz grahmatu ahra no kabatas un parahdi skolas kungam, ko tu mahfi. — Ernsts lasija stahstus no tahs grahmatinas, ka skaldija ween un usteiza daschas dseefminas no galwas. Ari tas gabja brangi. Teefa bija, tas puisitis bija labi mahzijees. Bet nu, to pahrajautajis, skolotajs fagreesa maises garosus masas druzjinas un Ernesta lepnu prahtu par fawu brangu lasischanu noredsedams, us to teiza: „Nu dehlin, lasihts nu gan; nem schihf maises druzjinas, ej un iskaihf tahs pagalmâ zahleem.“ Ernsts nosarka wifz zaur gihmi un skatijahs ar waleju muti te us tehwu un te atkal us skolotaju. Wifz bija klusu. Kaunigs un fa-ihdfts tas isgabja ahra pee zahleem, laikam tahs druzjinas gan iskaisija, bet wairs nenahja eekschâ. Skolotajs patam us Jndriki wehl ta runaja: „Teefa Leelman; juhfu dehls ir labi mahzijees.“

Jndrikiis: Mihlo skolotajs! Gudrs behrns, tas teefa. Wifz laudis par wiinu brihnahs.

Skolotajs: Bet kad nu juhfu behrns zaur schahdu gudriba flims paliftu, waj tas jums patiftu?

Jndrikiis: Tas man gan nepatiftu.

Skolotajs: To teizu. Bet proteet mihlais Leetman, ne zilweks war flims palikt pee meefahm ween; bet ari pee dwehfeles. Un fchi flimiba wehl niknaka. Man rahdahs, ka pee juhfu dehla tahda flimiba jau drufzin peefstufehs.

Jndriks: Pee ka Juhš to nomaneet?

Skolotajs: Scho flimibu nofauz „lepnibu.“ Ta ir nejauka flimiba un daschās familijās us ziltu zithm eewehrfufehs. Wišs wairak ta peemiht pee bagateem un augstas-kahrtas laudim. Un kas ar scho flimibu apflimis, tas ari tuhda ir drufzin prahta maitajees, us tahdu wihs, ka nebuht negrib to dsirdeht teizam, ka esot tahds flimigs. Turklaht fchi flimiba ir ari lipiga, un pee zilwekeem, kas newaid itin prahtigi un kristigi audsinati, ta drihs war peefstees. Gruhti to isdseedinaht. Dschureis ne pafaule to nespehj un pascham Deewam jakriht palihgā ar sawahm sahlehms: frustu un behdam. Lepns zilweks ir kā tahds, sam nelaba smaka mutē; no tahda itweens atlahpjahs. Lepnais ir kā weeglprahtis, kas wifseem par galwu ween pahri skatahs un nebuht neredf, kas ap winu noteef. Winšch to ween grib, lai wišs us wixu ween skatahs un wixu usteiz. Jo tas nenoteef, tad paleef skumigs un dufmigs. Ja ir augstmanis, tad semajos spaid un nizina; bet ja lihdfigs ziteem, ta sa-ihgst un zitus nizina-dams eet projam. Schihs tifai retas redsamas sihmes no tahs flimibas; un daschas no tahm pee Juhfu masa Erneftina ari jau nomanu. Kad us wixu gudribu nefo dauds neklauftjos un par to skanigu lafšchanu wixu ne-usteizu, waj redsejeet, ka tad sahka tšchuhftuli steept; un kad to fuhtiju zahkus ehдинаht, kas tahdam jaunam behrnam tatschu naw nefahds fauns: kā winšch tad palika farkans kā uguns? kā azis swehroja un redf, nu winšch nenahf wis wairs eefschā? Sinams, zilwekam wajag eefsch few lepnam buht tahdā wihs, ka nelauj aiskahrt sawu zilwezibas godu un teefu; bet ne degonu zelt pahr ziteem; un tahdam masam behrnam kā Juhfu

Ernst's nemas newajadsetu ar sawu masu sinatnibu dischotees tehwu un skolotaju preekschâ.

Jndriktis: Nu tu schelligais Deews, waj ta es wainigs, ka behrnam tahds prahts?

Skolotajs: Zuh's wainigi gan, tapehz ka behrnu wiram pascham dsirdot, jeb pascham azis ta usteizeet. Ko uiflawe, tam paleef lepn's prahts. Glauf runzi, waj winsch nezels asti. Peeauguscham, prahtigam zilwekam, ko ziti alasch ufteiz un flawe, ir jafargahs, ka nepaleef lepn's; kas ta tas par brishnumu ar masu nejhga behrnu? Un ja jau tahds mas's behrn's eenemah's lepnibu, kas tad ar wiru wehl buhs, kad paliks leelaks?

Jndrikim schahda waloda lahgi nepatika wis. Winsch skolotajam rofu dewis, nebuht paldees tam nefazijis par labu pamahzibu, teiza ar Deewu, un abi ar dehliru aischghja us mahjahm.

Pehz tam skolotajs wehl runaja par daschadahm wainahm behrnu-audsinaschana, un ka noredsejis, ka ir veelmana Jndriktis tapat no tahm ne-efot swabads ka Baigu^m Adams. Vet ka pee teem gruhiti peetikt ar labahm pamahzibahm, tadehl ka paschi schkeetahs efot gudraki, neka wisas labas pamahzibas; jo to noredsejis no tam, ka tee ar nepatilschenu aischghjuschi. Tad wehl runaja joprojam: „Daschi wezaki sawus behrnus weenumehr smahd un schkend un tos lama par mulkeem, blehscheem (ka jau wirfu ir peeminehts) u. t. j. pr. Un kad nu behrn's arween, un dauds reisehm bes wainas par tahdu top nolamahts; tad jau wiram ari par tahdu ir japaleef. — Ziti sawus behrnus atfal padauds ufteiz un uiflawe. Un tahda leefa uiflaweschana behrneem ir tikpat stahdiga, ka ta nolamashana. Behrni to dsirdeami, ari eedomajahs efoschi tahdi gudraki un labaki neka ziti, un paleef lepni. Un ja jau behrn's ir lepn's, kahds tad winsch nebuhs peeaudsis? Tadehl, mihkais Prahta Jan', wis' ar mehru pee saweem

behrneem, un neko par leeku. Ta ir wessera no tahn
wajadſigafahm ſinatnibahm pee behrnu-audſinaſchanas."

Schahdu padomu es ar ſintahm pateizibahm no ſkolotaja
peerehmu. Jo wehl atminejos gan, ka ſawu Kristapixu ari
labpraht mehdsu paſtlubinaht, ziteem rahdiht ſawu gudribu.
Sinams, pats es wixu gan nefad ne-uſteizu; tomehr ziti
wixu par to glaudeja un uſflaweja, ka eſot tahds gudrineeſs
un ſinatneekſ, ka reti atrodams un protot iſrunatees un at-
bildeht, ka jabrihnahs. Ari to nomaniju, ka Kristapinſch to
labpraht dſirdeja; un jo to glaudeja un uſflaweja, jo aſti
zehla, lepni groſſjahs un iſrahdijahs, it ka wixſch to godu
jau buhtu nopelnijis. — Tadeht no ſchi laika zeeti uſ wixu
aktixu dewu, ka leeka lepniba ſirdi ne-eefaknojahs.

Seſtais wakars.

14) Ko Kristapinſch lihdi ſchim mahzijeess un ka tehws to joprojam mahza.

Lihdi zetortam gadam es ſawam Kristapixam wiſſwairaf
mahziju iſchetras (leetas 1) uſ wixu ar apdomu luhkot; 2)
manim uſ wahrda paſklaufiht; 3) ar ziteem meerigi un ſa-
derigi dſihwot, un 4) ſawus eelahroſchanahs ſawaldiht. —
Apdomigi uſ wiſahm leetahm uſluhkot wixſch mahzijahs zaur
to, ka tam alaſch rahdiju daſchdaſchadas leetas no paſaules
un dabas, ka debesſ gaiſu, mahlonus, un lopus, tahrpus,
putnus, fokus, ſahles, pukes, aſminus un ſemi u. t. j. pr.
Un pee tam, zif pats pratu, wixam iſſtaſtiju, uſ ko katra
ſchahda leeta geld, un ſam par labu Deews tahs wiſas, ktru
ſawâ weetâ radijis. Waru teikt, ka Kristapixam tahda ſtaſti-
ſchana loti patika; un kaſ patihk, to klaufahs ar apdomu. —

Paflauſſchanu tam eeradinaju zaur to, fa wiſu, fo tam lifu
 dariht, pawehleju alaſch gluſchi tà dariht fà patſ to gribeju.
 Un kad reiſ dehlinsch fahdus eemeſluſ gribeja melot preeſſchâ
 un gudrafs iſliktees, tad tam peeteizu: „Behrnam peeklahjahs
 wezakeem flouſiht. — Tehws ir gudrafs nefa dehls“, u. t.
 wehl. Zaur to wiſch nefad nedabuja ſawâ galwâ meſtees
 un palika paflauſigs un mihligs behrns. — Ar ziteem meerigi
 un faderigi dſihwot wiſch mahzijahs tahdâ wiſhê: Mehſ
 alaſch fa-aizinajam zeemina behrnus pee ſewim, lai tee ar
 Kriſtapiu ſpehletos. Sinams weens no mums wezakeem tad
 alaſch pee teem flaht palika, tos apſtatiht un peewaldiht.
 Kad ſahka kihwetees, tad tuhdaſ ſtahjamees ſtarpâ, iſmeklejam,
 fureſch taſ wainigais, to tad atſchkihra no ziteem behrneem
 noſt, un tam lihds noſpreeſtam laiſam bija weenam paſcham
 jatup un jaſehro. Kad ſolijahs wairs nekihwetees, tad laidam
 to atfal barâ. Turklaht labi peeluhkoju, fa wiſi tee behrni,
 fo ee-aizinaju, bija godigi un rahtnigi. No netikleem (ne-
 riſcheem) un beſſaunahm, waj tee nu buhtu maſi behrni, waj
 peeauguſchi, es ſawu Kriſtapiu, zil ſpehdams, ſargaju. Jo
 deemſchehl, daſchi maſi behrni jau ir tahdi beſſaunâs ar
 ſawu muti un ar ſaweem darbeem, fa godigam zilweſam ja-
 noſarkſt to redſcht un klaufotees! Tas eeganſts pee tam ir
 taſ patſ, faſ jau wirſu peeminehts, fa daſchi wezaki paſchi
 un ari ziti peeauguſchi laudis ir beſſaunigi behrnu preeſſchâ
 un pee behrneem neſargahs to dariht un runaht, faſ behr-
 neem neklahjahs ſinaht. Daſchi to wehl it tiſſcham behrnu
 preeſſchâ dara; un kad ſchee to runa un dara pakaſ, tad
 par to ſmejahs. Sinams, fa behrni tad ſmejahs lihds, to
 patur par amatu un tà peeauguſchi ari paleef netikli un beſ-
 launigi. ſchaufſchalaſ pahreet, to apdomajot, fâ jel wezaki
 un peeauguſchi laudis war buht tahdi beſdeewigi, fa tee jau-
 nahm wehl wahjahm dwehſelehm war rahdiht un mahziht
 tahdu netiklibu un beſſaunibu! — Kad pehz peeauguſchi ne-

tiklibâ un faunâ kriht, tad gan breh; un ſchellojahs; bet pa wehlu! — Sawas eegribas (eefahrofchanaſ) ſawaldiht, Kristapinſch zaur to eeradinajahs, fa tam alaſch nedemu to, fo taſ ar wiſu waru gribeju; bet beſ fa it labi wareja iſtiſtees. Reiſ medu no ſtropa iſnehmiſ, pilu ſchlihwu eenefu iſtabâ. „Ah, mede! mede!“ Kristapinſch to eeraudſijiſ, ſahka ſaukt un ar rotahm un kahjahm karpiteeſ. „Mede, tehte, man mede!“ Speedahs man klahnt un jau ſteepa rokaſ peh; ta meduſ. Te nu noredſeju, fa ir laiſs Kristapinam rahdiht, fa tam jamahzahs ſawas eegribas waldiht; tadehl noliku to meduſ ſchlihwu uſ galda un teizu: „Tagad tewim wehl newaru to medu dot, kapeh;? to tew newajag ſinaht. Pa-preekſch eeſim uſ lauku, ſirauſ feht, tad nahſim eekſchâ un ehdiſim medu ar maiſi.“ Kristapinſch gan atplehta azis un ſarauza peeri, ſkatijahs tē uſ mani, tē atkal uſ to medu, un mehſ aiſgahjam uſ lauku. Sinamē, pehzak, mahjâs pah-nahſuſchi mehſ abi ehdam to medu

Reiſ ar ſkolotaju ſatizeeſ, tam atkal paſtahſtiju, fa eeſ ſawu Kristapinu dihdijiſ. — „Taſ pareiſi, wiſch atteiza. Behnam jamahzahs ſawalditeeſ; un labi, kad wiſch to jaunibâ, maſâs deenâs, mahzahs. Taſ winam peh; deenâs teeſcham labi derehſ. Tapeh; taſ manim loti patihk, fa tu ſawu Kristapinu arween mahzi uſ paſauleſ un dabas-leetahm luhtot. Tâ muhſu Kungſ Jeſuſ ari laudiſ mahzija luhtot uſ putneem gaiſâ, uſ pukehm laukâ uſ wiha- un wihgēſ kofeem u. t. j. pr. Tapat wiſch teem teiza ſtahſtuſ un lihdiſbas: no netaiſna namaturetaja, no ſchehlſirdiga Samari-teera, no paſaduſſcha dehla un awſ un zitaſ. Tâ dari tu ari ar ſawu dehliu. Stahſti tam daſchureiſ kahdu jauku un patihkamu ſtahſtinu waj lihdiſbinu; ari nefas nefait, jaukaſ paſazinaſ paſtahſtiht. Bet pee ſchihm wairak jaluhko uſ tahm derigahm mahzibinahm, fo no tahm war iſlobiht ahrâ. Tu prahtigſ wihrē buhdamē, gan ſinaſi, fo wareſi un fo

newarefi behrnam teikt. No ſpokeem, bureem, raganahm un zitahm tahdahm blehrahm un mahneem, fo behrns newar ſapraſt, un kaſ wina wahju prahtinu tikai eebaida, tu winam neko neſtahſti. Tapat ari neſtahſti tam neko no tahdahm paſafahm, kaſ eefſch ta waretu uſmodinaht netikumus, launas kaſribas, beſkaunibu u. t. j. pr. Un tu redſefi, ka pee tahdas mahzibas un audſinaſchanaſ tawſ Kristapinſch arween jo wairak iſglichtoſees. Bet ta ka Kristapinſch papreekſch tikai lihſt, tad ſtaigahnt un pehdigi tikai lehkaht un tezeht iſmahzijahs: tapat taſ ir ari ar wina gara eefpehziſchanaſ un mahziſchanaſ. Behrns newar uſ weenreiſ wiſuſ labuſ tikumuſ eemahziteeſ; teem pa-maſſitinam weenam pehz otra pee wina jarodahs. No eefahkuma behrnam jaſtahſta gluſchi weeglaſ leetinaſ; jo tad garaſpehziſch wehl ir wahjinſch, ka lihdejam behrnam. Pehzak arween par kaſdu gripu wari nemt ſwarigakaſ leetas; tomehr arween tahdas, ka behrnam naw daudiſ japuhlejahs ar ſapraſchanu, lai winam ne-apnihkſt. Behrns jarauga ta mahziht, ka labu luſti nepaſaud. — Tapat behrnu jau it no maſotneſ no ſliktuma atradinajot, ir jamahza dariht to labu, fo taſ ſawa jaumatne pehz ſawa wahja ſpehka paſpehj. Lai neeeradinajahs ſlinkot un mahzahs preezateeſ par to labu, fo padarijiſ. Peeturi wina alaſch pee paſlauſibaſ un pee pa-teizibaſ, un eeradini to ſchehlſirdigi dſihwot ar lopeem un zitahm dſihwahm radibahm. Mahzi to pee ſawahm meeſahm tihri un ſkaidri tureteeſ; jo kaſ mihl ſkaidraſ meeſaſ, tam ari patihl ſkaidra ſirdſ un dwehſele. Schahdas un wehl zitaſ ſchihm lihdsigaſ mahzibas war ari jaunſ behrns ſapraſt un mahziteeſ pehz tahm dſihwot. Bet no puiſchu un meitu mihleſtibaſ, no laulibaſ, no behrnu-audſinaſchanaſ un no ſataiſſchanaſ uſ nahwi tam neko wehl neſtahſti; jo tahs tahdas mahzibas, fo behrns wehl newar ſaxemt, un fo tikai peeaudiſſiſ zilwekſ ar pilnigu prahtu war ſapraſt, un tahdam ar tikai geld.

Un nu wehl fo, mihlais Jani. Kad tu sawu Kristapianu pee firgeem wedi, tad tu ar winu runaji tà, fà winfch tew wareja fapraft; un fo tu winam newareji ar wahrdeem isstahstihht, to zaur balfs un ahrigu israhdischanu tam isstahstiji: tapat dari ari, kad tu winam kahdu stahstinu stahsti. Raudsichu to pee sawa masa Frizischa tewim parahdiht." Te nu winfch atfauza sawu masu dehliu, kas wehl latwifki ween runaja, nehma to flehpi un tam sahka stahstihht schahdu stahstu:

Diwi masi dehlini, Zahnis un Pehterinfch gahja dahsa pazeeraht. Zahnis apsehdaht, upmali un skatijahs us siwtinahn, kas uhdeni peldeja un Pehterinfch lodaja apfahrt un mekleja tahrus. Us reis winfch apstahjahs un skataht ar platahm azihm. Bija eeraudsijs ligidu ar putnu behrnineem, kas wehl bija bej spalwas. Mahtite redsedama Pehteri nahkam pee lihgsdas, skrehja no weena sara us otra un brehza: „Tiri, tiri, tiri!“ lai tas jel winas behrneem neko nedara. Bet Pehteris par to neko nebehdadams, safampa putnius, tos eelika zepure, un pee Zahna attezejis fauja: „Zahn, waj tu redsi, kas man jaunu putniru?“ — „Ka, waj tew putniri?“ Zahnis atfauzahs. Zehlahs un tezeja tam klaht, tos putnius apluhkot. Pehteris rahdija. Tee nabadiini brehza pehz mahtes un atplehta mutes, lai tur fo eekschâ mestu. Zahnis tos noschehledams teiza: „Ch, kahds tu nerahtnigs, Pehter! tahdus masus jehlus putnius no lihgsdas un mahtes atraudams! Ko tu nu ar teem dari?“ — Tee peeskrehja mahtite klaht, aptupejahs us sara un brehza weenumehr: „Tiri, tiri, tiri!“ Zahnim par to wehl wairaf palika shehl; winfch gahja pee tehwu un teiza: „Zehht, waj tu fini, fo Pehteris padarijis? Winfch no ligidas isnehmis putnu-behrnus. Mahtite brehza weenumehr: „Tiri, tiri, tiri!“ Lai winas behrnus atdod. — Zehws gribeja Pehteram pawehleht tos putnu behrnus atpakal nest lihgsda; bet tas ar wiseem bija us mahjahm aisskrehjis. Tur tas tos eelika

frahtinâ un teem dewa ehst drupatinaš no peena mehrzetas
 maises. Tehws tur wiwu pahrbahra, runadams: „Pehter,
 ko tu darijīs! Tu nabaga putnixeeem atrahmis wiwu behrniaus,
 kas bija wiwu weenigs preeks! Kā tewim patiftu, kad kahds
 laupitais tewi no mums aisnestu. Nesi tos atpakaļ, nerahtnigs
 behrns!” — Pehteris aīsgahja azīs noduhriš; tomehr putnu-
 behrnus atpakaļ ne-aisnesa. Otrā rihtā wiwšch gribeja saweem
 putnixeeem ehst dot; bet tos apluhkojis, eebrehzahš: U waj!
 u waj! — Jahnis peetezejis klah, prasija: „Kas tew kaisch,
 Pehter?” — „U waj! tas brehza. Mani putnini! — mani
 putnini! Kau, wiš nost, — wiš nosprahgusch!” Un ta
 brehkdams wiwšch isfrehja ahrâ, dahrsâ. Tee wezi putnini
 tur wiwu ceraudšidami, škraidija tam aplahrt galwu, arween
 brehkdami: „Tiri, tiri, tiri!” pehz saweem behrneem. Scho
 putnixu brehšchana Pehteri wehl wairak apbehdinaja. Brehk-
 dams wiwšch sfrehja atpakaļ istabâ pee tehwa, buitchoja winam
 rofas un raudadams teiza: „Putnini pagalam! — Nemuh-
 scham putnixus wairs nemeschu no ligšdas! Tee wezee brehz:
 „Tiri! — Tiri! — Tiri!” pehz saweem maseem behrnixeeem.
 Bet kur nu tos nemeschu? Tee ir pagalam! — tee wiš ir
 nosprahgusch!” (Pee šcheem wahrdeem školotajš lihaš asaras
 šlaukam; un masais Frižitis raudaja no teefas.) — „Waj
 tewim neteizu, ka tu nabaga putnixeeem wiwu preeku famai-
 tajis? — Waj nefaziju, lai tu nesi tos atpakaļ? — Bet tu
 neklausiji! — Kau nu! šcho maso putnixu nahwe un wiwu
 wezaku brehšchana gul tewim uš šrdi!” Tâ tehws runaja;
 un tad wehl peeteiza: „Nu jel nedari wairs tâ!” — „Ne-
 muhscham! Pehteris nopuhtahš; nemuhscham!” Un tâ ari
 bija; wiwšch to nekad wairs nedarija. — Pehz kahdahn
 deenahm Jahnis laukâ usgahja ligšdu ar jauneem zihrulišcheem.
 Wiwšch no tablenes tos apluhkoja. Kad mahiite šahfa ap-
 kahrt šreet un brehkt, tad Jahnis atkahpahš kahdus solus
 atpakaļ. Mahiite eelaidahš ligšdâ pee behrneem un tos

ehdinaja; un Zahnis skatijahs un preezajahs. — Wiaſch ideenas turp aigahja un ſkatijahs, ka mahtite behrniaus ehdinaja; bet neſo teem ne-aiftika. — Otrâ nedelâ, kahdâ rihtâ atfal turp aigahjis, wiaſch eeraudsija ligſdu tuſſchu. Jaunee putniri bija iſſtrehjuſchi un lihds ar ſaweem wezakeem lidinajahs pa gaiſu. Kahds tas bija preeks Zahnim! Pee tehwa aistezejis, wiaſch teiza: „Deht, waj tu ſini, eſ uſgahju ligſdu ar jauneeem zihruleem. Eſ toſ nerekmu wiſ ahrâ no ligſdas, kâ Behteris; bet til ſkatijos, ka mahtite toſ ehdinaja. Šhoriht wixi jau iſſtrehjuſchi un ſfraida lihds ar wezakeem apfahrt.“ — „Tas pareiſi“, tehws atteiza. Nu tu ari wareſi preezatees, kad zihruki dſeedahs; un tew nebuhs janofkumſt kâ Behteram.“

Školotajs tâ ſtahtijis, waizaja ſawu dehliu: „Kureſch no ſcheem puiſſcheem tew labak patihl, Friziht, Behteris, waj Zahnis?“ — „Zahnis, atbildeja Frititis; jo wiaſch behrniaus pameta pee memes.“ — „Man wiaſch ari labak patihl, teiza ſkolotajs. Robuſſchoja ſawu dehliu, un tad laida to no flehpja ſemê.“

15) Kriſtapiuſch dabu bakes (paſas).

No ta laika nu ari ſahku wairak dariht pehz ſkolotaja padoma. Kur ween kahdâ grahmaticâ kahdu ſtahtu laſiju, kaſ behrneem dereja, un ko tee wareja ſapraſt, to tuhdaſatureju un kad bija walas, tad Kriſtapiuam paſtahtiju. Daſchureiſ ari patš iſdomaju kahdu ſtahtixu, waj jauku, godigu paſazixu, un tad dehliu uſ flehpja nehmiſ tam to paſtahtiju. Un draugi mihtee, Zuhs newareet domah, zil kaſriigi puiſeſ ſkatijahs uſ manahm azihm; it kâ gribetu man kaſtru wahrdu no mutes iſxemt. Tâ ſklaidri nomaniju, ka tahda mahziſchana zaur ſtahteem behrneem ir itin deriga, un ka Kriſtapiuſch zaur tam paſika gudrakš un apdomigakš. — Reiſ tam ſtahtiju par mihtigu un paſlauſigu behrnu, kaſ no ſawas paſchas

masas rozibas nabadsnam dahwanu pasneedsa. To stahstinu beidfis, prasiju dehlinam, waj winasch ari nesinot kahdu nabagu behrninu, un waj winam ari patiftu tahdam fo dot? — Kristapinasch atteiza, fa sinot gan weenu: Kruhmu-fehtas Kerstiti, lam laba roka bes plaukstes. Taj winasch to kapeiki jau esot eedewis, fo mahte tam reis par koschu spehleschanos bija eedewuse; un kad ta atkal reis atnahkschot, tad doschot, kas tam pee rokas buhschot. Teizu dehlinam, fa tas labi darihts un peemahziju, lai joprojam ta darot. Un Kristapinasch alasch tahdu prahtu paturejis.

Zif dauds tahdi stahsti par behrneem paspehj to redseju skaidri, kad Kristapinasch bakas (pakas) guleja. Valas tobrihd wisa ta zeema behrneem uskrita, un ziteem wezakeem bija suhras mokas ar saweem behrneem, kad tee sahla kasitees. Daschi sasesha behrneem rokas; bet fo tas lihdsēja, ar tahm saseetahm rokahm tee gihmi ta noplosija, fa tas fa nodihrahts isstahjahs. Kad tahdi behrni pakas bija isgulejuschi, tad gihmi palika rehtaini un nejauki. Kristapinasch nekastjahs wis un tadehl tam ari nepalika nekahdas rehtas us waigeem, un tas nahja zaur maneem stahstineem. Jo kad Kristapinam bakas sahla neeseht, un gribeja sahft kasitees, tad isdomaju stahstinu no diweem brahleem, Anfiti un Krischinu, kas abi guleja bakas. Ansinasch kasjahs un dabuja nejauku rehtainu gihmi un schtihbu degonu. Krischinasch bija pazeetigs un nekastjahs, un tam palika saws gludens gihmis un taisns degons. Scho stahstinu Kristapinam teildams, es to ta stahstiju, it fa tee behrni paschi to buhtu runajusch. Es ta stahstiju: Kad Ansinasch bakas bija isgulejes, un ar ziteem zeema behrneem sagahjahs, tad tee winu eeraudsijuschi sahla kleeht: „Waj Ans, kahds tu nejauks isflatees! Taws gihmis ir wis zaur tahds rehtains la sagraishts; degons stahw schtihbs us weenu pusi! Waj, mums bail no tew!“ Ansinasch to dsirdedams sahft breht, tel pee tehwa un gauschahs:

„Teht, mihlais teht! palihds man! Ziti behrni wiſi teiz, ka es zaur tahm pakahm gluschi nejauks palizis. Gahda man atpakat manu gludenu gihni!“ — Tehws ſahka ari raudaht un teiza: „Dehlin, es tewi gribeju glahbt, bet tu manis neklausiji, tu kaſijees, ko tewim pee nahwes noleedsu. Tagad wairs neka newaru palihdsiht.“ — „Teht, ej pee daktera; kas ſin, waj tas newarehs glahbt!“ — „Dehlin, dakteris ari to wairs newar glahbt.“ — „Makfa winam teht, kas ſin, waj tad winsch wehl nepalihdsjehs! Uſchehlojees tehtiht mihlais! Tu mani jau alasch mihleji!“ Makfa winam labu naud!“ — „Un kad es winam atdotu wiſu ſawu nabadſibu, tad winsch ari tew wairs newaretu palihdsiht“, u. t. j. pr.

Te nu Anſis ſahka waimanaht un raudaht: „Waj nebiju mulkis, ka ſawas rokas newaldiju! Waj nebiju mulkis, ka tewim neklausiju! — Nu man uſ wiſu muhschu paliks nejauks, rehtains gihmis!“ Ta runadams es pats ari likos raudajam ka Anſinſch. Dehlinſch uſ to zeeti klausijahs; un kad ar bakas knideja, rokas gan peelika pee waigeem, bet neploſija un nelasija.

Par bakahm runadams, te nu ari gribu paſtahſiht, ka ſawu dehlinu bakas kopu. Wiſs pirmak gahju pee muhsu daktera. Tas dewa behrnam dſenamas un wehl zitas ſahles; un mani pamahzija, ka behrnu nebuhs pahreleku ſiltu tureht, nebuhs iſtabu dauds furinaht, neds behrnu tuwu pee kraſna guldinaht, to buhs apſegt ar itin plahnu deki. Winsch man ari mahzija, ka man behrna azis, degonu un kaflu no bakahm buhs ſatgaht; eedewa man kamparu, lika no ta ſahdas druſzinas eeſeet lupatinas un tad no ſcheem lupatineem weenu behrnam apſeet apkahrt kaflu, otru uſſeet uſ azihm, treschu uſ degonu u. t. j. pr. Schis kampars palihdsjeja azis, kaflu un degonu no bakahm atſargaht. Dakters man ari mahzija tahs bafu tulsnes, til drihl, ka tahs bija eetezejuschas un baltas, ar masahm aſchahm ſchlechtehm uſgreest, lai purweſchi

war istezehlt. Kristapinsch gan daschureis raustijahs, kad ta m
 kahdu bakiti usgreesu; bet kad tam teizu: Kristapinsch ari
 lahwa bakas usgreest un meerigi zeeta, kad tam puweschus
 ahra speeda. Winsch gribeja wefels tapt. — „Waj ta
 Kriischinsch nebrehza?“ Dehlinisch prassja. — „Nebrehza nemas“,
 atbildeju. — „Nu ta es ari nebrehfschu!“ Dehlinisch atteiza,
 un fakoda sobus un zeeta, kad pehz daktera pamahzibas tam
 pee gihmja fo darija. — Ta mans dehlinisch isguleja bakas,
 un wina gihmis palika wefels ka neweens newareja pasiht,
 ka tam bakas bijufhas. Dakteris mani usteiza ta runadams:
 „Kad wist wezaki sawus behrnus bakas ta koptu, ka Praha
 Janis, tad reti kahds schini breefsmiga kaité nomirtu. Jo
 no 100 behrneem, kas bakas mirft, 90 zaur pascha wezaku
 negudribu un nelahrtigu kopschanu nahwé aiseet.“

16) Kristapinsch grib ceradinatees netikumus, un ka tehws winam tos atradinajis.

Kristapinam bakas isgulejuschamees, arween gribejahs siipri
 ehst. Dakteris peeteiza, winam dauds us reisi nedot, bet
 labak wairaf reises pa deenu, kamehr eekfhas, kas zaur
 flimibu palikufhas wahjas, atfal jo wairaf eestiprinatos.
 Darijam pehz daktera mahzibas. Bet zaur to daudsrei ehst
 dofchanu pa deenu, Kristapinsch eenehmahs tahdu nelabu
 eeradumu, ka arween raudaja. Kad waizajam: Kapehz raudi?
 tad winsch mehdsja alasch atbildeht: „Man gribahs ehst!“
 Mehst tad ari dewam. Bet tas nebija wis labi; un ir ne-
 gudri no wezakeem, behrneem alasch dot, kad tee faut fo ar
 raudaschanu un brehfschanu prafa. Zaur to tee eedabu to
 nelabu amatu, ka pehzaf ar brehfschanu un pawehleschanu
 prafa, fo gribahs; un kad tad to grib teem leegt, tad paleef
 nemihligi un pretigi, un leelaki pa-augusch, fahf ar wezakeem
 fihwetees. Tahdu, ar brehfschanu un ne ar luhgfschanu prafa-

ſhana, ir gandrihs wiſu behrnu eeradumš; un wezaki behrnuš mihsledami, to nebuht neleef wehrà. Pehzak to dabujufchi ar afarahm noſchehlot, kad tee leeli iſaugufchi, wiſu ar niſnumu un pawehleſchanu praſa. — Mehš deemschehl ari to neapſhefram. Kristapixam taš bija ka liſts, un winſch arween jo wairak eeradinajahš tà praſiht. Reiſ winſch atkal tà pahrgalwigi brehza. „Kristapix, par ko tu tà brehzi?“ to praſiju. „Ehſt!“ ſchiš atbildeju. Taš bija neilgi pehz brokaſta, un eš biju til neapdomigš, ka tuhdał winam eedewu ſweeſt maiſeš reezeni. Bet ko nu darija manš Kristapixſch? kaħduš fumofuš nofodiš, taš maiſi noſweeda uſ galdu. — Ah! nu eš domaju. Waj tà taš eet? Tè ſkaidri redſamš, fà mehš ar ſawu lehnibu un doſchanu, ko ween behrnš gribeja, to padaram par leefuli un melkuli! To nè! tà taš ne-eet! Eš par to ſarunajoš ar ſewu un apſolijameeš ſawam behrnam nekad wairš nedot ehſt, kad taš neleetigi un ar raudaſchanu un brehſſchanu ko praſa. Un mehš to ari turejam.

Tuhdał pehz tam parehmu ſawu Kristapixu uſ flehpja un tam paſtaſtijn ſtaħſtinu no diweem dehlinaem „Tomixa un Girtixa.“ Eš winam to tà ſtaħſtiju: „Weenam tehwan bija diwi dehlina: Tomixſch un Girtixſch. Girtixſch bija labš miħligeš un klaufiġš deħlinſch ſawam tehwan; bet Tomixſch bija ſtuhrgalwiġš. Kad winſch no wezakeem kaut ko gribeja, tad mehđſa raudaħt un murdedamš ſaziħt: „Eš gribu ehſt!“ jeb: „Eš gribu dſert!“ — „Eš gribu eet aħrà!“ — „Eš gribu eet eekſhà!“ u. t. j. pr. Un kad to tuhdał neklaufija un tà nedarija tad brehza, ſihwejahš un ſpahrdijahš un nepalika meerà, ſameħr paklaufija. — Girtixſch taħdš nebija. Kad winſch kaut ko gribeja, tad neraudaja un nekihwejahš; bet ar miħligeem behrna wahrdeem paluhđſa: „Teħtiħt jeb memix, luhgtoš ehſt, jeb dſert; jeb luhgtoš aħrà eet paġeeraħt“ u. t. j. pr. — Kuſch no ſcheem diweem behrneem tew labak patihł, Kristapix?“

„Girtinisch“, schis atbildeja.

„Man winsch ari labaf patihf, es teizu. Girtinam ari ne weenureis netapa leegts, so winsch luhdsahs. Ja winsch ehst, waj dsert jeb kaut so zitu luhdsa, ta tehws tuhltit teiza: schè tew ir, Girtin! Ja gribeja dahrsà eet, tad tehws winam tik tad to leedsa, kad gaisš nebija pehz kahrtas. Bet Tominsch nefad nedabuja sawu walu, kad brehtdams un kihwedamees so prafija. Bet tam tapa atbildehts: Kamehr tu brehzi un kihwejees, tamehr tu nefo nedabuš. — Waj tas bija pareiš darihts, Kristapin?

„Tas bija gan pareiš darihts!“ Kristaps atbildeja un nofarfa no peeres lihds aushm.

Pehz pahri deenahm Kristaps sahfa atkal raudaht un kihwedamees ehst prafiht.

„Waj tu gribi Tominsch buht?“ to prafiju. Schis usfkattijahs man' ar platahm azihm; apdomajahs un eesauzahs: „Es negribu Tominsch buht! — nè! — gribu buht tà Girtinisch!“ Nostahjahs raudaht, palika klušu; un pehz redsedams, ka tahdà wihsè nefad sawu walu wairs nedabuja, winsch gluschi atmeta scho stuhrgalwigu amatu un palika labs un klausigs behrns.

Tadeht wiseem wezakeem dodu to padomu, kad behrni brehz, tuhdał netizeht, la tas ir teefa un teem wajadsigs, lo tee brehtdami grib dabuht. Jo zitadi wezakeem nedomajot un nešinot, behrni lehti war eemahzitees meloschanu. Un zif tas ir nelabi, kad behrns meloschanu waj zitus nelabus eeradumus masàs deenàs eedabu, to jau wirsü efam dsirdejusch. To reis pašuu tahdu behrnu, lam daschureij wehders sahpeja. Wezati wiau tadeht noschelloja. To schis lika wehrà; un kad pehzaf no patgalwibas un nifnuma raudaja un kihwejahs, un wezati waizaja, kas laitot, tad schis alasch atteiza: „Wehders sahpl!“ Un tà winsch eemahzijahs melot. — Zitam mahres-behrnam bija weztehws miris. Behrns par to diffi

raudaja. Wezafi wiru par to usteiza: tas ir labi, man behrin, ka sawu weztehwa ta mihli, ka par to noraudees. Behrns to eedabuja par eeradumu. Jo kad pehzaf no pahrgalwibas jeb dusmibas raudaja; un wezafi to wajzaja; par to raudi; tad schis atbildeja: raudu pehz weztehwa.

17) No rahschanahs.

Lihds schim man ar sawu seewu wehl nekahds sribdinisch nebija bijis. Bet nu weenreis gadijohs, ka stipri sabahramees. Biju isgahjis sawu kweeschu lauku apraudsibt un to no ruhfas maitatu atradis, paliku tahds fa-ihdsis. Kad mahjās pahrgahjis wehl brofasts nebija gataws, un ehdamš laikš klast, tad paliku wehl dusmigaks. Seewa to laikū bija aiskawejuse, kildedamees ar faimes meitu, kas bija noslinkojusehs; un tadehl ari bija fashutuse. Apsehdamees ehst — ehdam flusi, ka ne azi weens otram ne-usmetam. — Pehz brihtina tatschu wairs newareju zeeestes, fahku runaht: „Bet Maria, tu par sawu wihru ari slikti gahda! Es schorihst tik agri jau kahjās, par sawu faimneezibu ruhpedamees; un nu mahjās pahrnahjis, neatrodu wehl nebuht brofasts naw gataws.“

Al tu manu suhru deeniau, fahds nu troksnis zehlahs! Seewa mani nosauza par swehru, kas par wiru neko nebedajot, kaut ta ir strahdajot puschu sprahgtu. Ta eet nabaga feewahm! Schis noguris druzin pa klajumu pazeerajees; zif es ne-esmu tezejuse schurp un turp gar lopecem, — zuhfahm un ziteem kustoneem, kas apkopjami; meita tahda, kas tik kust kad to stunn un well. Ne-esmu dabujuse ne frustu aimest preefscha, ne pakalu pee jemes peelikt, ne us main nedomaht; un tik ko nu mas atapu, gahdaju tuhdaht par brofasti; bet te nu tew wehl jadstid, ka slikti par wihru gahdajot! Al ja! feewahm jamahjahs pazeestes!“ u. t. j. pr. Tahdi seewas-pahrtari mani wehl wairaf fashutinaja. Sahku rahtees preti;

bet ſchi wehl wairak; un tas gahja tà fà plihſt ween. Kristapinſch bija klaht, un to wiſu klauffjahs. — Lihdi tam winſch pee ſaweem wezakeem tif mihleſtibu ween bija redſejis un dſirdejis; ſahdi tam nu bija brihnumi, muhs redſot tahduſ piktus un dſirdedams tà bahrgi rahjamees. Papreekſch ſkati- jahs abeem azis, tad ſahka luhpas ſchlobiht un pehdigi pilà faflà brehft. Ja jel maj buhtum apkebrufchees, tad ta ne- wainiga behrna preekſchà jel buhtum ſaturejuſchees, lai tas pee mums jel nedabutu redſeht tahdu faunu un nejaukumu. Bet tai ahtrumouu niſnumà to nebuht ne-attapam. Palikam arween piſtati. Kattris gribeja peerahdiht ſawu taiſnibu un otram uſdot to wainu; un tà ſchetejam weens ais otra un Kristapinſch ar ſawu ſmallu baſſinu pa tam ſtarpam brehza, fa tas gahja, tà uſ daudſ baſſim, ſmalli un rupji. Pehdigi tomehr uſwareja ſeewa; ſahka raudaht un pilà ſahlà ſchelo- tees: „Es nabaga, nelaimiga ſeewa! — Kaut Deews jel par man' apſchehlotos, un xentu pee ſewis! — Te man ar wiſu meeſu un ſpehkeem jaſtahw zitam pee wehrgu un par algu wehl jaſlauſahs tahdi ſchkendini!“ — Kristapinſch pee- kehrahſ memei klaht, eetina galwu winas lindrakà un brehza: meme, meme! Lai Deews tewewehl neneme! — paleeze tepat pee mane! — es tewewel laiſche! — Tahdi wahrdi no behrna mutes un wiſs ſchis gadijums mani tà pahraehma, fa nebuht tur wairs newareju palift; ſchahwos pa durihm ahra un ſteepos uſ lauku. Tur pahrdomaju wiſu, ſas bija notizis, un tas man tà ehda ſirdi, fa nekur newareju glahbtees, nedſ meeru atraft. „Kam to tà wajaſeja, par tahdeem neekeem ta ſaſkreetees? Ne labums, bet tif ween nelabums no tam zehlees! — Paſchi nu ſanihduſchees, un ſahdu nejaukumu tas behrns te nu pee mums redjejis! Kaſ ſin, fà nu atkal wareſim mihligi ſaweenotees? Kad tif laipnigi weens otram azis ſkatiſtees, fà lihdi ſchim? Waj man fà wihram, fà mahjaſ galwai, fà ſaimneekam tas peeklahjahs, gandrihſ

par it neto, fawu labu feewu tà raht un behdinaht! Waj tad wina nedara fawu darbu tapat fà es? Waj wina tapat ne-apgursi fà es? un waj nestahw rakstihis, fa feewa ir tas wahjakais rihis, kas peetaupams? Un teescham, to preefsch fawas firds waru leezinaht, fa mana feewa ir strahdiga un un gahdiga. Es teescham nepareisi dārijis, tagad ar winaš tahdu kildu zeldams! u. t. j. pr — Tà pats fewi pah- teefajis un pahrajis, us wakarū pahrgahju mahjās. Krista- pińsch man netejeja wis preti, bet behga un peeglaudejāhs pee mahtes. Tas man fahpeja firdi. Domehr fawaldiju fawas skumjas; ehdu wakarinas, ne wahrdiru nerunadoms, lai to nu jau drufzin aprehtejuschos wahti atkal ne-usplehtu; un tà aigahjam guleht.

Nakts klufums, dšhwibas meers un meega faldums, kas ne-isskairamas meefas- un firschu wahtis dseedinajis, ari muhsu firschu-wahtis tittahi fadseedinaja, to no rihta peezehlufchees jau fahdus wahrdirus tà labi warejam parunaht. Ubi bijam rahmi un domigi. Rehnu feewiau pee rokas un prasiju, fà ta schonakt gulejufe un fahds Kristapińsch bijis? — Seewa atteiza: „Kalah tu tà jauta? Esnu pufs lihdi labi gulejufe; un Kristapińsch bija itin labs behrns; kaut wiš behrni buhtu tahdi labi!“

Es: Kas ta wina tà us labu mahzijis un waldijis?

Seewa: Nu sinams, kufsch ta zits, fà tu? — Kahdu drufzinu es ar.

Es: Bet nu feewin, to tu gan doma, waj Kristapińsch gan joprojam paliks tahds labs, ja tas fawu tehwu wairs nemihlo?

Seewa: Ja tehws tà dšhwo, fa wiau war mihleht, fapeh; tà Kristapińsch wiau nemihlehs?

Es: Netizu wis. Ja tehws ar buhtu nesin zik labs; bet mahte to lama par swehru, tad behrns to dšrdedams, to riž un fahf tehwu nihdeht.

Seewa: Bet ko tad war dariht, kad tehws tahds swehrs ir! (Un tad fflahbi pasmeedamahs wina wehl tà runaja.) Atminees, kahds tu wakaribt, biji!

Es: Mari, Mari! Wehletos, ka wifahm feewahm buhtu tahdi swehri kà tew. Bet ko tè daudj runaht, abi esam pahrfkatijufchees. Wafar bija nelaimiga deena. Waj tahds fihwis bija wjadfigs? Tas nahzahs, ka wehl nepratam fawas firdis waldiht. Un ja wehl joprojam Kristapina preefshà tà rahfimees, tad no wina nefas labs ne-isaugs. Wifsch fahfs muhs nihdeht un pehzaf nemaf wairs neklausfhs, kà to jau pee deesgan behrneem redsam. Tadeht buhtu tas labafais, ka nefad wairs nerahumees.

Seewa: Teefcham tas labafais.

Es: Pareiji! Nu tad to apsolifimees abi diwi.

Maria pafflanijahs ar galwu. Es sneedsu tai pirmaf rofu; wina man preti; un tà tad faderejamees un fabutfchojamees, apneidamees, nefad par neekeem wairs tà nefafkreetees. Bet ja kahdureif, kà jau dshwè, kahda pahrunafchanahs gaditos, tad to daritum tur, fur Kristapinfch nebuhu flahht. Jo ko behrnam newajag dsrdeht un redseht, tas naw wina preefshà jadara, lai behrna firdi ar nefahdahm ne wjadfibahm ne-eewaino, u. t. j. pr. — Schfhs apsolifchanas tad ari, zil waredami turejam. Kad reis gadijahs kahda pahrrunafchanahs, waj farunafchanahs, tad aifgahjam no Kristapina noftr. Un to wifu ifdarijam ar labu un miblestibu prahhtigi ifrunadamees, tà ka nefahds fihwis wairs muhfu fiarpà nezehlahs.

Kaut jel wif wezafi tà daritu, un behrnu preefshà fawà fiarpà nefahdu fliftumu nerahditu, tad behrni pateesi labaf ifdotos. Jo behrni uf wezakeem flatahs; un ko tee dara, to fchee mahzahs pakaf dariht. Kad wezafi rahjahs, fihwejahs un fchkendahs: mahte tehwu lama par swehru, bendi un burfaku, un tehws atfal mahti fchkend par meegapuhfni.

flinku maitu, palaidneezi u. t. j. pr. tad behrni to dsirdedami
tiz un tos ari par tahdeem tur; un fad ifaug leelafi, tad
pafchi wezafus par tahdeem tur un fchlend. Un tà zelafus
nemeers neween stary wezakeem pafcheem, bet ari stary behr-
neem un wezakeem, fas arween wairojahs tiftaft, fa behrni
wezafus ifdsen.

18) Par lopu kaufchanu.

Seewa gribeja reis zahlus laut. Es uf Kristapinu teizu:
„Kristapin, eefim zahlus kert.“ Schis bija tuhda gataws
man lihdi naht. Weenu zahlu nokehrufchi, teizu: „Kristapin,
aifnesi to zahlu mahtei. — Schis tuhda lustigs to aifnesa.
Tà wehl nokehram otru un treschu un winfch tos mahtei aif-
nesa. Mahte nu nehma nasi un gahja kehli tos zahlus laut.
Kristapinfch to wehl nelad nebjia redsejis. Es nomaniju, fa
tas preefch wina labi nebus un tadehl tam nelahwu mahtei
pafak eet; bet dewu winam zitu darbu. Pehz kahda brih-
tina winfch tatschu ifstrehja kehli. Geraudfijis tos nokautus
zahlus, fas wehl fpahrdijahs, winfch eetezeja, istaba ar afaru
pilahm azim un it nobihjees mani tà usrunaja: „Teht,
meme tos smufus zahlus nokawufe; wini wehl fpahrdahs,
bet buhs drih pagalam! Man ifchehl, fa wineem jazeefch —
fa wini pagalam! — Teht, tas jau grehks — nokaut?“ —
Tahdi wahrdi manim pee firds gahja. Zo biju dehliam
daudsreis mahzjis, fa lopus moziht ir grehks, un nu winfch
redseja lopus apafsch muhfju pafchu rofahm mozamees. Us
to ahtrumu nefo nefinaju winam atbildeht; bet pehzaf ap-
domajees, fahku tà ar wixu runaht: „Kristapin, waj mahtei
fchogad ir daudi zahlu?“

Kristapinfch: Teht, tu jau gan fini: istaba un fehts-
widus fchum ween ar zahleent.

Es: Bet waj tu ari fini, par fo zahlus turam?

Kristapinſch: Es domaju, lai wini ſkraidā, knahbj un luſtejahs.

Es: Sinams, kad wini mums ir, tad mehš ari pāree-
zajamees ſtatidamees, ka wini mudri ſkraidā, knahba un lu-
ſtejahs. Bet ihpaſchi mehš winys turam muhſu pahrikas
dehl, tapat ka wiſus zitus mahjašlopus, kas mums ir. Es
tevim esmu mahzijs, ka lopus nebuhs moziht. Tas ir taiſ-
niba; un tagad ir ari eetaiſjuſchees lopu aiſſtahweſchanaš-
beedribas, kam zeeti uſ to buhs luhtot, ka kahds beſdeewigš
zilweš lopus tiſſcham nemoza. Jo es patš peederu pee tah-
daš beedribas, un man ari uſ to ir jaluhko. Bet mahjašlo-
pus tureht, prahtigi kopt, barot, un tad, kad mums wajadšigš,
toš uſ to weeglato wiſi nokaut un winu galu preeſch patoda
bruhleht, to mums Deewš patš atwehlejiš. Jo droſchi waram
dariht. Jo tā uſ to weeglato wiſi lopus nofaudami, mehš
toš nebuht nemozam; bet teem tifa to dſihwibu atnemam.

Kristapinſch: Waj taš ir grehš, waj naw, to es gan
neſinu; tomehr teem nabaga zahteem ſahpj, kad toš kauj.

Es: Sinams, ka ſahpj gan; tomehr tahš ſahpes naw
garaš — ihſakaš neka kad tee paſchi ſprahgſt. Un jaſaka,
ka Deewš toš radijiš un dewiš mums par baribu. Un zitadi
toš jau newaram par baribu dabuht, ja nenokaujam. Moziht
lopus ir grehš, bet nokaut un apehšt naw nekahds grehš.

Kristapinſch uſ to palika klusu.

Septitais wakars.

19) Kā Kristapinſch ſataiſahš ſkolā eet.

Kristapinſch bija weſeligš behrns un auga, ſā mehš
teikt, aghm redſot. Zik patš ſaprātu, tiſ wiau uſ wiſu labu
mahziju un audſinajn; ja kur kahdā brihdi padomš peetruhka,

tad aischju pee skolotaja, pee daktera un pee mahzitaja. Tadehl ka alash wina padomeem klaufju, tee ari man nekad neleedja fawus padomus, un ta tad it labi ar fawa Kristapinu wareju us preekschu tift. Ta to kopu, mahziju un audsinaju, kamehr eenahka dewita gadâ. Nu jau faktu maniht, ka manas mahzibas pee dehlina wairs ne-isteekeh un tas buhs jadod pee tahda, kas wairaf prot — buhs jadod skolâ. Kamehr ta domaju, eenahza pee manim skojotajs, kas alash bija mans tizamajs draugs. Tas Kristapinu, wina mudribu, fapraschanu, apkehribu, paklaufibu un paturibu wissapfahrt apluhkojis, ceweda mani fahnkambari un tad teiza, ka laiks jau buhtu Kristapinu skolâ dot; jo esot mudrs, samanigs un apkehrigs sehnâ; tas jau warot labi ko mahzitees. Bet eekam to darot, Kristapinsch esot papreeksch us to jafataisa un zaur stahstischanu un isdarischanu tam japeerahda, zil tas behrneem wajadfigs skolâ eet un fahds labums teem no tam zelahs. Kad behrns to nebuht nesin, un tad wehl gadahs, ka schin patilaban skolâ eenahkuscham, fahds no skolas behrneem top pahmahzihst, tad winsch to redsot, us reis pasaude wisu skolaslusti, skola tam fahf reebtees. Winsch ar speeschanu tur jadsen. Un fur fahdam zilwekam reebjahs, tur tas neko laba newar mahzitees, u. t. j. pr.

Behz skolotaja mahzibahm es apnemos dariht.

Reis no lauka mahjâs nahlot, Kristapinsch man tezeja preti un nesa man schkihwi ar kesberehm, ko mahte ar wina manim suhtija. Mehâ alash bijam ta paraduschi dariht. Kad mehâ weens otram gribejam ko dot, kas tam buhtu mihsch un patihkams, tad to alash suhtijam ar Kristapinu; jo pirmam fahrtam winsch mums bija tas mihschafajs, no fura rofahm labprahrt wisu peenehmam, un otram fahrtam, lai behrns ta eerastos ziteem zilwekeem buht mihschigs un teem labprahrt preeku un pa prahtram daritu. — Tahs kesberes no dehlina rofahm nemdamâ, es pasmaidijos, un to noglaudiju.

Dewu wiram ar faujiku no tahm par to atneschanu. Ap-
 fehdamees abi us dwara un ehdam tahdas lesberes. Laiku
 pakamedams tam prasiju, ta wisu pehz pufdeenu gahjis pa
 mahjahn, kamehr es mahjas nebijis. Kristapinsch atbildeja,
 ta wiss labi, tapat, ta jau katru deenu; tikai us pawataru
 atnahjis Preeschu Pehscha (fainneeka dehs) kas jau diwi
 gadus skola gahjis. Wina masa mahsa Anna esot faslimuse
 un fahrojot medus un lesberes. Kamehr mahte tahs leetas
 apghadaja, mums bija watas isrunatees, ta Kristapinsch jo
 projam stahstija. Pehscha man prasija, ko es pa tahdahm
 garahm deenahm darot. Atteizu, ka palihdsu mahtei un teh-
 wam pee wiau darischanahm, zil mahku un paspehju. Kad
 jauks laiks, tad pastaigaju pa flajumu, apluhtoju dabu ar
 wisahm tahm dabas leetahm, kas pee mums redjamas: fokus,
 fahli, pukes, afminus, kufainus, tahrpus, un kas ween fur ir
 uscetams; mahjos tos pasiht un wehra list, us ko tee zilwekeem
 der, waj skahde u. t. j. pr. Kad flikts laiks tad istaba lasu
 daschas grahmatinas, ko tehws man pirjis. Tahs mihtakas
 manim ir: Gumals un Lina, Deewa radijumu semes
 wirsu, Prizis Mudris, Skolas maise, Wehrna miht-
 lestiba, Peezdesmits pasazines ar bildehm, abas
 dalas, Pasfaules stahstini, Geografija (Atlosa istah-
 stishana) Bihbeles dabasstahsti, Koschi sposchi sta-
 rini, Unkel Tohma buhda, Jauki stahsti par dabu
 un fweeschahm semehm, Robinsons Krusinsch, Derigs
 laika kaweklis, Stolas grahmatina, Mahju fweh-
 tibas, Sakau dahrneeks, Augustas gudribas grah-
 mata, Pasakas un stahsti, Ausan un Ginesis, Kur-
 semes stahsta grahmata, Baltijas semklopejs un wina
 amats un wehl daschas zitas. Ar tahm man tahds ihss
 laiks; un kad atkal tahda jauna grahmata isnahf, tehws man
 to tuhdał novirt; un par to jaunu grahmatu man tahds
 preeks, si ne ehst ne-attopu, kamehr to apstatijs un apfme-

tejis, kas tur eefchâ. Ta man tuhdaļ zaurjalasa, tad eefauzôs. Ari wisus trihs laifrakstus turam, un to deenu gaidin gaidu, kad tee ar pasti pahrnahf, u. t. j. pr. Tâ Pehfischam stahstiju un tad beidsot to waizaju, ko tad tu dari? Tas atteiza: „Manim tikdauds grahmataš mahjâš naw wis; ari dauds tahš nelafu, tapeh; ka naw walaš. Kad mahjâš efmu, tad jastrahda fchis un tas un pa fwehtdeenahm, kad maf peetop, tad leelee puischi fchubina uš karschu spehleschanu un ar to reisehm aiseet wifa fwehtdeena. Un waj tu tad nesini, ka eš jau eetu fkolâ. Pa Jehkabeem pagahja gads, kamehr eefahfu, un nu jau divi nedelahš, kamehr eemu otrâ gadâ. Tur fkolâ mums mahza fklaidri lafihf, rakstihf, rehkinahf, bibbeles finas un faktifmu, geografiju, pafaules notikumus un wehl daschas zitâš finatnibaš.“ — Bet waj fkolotajš juhš neper ar pabrihscham? to waizaju. — „Kas jel maf godigi ufwedahš un ir paklaufgš, to fkolotajš ištur kâ fawu behrnu, Pehficha teiza; bet finams, kas palaidneekš un pahrgalwneekš, to peebrihdina gan. Pehrt gan labpraht negrib neweenu; bet finams, kad neka zitadi newar ištifteekš, tad winam tas jadara. Weens puika bija meitinai nafš nojadfš. Bija leela ismetleschana. Tuhdaļ nedabuja wis rokâ; tomehr pehzak ismahza. Tad fkolotajš wifseem fkoleneem lifa balfseht. Wairaf balfš gribeja fa wajag pehrt. Nu, tad neko newareja dariht un puika dabuja zeetu pehreenu“. u. t. j. pr. Tâ un wehl fcho to Pehficha man stahstija no fkolâš. Ihpafchi man patika tâ išteifschana par rakstifschanu, rehkinafschanu un zitahm tahdahm finatnibahm. Nu tehtihf, tu jau ari arween runa no tahdahm leetahm; waj mani ari kahdureif nefahfš fuhfihf fkolâ? Sen jau efmu ismahzijeekš to perschizu:

Tur fkolâ, tur fkolâ,

Tur muhju laime fet!

Kad mehš labi mahzameekš,

Tad firds preekus smet!

Tahdu walodu no şawa deşlina mutes dşirdejis, paliku
itin preezigş un domaju: nu buşş laikşş wina şataiřht uř
řkolâ-eefřhanu. Un tadehl to urumaju: „Kriřtapiu, waj tad
teuim ari patiftu řkolâ eet?“ — „Kařehz ne?“ — tař atbildeja.
„Ja tu řoli labi mahžiteeř, ta tař gan waretu notift.“ Eř
tam atbildeju. Bet papreeřř tew wehl labi ja-atřiřht, řahdeř
řliktumř ir teem behrneem, řař řkolâ ne-eet, un řahdeř labumř
ir teem, řař řkolâ eet; tad tu iřti řkolu jo labal řapratifi.
Tagad mumř wehl druřřin walař, řamehr mahte wakarinař
řataiřiřř un tadehl tewim mař řtařřianu pařtařřiřřu:
„Preeřř řahdeem gadeem dřiřwoja diwi zeemini: Mikeliř
un Indrikiř. řee zeemini bija brahli; bet řatram bija
řawadeř ġihmiř un řawada daba. Mikelim bija taiřnař, bet
Indrikim liħř deġonř. Mikelim balgani un Indrikim meli
mati. Mikeliř řaweem behrneem řahwa řatru deenu řawâ
walař apřahrt řřraidihř un neřo laba ne mahžiteeř. Indrikiř
turpreti řaweem behrneem řahdu řawalibu nelahwa wiř;
bet toř mahġâř tureja pee mahġibař, un řad tee titřahl pa-
aunġuřhi, tad toř řuřtija řkolâ. Tur tee mahġijař daudř
labâř un deriġař řinař, řa jau Peřtiřa tewim bija řtařřiřiř;
un ġaur to palika par labeem, ġodigeem, prařtigeem un
řriřtigeem ġilweeem, řař wiřam paġařtam bija par labumu.
Teē mahġija ar wiřeem ġilweeem miħliġi řa-eeteēř, un tadehl
wiři toř miħleja. — Mikela behrnus neweeņř uř labu ne-
mahġija, un ta tee iřanga par nerihřeeem, nerařtraem un
blehřeeem. Kur tee ġiteem wareja řo řpiřteht waj řliktu
darihř, tur tee bija mudigi pee rořař un piřmee meiřteri pee
iřdarifřhanař. Putnu liġidař tee noġařa; ahbolu un řakau-
dahrjuř tee rudenâř nopořtija; kuřtoruř un lopuř tee wahr-
dřinaja. Un ja řahdeř toř par wina nedarbeem řabriħdinaja,
waj wehl řahdureiř uř pařalu uřġirta, ta jau to nepameta beř
atreēřřhanař. ġřrauřtija řanepeř, aiřdřina řiřġuř uř ġita-
plařřeeem un nařtř laiřa iřdauřija loġuř. Tadehl wiři zeema

laudis tos dikti eenihdeja; nelahwa nebuht faweem behrneem ar teem beedrotees; un fur lahdaš blehras bija notikusčas, tur wiš zeemalaudis tuhdaš runaja: to Mikela behrni padarijuschi! Ut tawus nelabus behrnus! Un zaur to tee bija palikuschi tahdi nelabi? Gan sinams, tee ari no dabas bija slitti; bet wišwairaf zaur wezaku palaischanu tee tahdi bija palikuschi! Wezakam dehlam Mahrtinam jau bija bahsda, bet wehl nemahzija ne „Tehws muhs“ ijskaitibt. No lasichanas, rakstichanas un zitahm skolas sinatnibahm tee neweens ne tif dauds, fa melums aij naga nešinaja. Baj tas behrneem par godu un laimibu, kad tee tahdi usaug?

„Nekā, Kristapinšch atbildeja. Bet tee ir wezakem par negodu un pašceem par nelaini.“

„Tas teefa, man dehls! Tadehl laimigs tas behrns, fo wezati prahtigi audsina un kam pašcham lustes skolā eet. Un zeru, fa ir tewim tas patifs?“

„Patifs gan“, Kristapinšch atbildeja.

„Tas labi, mans dehls! un tadehl ari tewi esmu nodomajis skolā suhtibt. Bet nu wehl pee ta stahsta beigahm. Pehz lahda laika nomira abi zeemini. Indriks us mirschanas gustu sawus behrnus klaht peesauzis, us teem runsja: „Mihli behrni! es nu drihs no jums schkirchos! Deews mani sauž no schihš pašaulē ahrā. Domeht zeru, fa jums labi klahsees. Esmu juhs nowehlejis Deewam, tam ihstenam tehwan; tur klaht esmu juhs us wišu labu, zil patš šapratu, štabinajis; ari skolā juhs suhtijis, fur juhs dauds fo laba eseet mahzijschees: lasiht, rakstibt, rehtinaht u. t. j. pr.“ Juhs nu proteet tā pašaulē jadshwo. Dshwojeet tā, tad jums labi klahsees. — Deews jums palihdsehs!“ — Behrni raudaja, frita tehwan klaht, butšchoja winam rofas un šazija; Paldees, šantureij paldees, mihlais tehws! fa muhs tā labi audsinajuschchi un skolā suhtijuschchi. Mehš solamees un dshwošim pehz wišahm tahm labahm mahzibahm, tew par godu un mumš par

labumu!" — Tà wini folija. tà dšihwoja un Deewš wineem palihdseja, fa gahja labi, faut tehws nekahdu leelu mantu teem nebija atstahjis. Rà jau teizu: tee ar žiltweeem mahzeja mihligi faeetees un tadeht wiš toš ari mihleja. Jahnis palika pagasta wezakajam par snotu un ar to meitu mantoja lihdi labu puhru. Pagastis to eewehleja tuhliht par weetneeku, tad par preekschneeku; un tad pehz dewineem gadeem waja dseja pagastia wezakaju, tad us neweena til daudis balsis nefrita fà us Jahni; un winsch tai amata ari fa weens no Deewa isredsehts rihts strahdaja; jo pagastis zaur winu azihm redsot atspirga un eedšihwojahs. — Ernšis, kam bija lustes us raktišchanu un laba galwa us rehšinaschanu, tad bija ismahziješ, aigahja pee weza rewiseri mahzibà. Un tad tas wairš nespehja pa laukeem un plawahm staigaht, tad Ernšis wina weeta palika par rewiseri. Abi brahli strahdaja pagastam par labumu un palika pahrtifuschi wihri. Kad weens otru apsehrsa, un par sawu dšihwi šarunajahs, tad alasch mehdsia fažiht: wiša laime mums nahfufe zaur tehwu. Ja winsch mums buhtu lahwis isaugt tahdà nebehdigà sawalibà, fa Wikeliš šaweem dehleem. Deewš šin, kas tad no mums buhtu isnahzis. Bet winsch muhs it no masotnes zeeti us wišu labu radinaja un kad bija laiks, tad lika notali skolà eet un freetni mahzitees. Un redi, tà zaur tehwa un Deewa palihdšibu un zaur pašchu peespeeschanos mehš esam tikuschi pee goda un pee pahrtifšchanas.

Ar Wikela dehleem tas isgahja otradi. Kadšs bija kahšas. Tehws dikti šašlimis buhdams, gan gribeja norunaht, lai šchi reiše turp neeetu; jo bija wairak neka dimi juhdses ko jaht, un wixam ari tà rahdotees, fa buhšhot laikam no pašaules jašchkirahs, u. t. j. pr. Bet šche to neflaušija; jo nebija mahzijufšchees nekad šaweem wezakeem pallaušiht; bet alasch dariht, ko pašchi gribeja. Kamehr šche pa kahjahm juhštiejahs un danzoja, tehws mahjās palika

arween flimafs, un otrdeenaf wafarâ, eefam dehli bija mahjâs pahrijahjufchi, tehws noſchlihrâs, ne-atſtahdams teem neſo, nei laiſigu, nedſ ari garigu mantu. Tee nebija, nedſ no maſotnes freetni audſinati, nedſ ſkolâ gabjuſchi, nedſ to laba mahzijufchees. Tadeht tee ari neſo laba neſinaja un tâ jau teizu, uſ blehnahm un nedarbeem ween pakrita. Neraudaja ari nebuht pee tehwa ſihka; bet uſ behrehm jau tâ ſadſehrahâs, ka ne uſ ſapeem newareja lihds eet. Alus un brandwihns tikai bija wiaw abeju preeks un ihpaſchi bairiſch alu tee lehja lâ otrâ trautâ eefchâ. Bezakais dehls Uldriks palika gan tehwa weetâ par ſaimneeku; bet wairaf frogâ neka mahjâs guledams, wiwſch nefur newareja uſ preekſchu tiſt. Ari zaur prezibu tam neka ne-isdewahs. Seewina bija gan puſs lihds laba; bet zaur to ſcheſlumu, ka wihrs zaur dſerſchanu mahjâs nolaupta, ta palika ſlimiga. Zaur wihra dſerſchanu un ſeewas ſlimibu, mahjâs bija ja-atſtahj. Slimiga ſeewina nu kaut fur peepceduſehs; garoſinas grauſch un Uldriks kulahs apfahrt muhſcham peedſehris. Dtrais dehls Geerts aiſgahja uſ Nihgu; bet neſo negribedams ſtrahdaht, tas padewahs uſ dſerſchanu un karſchu ſpehleſchanu. Pehdigi tas padewahs tahdâ blehdigâ beedribâ, kas ziteem kabatas tukſchoja tapa ſakerts zeetumâ likts; iſbehga, laupija atfal; nu ſakerts un, eſ neſina, fur aiſweſts.“

Kriſtapiſch klaufjahs uſ manu ſtahtinu tiſ uſmanigi, ka aiſmirſa apeht ſawas keſberes.

Stahſiht beidſis, to waizaju: „Nu Kriſtapia, kura behrnu dſihwe tewim labaf patihl, Mikela jeb Jndrika behrnu dſihwe?“ — „Teht, lâ tu nu mani tâ wari jautah! tas nopuſhdamees atbildeja. No Mikela behrnu dſihwes Deews lai mani un wiſus behrnus paſarga!“

Es: Nu ta tewim ja-eet ſkolâ, freetni jamahjahs un pehz tahm mahjibahm jadſihwo.

Kristapinsch: To es ari gribu dariht, zil ween Deewes manim palihdsjehs!

Es: Vabi, mans dehls. Pat wehl scho paschu rudeni tewi suhtischi skola.

Kristapinsch manim roku pabutschoja; un skaidri no azihm tam noredseju, ka winsch par to bija preezigs. — Nu tam liku paschuhst jaunus swahrkus un furpes, nopirfu jaumu zepuri; argahdaju tahpeli, papibru, grahmatas un wisu, kas skola bija wajadsigs. Babruhweju fahdu pufmuzinu alus, liku seewai festdeen iszept rauschus; tad swehtdeen saluhdsu sawus zeeminus; pazeenaju tos ar rauscheem un alu, un tad teem teizu, ka to nu djerot us Kristapina weselibu, kas nu riht pirmo reisi skola eeschor. Wisu tam nowehleja labas laimes. — Pirmdeenas rihta, kad seewa Kristapinu bija nomasgajuse, apgehrbuse un wisu, ka wajag sakopuse, pats to aiswedu skola, usdewu skolotajam un to luhdsu, us Kristapinu usluhfot, tadehl ka wehl bija jauninsch un skolas buhschann nepasina. Skolotajs to apsolidamees winu noglaudija. — Kad schtuhros, tad gan palika tahds fastlumis; bet festdeen mahjas pahrnahzis neko nefazija; un otra pirmdeenâ, kad bija laiks, apgehrbees un skolasleetas kullitê sabahnis, lustigs us skolu aistezeja.

Laischanu pats jau dehslam biju eemahzjis; un rakstischanu, rehtinaschanu un zitas skolas sinatnibas winsch mudri mahzijahs. Waru teift, Kristaps nebija lempis, bet dsihws behrns skola.

20) Ka Kristapinsch skola mahzjees; un to skolotajs manim stahstija.

Kad Kristapinsch jau ottru nedelu bija skola, tad treschdeen seewa man ahtrâ meeru nedewa, kamehr apsolijos aiseet us skolu Kristapinu apraudsiht. Pascham ari tika redseht,

fo winſch tur dara, un fà winam flahjahs; pehz puſdeenàs turp aigahju. Pulſſtens bija pahr par diweem, ſkola bija eefahkufehs un bija rehkenu ſtunda. Skolotajs leelafajeem behncem rehkenius uf leelo tahpeli uſtrakſtijis, atnahza pee mafajeem. Pee ſcheem fehdeja ari mans Kriſtaps. Kas wehl nemahzeja ſfaitiht, teem lika ſfaitiht no 1 lihds 100 un atkal atpafak no 100 lihds 1. Kas to jau prata, teem lika no galwas ſafſaitiht. $1 + 2 = 3$, $- 2 + 3 = 5$, $- 3 + 4 = 7$, $- 5 + 7 = 12$ u. t. j. pr. lihds 100. Kad tas jau puſlihds labi gahja, tad lika atkal atſfaitiht: 2 no 100, atleef 98, $- 3$ no 98 atleef 95, $- 4$ no 95 atleef 91 u. t. j. pr. Kad ar 2, 3 un 4 ſfaitleem jau puſlihds gahja, tad ar 12, 13 un 14 un wehl leelafeem ſfaitleem lika ſafſaitiht un atkal atſfaitiht. Ziteem lika ari pawairot: $2 \times 2 = 4$, $- 2 \times 3 = 6$, $- 2 \times 4 = 8$ u. t. j. pr. — Pehz tam uſdewa naudaswehrtibu aprehknaht: zif graſchu kapeikim? — zif kapeiku rubulim — zif puſrubulim? zif graſchu puſrubulim — zif rubulim? — zif graſchu ir 1 rbl. 25 ſap. un tà wehl ſchà un tà. Tad uſgahja ta mahzibu uf ſwareem un mehreem. „Mahrziau juhs paſihſteet?“ ſkolotajs praſija. — „Waj mahrziau war wehl mafakàs dakàs cedaliht!“ — „War gan.“ — „Kà ſauz tahs mafakas dakas?“ — „Lotes.“ — „Zif lotes eet uf mahrzina?“ — Ziti palifa kluſu; bet tee jo uſmanigafee atbildeja: 32. — „Riftigi. Waj par mahrziau ir ari leelaki ſwari?“ — „Zr gan.“ — „Kà tahs ſauz?“ — Ziti atteiza: „Podi“, — ziti: „Pudi.“ — „Pareif! Abeem taiſniba. Pods ir Latweeſchu un Wahzu ſwars, leels 20 mahrziau. Puds ir Kreewu ſwars, leels 40 mahrziau. Waj par podu un pudu wehi ir kahds leelaks ſwars?“ — „Zr gan.“ — „Kà to ſauz?“ — „Birkawu.“ — „Pareif. Tas nahf no ta Kreewu wahrda „Berkowez.“ — Zif leels ir birkaws?“ — „20 podu jeb 10 pudu.“ — Uj tahdu wiſſi tas gahja projam no ſwareem uf mehreem, famehr pulſſtens

ſita 3. Tad nahza dſeedaſchana. Dſeedaja pehz Pünſchela ziparõs uſtrakſtitu to meldinu: „Rà ſpoſchi ſpihd man Jeſu- linſch.“ Gahja loti koſchi un man wehl tagad ſkan auſis ta augſta un ſema balſs willſchana. Tolait no dſeedaſchanaſ wehl neſinaja tiſdaudiſ tà tagad. Pehz dſeedaſchanaſ atlaida behrnuſ pee palaunadſi. — Skolotajſ nu uſdewa leelakajam ſkolenam toſ zitũ uſſtatih̄t un mani lih̄dſ aizinajis, eegahjam wina ſambari. Tur apſehduſcheeſ winſch uſ manim teiza: „Zuh̄ſ gan nahluſchi ſawu dehliu apraudſih̄t?“ — „Nahzu gan. Ihpafchi jau mahtei ſird̄ſ ſahpj, ka ziti behrni wiu neſalnauke un ka Zum̄ſ winſch naw par gruh̄tibu; jo wehl jau ir maſſ un new wehl ne ſola fur uſ ſklajuma un ſtarp ſweſcheem laudim bijis.“

„Mihltais Prahta Jan', ſkolotajſ runaja. Sinam̄ſ, behrn̄ſ ir behrn̄ſ. Bet par Zuh̄ſu behrnu ne wahrdu newaru ſaziht. Winſch ir kluf̄ſ, rah̄niḡſ, ſalih̄gſtah̄ſ ar ziteem un ir uſ wahrdu paklauſiḡſ. Un pee mahziſchanah̄ſ to waru teiht: winſch ir dſih̄w̄ſ behrn̄ſ. Leef wehrà wiſu, ko winam mahza waj rah̄da; un ja ko praſa, to ſina, lai gan pehz behrna ſajehgſchanah̄ſ, ar ſklaidreem teifumeem atteiht, pee kam war nojehgt, ka winſch to mahzitu jeb rah̄ditu ir ſapratiſ. Bet te ir ziti behrni, kaſ gan meeſigi ir dſih̄wi, un dſih̄wafi nefa Zuh̄ſu deh̄l̄ſ, bet prahtà — garà ir aiſ- miguſchi jeb puſſmiruſchi, kaſ neko laba newar neſapraſt, ned̄ſ patureht, ned̄ſ atbildeht: Schowakar toſ pirmureiſ pah- klauſchinaſchu. Ja Zum̄ſ patih̄t ſche patih̄t, ta Zuh̄ſ waretu iſklauſiteeſ, tà taſ eeſ.“ — Eſ ar to biju meerà un winſch runaja tahtak: „Bet eeſam behrni pa-ehd, mum̄ſ druſzix walas, un Zum̄ſ preeſchà laſiſchu muſſu weza mahzitaja runu, ko manim preeſchà laſija, kad eezehla ſchini weetà par ſkolotaju.“ — To teizis winſch no ſkapja iſnehma papibri, tà runadam̄ſ: „Taſ ir noraktis no tah̄ſ mahzitaja runas un eeſ to uſglabaju par peemixu. Schi runa tà ſkaneja:

„Mihlais skolotaj! Ar zeeniga funga un pagasta wehle-
fchanu Juhš tagad eezelu amatâ, lo muhsu laudis wehl ne-
zil neprot zeenih; bet Deewam patihkams. No fchi laika
Juhš sche buhseet par skolotaju, kam behrnus par weseeligeem,
prahtigeem, godigeem un meerigeem zilwekeem buhš usaudsinaht.
Behlos no sirds, ka Deewš Juhfu darboschanos swehtitu.
Tas notiks, ja Juhš ar prahtu un apdomu, un ar tijibu us
Deewu sawu amatu kopsheet.

Dauds suhdsahš, ka behrnu mahzifchanas amats esot
gruhts. Bet man schkeetahš, ka daschi skolotaji zaur pascha
wainu scho amatu gruhtaku padara. Zitas no schihm wai-
nahm sche peemineschu. Daschi usdod wisu wainu behrnu
mulkibai, kad tee neko ne-eemahzahš; bet daschureis ari paschi
skolotaji pee tam wainigi. Tadehl katram, kas behrnus
mahza, alasch ja-apluhkojahš, ka patš naw wainigš pee
behrnu nesinafchanas. Behrneem wajag lustes pee mahzibas.
Bet kad nu skolotajs patš arween ir fa-ihdšis un nurd un
pukojahš, ka tad behrneem pee tahda war buht luste mahzitees?
Prahtigš skolotajs sawas mahzibas fahldams, behrnus ta
usruna: „Nu behrni, esheet schodeen flusi un usmanigi; es
jumš pastahstifchu daudš jaukas un derigas leetas. Nedausee-
tees, ka mani nefakaitinajeet un man juhš buhtu jarahj.“ —
Ar behrneem runajot un toš mahzajt, war pa starpam ari
kahdu jozinu pastahstih, lai tee lustes usdabu klauštees.
Otra waina pee dascheem skolotajeem ir, ka tee ir negudri
eelsch sawahm pawehlehm un neprot skolenus prahtigi walidiht.
Pasinu weenu tahdu skolotaju, kas skolotajeem pa brihw
stundahm nelahwa sfraidiht un lehfaht un toš kuhle, kad jel
mas palehtaja. Waj ta prahtiga behrnu walidiba? Deewš
pafs jau behrneem dewis to lusti, ka tee labpraht tel un
lehfa; un tas wineem ari weseeligš. Kad behrnus speesch
alasch us weetu tupeht, tad tee paleef glehwi nihkufi. Un
kas tam skolotajam bija augli? Behrni to eenihdeja; un ta

fa winsch greefa muguru, tee wehl trafak smehjahs, lehtaja un troknejahs. Un jo winsch tos pa neekeem brihdinaja un kuhle, jo tee palifa nikni, blehdigi un wiltigi. — Skolotajeem tadeht ir prohtigi ja-apdoma, fo un fa behrneem pawehl. Wisewairak buhs pawehleht ar lehnibu un mihlibu; turkflaht da udsreisehm behrneem stahsticht, fa tas ir winu paschu labums, fa d dara, kas teem pawehlehts. — Ja skolotajs gribedams ff oleneem mahziht, wizam godu dot, un teem pateiktu: „Kad no rihta pee jums eenahku, tad jums buhs manim „labriht“ faziht. Jo to nedariseet, ta dabuseet kuhlini.“ — Waj doma, fa tas dauds fo palihdsetu? Behrni fahktu winu tureht par lepnu un god-fahrigu wihru. — Prahtigs skolotajs labak ta runahs: „Behrni, wehletos, fa juhs mahzitos godu prast; tad godigi laudis ari juhs zeenihs un mihlehs. Dosim mehs weens otram godu. No rihta eenahkdams juhs apfweizinaschu un tad ari juhs manim „labriht“ faziseet.“ — Zeb kad skolotajs behrnus gribetu peemahziht, lai skolà neplukst un tos draudetu: „Klaufeetees, jums nebuhs plufschkeht! un kas fo neklaufish, tas dabuhs vehrenu!“ Waj tas dauds fo lihdssetu? Tobrihd gan paliftu klufaki, bet tif fo winsch nebuhtu flaht, trokfnis buhtu affal walà. Bet kad winsch fahktu ta runaht. „Behrni, fapehz juhs gan nahkeet skolà?“ — Tee atbildehs: „Nahkam mahzitees.“ — „Pareisi. Bet kad juhs paschi sawà starpà plufschkejeet, tad jau es newaru neka juhs mahziht; jo juhs mani nedfurdetut. Tad jau labak juhs wareet sehdeht ais pascha un tur plufschkeht zil patihl. Kas plufsch, tas neklaufahs us mahzibahm; un kas neklaufahs, tas ari newar nefo mahzitees. Kas nefo nemahjahs, tam naw wehrts skolos bentos sehdeht. Turkflaht juhs taf ari wehletees sawu skolotaju alasch redseht preezigu un laipnigu. Bet ja juhs plufschkejeet, tad tas ta newar buht; tad man japaleef du smigam. Jo es schè ne-efnu eezehts, lai klaufos us juhfu mulka plufschkeschanahm; bet

lai juhs klaufectees uf manahm mahzibahm. Es juhs wifus mihlu kà fawus behrnus; bet ja juhs plufschkejeet, tad juhs mani nemihleet, aifkawejeet muhsu mahzibas laifu un fkolafpreeku. Kas to dara, tas pelna, ka winam tur jatup uf fauna benkiti.

Ru wehl kahds wahrdrinfch par behrnu ftrahpeshanu. Te fkolotajam ditti jafargahs to dariht dufmibà; jo tà driht war behrneem pahridariht, un teem ffolu eereebinaht. Bef ftrahpes fkolà newar buht; ihpafchi muhsu fkolàs, fur kopà fawefiti, daschi palaidigi behrni, kas nebuht naw radinati paklaufihl. Un uf katru netilumu, ka plufschkeschanu, neklaufibu, flintumu u. t. j. pr. wajag fawu ftrahpi. Bet ftrahpeht buhs ar apdomibu. Es domaju, ka ir wifus labaf, ka kad kahds ftrahpejams, tad klafê ar wifseem behrneem kopà par to farunatees. Teem preekfchà teikt, tahdu un tahdu nerahtnibu tas un tas behrns ir darijis un tahdu un tahdu ftrahpi par to pelnijis, un tad pafcheem behrneem prafiht, waj to buhs ijpildiht. Tad tas wainigais behrns reds, ka neween fkolotais bet wifa ta fkola te ftrahpi winam fpreedufe; un zaur to winfch pee wifseem fkolaf-beedreem faunà kritis. — Ja kahds prahtigs fkolotajs gribetu aifargahht, lai behrni nekaujahs, tad lai tos tà ufruna: „Behrni, fineet, ka es juhs wifus mihlu. Wezafi juhs manim nodewufchi, lai juhs uffkату, apfinu un mahzu. Tadehl to newaru laut, ka juhs kaujectees un zitam iffiteet azi, waj pahrfiteet degonu. Tad jau newaretu par jums atbildeht. Un otram fahrtam: juhs pa mahjahm eeradufchees fautees un pluhktees kà gaili; fkolà juhs jaradina no labumu, uf meeru un zilweku mihlestibus tadehl kaufchanahs jums ja-atradina; un uf to ari efmu apfolijees, behrnus uf labumu mahziht; tadehl newaru laut jums grubfitees, fautees un pluhktees. Ari jums pafcheem tas ir par labumu, ka to nekauju. Jo, waj jums kahdam te patiftu fehdeht ar iffiftu azi, pahrfiftu degonu jeb

zauru galwu?" — Behrni atbildehš: „Tas mums nepatiftu wis.“ — „Tà juhš pašči noproteet, ka kaufchanahš nam laba leeta, un tas to dara tam wajag strahpes. Tadeht spreeschu, ka katram, kas ar ziteem gruhšchahš jeb kaujahš, nebuhs pee ziteem behrneem sehdeht, bet weenam pašcham pee krašna uš benka tupeht. Waj eseet tà ar meeru?“ — Behrni atbildehš: „esam.“ Un ja kahšs dumpineekš ari teiftu: „Man tas nepatift;“ tad školotajš teiftu: „Nu labi; kad tew meers nepatift, tad likschu ik katram tewi šst un gruhštift; tad redsehš, ka tas tewim patifs. Sinu, ka tas tewim nepatifs, tadeht tew wajag ar meern buht ar to strahpi, ko es spreedis.“ — Ja nu pehž tam tatschu gadahš kahšs kawekliš, ta to war tà apstrahpeht; behrni par to uš školotaju nedušmofees, tadeht, ka pašči ar to bijušči ar meeru.

Bet ar ko mehšš školotaji behrnus strahpeht? Ur štibu waj štkni. Tahda strahpe, taišnibu šakot, der tikai šuneem. Šilweka behrnus newajadsetu wis ar štibu audšinahš! Bet kad behrnš pahrgalwigs, nešlaušigs, tad šrds apškrejahš un strahpejot ušjert pa zeeti. Tas nu gan nebuhtu labi; bet behrnus, ko wežaki mahjās palaidušči un ar kulakeem un štibu audšinajušči, toš ari školā newarehš waldiht beš pehrena. Domehr prahtigs školotajš ir uš to gahdahš, žif waredams ar labu to uš labu mahziht. Reiš prahtigu školotaju waizaju: ka tas jel nahkahš, ka behrni winam beš štenceem pašlauša? Tas atbildeja: „Behrneem wahrds un darbds to peerahdu, ka winus mišlu, ka, ko ween mahzu un daru, to daru teem par labumu, un ja tee nešlauša, tad tas ir winu pašču šlahde. Otrahm šahrtahm: pašlaušigu behrnu ziteem preešchā teizu un godaju; bet šinamš tà, ka tas nepaleef lepnš. Tahda wairaf jautaju, ar to šarunajoš, to pamahzu, lai tee žiti to redšedami, ari wairaf peespeestos. Uri teem preešchā arween škaitu to wežu Greeku peršī:

„Alašh tās labakais buht im preešchā dšštees teem žiteem.“

Ar nepaklausīgeem un kustrēem behrneem til laipnīgi ne-eelaiškos un ikreiz tad pee teem nahku, tad rahdahs, ka man par wīneem šchehl, nopuhškos un šafu: „Ak kaut jel šchee ar taptu tahdi, ka tur tee tšaklajee, tad buhtu preeks wīseem, behrneem, školotajam un weza keem, un muhšu škola buhtu tā paradīse!“ Tahda išdarīšana ir teem kuhtrakeem behrneem mehds wairaf šahpeht nefa pehrens un dašchi noraudahs karstas ašaras. Bet ja nu kahds ir par to wīšu nefo ne-behda, tad tahds šinams, ir japer. Bet tad tuhda, kad šo lu, to pehrene nedodu, taišos štundahm un dašchurēi deenahm, lai zaur tahdu kaweschanos un gadīshanu tam nebehdneekam dabu wairaf šchehlums ušeet. Zaur to rodahs diwkahtigs labums: man pašam laika labaf apdomatees, tā jastrahpe, lai ta behrnam deretu pee labošchauhahs, un tam pahrgalw-neekam ari buhtu laika šawu pahrgalwibu apdomaht un par to ne uš mani, bet uš šewi pašču dusmotees. Kad štrahpes štunda klah, tad wīšus školenus tā ušrunaju: „Behrni, šchi mums behdiga štunda! weens no juhšu školas beedreem, redseet šchis N. N. zaur šawu nebehdibu un nepaklausību ir tā apwainajees, ka jastrahpe.“ Pats pee tam rahdos škumigs, ka ir ašara nobiršt; tē šahl ari ziteem behrneem ašaras birt, un ir tam wainigajam. Nu tam pašludinū to pelnitu štrahpi, un to jautaju: tu tatschu wehl atminees to un to nebehdibu (pahrgalwibu — neklausību) šo tu wakar jeb aišwakar darijis, šo wīš šchee školas beerdi redsejuschī un lihds ar mani ap-leezina? ari šini, ka pašchi to tā špreeduschī, u. t. j. pr. Kad tad wainigais nefo wairš newaredams leegtees, nedī išrunatees, atbild, ka tā ir gan, tad wīšu behrnu preekščā tam ušdodu tos špreestus šitenus tā runadams: to nedaru ne tewi, bet to wainu, kas pee tewim, nihdedams, lai tu palistu labaks un godigaks; un kaut Deems dotu, ka tas buhtu pehdigais pehrens muhšu školā!“

Tā tas školotajs manim šahštija. Manim tas išleekahs

itin laba wihse; tomehr ziti atfal zitadi doma, fa srahpejamu behrnu buhschot tà slegen srahpeht, fa ziti nedabu redseht, lai tee waj nepahrbihstahs, waj ne-eenam dusmas uf skolotaju. Nu sinams, skolotajam pascham wajag dsihwam buht un sinahst un ismanitees, tà tas wina skola wiselabal geld. Un tà tad nu ari Zuhš, mihlais skolotai, litseet wehrà, fa Zuhš schai sawà skola, kurà tagad no walidibas teekcet zelti par skolotaju, buhs ja-isturahs, lai tas amats Zums nepaleef-gruhts, lai Zuhš to ar lusti wareet srahdaht un lai tabi augli no ta nahktu redsami. Skoleni Zuhš tad mihlehs un zeenihš fà tehwu un Zuhš ar preeku redsefeet, fa tee paliks arween jo flausigi un godigi; mudrak mahzifees un zaur to nahks pee sapraschanas un sinaschanas, las kristigam zilwekam wajadstigas. Kà tas eelihgsmos Zuhšu firdi, kad redsefeet, fa no Zuhšu skoleneem isnahks godigi wihri, tikuschi fainneeki, labi zeemixi un derigi lozetli pagasta- un walsis-amatòs. Un uf to Zums no wisas firds nowehlu: Deewa palihdsibu, swehtibu, labu isdoschanos un wisš, kas ween pee tam ir wajadstigs! Deews lai Zums palihds! Amen!

„Tà mahzitajs uf manim rnnaja, skolotajs rakstu uf galda lizis, jo projam teiza. Naudsiju, zil waredams pehz teem wahrdeem dsihwot. Tos desmitus gadus skolasdarbu srahdadams, esmu pats arween ari klahst peemahzijeos, un tà mahzijiš un isturejeos, fa io pehz sawas sapraschanas par labu zereju. Newaru nefo fuhdschot. Mihlais Deews manim palihdsjeis. Genaidneeku gan ari naw truhziš, kas wehlejahs mani nopostihst, fa Zuhš pat wiròs gaddòs redsefeet; bet Deews stahweja klahst, un eenaidneeki paschi palila faunà. Lai Deews joprojam taisnibu tà pahrstahst! to luhdsos deen' un nahktu.

Tagad jau rusotras nedelas, fà Zuhš jau sineet, kamehr schoruden sawu skolu eefahziš un tadeht esmu nodomajis sawus skolenus schowafar drufzin pahstlauschinahst. Ja Zums

buhu luste to redseht un dſirdeht, ta paleezeet wehl sche kahdu ſtundiau.

Manim tas patifa gan. Patenzinaju ſkolotajam par tahdu uſrunu, un palifu.

21) Wehl par ſkolu un kà ſkolotajs ar ſkoleneem runajis.

ſkolotajs ar pulſſteni ſchkindinadams dewa ſihmi, ka behrneem klaſè japulzinajahs. Wiſi nahza lehni un klusu, tiſ pahris tahdi nerihſchas lehza un ſpehra pa durim eekſchà ſkreedami. ſkolotajs tos tuhdaſ notwehra pee roſahm, aiſweda un noſehdinaja uſ kaunabekka, tà runadams: Sineet deesgan, ka tas naw brihw un taiſa newajadſigu trokſni; jo kad wiſi tà ſparditos, tad jau auſis aiſkriſtu un buhtu wiſa fahrtiba pagalam. Paſchi apſolijuschees to nedariht, un kaſ tiſſcham daritu, tas kriſtu apakſch ſtrahpes. Nu juhs to ſinadami darijuſchi, zeſſcheet ſawu ſtrahpi, un mahzitees zità reiſè gudraſ turetees!“ — Ne wahrdu neſazidami un azis nodurdami tee palifa tur ſchſcham un ſkolotajs pee ziteem behrneem atgreesees, tos tà uſrunaja: „Behrni miſlee! Juhs wiſi ſchè atmahluſchi ſkolà, mazitees. Tas ir jauki. Bet ſakeet, waj Jums ari bija luſtes ſchè atmahft? Jeb waj no peespeeſchanaſ to darijeet?

Wiſi: Mums patifa, patifa ſkolà nahft!

ſkolotajs: Tas man preeks, ka no juhsu paſchu mutehm to dſirdu; ſaut tiſai ſatram tas wahrds buhtu no ſirds nahzis. Bet man bail, ka ziti to teikdami manà preekſchà newaid apmelojuschees; jo gan jau nomanijis, ka daſcham no jums maſ patiſſchanaſ pee ſkolas mahzibahm, un tapehz garſch laikſ, ka ſche newar dabuht, ka eeradis nebehdigi apfahrt ſkraidiht un dauſitees, bet wajag uſmanigam meſtees uſ to, ſo ſkolofajs mahza; un kad to neklaufa, tad dabu tà uſ kau-

nabenka sehdeht, ka fchee dimi; waj wehl ari pehrene. Kur tad tahdam fchè waretu patift? fo? Waj naw teefa?

Wisi zeeta flufu; un winsch runaja tablaf: „Noprotu gan, ka wisi to jau sineet, ka ar lusti un patiftchanu skola janabl, ja tanî no laba grib mahzitees. Tas ir labi, un man preeks un zeriba, ka tatschu jau drufzia skolu pasihsteet. Schowakar juhs drufzia pahrklaufschu; un labi buhtu, ja latrs pehz fawa spehla tà atbildetu, kà peenaktahs. Ziti gan buhs, kas atbildeshs, kà wajag; bet es ar simu tahdus par kureem buhs janopuhshahs. No pirma galda: Andrei Sileneek, pazelees un faki, zil dalas ir bibbelê?“ — Andreis atbild: „Divas.“ „Ka tahs fawz?“ — „Weza un jauna deriba.“ — „Ka to fawz ar to fwefchu wahrdu?“ „Wezs un jauns testaments.“ — „Ka wehl fawz bibbeli?“ — „Deewa wahrdu.“ — „Waj Deews to bibbeli farakstijis?“ — „Tos defmits blaufklus gan ar fawu pirkstu usrakstijis; bet tos zitüs rakstus fwehti Deewa wihri usrakstijuschî?“ — „Tas labi. Tu esi pareisi klaufigees. Bet nu palasi fcho dseefmu Andreis lasa:

Augstais waldneeks wifu leetu,
 Kas tu wifu radijis;
 Sawu laiku, fawu weetu,
 Deenahr, naktihm veefchlibris;
 Un ar faul' un mehnefi
 Gaismojis fcho pasauli.

„Tas eet labi. No otra galda: Jehkab Pumpur, pazelees un faki, fur stahw muhsu seme. — Jehkabs atbild: „Gaisfa.“ — „Waj us weetas?“ — „Nè, ritinajahs.“ — „Kur un kà?“ — „Aptahrt faules un aptahrt few paschu.“ — „Pa zil ilgi aptahrt fauli un pa zil ilgi aptahrt few paschu?“ — „Pa gadu aptahrt fauli un pa deenu un nakti aptahrt few paschu.“ — „Pareisi; bet nu palasi manim fcho perschi. — Jehkabs lasa:

Wisus debefs, debefs pulkus, wisu pasaul' radijs Deewe's!
 Tee ir wina spehta sihmes, wina godiba pateef!
 Kà ar ptksteem wisur rahda manibt Deewu gudribu;
 Lai ta zilweks tawi prahri ftatabs us scho jaulumu.

„Rabi. No trescha galda: Jani Meerin, pazelees un fahi, kahdas bija tahs wisewejakas tautas pasaulê?“ — Janis atbild: „Babeleeschi, Afereeschi, Isreleeschi, Egipteeschi, Penikeeschi.“ — „Ta bija gan; bet tu tos sweshus wahrduš ne-issauzi flaidri. Tee wahrdi tà skan: Babiloneeschi un Afereeschi, Israeliteeschi, Penikeeschi. — Nu palasi tē. Janis lasa:

Jahnu patika parleeku
 Wisā labā peenemtees;
 Ziteem behrneem dariht preefu,
 Palihdsieht teem mahzitees:
 Tadeht wiš behrni winu
 Brahlischkigi mibleja;
 Koschu bilſchu grahmatinu
 Wahrda deenā schkinkoja.

„Rabi. No zetortu galda: Pehter Kalnia, pazelees un fahi, kas ir rehkinahť?“ — Pehteris atbild: „Rehkinahť?“ — „Negribu, lai tu manim wahrduš pakal runa, bet lai tu pastahsti, kas ir rehkinahť?“ — Pehteris stahw flusu. — „Nu, kapehž tu ne-atbildi?“ — „Es nesinu.“ — „Tu nesini? Kapēhž tad tu nesini? Juhs wiš tschetri, so tagad waizajis jau diwus gadus skolā nahfuschī. Kà tad tee trihs sinaja; un tu nesini? Rehkinahť ir flaitlu wehrtibas ar zipareem mahzēht fahrtigi sarakstihť un isdibinahť. — Nu palasi scho persi:

Leteris tahds yildigs puika,
 Kas ar wistahm fihwejahs:
 Mahsus, brahtus, mahfas nikna,
 Plehschas, dausahs, dupojahs.

„Tu nelasi flaidri. Tas persis tà skan:

Pehteris tahds fildigs puika,
 Kas ar wiseem fihwejahs:
 Masus brahtus, mahfas nika,
 Plehschahs, dausahs, dumpojahs.

Tà eet, kad skolens naw usmanigs. Ne tahds patur, ko mahza; neds ari melle kreetni un skaidrt lasiht mahzitees. No tahdas lasischanas, neds tu pats, neds ari ziti ko war saprast. Puiſch usmanees labaf! — No peeſta gada: Kahr! Sarin, pazelees un pafafi, kas ir rakſiſchana?" — Kahrliſ atbild: „Es neſinu.“ — „Kas ir lasiſchana?" — „Grahmatu lasiſchana.“ — „Ta naw skaidra atbilde. Rakſiſchana ir domas ar paſiſtamahm redſamahm ſihmehm uſ papihra uſ wilkt, un lasiſchana ir ſchihs redſamas ſihmes ſapraſt un preeſch few paſcha un ziteem iſrunaht. Tu tikai weenu gadu ſkolà nahziſ; tadehl neko leelu neſafu, kad tahdas jautaschanas wehl newari atbildeht. Bet waj tu ſini, kas ir katkiſmiſ?" — „Es eſmu tas Kungſ tawſ Deewſ, tew nebuhs zitus deewuſ tureht preeſch manum.“ — „Tas tur gan ſtahw eekſchà; bet gribeju ſinaht, ko tu ſaproti ar to wahrdu „katkiſmiſ?" — „To es neſinu.“ — „Katkiſmiſ ir ar jautixeeem un atbildehm ſarakſtita behrnu-mahziba. Nu palafi ſcho dſeeſmu:

Sables maiſà, avlihl namſ,
 Kad man labas diſchas,
 Uhdens mazinſch arredſan,
 Kurſch ne jaune vleſchchahſ.
 Lakats gribehs ſarotees
 Sehtſ pee traka ſkreedamſ
 Ne ka weſchus, aboluſ
 Sirgi vehdas ſteepydamſ.

„Tu jau laſi til mulkiſti, ka grehlſ klaufitees! Tew jau nemaſ ſwehtas dſeeſmas nedrihlſt dot laſiht. Neſapratigaiſ, klaufees tà tas perſiſ ſkan:

Sable un maiſes yarihl man,
 Kad man labas duſchachſ,
 Uhdens malzinſch aridſan,
 Kur naw janopuſchchahſ
 Labaf griboſ kaſpoſtuſ,
 Sweikſ pee traufa ſtrehbdamſ,
 Neſa ſweſchus abbotuſ,
 Sirdſ behdas ſlehydamſ.

Nu nem un palasî wehl to persî:

Kad meleem wilkeem atfogu

Un bes fam nidu nedaru,

Ne sedu lahyidams,

Lai nama fauls ne trakotu,

Un lai es strabke nebristu.

Kauns un grehfs flauhteess tahdu lasfschanu! Te nu wehl pasihstams persis, ko wisi behrni skaita. Lasî!

Muhzeet bruhni siary ar bureem,

Skraidatees un ogalu,

Reeseet pee tam kupschas swareem,

Abas Ionu apfahrtu

Mozeetees tur wistas flucht,

Teews un mati glandinabt.

Te nu pee trihš persheem tewi isprowejis, un wisus tu iflasjis til mulkifsi, ka bailes to dsirdeht. Klausees, ka tee diwi pehdejee perschi skan:

Kad melcem, wisteem atfaku

Un beskamibu nedaru,

Nesogu lauyidams,

Lai mani kauns netrabyitu,

Un lai es strahpe nekristu.

Muhzeet behrni schury ar bareem,

Skafetees us ofolu

Nedseet pee teem kupleem sareem

Abfalomu pafahrtu.

Muhzeetees tur wifl flacht,

Tehw' un mahti godinabt.

Skolotajs brihtinu stahweja flusu, tad nopuhsdamees ta runaja: Ta eet ar to mahjäs lasfschanu. Ne labums un fwehtiba, bet flittums un apgrehziba nahk no tahdas lasfschanas. Tadehl dauds zilwekeem netihk grahmatas lasiht, un ar labal ir nelasiht, nefa ta mulkifsi lasiht. Wet ko faziht! Ka war akliš aklim zelu rahdihk? Wezati paschi neprot skaidri lasiht, paschi lasa nefapratigi, fa ta behrneem eemahziht skaidri: un

faprotami lafht! *) Pehzaf par to wairaf pahrunafchu. —
 Nu no feſta galda: Janis Muza, Apfes-Puhku kalpa dehls,
 Tu ta gramatu nemahzijeēs. Pehrñ ſeem' jau ari kahdās
 nedelas te biji ſkolā un nu atkal puōtru nedelu; bet wehl it
 neko nemahfi. Nahz tē ſchurp un bokſteere!“

Janis ſprauſchahs no ziteem behrneem ahra un apſtahjahs
 ſkolotaja preeſchā.

Skolotajis: Schē, bokſteere ſchoš wahrduš!

Janis bokſteere: A-la = dſert. Kungs = mums.
 Muh-fu = juhfu Zil-wes = grehzigs. Se-me = flapja.
 De-beš = angſta u. t. j. pr.

Skolotajis: (Nopuhſdameēs) Apſchehlojeēs! Waj te ir
 jehgaš, waj te ſapraſchanaš! Man peetruhft wahrdi, ſo ru-
 naht. Lew jau azu- un auſu-prahts naw nekahdš! Kā tā
 war bokſteereht? Tu tatſchu ar azihm redſi, ka tē ſtahw: a-la

*) Zit daudš tauſchu wehl naw, kaš gan lafa dſeeſma-gramatu,
 ſprediku-gramatu un ari zitaš gramataš un awiſeš. Bet kaš ir no tah-
 daš laſſchanaš: Dſeeſmu- un ſprediku-gramatu, kuru wahrdi pušlihš
 no galwaš ſinami, wehl gan pušlihš iſlaſa, bet ſweſchaš gramataš un awiſeš
 tik neſkaidri, wahrduš pahreikdami, nepareiſi un nefabrtigi iſſaukdami un
 wahrmelodami, ka nedš patš, nedš ziti war ſapraſt, ſo laſa, ſo nelafa, un
 tabda laſſchana ir tikpat daudš wehrtā, ka kad neſaprotamā walodā faru-
 nameeš. Bet kapehž ir pee laudim tabda neſkaidra laſſchana? Tadeht ka
 naw luſteš uſ tahm. Uſ ſo luſteš, to war deeſgan. Par prowī: karſchu
 ſreheleſchana; — kahdāš ſkolāš to mahza? Iln ir wehl jo raibaka neka
 laſſchana. Bet ka to wiſi mahf: leelee un maſee — wihri un ſeewaš —
 wuiſchi un meitaš. Kapehž? Tapehž ka tā wiſeem patihl. Ka no karſchu
 ſreheleſchanaš iſnahf tikaf ſtaudiba un kibweſchanaš, ta gan ſina; bet par
 to neko nebehda; bet ka no gramatu laſſchanaš iſnahf tautāš iſglibtoſchanaš
 to ne-atſihſt un par to ari neko nebehda tadeht ka iſglibtoſchanaš labumu
 nepaſihſt. Zo zitaš wehl tā ſaka: man no gramatahñ nekahdaš ſinaſchanaš
 newajaga; eš patš gudrš deeſgan. Zitaš kahdš negrib gramatu ne redſeht,
 ſpahrdā to ar lahjahm u. t. j. pr. Kamebr tautāš lojekleem wehl tabdš
 prahts, tamebr wehl newar raſteeš ne ſkaidra un prahtiga laſſchana, nedš
 no laſſchanaš zelteeš kahdš labumeš.

= ala. Kur tad tu dabu to „dsert?“ Nu boksteere tahlak!
Janis boksteere: „Kungs = mums.“ — „Kur tu to „mums“
dabu? Nu: Ku-fu, Kun-fun, Kung-fung, Kungs-fungs.
Kur tad scheinan tas „mums“ war atrastees? Tas nahf no
tam, ka nemahzabs ar prahthu. Un ta tas eet ar wifu tawu
boksteereschanu! Tu maldees ka besprahthis. Un ta otra waina
pee tam ir, ka tewim schis darbs nebuht nepatihf. — No,
waj patihf?“

Janis: Tihf gan.

Skolotajs: Nemelo manâ preekschâ. Te tu jau pehrn
tahdas nedekas to abezeju urbinajis; te nu atkal pusotras
nedekas; un zil man wakas bijis, tif es tew rahdijis un gaischi
preekschâ iskaujis, ka tew bija pakal fautt; bet kur tas wis
palizis? Tas wis tewim pa weenu ausi ee- un pa otu atkal
isgahjis. Kad tu tad doma lasiht eemahzitees, kad tewim
tikween us preekschu eet? Es behrnus redsejis, kas tapat ka
tu, neko nemahzeja; bet kad boksteereschanu eerahdija, tad ne-
weenu weenigu reisi ne-iskoksteereja: „a-la = dsert, bet a-la
= ala.“ No kam tas nahzabs? Tee ne bes-, bet ar prahthu
nehma abezeju rokâ; tadehl teem ar gahja us preekschu un ir
tagad leeli grahmatneeki. So wezs sakams wahreds fkan.

Kas ar prahf un lusti weepreekschabs,

Tam wis darbs dauds labal isdodabs.

Bet Jan', pee tewim tas ta naw wis. Nekad wehl ne-
efmu redsejis tewi ar lusti un labpatifschanu grahmatu rokâ
nemam. Tu ikreis tahds fa-ihdhis, kad tewim abezeju preekschâ
leef. Skumigi nopuhtees, kad atkal jaboksteere; un kad mas
pagreeschos us ziteem behneem, tad tu flatees apfahrt, baksti
ar pulki burteem azis ahra, waj dukarajees ar ziteem, bet
noboksteere. Ka ta war eemahzitees? Bet klausees, to es us
otru pusi no tewis sinu. Kad wakar masa Trihnina tif weenu
pafchu reisi issinowa to dseefminu!

Kur bahlin, tu dabusi tif raschenu libgawinu?

Wif kalninu, lejineju, tai masaja fehtina.

tad tu, fur buhdams, to weenadween flaitiji un sängeji, famehr jau tai paschâ wakarâ flaidri mahziji issängeht. Kâ tu to wareji? Tapedhji ka ta tewim patika. Nefafu, ka tahda dseefmina gluschi flitta; bet tewim tagad to newajag. Papreeksch jamahzabs tas, kas papreeksch wajadsigs. Tâ ir! Bet Jan', to wehl nefad ne-efmu dsirdejis, ka tu brihwstundâs jel weenu reisi buhtu prowėjis paboksteeret: „a-la = ala“ u. t. j. pr. Tas tewim nepatihk; tu ar prah tu pee tam nepeespeedees un tadehl to ari newari favrast. Tahda tawa daba! Tomehr tu fini, ka scheinan zitadi newari istiktees; tewim buhs un buhs boksteereht un lasiht eemahzitees. Kur tu doma schinis laikâs pasaulê kâ loys bes grahmataş eet? — Kas ir zilweks tagad bes skolâs mahzibahn? Dumsch bauris, kâ Wahzeets saka. Waj tu mani saproti!

Janis: Saprotu gan.

Skol.: Kalab tad tu tâ valaidees? Apdoma, tu tagad jau pahr par 12 gadeem, un wehl boksteere kâ besprahitis. Waj tawi wezaki nemahl grahmataş?

Janis: Tehws nemahl wis; bet mahte —

Skol.: Mahl. Waj flaidri?

Janis: Ja.

Skol.: Un wina tewim it neko naw mahzijuse. Waj ta naw flaidra sime, ka nej tew, neds taweem wezakeem ir lustes un patifschanas pee grahmataşm. Al tas ir gan flahde! Zilweks bes flaidras lasifchanas ir kâ pusmehms. Ne wiasch war dabuht sinah, kas stahw derigâs grahmataş, ne kas awis es eerakstihst! Uu tas neween tâ ir pee tewim: gandrihs wisi us tawa benka ir tahdi. Nau, Puhtelu Pehteris. Tam jau wehl preeksch tewis jakaunahs. Apdoma Pehter, tu esi fainneek a dehlâs un wehl gandrihs gadu wezaks par Jani, un tikpat neko nesini; boksteere tikpat multifli. Tehws puslihdâs isteekahs, un abi wezaki mahl grahmataş; bet dehlinam lah wusch i saugt par telu. Kâ par tahdeem laudim war schelotees, kas tif

palaidniffi fawus behrnus audfina! Bet kad nu tahdi usaugufchi pehz fliftus zelus staiga, tad brehz un dod Deewam wainu, fa wiau behrneem dewis tahdu fliftu dabu. Kur ta tomehr naw wis Deewa, bet pafchu waina, fa tos mafas deenas ta palaisch. Kas Deewu un fawu behrnu labumu nihl, tee fawus behrnus teefcham ta nepalaisch! Saki Jan', fo tu lihds fchim mahjas darijis?"

Janis: Wafara muhsu gandeenas man bija ja-eet mahte lihds gands. Mums tahdi beesi meschi, fa weens pats nebuht newar istiftees, wiswairak pa plawleedsamu laiku. Un zitās deenas, kad mahte plawa, waj lauka pee darba, tad man behrns jaglaba, siwenam ehst jadod, telam jahle japsuhz un zuhkas ari fawu deenu jagana.

Skol: Bet seema?

Janis: Tad atkal goms un siwens ja-apkopj un japa-dsirdina; fawu deenu pa nedelu krahsns jakurina, istaba jaflauka, mahte malka japahrzehrt un pee behrna jastahw.

Skol: Ko tad mahte pate dara?

Janis: Wehrpj, — ausch gan preefsch pafcheem, — gan preefsch ziteem, lai war fahdu filki pee rahzineem nopelniht.

Skol: Ta laba leeta gan. Bet tehws?

Janis: Iddeenas pee fainneeka darba. Un ta otra leeta, fa brihscham naw nekahds pakods fo mahjas ehst, un naw nefas fo skolā war lihds dot.

Skol: Kalpa behrneem eet gan fa nefa; un sinu gan, fa teem grukti nahf behrnus skolā dabuht, ihpafchi fa pee mums, kur wehl naw eeriftehts skolā ehdens preefsch wiseem. Ak kad to no pagasta waretu isdabuht, tas buhtn preefsch teem nabadsiweem leels labums. Bet schahdai eetaifei dauds pretineeki, kas negrib, fa nabaga behrni war tikt pee skolās un mahzibahm, un tadehl tahdu eetaifei nenowehl. Bet tu, Pehter, fainneeka dehls? Ne tew truhft maises ne wakas.

Teiz, fo tad tu darijis, ka fawâs behrna deenâs nefo ne-est mahzijeos?

Pehteris: Masam bija zuhkas jagana un behrns jaglabâ. Kad paliku druzjia leelaks, tad bija ja-eet sirganôs, ja-eze, jabrauz ar suhdratu, seens jawilzina; pee fulshanas sirgwidu jastahw. Seemâ jalihds tehvam sirgus kopt, jabrauz puischeem lihds meshâ; japahrzert malka, skali japlehsh un wehl schur tur. tur wajag ja-aistef.

Skolm.: Tâs gan teefa, ka schahdas darishanas dauds behrnus no grahmatahm un skolahm aiskawe. Bet tâ tad schee ziti fainneeka- un kalpa-behrni naw til atpakal palikuschi? Waj teem naw tahdas paschas darishanahs un kaweschanahs? Labam gribetajam dauds kas eespehjams.

Pehteris: Andreja Sileneeka tehws, pahrtizis fainneeks buhdams, arween peenehma nabagu kalpa-behrnus, fo dsina pee wiseem darbeem, un tapat darija ari Jana Murina tehws, pahrtizis fainneeks; tadehl wizu behrneem bija walas gan fawâ walâ apkahrt skraidiht, gan mahziteos. Mans tehws to ne-eespehja; mums behrneem pascheem wifs bija jadara; tadehl ne-atlika nekahds leels laiks us mahzishanos.

Skolm.: Ak ja! tas ir gan taisniba! Un tadehl jau ari tas leelakais fainneeku pulks negrib to wiseem ehdeenu taisshchanu skolâs, lai tee nabaga gahjeju behrni nepeeteef tikdauds pee mahzishanahs un teem fewi japahrodod par darbarishkeem fainneekem, lai schee famos behrnus war walâ tureht un skolot tâ un zil ilgi grib. Bet ar tahdu ehdeena peepalihdsibu, gahjeju behrni wairal iskolodamees mahzetu labaku maiji mesleht, waj paliktu dahrgaki. Domehr saku otreis: Labam gribetajam dauds kas eespehjams. Kâ Zehkabs Pumpurs, kas ir nabaga wakineeka dehls tâ brangi ir eemahzijeos? Tapeh; ka winam bija un ir wehl tagad luste us mahzishanos. Bet ta tew un Janim truhstf. Us fo ir lustes, to war deesgan. Saki Pehter, ka tew walas bija sakus tai-

sibt? Waj tu doma, ka es neredseju, kad tu schoriht pee bihbeles-stahsteem, kamehr es ziteem pahyprafju, no fama degonflauka pataisji saki un ar to zitus behrnus smihdinaji? Negribedams ziteem behrneem domas ijfautt, neso nefaziju; tadehl tagad to tewim faku, lai tas otrureis ta wairs neno-teel; zitadi mehš flikti fatikšimees. — Es domaju tawu tehwu nesen sche redsejis; ja winsch wehl schè buhtu, ta man labpraht tittu ar winu druszin isrunatees.

Janis: Winsch wehl ir maises kambari.

Skolm.: Ta ej paluhds winu druszin pee mums eenahft.

Janis aishghja un drihs abi ar Pehtera tehwu atnahja.

Labwakar, mihlais skolotajs, tas teija. Juhš wehl tik febu pee darba?

Skolm.: Labwakar, mihlais zeemin! Ka redseet. Gribu farvus behrnus pahrklauschinaht. Pa deenu us tam naw walas. Jo gribu, lai jel mas eetu us preekschu.

Tehws: Jums japeespeesch gan; jo mums ta jau deesgan flahdes tahdus pufs-dischus puikas te sibtihft: dot pahrtiku un laweht laitu. Ko tahdi puikas wisu jau newar mahjās padariht!

Skolm.: Tapat gan. Bet Juhš ari sineet, ka mehš wairs ne-eesam wehrgi, kas tikai no Deewa raditi us kalposchanu un strahdaschanu; bet zilweki, kam wajak zilwezibas wehrtibu eedabuht un saprast to bruhkeht un zeeniht. Un kad Deews zaur augstu waldibu mums scho godu nowehlejis, tad tas tatschu ar pateizibu ir japeenem un jazeeni. — Bet lai nu tahdas leetas paleef us zitu reisi. — Waj sineet, kapehz Juhš luhdsu eenahft?

Tehws: Kas to war sinaht.

Skolm.: Juhš eseet prahtigs wihrs, tadehl zeru, ka ne-nemfeet par launu, kad Jums faku: Juhfu dehls — man

gaufcham fchehl, ka Zuhſ to no mafatnes til mas mahzijuſchi. Apdomajeet paſchi: Zuhſ un ſaimneeze, abi tà labi mahf grahmatu, un te nu Zuhfu Behteriſ buhſ tuhliht 13 gaduſ un wehl ne trihſ wahrduſ neprot freeti iſbokſteereht. Waj taſ Zuhſ tahdam ſaimneekam par godu? Winudeen, kad ſaimneeze dehlu atweda, tad winai jau ari kahduſ wahrduſ par to pee ſirdſ liku; bet Zuhſ ſineet, ar ſeewiſchkeem tà newar iſrunateeſ. Labi, ka tagad ar Zuhſ paſcheem fateeku. Sakeet, waj taſ Zuhſ nemaſ ſirdi neruhpeja, kad dehlinſch til ilgi tà beſ wiſaſ mahzibaſ auga?

Lehwſ: Apdomajeet, mihlaiſ ſkolotajſ! kad ar jo ruhpetu; kam tad eekſch mahjahm ir walaſ behrnus mahziht? Wiſeem ir ja-eet un jatek, kaſ jel maſ war rokaſ un kahjaſ kuſtinaht.

Skolm.: To ſinu gan, ka tà ir; bet Zuhſ ari ſineet, ka behrni ir Zuhfu wiſſdahrgaka manta; Zuhſ ſineet, ka behrnus Deewſ Zuhſ uſtizejiſ, un Zuhſ par winu laizigu un garigu labklahſchanoſ jagahda; Zuhſ ſineet, ka Zuhſ par ſawu behrnu-audſinaſchanu buhſ weenreiſ Deewam ja-atbild; Zuhſ ſineet, ka behrna-muhſchſ iſnahf pehz wina audſinaſchanaſ; un tomehr Zuhſ ar maſaf wehrtigahm dariſchanahm gribeet aiſbildinateeſ, waku nedabuht, par behrnu labaku audſinaſchanu gahdaht! — Taſ manim iſrahdahſ ne-apdomiba. Kaſ ſawuſ behrnus palaiſch, wiſſwairaf ſchiniſ laiſdſ, taſ ir taſ ne-apdomigakaſ zilwekſ. Waj Zuhſ ne-redſeet, ka wiſaſ leetaſ eet uſ preekſchu: ſemkopiba, amati un wiſaſ ſkunſteſ un gudribaſ; tikween, ka muhfu tauta wehl ſpeeſtin jaſpeeſch ſawuſ behrnus mahziht. — Gan ſinu, ka ſkolu tureht Zuhſ neſpehjeet, nedſ Zuhſ ari uſ tam waid weetaſ un walaſ, un te neweeſſ ari no Zuhſ neprafa. Bet ſawu paſcha behrnam laſſſchanu eemahziht, to gan ſpehjeet; un taſ Zuhſ ir jaſpehj. To muhfu ſkola nemaſ tà naw eetaiſta, ka tanſ laſſſchanu war mahziht. Schè jau zitaſ

firaas, ka rakstifchana, rehkinafchana, dseedafchana un zitas
 fskolas finatnibas jamahzahs. Un Zuhš, kam šaimneeze tahda
 branga grahmatneeze, šawu deblu tahdu pametušči. Wašaru
 nerehkinu, tad gan wišeem darba, kaš ween šahjaš wešš.
 Bet šeemâ, tad jau šeewas muhšham pee mahjahm. Un
 domaju, kad tahš lopuš un behrnuš apkopuščaš, tad jau
 wiku notulu darbs ir pee ratina šehdeht un wehrpt. Waš
 tur dehlinšči jau 7 gaduš wežš newareja blatam šahweht
 un abežeju bofšteereht. Tad tam tagad til tahł pa-auguščham
 nebuhtu taš kaunš, wehl mulku-behrnu pulkā šahweht: un
 Žumš paščeem buhtu taš godš, ko Deewš krišigeem weža-
 ņeem dewiš: mudruš behrnixuš ušaudšnaht. Bet dehlinam
 tad bija prahtš špehleteeš un mengeteeš, un wežaņeem bija
 tahdš patš behrna prahtš, kaš nemas to newareja eedomateeš,
 behrna prahtu jau mašâš deenâš loziht uš labu mahziščanoš,
 bihdameeš, ka taš tam deemšchehl nebuhtu pa gruhł. Waš
 domajeet, ka nešinu ko tahdi nebehdneeka puikas šeemâ darâ?
 Škraida pa eekšču un ahru, pa šneegu un ledu un blehrojahš,
 ka pašči eedomajahš. Nebuht nešaku, ka behrnuš zauru
 deenu buhš tureht pee grahmatas. Lai wixi škraida šawu
 laiņu, lai paluštejahš pa ahru, lai palehka pa šneegu, lai pa-
 škraida ar ragulixahm, lai šaškaldâ, lai eenefš maltu u. t. j. pr.
 Behrneem behrnu-špehles nowehlejamas; tomehr teem nebušš
 laut weenadween daušiteeš un reewateeš. Behrni no mašahm
 deenahm lozami uš labu un paškaušibu! Rahdahš, ka Zuhš
 pee šawa dehla maš uš tam luškojušči; un zeru, ka Zuhš
 wehl tagad šawam Pehteram buhtu lahwušči par pehterixu
 šahweht, ja Zuhš uš tam nebuhtu špeedušči mahžitaiš un
 pehrminderi, kaš tagad ušmekle wišuš behrnuš un špeesč, ja
 ne wairak, taš tildaudš, ka lašht buhš eemahziht. Par tahdu
 špeesčhamu leela paldees wixneem peenahkahš. — Bet ko nu
 ar pehterixu eefahłt? — Dehlinšči, ko mahziščeš, to mahł:
 špehleteeš — neekuš dšihł, un nejaufuš wahrduš runahł; —

us blehnam gudrs deesgan, — pee grahmatas nefas! — Redsedami, ka tà wairs newar pahrtift, nu gribeet peespeest no teefas; bet dehlinfch no masahm deenrahm naw eeradinats paklaufiht, negrib mahtei wairs lautees lozihit un fahf ir tehnam pascham azis lehft. Ko nu darihit? — Kam walas ar tahdu patgalwi puhletees? — Jawed skolà. — Te nu atwests tas tehliis! Mute walam, fwahrri no famefcheem noschlufufchi, wehders us preefschu isgahsees, mati iipuhrufchi, punkis apafsch degona. — Gelej tu nu tahdam! Winfch nebuht neprot, kad tu wixam fo teiz; un kad treschurrij itin dsedri ufauz, tad tit pazel aufis un fahf klaufftees. — Kad pahru mehneschu maisi dewufchi, tad jau gaida, waj behrns nebuhs jau grahmatneeks? Un kad wehl naw, un behrns wehl kahdus mehneschus jafuhtha, tad fahf runaht: „kas tas par skolotaju? Winfch neprot behrnus labi brihdi-naht. Naw wehrts, ka tur wehl fuhta. Labaf jafuhtha pee weza Wahzeeta, tas duhschu eetaifijis, ar ahdas flfni sper ka sehnam ribas strihpainas paleef.“ — Tà ir! Ko tahdi wezafi pa 3 — 4 un wairaf gadeem palaidufchi un apzeetinajufchi, to skolotajam pa pahru mehnescheem wajadsetu atmihfstinahit un uslopt. Waj tas eespehjams un wehl ar fwefchu behrneem?

Urajs, kas sehjamà laikà sawu semi neoptu aistahjis, feena-laikà, kad labibai jau japlaukst, atgahdinats, ka tam wehl jafehj, un patš nu wairs nesinadams, kà fehkla fchi laikà sehjama, kam tit drihf buhs isaugt, ftreetu pee dahri-neeka un luhgtu, lai tas semkopibas amatu prasdams, wixalaufu tà apsehtu, ka no ta waretu auglus gaidihit: waj tahdu katrs neturetu par negudru un ne-iffmeetu? Un waj Juhš ar saweem behrneem nedareet tapat? Kad patš mahzifchanas laikš, kad behrns wehl jannš, kad firšs tam wehl mihfsta un naw wehl ar nefahdeem neekeem un blehnam peepildita, tad tas pulku jo labaf war patureht; un katram behnam tad

ari labaf tihf mahzitees. Pats daschus behrnus esnu redsejis, kas festâ gadâ paschi nesa gramatu klast un luhdsahs, lai tos mahza; bet astotâ gadâ gan ar labu, gan ar riksti bija jaspeesch pee lasfchanas. Un kad jau nepatihf, tad ari wairs ne-eet us preekschu. Ta scheem 12 un 13 gadu wezeem behrneem ta abezes mahzifchanahs ir dauds gruhtaka un nepatihkama; tadeht ka schahdâ wezumâ tee jau zitu ko galwâ eenehmusch. To Zuhš wezaki neapdomajeet! Ta maise, ko tahdi tagad sche pee abezejes apehd, teem nu derefu us zitahm skolas-mahzibahm; un ja to ne-eespehtu, waj neno-wehletu, tad to maifi ehsdami tee tagad mahjâs strahdatu, paschi maifi pelnidami. Bet nu maise un laifs abi tahdeeu sche neleetigi japatehre; un wehl treschais sliktums, ka ne-eet tik ahtri us preekschu. To abezeju, ar ko tahdeem tagad jamozahs, tee majâs deenâs mahjâs pee ta pascha maises kumofa, ko bes tam tapat apehda, buhtu eemahzijuschees; un fur tad ta preeziga firds wezakeem, ka behrni jau laifâ mahf, kas teem mahzams! — Redseet, mihtais zeemix, ko zaur tahdu atpakaleju dsihwi Zuhš sawu tagadeju dsihwi apgruhtinajusch! Tadeht ir gan tâ: Ne wisi wezaki ir behrnuaudsinataji.

Tehws: Audsinataji! Ak skolotaj! ko mehš nabaga zilweki waram isaudsinaht, ko ismahziht! Deesgan, kad ar teem dauds darbeem wehl waram attapt tos pa-ehdinaht un kahdu lupatu us fauleem usneft. Kad masi, tad nosweesch plahnâ, lai loda lihdi ar fineneem; un kad jau pa-augusch, ka war fur paraidiht, un us pirnu waj otru faulfschanu wehl neleekahs dsirdam, tad duzka mugurâ un wels, smurgulis, lows un maita wehl klast. Ak skolotaj, lai gan esfeet pascha zilweks, tomehr wehl skaidri nesineet wis, kâ pa mahjahm behrnus-audsina. Bet sinams, es sawus behrnus mihtu gan, un Pehtscha manim tas mihtalais.

Skolm.: To noredsu gan, ka Zuhš wina wehderu usko-

puſchi un par apgehrbu ari gahdajufchi; bet par wira meefas un prahta= un gara=ifglihtofchanu. Zuhſ maſ ween eſeet gahdajufchi. Paluhkojeet: rofaſ melaf un faſchlainaſ un galwa iſſitufchſ. Pirmitt tik azis tur wirſu uſmetiſ, redſu, fa trihſ joſtaineet tek pa mateem, Apſtahjoſ, paſchkiru matuſ un ar ſpalmnaſi palnubinu toſ iſſitumuſ un — tſchupahm ween tahdaſ treknaſ tur apakſchâ, fa man wiſa ſirdſ ap-ſkrehja. Iſwedu puifu ahrâ un tam liku galwu dikti iſſufakht. Un kaſ wehl: dehlinaſch tik tik fa gribeja to dariht, urdeja: „man netihk!“ pee fa gan wareju noredſeht, kahda wara tam bijuſe mahjâſ, u. t. j. pr. Wehl te ir kahdi, kam kaſchkiſ un iſſitufchahſ galwaſ. Waj tahdi newar wiſu ſkolu aplaiſt ar ſawu netihribu? Redſeet draugſ, kahdaſ nejaufumuſ tuhdaſ atſkam no behrneem, kad toſ maſ pahrlauku pahrlaiſch, ja naw godam audſinati. Saſamſwahrdaſ ſkan:

Meefas ſpodriba rabd preekſchâ,
Kahda dwehſele ir eekſchâ.

Un to ari pee Zuhſu Pehtſcha noredſejiſ. Winſch gan-
drihſ pabr wiſeem taſ leelakaſiſ nebehdneekſ un dumpotaſiſ.
Laſti, lamaſchanahſ un nejaufi wahrdi winam arween wehl
iſſpruhk; un wakardaſ winſch newar apgulteeſ ween; ſmejaſh
un blaufftaſh, un arween ja-apſauz un jabrihdina. Diktu
pehreneu wehl gan naw dabujiſ; bet ja tâ wehl ees, ta jau
tâ ne-iſtikſeeſ. Waj no tam newar redſeht, kahda winam
dwehſele eekſchâ. Tahdi ir palaiſti behrni!

Tehwaſ: Skolotaj, mihlaiſ, waj Zuhſ muhſ ar Pehtſchu
tagad tik padaudſ neteeſajeet?

Skolm.: Kad netizeet, tad paſkateetees. Pehter, pa-
boſſteere ſchê.

Pehteriſ boſſteere: Ni — ta = aunſ. Zuh — fa =
wepriſ. Wah — te = wahte u. t. j. pr.

Skolm.: Nu Zuhſ paſchi redſeet, ziſ winſch prot.
Saimneeze teiza, fa winſch Tikuna-dſeeſmaſ protot iſlaſiht.

Nu tad, ſche palafī ſcho paſiſtamu dſeefmu.

Behteriſ lafa:

Œhis ir taſ lofs taſs moziſas,
Kur mahneem prahtā jakarāhs.
Zits drihſt muhs greſt, wels apmahna,
Kad pati mahfa fahrdina zc.

Œkolm.: Œafu wehl otrureiſ: Nu Zuhs paſchi redſeet, zil wiſch prot, zil wina gara prahts ir attihſtijeſ, ka winaam neweena domina, neweena fajehgſchana naw klaht, fo boſſteere jeb lo lafa. Un taſ ir taſ leelakaiſ ſliktums, ka behrneem ſauj beſ apdoma boſſteereht un laſiht. Zaur to wiſch ir tā ſamaitajeſ, ka labaf buhtu, ka neſo neſinatu no boſſteereſchanaſ. Waj ta ir ſahda ſapraſchana, kad „Ni — ta“ war kopā ſaſaullt „aunſ“, jeb to dſeefmu:

Œheit ir taſ laiſs taſs mahziſas,
Kur mahneem preti jaturāhs.
Zil drihſ muhs grehts wehl apmahna,
Kad vati meefa fahriſa

war laſiht tiſ neprahtigi.

Œhis ir taſ lofs taſs moziſas zc.

Waj te naw neprahtiba hijuſe tiſlab pee ta, kaſ mahzāhs, ka pee teem, kaſ mahzijuſchi? Un tā taſ wehl ir ar daſcheem ziteem behrneem. Œſ neſinu, ka zilweſi tiſ neapdomigi ſawuſ behrnus war mahziht un audſinaht. Zuhs brehzeet, ka ta pulka darba dehl truhſſtot walāſ behrnus ſſaidrak un freetaf mahziht. Reteepoſ wiſſ, ka ta naw teeſa: jo ſinu gan, kà eet mahjāſ. Wet kà tad Zuhs nebrehzeet par newaku, kad iſ pirmdeenāſ un ſeſdeenāſ muſiſchāſ frogā ſehdeet un dſereet un brihſcham gluſchi pa neekeem pee teeſāſ waſajeeteſ? Patſ Zuhs reiſu-reiſehm tur redſejiſ, un brihſcham tahdā ſahrtā, ka newarejeet wiſ wairſ walodu nowaldiht. Œchiſ taſ diwaſ gliſāſ, kaſ Zuhs noſiſch. Un to eſ ſafu: zilweſ, kaſ frogā murkſchē un peedſerāhs, un pa neekeem pee teeſāſ waſajāhs, taſ ir taſ ſliktakaiſ kriſtihts zilweſ, waj Zuhs to manim tizeet, waj nē!

Tehw's: Gi nu! Get gan tà nekà. Bet tà jau tas ir: fur jau leja, tur ritenis zeetat eegruhschahs; fur leetus lihst, tur sneegam jakuhst; fur wainas ceraug, tur wairaf wainas usdod. Meh's jau tee kurbas esam, mums tas kurba wahrds janefs. Sinams, ja preeksch 5 waj 4 gadeem meh's par scho leetu tà buhtum runajufchi, ta mans Pehthcha tagad gan buhtu zitads puika. Bet kas jau aigahjis, to wairs newar atpakal dabuht.

Skolm.: To gan sinu; un tadehl tà nerunaju wis; bet tik tapehz, lai zilweki jel weenreis fahf apdomaht, kas klahjahs un kas neklahjahs; — ka katram darbam ir faws nolikts laifs. un ka nelaika darbi naw nemuhsham ne tik weegli padarami, nedf ari tik derigi; un it ihpafchi pee grahmatu mahzifchanahs tas tà ir. — Pats, kà jau teizu, to daudsreis peedfihwojis, ka maseem behrneem lasifchanu pulku jo weeglaf war eemahziht, nefa pufsaugufsheem; un behrni, kas masas deenàs lasifchanu mahzijufshees, dauds flaidraf un fapratigaf lasa, nefa tahdi, kas leeli mahzahs. Redseet, scho masu Andreju un Vihfi. Schee tagad tikai astotà gadà, un kà tee fmuki lasa, kà flaldiht flalda. Rudeen! preeks to klaufitees! Kà ta wiau wezafi to paspehjujchi? Tee ir darba zilweki un nekahdi fainneeki Gan mas tizu, ka Zuhfu dehls un tiklab wif schee pufsaugufshee, kas schee wehl mahzahs lasiht, to tik flaidri ismahzifshees. Lai Deews dod! to labprahht wehlos; bet kas to gan redsejis, ka no padauds wehlas fehjahs tik pilnigi augli isnahf ka no agrejas. Kaut fchi buhtu ta pehdeja seema, fur ar tahdeem pufs augufsheem wehl eeksch abezejes jamozahs! — Zuh's to wareet tizeht, tas skolotajam tas gruhatais darbs. Ak, kad wif wezafi jo sinatu, zil behdigi tas ar tahdeem pufsaugufsheem pee boksterefchanas eet, tad tee, ja teem jel mas wehl kristigs wezafu prahts, kam famu behrnu laiziga un muhschiga labklahfchanahs mihla, famus wehl masus behrnus tà wis ne-palaisfu

Tehw's: Kà nu bijis, tà bijis. Ar ziteem behrneem raudsifchu fawadat dšhwot. Tit to luhdsos, fa Zuh's manu Behtifchu zif waredami usmudrinajeet. Brihdinajeet winu stipri, ja reis metahs neklausigs.

Skolm.: To jau darifchu tà; jo protu gan, fa ar behrneem jadšhwot. Zif ween waredams puhleschos winu par labu un derigu zilweka-behrnu ifaudfinabt, un zeru, fa Deew's tapat palihdsehs. Bet finams, tif lehti tas jau ne-ees wis.

Tehw's: Zif jau ees, tif ees, kad tif jel mas us preelfchu eet. Tahds puika war mahzitees.

Skolm.: War gan: bet wehl labaf wareja agraf, kad bija majaks. Lai Deew's palihds! — Bet tee wahrdi, fo Zuh's teizeet: „Wehs jau efam tee lurbas un mums tas lurba wahrds janefs!“ tee man nepatihf. Kamehr muhsu tauta tà doma, tamehr no tahs nekàs labs newar iiplaukt. Kapeh; tà buhs domaht? Teefa gan, fa efam lurbas bijufchi dšimtlaitòs; un tad tas newareja zitadi buht. Tad tas bahrgais wagars waj zits usraugs un waldineeks to freetako wihru un fainneeku wareja nolamaht par lurbu un fà ween wixam patifa; un tas par to wixam nedrihfsteja ne launu azi ufmeft; un kad to freetako zilweku muhscham tà gahna, ta wixam ar laifu, ar wifju fawu freetibu ari ir jayaleef par lurbu; fa to redjam, pee fawas tautas, fa tee tanis dšimtlaitòs tà nolamati, nonizinati un nospaiditi, ari bija par lurbahm palikufchi. Bet nu, fhinis brihwlaifòs, kad tahdi wagares muhs wairs nedrihfst tà lamaht un lurbinaht, nu mums wairs nebuhs par tahdeem palift; bet raudsift palift arween jo stingreem, usmanigeem, prahfgeem, gaischeem un tifufcheem. Muhsu fkaugi muhs tà jau wehl tur par lurbem un wehletos muhschigi par tahdeem tureht; bet mums nu pafcheem jarahdahs, fa wairs ne-efam tahdi; bet prahf-tigi zilweki; lai fawus fkaugus waram apfaunahi, wixu melus; fa no latweefcheem nekàs labs newar ifnahft, usrah-

dihl lai tee pašchi paleef par melkuleem un mehs atfal paleefam par dšihweem, godigeem un fristigeem zilwefeem.

Brihtiau flufu stahwejis, winſch wehl teiza: „Draugs mihlais, mums wehl buhtu daudš ko runaht; bet kad jau fehs wafars palizis; un ja riht pee ſaweem darbeem gribam buht ſpirkti un mudri, tad jau buhs ja-eet pee meera. Lai Deews dod, ka ſchowafar pa welti nebuhtum runajuſchi! Ar labu naft!“

Tehws: Labu naft! Lai Deews Jums palihdš!

Winſch aiſgabja, un ſkolotajs wehl uš behrneem tā runaja: „Redſeet behrni, ka man ſawa firde ja-apbehdina pee jums tahdeem, ko jaunās behrnu-deenās wezaki tā palaiduſchi! Waj jums paſcheem taš naw ſchehl? — Gan Deewu luhdſu, lai winſch patš ar ſawu Garu palihdš juhfu firdiš uš labu loziht; bet jums paſcheem buhs ari labaku prahtu ušnemt un godigakeem un ušmanigakeem palift: tad Deews mums wiſeem palihdſehš. Jo winſch ir taš Tehws, kam nefas žitš tā netihl, ka wiſu ſawu radijumu — un it ihpaſchi wiſu ſawu behrnu labklaſchanahš. Un kaš ar luſti un firdepatikſchanu uš labu dšihfees, tam Deews pateeſi palihdſehš. Tomehr turklaht ari to ſaku: kaš ar labahm un mihligahm pamahziſchanahm neklaufihš, tam ar aſchahm pahmahziſchanahm buhs un buhs jaſlaufa. Un furam taš gan patikš, kad uš winu rahfees? Tadeht behrni, no ſchi brihſcha ušremeet ſklaidru prahtu un paleejeet wiſi lihdiš — wiſi lihdiš godigafi un ušmanigafi. Mums wehl daudš, daudš kaš jamahzahš; un to juhš taš ſineet, ka neeku pilš, kuhtrš un ne-ušmanigš prahtš neko laba newar patureht. — Un tu Behter' un Jan', jums eš it ihpaſchi peeteizu: paleejeet ušmanigafi un godigafi, un juhš redſeſeet, ka ees uš preekſchu. Un waj taš jums nebuhtu preekš? Sapraſchanas jums puſſelihdiš ir, tiš taš luſteš truhtſt. Taš teeſcham nahkš, ja tiš

alash buhseet usmanigi, prahtigi un paschi par fewim Deewu peeluhgfeet. — Ku Jan', waj tà dariši?

Janis: Ja.

Skolm.: Un tu Pehter, waj tu ar?

Pehteris: Ja.

Skolm.: Labi. Ko juhs tagad apsolijufchees, to Deews, es un wiši fchee behrni dšird ejufchi. Ta nu to ari tureet un tà dareet. Waj juhs domajeet tahdu pulku leezineeku peekrahpt? Ja neturefeet, ko folijeet, ta fchee gan sinahs pret jums leezinaht, ka topeet pahrmahziti. Bet ja buhseet godigi, klaufigi, usmanigi un usihtigi, — ja fahkfeet Deewu un Jesu Kristu eemihleht un labpraht peenemt wifas labas un derigas mahzibas: tad Deews ar fawu mihlu Tehwa roku jums bagatigi palihdschš!

Kaut Deews dotu, ka fchee wahrdi buhtu širdis trahpiju fchi! Peeluhgšim nu wehl kopà Deewu:

Swehti Deews, ko šhini deenà

Atkal esmu mahzijees.

Lai to muhscham turu zeenà,

Palihds laba peenemtees!

Swehti meef' un dwehfeli,

Alidsen wifu nelaini:

Saglus, fkaugus, wifas breefmas,

Ahtru nahw' un uguns leefmas!

Schehligs debes Tehws, ak dširdi

Sawa behrna lubgšchanu!

Jesu, nahz Tu manà širdi,

Lai ar Tew es ašmeegu!

Swehtais Gars, mans preeks un draugs,

Lai taws debes gaischums jaušs

Šhini nakti ap man' paleek!

Amen, Amen! lai tà noteek!

Gesim nu duseht, behrni, lai woram atkal atšpirgtees.

Duseet wiši klufi un meerigi efeet us rihtu wiši jo usmanigi!

— wiſt riht jo uſmanigi! — Labu naſt! Behrni: Labu naſt!

„Behrnu-audſinaſchana naw wiſ neeka leeta, runaju ar ſkolotaju no ſkolas iſtabas ahrâ eedami. Sinu gan, kaſ manim par puhliu bija ar ſawu Kriſtapixu; un tad nu wehl til tà ir, fâ ir. Saku ari Jumâ leelu paldees, par daſchahm labahm mahzibahm, fo manim pee tam dewuſchi. Lai nu Deeweſ jo projam palihdſ!“ — „Pee Juſhu Kriſtapixa waram droſchi zereht uſ Deewa palihdſibu; un ikatrs uſ to war zereht, kaſ to dara, kaſ wixam peenahkâhâ. Bet nejehgâs, glehwi un palaidona wezaki, kaſ ſawuſ behrnus palaiſch, — kaſ behrnus netur par behrneem, bet paſchi ſtahw teem behrneem par behrneem, taſ ir: kaſ behrneem lauj wiſadu neleetigu waku, tee newar gaidiht nedſ no Deewa, nedſ no ſaweem palaiſteem behrneem kaſdu labumu. Palaiſti behrni pehzat palaidihſ ſawuſ wezakuſ!“ —

Nu ar Deewu atwadidamees mehſ iſſchêihramees un eſ aigahju uſ mahjahm.

Aſtolais wakars.

22) Kriſtaps top noſaukts par ratukaklu nu par beſdeewigu puifu.

Reiſ kaſdâ no muhſu radineekeem muhſ uſluhſa uſ kaſſahm. Kriſtapixſch tolaiſ wareja buht 10 gaduſ wezâ. Apſolijamees uſ kaſſahm eet; bet Kriſtapixu negribejam lihdsæemt; gan tapehž, ka behrnam dſihrunakti ir janomulſt; jo newar nekur dabuht labi iſguletees, un zaur to wixſch paleef ihdſigſ; gan ari tapehž, ka muhſu mahju dſihreſ

wehl noteef ſchahdi tahdi netikumi, ko behrnam nebuht newajag redseht. Jo weefchi ſtipri ſadſchruſchees iſruna daſchadus nepeeklahjigus wahrduſ un iſrahda daſchadus nepeeklahjigus ſtikus; gan ari tapeh3, ka toſ tur ar rauſcheem gaſu un alu pa-
 daudſ peepilda, kaſ wizu wehderam naw wefeligs un tee ari eera-
 dinajahs neſahtibu. To wiſu ſawâ ſtarpâ apdomadami, mehs norunajam, Kristapinu nenemt wiſ lihds kaſhâs. Mums
 bija zeemiſch, „Numuku Adams.“ Taſ jau daſchureiſ muhs
 un ari Kristapinu bija uſluhdſiſ uſ wafarinahm. „Mehs
 aiſgabjam un Kristapinam tur labi patika. Ari wiſſch ar ſawu
 familiju daſchureiſ pee mums apzeemojahs. Tadeht teizu Krista-
 pinam, ka, tur mehs tagad brauſſim, wiſſch newar mums
 lihds nahſt; un to pahru deenu, kamehr mehs noſt buhſim,
 tam, japaleef pee ſawu fruſttehwa, Numuka Adama. Krista-
 pinſch eeradinahſtſ paſlauſiht, palika meerâ; un patſ to tur
 aiſwedu un Adamam peeluhdſu, to behrnu tiſ ilgi peenemt
 ſawâ uſſkatiſchanâ, kamehr kaſhâs buhſim un peh3ak, kad
 pahrnahſſim mahjâs, par to atkal iſlihdſimatees. Zeemiſch
 bija ar meeru; Kristapinſch tur palika un mehs ar feerwu
 aiſbrauzam uſ kaſſahm. Kaſdas pahri deenas it luſtigi tur
 padſihwojam. Bija maiſe un gaſa, un aluſ un brandwiſhns
 Deewa ſwehtiba. Ari labſ muſikis un jaunee danzoja weenâ
 gabalâ. Wezee ſehdeja pee karſchu galdiaa un zirta kartiſ,
 ka galdſ no pirſtu krumpſchlu ſiſchanas bedrainſ palika. Ziti
 tee prahtigakee wiſri bija ka uſmiruſchi uſ ſpehleſchanu, un
 wairal ne-apſtahjahs, ka tiſ, kamehr pa-ehda. Lai gan patſ
 neſpehleju, tomehr karſchu-ſpehleſchanu nebuht nenizinu; bet
 tahda nemihlejama ſpehleſchana manim reebtin reebahs, ka
 tur ne klahſt ſtahweht newareju. Ne wahrdiru ar wiſeem
 nedabuju parunaht; jo tee par neſo zitu nerunaja, ka pa
 ſawahm kartihm un zil galwu winejuſchi. Peh3 kaſſahm uſ
 mahjahm brauzot, peeturejam pee Numuka Adama un gribe-
 jam ſawu Kristapinu atkal lihds nemt uſ mahjahm. Bet te

dsirdeju tahdus raibumus, ko ne šawu muhschu nepeemiršišču. Tik ko kahju pahre fleegšni pahrzehlahm, Adams mums nahza preti ar šahdeem wahrdeem: „Nu paldees mihtam Deewam, ka tu atkal pahrnahziš, šawu Kristapinu atremt! Tas ir tahds pahrgalwigs puika, kahdu ne šawu muhschu neredsejis; — ir tihrais ratufalks un bendeskalps, kas pa tahm pahru deenahm man tikdaudš šehlumu un dusmas darijis, ka gandrīhš ne-izzeest newareju.“

„Ko? Waj muhsu Kristapišch pahrgalwigs sehns?!“ Seewa eesauzahs. „Kā tas šaprotams? Mehš tā zeeti wixu us wixu labu esam mahzijušchi!“

„Tas manim ari tahds brihnumš, ka glušchi klusu paliku.“ Es teizu; un štatijos us Kristapu un Adamu.

„Tehwš, netizeet wiš to, ka es tahds negants sehns esmu, kā trušitehwš stahsta!“ Brehza Kristaps. „Man nefad netihš nefas šlifs dariht!“

„Nē, kahds beskauna!“ Adams šauza. „Wixšch grib frusttehwu par melkuli pataišht!“

Te nu mehš abi ar šewu stahwejam, ka štarp laktu un štangahm. Širds man eekšhā no dusmahm jau wahrijahš; bet es raudšiju tahs šawaldiht, un teizu us Kristapu: „Eš dahrjā, kamehr tewi šaukšchu!“ Tad peerunaju šewu, lai ta eetu sehšwidū kaut kā laiku pakaweht; un nu nehmu Adamu pee rofas, wedu ašgalda awšehštees un tad tā eesahku: „Nu zeemin, esam weeni pašchi; un itin ar lehnibu un bes nehkahdahm dusmahm isrunašimees. Štahsteet manim ar ihseem un škaidreem wahrdeem, ko Kristaps darijis. Ja buhš bijis nebehdneekš, ta tam buhš štrahpi dabuht!“

Adams: To wixam buhš dabuht; bes tam es meerigs nepaleeku; — tam besdewigam puikam — tam bendes kalpam — tam —

Es: Nu, toš wahrduš jau otrureiš no Jums dsirdu.

Tee naw nekahda peerahdischana. Es tik to gribu sinagt, fahdu besdeewibu winsch tad padarijis?

Adams: Tahds bendes kalps! Winsch wagares mahjäs logus isdausijis, wagares dehlu fahitis, fa tam afins zaur nahsim un muti skrehja: un nu winsch wehl mani gribeja par melkuli padariht; — winsch ir nasi manim preeksch fahjahm nometis!

Es: Waj tas jau wifs?

Adams: Prahta Jan', nudeen! nesinu, fo man no Jums buhs domaht. Waj ta tee wehl nebija nedarbi un blehnas deesgan? Laudis runa, fa Juhš esfeet labs behrnaudsinatais. Waj tahds tas labi audsinahs behrns, kas ta dara? Kad man tahds nerihsha puika buhtu, es wifus matus no skumjahm un dusmahm ispluhktos!

Es: Un kad tee mati buhtu ispluhkti, kas tad buhtu? Bet es neweenu matu ne-ispluhkshos. Nedsu, fa Juhš tagad eekarfufshees un tadehl Juhšu waloda padauds dedšiga. Ja negribam ar fawahm domahm un wahrdeem fadedsinatees, ta mums ja-atdsefehahs un ta wehl buhs deesgan laika to wainu ismekleht, un wainigo nostrahpeht. Tadehl, lai ta leeta tagad ta paleef. Es nemshu fawu Kristapu un mehš braufsim us mahjahm. Isklauschinafchu Kristapu un tad pehz fahdahm deenahm pee Jums atnahkshu, to wifu prah-tigi pahrunafsim un apspreedisim. Waj ta esfeet meerä?

Adams bija meerä un mehš aishrauzam.

Mahjäs pahrbraufshu, aishghu tuhda pee skolotaja, isteizu tam wifu to gadijumu, un luhdsu un dabuju labu padomu. Proti to pafchu, fa Kristaps papreeksch pahrklauschinajams, tad no Adama, kad tam dusmas pahrgahjufshas, un no teem ziteem zeemalaudim isklauschinajams, fa tas tur wifs isgadijees; un sinams, kad puika wainigs, tad pahrstrahpejams; tomehr arween ta, fa winsch atshst, fa ne wiau, bet tikai to wainu pee ta nostrahpe. Tas daudj palihds pee

labofchanahs. Dtrá rihtá, kad brofastu bijam pa-ehduſchi, ap-
fehdoš uf beſka ar ſarahwuſchoš peeri un lifu Kriſtapu at-
ſaukt. Šchiš atnahza, bet domigakš nefa žitáš reiſeš.
„Kriſtap, to uſrunaju, tu lihdiš ſchim alaſch eſi bijiš labš
puiſiš un man godu un preeku darijiš; bet tagad, tiſo pahri
deenáš no muhſu ažiim noſt, man jađſird, ka tu par pahr-
galwigu puiſu, par ratuſaklu, par bendeſkalpu eſi paliziš.
Taš man gauſcham ſchehl!

Kriſtapš ſahka ſchnuſtſteht un raudadamš teiza: „Tehtiht,
mihlaiš tehtiht! Naw teeſa, naw teeſa, ka eš tahdš eſmu!
Eſmu wehl ká bijiš alaſch tawš labš Kriſtapinſch!“ To teiziš
winſch fritá man klaht, ſlazinaja ſawas aſaraš uf maneem
waigeem, un daudiš netruhka, ka eš buhtu lihdiš raudajiš.
Tatſchu ſawaldijoš; ſtuhmu Kriſtapinu noſt, tá runadamš:
„man tawu raudaſchanu un aſaru newajag; tiſ ſtahjeeš maná
preekſchá un atbildi. Bet to tew peeſaku: nemelo! Pahr-
galwigi puiſaš un ratuſakli, tee melo, un tadehl teem ari
neweeſš wairš netiz. Ja druſziž tiſ meloſi, tad wairš nekad
nebuſhi manš labaiš Kriſtapinſch!“

Kriſtapš: Nemeloſchu ne wahrdu, teht'!

Eš: Nu labi! Saki, waj eſi jeb ne-eſi wagareš loguš
iſdauſjiš (iſſitiš)?

Kriſtapš: Eſmu gan.

Eš: Waj wagareš tew kaut lo ſliktu darijiš?

Kriſtapš: Neko.

Eš: Kapehž tu winam tad loguš iſdauſji?

Kriſtapš: Šwirbuliš ſehdeja wirš loga.

Eš: Un tadehl tu wagarem loguš iſdauſji?

Kriſtapš: Gribeju ſwirbulim eeſweeſt, bet aſminš ee-
ſtrehja logá.

Eš: Kapehž tu tad ſwirbulim ſweedi?

Kriſtapš: Winam kaš bija muté. Eš gribeju redſeht,

tas tas ir; tapeh; tam fweedu, lai tas isbihdamees to walam palaistu.

Es: Zif ruhtes tu tad isdausiji?

Kristaps: Weenu paschu.

Es: Waj tu tad tuhda; gahji pee wagares, jeb wina feewas to pateikt un noluhgt?

Kristaps: Negahju wis.

Es: Kapeh; negahji?

Kristaps: Man bija bail.

Es: Bet tew bij to dariht. Tew wajasdeja tuhda; pee wineem pee-eet un luhgtees: Mihlais wagares teht, jeb mihla memina! Man flikti isgahjis: Gribēju swirbulim eefweest, bet afmintinsch trahpijabs loga un isdausija ruhti. Retalfeet par to nefahdu trofni! Es tehvam to ari pasazifchu un noluhgfschu un winsch Jums to ruhti aismaksahs. — Tad wagare jeb wina fainneeze buhtu teilufchi: ej masais nerihfcha un esi zitu reis apdomigaks pee wifa, ko dari! — Ari naw labi neriainigus swirbulus ar almirneem mehtaht. — Redf, tahda ta alga, kad zilweks kahdu fliktumu dara! Bet nu tas ta nenotifa?

Kristaps: Ne. Wagare dusmigs fuhdseja frusttehvam, ka es wixam ruhti isdausijis.

Es: Ta tas eet. Ra jau teizu: wagare to nebuhtu darijis, ja tu wixam to wainu buhtu isteizis un noluhdfs. Nu, ko frusttehws to dsirdejis, darija?

Kristaps: Winsch nehma speeki un eewilla man peezreis pa bilfehm.

Es: Ko tu tad dariji?

Kristaps: Es brehzu un teizu, ka logus es wagarem ne-efmu isdausijis.

Es: Ta tew nebija teikt; jo tu weenu ruhti biji isdausijis. To tew bij flaidri isteikt. Bet kad tu leedsees, ko tad frusttehws darija?

Kristaps: Wiaſch kehra attal ſpeeki tà runadams: Ak tu bendes kalps, tu gribi melot manà preekſhà! Bagaid, es tew mahziſchu! Un nu wiaſch mani wehl diktaf pehra.

Es: Tas wiſs tewim nahza zaur to, fa tu ſawu wainu tubliht ne-iſteizi. Bet waj tad tas naw teefa, fa tu wagares dehlu kuhlis?

Kristaps: Tas ari naw teefa.

Es: Ko leedſees? Tà tu drihs wari eemahzitees melot un mekulis ir negants zilweks. Tatzchu tur kas buhs notizis; jo zitadi kruztehwes par to nebuhtu fuhdſejis.

Kristaps: Es wixam neso wairaf ne-efmu darijis, fa eezirtis diwus plikus.

Es: Rà? Waj tad tas naw kauſchanahs? Kapehz tu wixam zirti plikus?

Kristaps: Teht, es tew wiſu ſlaidri iſteikſchu. To otru deenu pehz tahs loga libeles es biju wixapufs muhsu dahrsa ſchoga. Tur peenahza wagares dehls un praſija, fa man pehz teem pehreneeem klahjotees. Tas man kehrahs ſirdi un es teizu: Juhs ſcheitan tik eſeet burlakas, kam tihl zitus laudis fiſt. Par tahdu maſu leetu tahdu leelu dumpi! — Schis mani mehdidams ſmehjahs: Brihnum leels dumpis, kad tahdu plukatu ari weenreis labi nopez. — Kas ir plukats? es praſiju. — Tu! ſchis atbildeja, un grabhj mani pee mateem. Dikti faraustijis un ſaplukfajis grih aiſkreet projam; bet tad es no duſmahm pahraemts to ſagrahbhu pee kruhtihm, peespeedu pee ſchoga un eewilku pahri plikus.

Es: Waj ta wiaſch neturejahs preti?

Kristaps: Nè; bet tik blahwa ween.

Es: Waj tas bija pareiſi, fa tu wixu ſiti?

Kristaps: Gan it pareiſi tas nebija wiſ.

Es: Kapehz tad tu to dariji, ko patš atſihſti par ne-pareiſi?

Kristaps: Wiaſch mani tà bija ſakaitinajis, ka wairš newareju walditees.

Es: Kad nu wagare to buhtu redsejis, tad tu redsetu, ka tew buhtu gahjis.

Kristaps: Wiaſch to redseja.

Es: Nu, ko ta wiaſch darija?

Kristaps: Wiaſch mums nahja wirſu un —

Es: Tawi ſapehra?

Kristaps: Laikam to gan gribeja dariht; jo ſpeeki bija pazehlis; bet es aiſſkrehju projam. No tablenes to dſirdeju ſchetamees un dehlu par mani ſuhdsam.

Es: Tawa laime, ka iſpruti; zitadi tu buhtu gan dabujis wina ſpeeki baudiht.

Kristaps: Bet ko tas palihdseja. No kruſtتهwa to dabuju baudiht.

Es: Nu, ka tad?

Kristaps: Laikam wagare mani wixam bija atfal ſaſuhdsejis. Wakara it meerigam ſehſhot un ſawus bumbeerus ehdot, eenahf kruſtتهws, ar leelu ſpeeki rofa, ſagrahbji mani uſ pakauſcha, tà runadams: Tu ſaſodams wela-zepets! Kapeh; tu ſiti wagares dehlu? Pag, es tew rahdiſchu lautees! un nu wiaſch ar to ſtibu ſpehra neſchehligi pa biſſehm.

Es: Nu, ko tu tad dariji?

Kristaps: Ko ta es wareju zitu dariht, ka breht. Un kad waren dilti ſahpeja, tad ſirds tà apſkrehjahs, ka ſawu ehdamu naſi noſweedu ſemē, wixam pee kahjahm.

Es: Waj nu kruſtتهws palika meerigs?

Kristaps: Nemas. Bet wiaſch palika wehl jo pits un pehra mani wehl wairaf.

Es: Tad tahs weeſibas-deenas tew ſchoreis ir bijuſchas gluschi behdu- un ſahpes-deenas. Man par to gan ſchehl; bet kas wainigs pee wiſahm tawahm ſchihm behdahm?

Kristaps: Laikam kruſtتهws.

Es: Ka tu to doma? Es alafsch redsejs, fa winsch tewi mihleja, butshoja un dewa medus maisi.

Kristaps (noduhra galwu.)

Es: Ka tas nahzajs, fa frusttehws schi reisè bija pret tewi tahds bahrgs un medus-maises weeta tew dewa kuhleenus?

Kristaps: Tapehz fa es wagarem logu isdausju un wina dehlu faplikeju.

Es: Sinams, fa tapehz gan; tomehr ta ihstena waina, fapehz tu dabuji tos pehrenus bija pee tew pascha; proti: fa tu sawu wainu neds wagarem, neds frusttehwam skaidri ne-isteizi, neds sawu pahrskatischanos teem noluhdi. Jo fursch fa pee tam bija wainigs, kad tu swirbulim ar almini mesdams, loga eetrapiji, waj wagare, jeb frusttehws, jeb tu?

Kristaps: Es.

Es: Neds nu! Ne laikam frusttehws; bet tu pas tas wainigais. Pee nemahziteem un melfuligeem zilwekem tas ir eeradums, kad fo fliftu padara, tad to wainu, zif ween waredami fruke no sewim nost un raug usgreesi us ziteem; lai nenahktu negoda un strahpe. Bet tas ir netaisnigi un blehdigi. Godigs fristigs zilwesk ta newar dariht, fa winam par saweem darbeem pehz buhtu jafaanajs un jaleedsajs. Bet kad netihfschi fo nekahrtigi padara, fa tewim tas alminis loga eestrehja, tad to nebuht neleedsajs, bet skaidri isteiz, kas bijis. Tad war to wainu jeb peedot, jeb us labu greeft. Behrneem jadara tapat: Kad kahdureis netihfschi apwainojajs, tad tuhdat ja-isteiz un jaluhdi, lai peedod; tad ja jel mas warehs, to labpraht peedos. Bet kad wainas flehpi, jeb leedsajs, jeb raug to wainu us ziteem usgreesi, tad newar peedod. Jo ja tahdus nebehdneeka behrnus ne-apstrahpetu, tad tee isgahstu wifus logus. Ta tu sawas wainas ne-is-

teikdams un nenoluhgdams, eekaitinaji zitus laudis, dabuji pehreenus, un kas bija wainigs — pats wainigs.

Kristaps: Bet tas tak nebija pareisi, ka krusttehws tik nifni mani sita.

Es: Bet tas bija wehl jo nepareisi, ka tu sawas wainas flaidri ne-isteikdams, krusttehwu ta sakaitinaji. Nu tu dabuji sajusti, ta tad eet, kad pats sawas wainas flehpdam, dufmiga wihra- jeb teefas rokās teezi. Peemini to un fargees, ka wairs ne-apdomigi nekahdu wainu nepadari; bet kad ko pahrfklatijees, tad neleedsees, un netaisnojees, ka atkal zitus ne-eekaitini; jo tas tew pascham par flahdi; — tu sini ka pehreens sahpi.

Kristaps: Man shehl, ka to ta esmu isdarijis. Es ta wairs nekad nedarischu (raud).

Es: Krusttehws tewi nu nekad wairs pee fewis ne-aizinahs, neds fauks par krustdehlu.

Kristaps: Tas man gauschahm shehl! (Raud)

Es: Es nu zitu padomu nesinu, ka mums ja-aiseet pee krusttehwa; jपालुहद, lai wagare ar sawu dehlu un wiseem behrneem ar ko tu pa tahm deenahm spehlejees, turp fanahl. Tad no wiseem kopā dsirdeschu, ta tas wifs gadijees. Ja wifs buhs teefa, ka tu man isteizis, un tu wares un krusttehwu noluhgsi, ka logu netihski isfatis un wares dehlu tapehz saplikejis, ka tas tew kaitinajis, un solisi ta wairs nedariht, ta jau tapat islihdsinafimees.

Kristaps: (Tehwam rofu pabutschodams un raudadams). Nnewedi wis mani wairs pee krusttehwa! Manim tur pawisam wairs netihf eet. Wifs ir tihra taisniba, ka es tewim esmu stahstijis. To tu winam droshi war teitt.

Es: To es newaru. Bet kad nu tewim tas pawisam nepatihf, tad doschu otru padomu: Naksii krusttehwm wehstuli un noluhds, ko tu winam preti darijis. Es nu winam ismahziju, un Kristaps ta usstahstija:

Mihlais krusstehwō!

Man gauscham schehl, ka ta weefoschanahs pee Zums man til flikti isdewahs. Man gauscham schehl, ka zaur pascha ne-apdomibu manim netihfschi tur bija jakriht tahdās kibēlēs; man gauscham schehl, ka zaur šawu wainu flaidru ne-isteifschanu Zuhš tā eekaitinaju, ka bija mani jalama un japer. Man gauscham schehl, ka pehz swirbula šweefdamš netihfschi wagherē logu isftu un ar wina dehlu šaplikejos, tadeht ka tas mani pirmat kaitinaja! Par to wifu man gauscham schehl, ka tas tā notizis! To no wifas širds atšidamš Zums noluhdsos, un šolos joprojam no wifahm netihschahm wainahm, zil ween waredamš, isfargatees. Rašdeet šcho wehstuli ari wagarem. Weidsot Zuhš luhdsu jo projam wehl mihlu patureht

Sawu

krustdehlu Kristapu.

Šcho wehstuli eš aistaisiju un aifsuhtiju Adamam. Šhis to islasijis, dewa ari wagarem lasiht. Un šad abeem jau tahš dušmas bija pahrgahjušchahs, tad par Kristapa noluhgšchanaš wehstuli ispreezajušchees, wifš palika meerā un ta šilda bija beigta un islihdšinata.

Pehz tam reis atkal pee školotaja aišgahjis, tam pašstiju, ka pehz wina padoma daridamam manim bija isdewees. Te nu wehl daudš isrunajamees par behrneem un behrnu-audšinašchānu. Weidsot wirsch wehl teiza: „Redš, Prahta Jan', behrnus peeaugufchee daudšreischm eekaitina zaur to ka ar teem neprahstigi dšihwo. Utrod pee teem kahdāš winaš, nebuht ne-ismelle, ka tahš zehlušchahs un til behrnus šchēnd un štrahpe. Lai gan behrneem behrna prahtš, tomehr tee noprot, šad teem pahri dara un par to paleef nišni. Behrni jau newar tif apdomigi noturetees, ka peeaugufchee un wezee. Tee drihs šcho to aplamu netihfschi padarā. Ja

nu tos par to tuhdał, ſchłend, lama, nizina, un per un ſit, tad pee teem ſamaita winu behrna mihleſtibu un labſirdibu. Kà tas behrnam ſirdi neſahpehſ, kad tas nekahda launuma ne-apſinadameeſ, netihſchi kahdu ſliktumu padarijiſ, top tuhdał nolamahtſ par blehdi, ratuſaklu, bendes-ſalpu u. t. j. pr. un beſ nekahdas kreetas imckleſchanas top pertſ un fiſtſ kà funſ. Un jo wairak kahdſ behrnſ prahtigi un ar godu audſinahtſ, jo diktał tas tam ſahpj un jo niſnaktſ tas paleef ſawà ſirdi uſ ſaweem ſtrahpetajeem un wiza behrna mihleſtiba uſ teem iſdſeeſt. Tà daſchureiſ tee rahmalee un tſchaklakee behrni zaur neprahtigos lamaſchanu un fiſchanu ta top ſamaitati, ka pehzoł teeſcham paleef par blehſcheem un pahrgalwneekeem. Sinamſ ir ari daudſ aplami, ne-apdomigi un pahrgalwigi behrni, kaſ tihſcham dara, blehnaſ un nedarbuſ. Tahdi, kad ar labu neklaufa, ir pahrmahzami. Tomehr pee pahrmahziſchanas nebuhſ wizaſ nedſ lamaht, nedſ ar nizinadamu niſnumu fiſt; jo tà tos newar labot, tiſai wairak ſakaitinaht; bet tahduſ pee pahrmahziſchanas buhſ noſchehlot, liſt maniht, ka gauſcham ſchehl, ka jaſtrahpe, tomehr neko newar dariht, ta waina uſ to ſpeeſch; un ka neſtrahpe wiſ to zilweku, bet tiſai to wainu pee zilweka. Ja nebuhſ wairſ ta waina, ta ari nedabuſ wairſ ſtrahpeſ; un ka audſinatajeem taſ reebigataiſ darbſ ir, behrnſ ſtrahpeht u. t. j. pr. Tà tee ſamaniſ, ka wezaki un audſinataji ne no niſnuma, ne no atreebſchanas ſpeeſti, bet no ſchehluma par winu ſliktu darbu, ſpeeſti, toſ ſtrahpe, un to dara winu paſchu labumu dehl. Taſ palihdſ behrneem pee laboſchanahſ un tee ſawuſ audſinatajuſ wehl zeetał eemihło. — Bija ari pareiſi, ka tu Kriſtapam ne-iſdewi taiſnibu un wirſrofu, ka daſchi wezaki dara. Taſ behrnam ahtri eedod kahdu prahtu, ka muhſcham grih dabuht taiſnibu un wirſrofu. Un zaur to ween jau ari rodahſ tikdaudſ ſtrihdekti, pee teeſahm gahjeji un apſuhdſetaji. Jo diſchu puſt dabuht ir ſatram no dabas eedſimtſ. Otram kahtam:

Kristaps jau pee fawa sliktuma patš bija wainigs; un ta zeeschana, wairaf nefa pelnijis, nahza zaur to, ka patš bija ne-apdomigs un skaidri fawas wainas ne-isteiza. Es tā daru ari fawâ skolâ. Kad kahdi fuhdsahs, tad teem tuhdaġ ne-isdodu wiš taišnibu; bet usrahdu pascheem tahš wainas, kadeht tee tahdâ kibeles fritufchi. Un tā daschš, kas ar leelu taišnibu fuhdsajahš, fawas wainas dabujis atsiht, ar nolaištu degonu aigahja. Behrneem jamahza fewi pasiht.

23) Par Kristapa dusmahm un kâ winšč mahziješ tahš fawaldiht.

Kristapam bija ahtra duhscha; un lai gan bija mahziješ šrġdi un prahtu walđiht un nekahdam netikumam nepadotees, tomehr skolâ kahdâ nekahdâ behrnu starpâ buhdams, reti kahda nedela aigahja, furâ winšč ar kahdu nesapluhjahš. Kad to dsurdejis wġnu iskluschinaju, kâ tas nahzees, ka winšč arween teekot tahdâš kibelēs, waj ta ne-atminotees wairš, ka es peemahzijis godigi, rahmi un prâhtigi turetees un ka pee krusttehwa zaur tahdahm kibelem gahjis: tad alasch at-bildeja, ka tee wġnu kaitinot un schkendot tifdaudi, ka newarot panest. „Waj ta tew tuhdaġ jast un jakaujahš, kad mas kahds kahdu rupju wahrdu usdod un aiskar? Waj ta tu nesini, ka prahtigeem ir japanesš tee neprahťige?“ Bet wairaf neko nesinaju teikt, tapehž ka pascham truhfa padoms, kâ ihsti schinġ leetâ wajadsetu dehlu pamahziht, waj pahrmahziht. Skolotajs man to padomu bija demis, kad Kristaps kahdu-reis ko aplam darijis, un tu nesini, kahdu strahpi winšč par to buhtu pelnijis, ta labaf to nestrahpe nemas, eekam nesini, kahda strahpe tam wajadfiga. Labaf ir nemas nestrahpeht, nefa aplam un nepeeklahjigi strahpeht.

Ilgi domajis un ruhpejees, beidsot tatschu apkehros, ka manim ar fawu Kristapu bija jadara, lai to no nelectigas

Kildes atradinatu. Weenâ pawafarâ gahjam ar Kristapu zeereht. Apfehdamees kahdâ weetâ, fur faules no-eeschanu warejam fkaidri redseht. Kad patlaban faule bija nogahjnse, tad es tà runaju: „Schi deenina atkal beigta. Miblais Deews lai wiseem laudim, kas tagad apgulstahs, schonatt dod gahrdu meegu. Un winsch to dod wiseem, jo winsch ir schehligs Deews un grib muhsu labumu ween. Bet zilwefti paschi fewim padara gruhthas naktis zaur famu grehzigu firde prahta newaldischanu. Ak, tee nesapratigee un nelaimigee zilwefti! Ko tas palihds, ka Deews zilwekeem nowehl ehst un dsert un meerigu dusu nakti, kad paschi meeru netur un rahjajs, kihwejajs un kaujajs kâ funi! Kad garâ apluhkoju daschus zeemus un mahjajs, zif dauds zilweku tad neredt, kas wehl tagad, kad Deews tos pee meega aizina, un teem tà fakot „labu nakti“ wehle, rahjajs un kihwejajs un schketahs ka plihst ween!“ — Tik ka biju beidsis to runaht, tad art no Lejas zeema atskaneja schketeschanahs. Klausijamees un warejam noprast, ka pahris feewu rahjajs. Wisus wahrduus gan newarejam fadsirdeht, bet pa starpam dsirdejam: Tu weza bahba, tu funa, tu beskauna! Oтра preti: Tu mauka, dula aita, plika dihda, un wehl ka neka, ko kaunos rakstih! „Waj teem buhs falds meegs schini nakti?“ Prastju Kristapam. „Netizu wis“ tas atbildeja. Te nu wehl dsirdeju ka brehfdami schkendejajs un pa starpam behrni brehza un ir wihrurupjas balsis atskaneja. Kad wisi zits zaur zitu schketejajs, tad neko newareju iiprast, tik to dsirdejam, ka wisi niknuma pili rahjajs, brehkaja un ziti brehza. Brihtinu flust to klausijamees, tad nopuhtos: „Tâ zilwefti scho dsihwi few pascheem padara par eli! Ak, tas kihwis, tas kihwis ir tas nelabais eeradums zilweku starpâ.“ Pateikschu masu stahstinu: Biju rudenî Zelgawâ. Pa eelu staigadams panahzu godigu sehnu. Pafak tam tezeja eelas nebehdneeks. Garam skreedamam tas godigais puifens netihfschi schim usmina uf kahju. „Plunzi-

Klunzi, fmurguli! tas lamajahs! Tahds kurbā, nemahs
 ne-pa eelu eet, nobrada man wifas lahjas! Plunzi, klunzi,
 fmurgulis! Laudis fastahjahs, klausjahs to lamafchanu un
 fshkendeschanu un splaudijahs. Ziti ari eefauzahs: Tas ir
 weens beskaunigs puika, — tas ir weens seelmutis, — tas ir
 ihsts eelas nebehdneeks, u. t. j. pr. Kad tas nemitejahs
 fshkendetees, tad tas godigais behrns palika dusmigs, ap-
 greesjahs un eemilka tam eelas nebehdneekam pahri pliku. Nu
 bija kaufchanahs walam. Tas nebehdneeks kehrahs winam
 tuhda matods, tas otrais preti winam tapat un nu pluhzahs
 fa fshihft ween. Nebija ilgi, tad plaks! abi guleja dublods
 us eelas un wehl pluhzahs tur wahrtidamees. Skatitaji ar-
 ween wairak bija faradufchees un zits aiszita runaja: tee
 abi ir nerahtnigi puikas, — dischfirschi, — kihwekli! Tos
 ischkhira; bet abi bija dublaini, ar ispluhkteem mateem un
 apfmeeti. Labais puika nu bija kritis tahda pascha kauna,
 ka tas eelas nebehdneeks; un ka pehz? Tapehz ka winsch
 apgreesees tam nebehdneekam tos plikus zirta. Ta tu Kristap
 alafsch fuhdsees, ka ziti tewi fshkende un tu teezi libelē. Tas
 nahl zaur tam, ka tu atreebees. Kad tu zeestu klusi, tad
 laudis tewi turetu par prahtigu puisi un tos lazeklus par
 neprahtneekem. Ja lahds us tewi faka: tu mulkis! waj
 tu tadehl paliksi mulkis? Nela! Bet tas fshkendetais pats
 jau ir mulkis un tewi fshkendedams pats fewi apfmej. Bet
 kad tu preti fshkendes waj kaujees, tad abeem weenads kauns,
 un abus nosauz par negodigeem un kihwekleem. Ta ir! un
 Kristap, to peemini!" — Bet Kristaps atbildeja: to es 'ne-
 waru zeeft. — Es teizu: nu labi, tad noruuafim ta: kas
 zitu apfmej, tas perams. Ja tu nu zitus fiti, ta tu pats
 apfmejees un wisi runahs: Prahta Jana dehls ir tatschu
 negodigs puika, winsch gruhstahs un kaujahs fa funs. Un
 kad tu ta darijts, waj fini, ko tad pelnijis?" — Kristaps
 aurdedams atbildeja: „Pehreenu.“

Es: Tapeh! Bet waj tewim tihf pehrens?

Kristaps: Netihf wis.

Es: To tizu. Ari manim netihf tewi fist; jo tewi mihlu fà jau fawu behrnu. Bet kad tu pats gribi, tad jau tas buhs jadara. Ej atnesf lagides stibiau.

Kristaps: Teht, es jau ne-esmu neweenu fitis, nedf ar fahdu fawees.

Es: Bet tu skolà kihwejees un fawees; — par to.

Kristaps: Teht, ne fawu muhschu wairs nekafschos. Neper wis mani.

Es: Tas zita leeta. Ja tu wairs nefolees lautees un zitus fist, ta ari no manim pehreenu nedabusf. — Bet nu ej un atnesf to stibu.

Kristaps aijgahja raudadams, atnesa un eedewa man to stibu drebedams. Es to pakahru pee istabas durihm. Zauru deenu winsch bija nosfumis un to otru deenu wehl tahds pats. Pret wakaru winsch man krita klahf un raudadams luhdsja: „Mihlajs teht, ne fawu muhschu wairs nekafschos! Luhdsjams, atnem to stibu no durihm!”

Es: Par to nefas nekafsch, fa stiba tur karahs. Kad tu wairs ar ziteem nekaujees, tad tew par to naw nefo bihtees.

Kristaps: Ja; bet ziti laudis to tur redsedami karamees, domahs, fa Kristaps ar to arween perams.

Es: Nu labi; kad tu to turi par kaunu, tad to stibu noxemschu no durihm un nolikschu sche apalsch gultas. Bet fargees, fa man to tewis dehl naw atfal fahdureis ahrà jawelf.

Kristaps: No tam gan fargafschos; jo tas man buhtu par kaunu.

Tà fawu Kristapixu tiktaht biju eewaldijis, fa tas no kildehm un kauschanahm fargajahs. Scho muhsu norunu pastahstiju ari skolotajam. Un kad Kristaps ari skolà fahdureis atfal fahka kildetees, waj palifa dufmigs, tad skolotajs tam usfauza: „Kristap, Kristap! ne-apsmejees pats. Tu sini,

fahdu strahpi tehws tam uslizis, kas apfmej." — Zaur tahdu peemahzibu Kristaps jo deenas jo wairaf eeradinajahs dusmas fawaldiht. Un tas winam lihds scho baltu deenu loti derigs. Daudsreijehm wehl tagad trahpahs, ka daschi wina turigu buhschanu un labu pahrtikschanu apflaudami, to lama un aplifche; ziti atkal mekle wina farihдинаht, lai to nezeeschot un tahdus lamatajus un lischketajus apfuhdsot, fawu godu aistahwedams. Bet tahdeem wiasch alasch pasmeedamees atbild: „Waj tas buhtu wehrts, ka es tahdu neleeschu walodu deht kildu zeltu. Ko tas man faisch, kad neleeschi mani par schkelmi jeb neri fauz, kad es tik tahds ne-efmu.“

24) Ka jaunās deenās jagahda, lai meerigu firði war eedabuht un patureht.

Sawu un zitu zilwefu dsihwi apzeredams, reis patš pee fewim tā isdomajos: kahda augsta manta zilwefam ir meeriga firds wisā fawā muhschā! Ta dod faldumu faufas maifes reezeenixam un uhdena malzinam; bet fur ta nemahjo, tur wolti gahrði fumofī galdā fakrauti, wolti mihsstās guttās faldu meegu gaida; wolti seltu un fudrabu pilās kastēs reds. Katrs zilwefs wehlahs fawu dsihwes muhschu meerā un preekā pawadiht; tomehr reteem tikai schi laine gadahs, war faziht: „Gods Deewam, man itin labi klahjahs!“ Bet tas leelafajs pulks fuhdsahs par schahdeem un tahdeem fliktumeem un firdehsteem. Kas gan pee tam wainigs? zilwezigs firdsprahts, kas flikts no masahm deenahm. Kam wezaki no masahm deenahm to us labu greesch un kas paschi mahzajs to wal diht un ari Deewu par palihgu peeluhds, tam fawu firđ un prahtu nododami, tas drihsahl labu firdsmeeru firði eedibina. Bet sinams, ir tas nepaleef gluschi brihws no wisahm firdsbehdahm un nepatikschanahm. Jo it tā stipram kofam daschi fupri un lihumi no masa eefahkuma zaur fahdu eewainoschanu raduschees, zauru muhschu paleef: tā zilwefam no ma-

sahm jaunahm deenahm ar kahdeem netifumeem apraduschamees, tee paleef zauru muhschu un grausch wina labumu, kà tahrs, kas koschà ahbosi eemetees. Tapehz, soimigs tas behrs, kas jau no masahm deenahm teef mahzits, to atsiht un pehz ta dsihtees, kas meerigu firidi patur u. t. j. pr. Pee tahdahm apzerechanahm manim preekschà stahjahs fawò Kristapiasch un wisa wina dsihwe. Behledamees, ka ar winsch tahdu meerigu firidi waretu patureht, kahdà fwehtdeenà ar to tà farunajos.

Es: Nu, Kristap, waj buhfi deesgan islustejees. Tu gan schodeen efi itin meerigs un laimigs?

Kristaps: Esmu gan; jo man nefas neds truhst, neds fait. Es wehletos zauru muhschu tahdu weeglu firidi patureht.

Es: Ea ir laba wehleschanahs, man dehs. Wet ko tu doma, waj arween tahds buhfi kà schodeen?

Kristaps: Netizu wis, ka tahds arween palikschu.

Es: Kapehz ne?

Kristaps: Neds teht, leelakam isauguscham manim ari buhs behdas un ruhpes.

Es: Kapehz tu to doma?

Kristap: Nedsu, ka leeleem laudim arween tà ir: tad teem schis, tad tas fait; tad par scho, tad par to fuhdsahs, — tad usfriht schahdas un tahdas nepatikschanas.

Es: Sinams, mihlais behrs! mums wezakeem daschas behdas un gruhribas japahrzeesch, no kam juhs jaunee lautixi neta nesineet. Tew pascham, ja deenàs buhs mahjas un behrni un wifadi darbi, ta ari bes fawahm raisehm nepalikfi; to-mehr tu buhfi ari tahdus zilwekus redsejis, kam nefahds truhkums naw un tomehr ir nemeerigi un nofkumuschi. No kam tas nahlahs?

Kristaps: Scheem pascheem laikam tahds nemeerigs prahts, kas teem nefahdu preeku nenowehl.

Es: Pareisi. Tomehr bes nefahdas wainas tee tahdi

nemeerigi nebuhs. Tatzchu kas teem firde speesch; waj tu newari to ustrahpiht?

Kristaps: Ziti fuhdsjahs, ka naw deesgan mantas; ziti newar sagaidiht peepildamees sawas wehleschanahs, un baiddamees, ka tahs ne-isnihktu, ir nemeerigi.

Es: Waj tu wehl atminees, ka ir tu reis tahds nemeerigs biji? Kas tew tad kaitteja?

Kristaps: Ak ja! Kad ar sawu mahsi sakawos. To ahtrās dufmās padariju, un tas man wehl tagad gaušham šchehl!

Es: Kapeh; tad tew par to šchehl?

Kristaps: Tapeh; ka to biju nepareisi darijis. Sirds man par to bija nemeeriga.

Es: Ko tu tad wehlejees?

Kristaps: Simtreis wehlejos, ka to nebuhtu darijis, bet Juhfu mahzibahm labak klaufijis.

Es: Kad tu nu seels ušaudsis, ari atrās dufmās ko padariši, par ko Deewa bauschli un pate firde tewi apfuhdsehš, kà tad ar tewim buhs?

Kristaps: Tad laikam tapat buhšchu nemeerigs, nošlumis un kaunefchos.

Es: Tà ir, mans dehls. Šchi nemeeriba deemschehl dauds zilwekus moja. Jo kamehr muhfu firde wis kauns un gods naw isdšifis, tamehr wehlamees alasch sawu peenahsumu dariht; un kad to pahrfahpuschi, tad firde nemeeriga. Tas fogis, kas muhs teesà, mahjo muhfu pašchà firde, kam nespehjam isbehgt. Bet nu faki, kas jadara, lai meerigu firde waram patureht!

Kristaps: Man jafargahs no wifahm apwainošchanahm un alasch jadara kas peeklahjahs.

Es: Pareisi, mihlais dehls. Tadeht jau tagad eesahzi fewi sawaldiht, lai nekas tewi nenotur, ar ne-apnikušchu prahtu ifdeenās dariht, kas peenahlahs, un fargatees no wifa

ta, kas ir aisleegts, tas ir: kas tewim buhtu par flittu pee laizigas waj muhschigas labtklafschanahs. Tagad tawa firds wehl ir mihssta, un wehl to wari wifadi lozih; bet ja tagad ne-eeronees alafch dariht fawu peenahkumu; ja nemahzees fawu firdi ar labu waldih, ta usaudfis to netil newarefi, un daschureis pats par faweem netikumeem dabufi nofkumt un behdatees. Tu dsirdejis, ka daschlabs schelojahs: af kaut es jel to nebuhtu darijis! — af kapehz to nedariju, kas manim peenahjahs; bet nu ir pa wehlu! — Redfi dehls! schahda nemeeriga firds ir tee augli, kad fawai sinamai firdsbalfai neklausam. — Bet tu pirmit teiji, ka ziti ir nemeerigi, ka teem naw deesgan mantas?

Kristaps: Ta es fahdureis dsirdejis.

Es: Kalab tad tee wairak mantas wehlejahs?

Kristaps: Laifam doma, ka tahs winaus laimigus darihs,

Es: Waj mantas spehj laimigus dariht?

Kristaps: To es nesinu. Zuhš paschi mahziseet, ka mantas ween to nespehjot; un ka daschi bagatajee nedsihwojot ne til meerigi, ka nabadfiri.

Es: Sinams, bes naudas un mantahm newaram wis pafaulē istift, kad gribam dsihwot. Naudu mums wajag, lai waram kronim galwas naudas un fungam nomu (renti) pa mahjahm aismakfah — naudu wajag, lai waram faimei (kalpeem, puifcheem un meitahm) algu aismakfah un mahjas wajadsibas apgahdaht un eegahdatas mahjas wajadsibas ir muhsu manta. Tadeht ari ikdeenas strahdajam un puhlejamees, lai to wajadfigu naudu un mantu waram sadabuht; jo zitadi newaram nei mahjas tureht, neds dsihwot. Kam naw nekahdas naudas un mantas, tas ir nabags un tam jaluhdsahs no ziteem. Tur freetam zilwekam ir par kaunu. Tapehz jagahda, ka ir fawa peenahkama teefa naudas un mantas; tomehr, kas doma, ka bes dauds naudas un mantahm newar laimigs buht, tas nepasihst ihstu laimibu; un

ir tadeht nemeerigi, un nomozahs ar neleetigahm behdahm un ruhpefchanahm. —

Al' mihlais behrns, tu jau tagad daschu labu redsejis, kas laimigs gribedams buht, ar weltahm behdahm nomozahs un tihfcham paleef nelaimigs. Leelaks ifaudsis, tu wehl daudj wairak tahdus apaloschus atradisi, kas laimei un firdsmeeram pakal sfreedami, ar saweem netikumceem tos aishsen, ka leeku ugunixu ar sawu wehju. Ves flaidras un labas firdsapfinaas newar rastees nekahds firdsmeers un ihsta laimiba. Tu tatschu ari abas schihs Deewa dahwanas gribi eedabuht?

Kristaps: Sinams teht, ka to labpraht gribu.

Es: Bet ja tu lausi netikumceem firdi eesaknotees, ko tad?

Kristaps: Tad man firds buhtu nemeeriga un es buhtu nelaimigs.

Es: Tad tu nu proti, kas tewim jadara, ja gribi buht meerigs, laimigs zilweks?

Kristaps: Man jamahzahs flaidru firdsapfinau tureht.

Es: Pareisi. Bet ka buhs ar mantu un bagatibu? Waj naw laba leeta, kad zilwefam ir mahjas, lauti, lopi un wifas leetas, kas pee pahrtikfchanas wajadfigas? — Kedsj, muhsu Zeemixu Kalnixu, ka tas pahrtikufchi, jauki un merrigi dsihwo. Tu taf deenâs ari wehletos ta dsihwot?

Kristaps: To wehletos gan.

Es: Bet ja tu nu noskumtu un raudatu, ka tewim wehl tagad tahdas mantas naw; un ja tu tadeht wifas sawas spehles nomestu un behdadamees faktâ tupteu?

Kristaps: Tad es neprahthigi daritu un buhtu no Jums pahrrahjams.

Es: Tas teefa. Mantas un labumu wehletees naw grehls, kad ar taifnibu pehz tahm dsenamees; bet kad sawu labu firdsapfinau samaitadami to gribam eeguht, tad samaitajam sawu labu firdsmeeru un tahda krahta manta mums.

tad naw par laimibu, bet par fodibu. Ko tu pee tam wari mahžitees?

Kristaps: No laizigahm mantahm newajag neko pahroleeku wehletees, neds tã pehz tahm dshitees, ka sawu labu firdsapšnu apgruhtinajam. Sirds nemeers ir dshwes meera postitajs.

Es: Sawaldi tapehz mans dehs no masahm deenahm sawas wehleschanahs un eegribeschanahs. Sinams, bes wehleschanahm mehš newaram buht; alash ko wehlamees, un tas muhs usmudina un zila muhsu prahtu us darboschanahm; bes wehleschanahm mehš tã notirpuschi sawã dshwe apšnaustu-mees. Uguns sawã weetã prahtigi waldihts meefas patihtami filda un baribu iswahra; bet sawã walã tapis, tas ar breesmigahm leesmahm aprij wišu; tãpat ari tawas wehleschanahs gudri walditas tew buhs par preeku un mudribu; bet ja tahm lausi neprahhtigu walu, tad tew buhs par behdahm un firds-nemeeru. — Par ko tu ašwafar, kad mahte no pilfata atbrauza, tã raudaji?

Kristaps: Zereju, ka wina man pahrwestu jaunu zepuri. To zeeti wehlejos, un ari drošhi zereju, ka dabušhu. Bet tã noškumu, kad wina nekahdu nebija nopirkufe.

Es: Kalab tu tad tã noškumi?

Kristaps: Tadeht ka mana zeriba bija isputejufe; un tas darija firdi ditti nemeerigu

Es: Tã ir gan mans dehs. Un neween tu, bet dauds zilweki raudadami šehlojahs par isputijuschahm zeribahm un tã sawu firdi dara nemeerigu. Bet ko tu doma, waj tas ir labi, ka to gribam un gribam dabuht, ko wehlamees?

Kristaps: Ta domaju gan par labu. Jo tapehz tif wehlamees, ka to gribam dabuht. Bet kad nedabujam, tad tif atleek behdas un nemeeriba ween, un laikam wehleschanahs nebija deriga.

Es: Bet kas tad jadara, kad zeeriba tã peekrahpj?

Kristaps: Uš laizigahm wehlešchanahm tif drošču zeribu nelikt; bet domaht: ja buhs laba, ta mihlais Deems to dos. Un ja nedos. ta apmeerinaščos, ka nebuhs bijuse deriga.

Es: Pareisi, mans dehs. Kad tawa jauna firds jau tagad eerodahs pee katras zeribas apdomaht, ka ta war isnihkt, tad neweena nejaušchi tewis nepeekrahps. Ja negribi, ka zeribas tewi peewil un nemeerigu dara, no ka ta tewim jašargahs?

Kristaps: Ka zeribahm aplam ne-ustizos.

Es: Tà ir gan. Bet nu man tewim wehl jašaka, ka zeriba ir Deewa dahwana. Ta mums daščas behdas atweeglina un mehš daščas gruhtibas nešpehtum pahrzeest, ja ta mušfu škumigu firdi ne-atšpirdsinatu. Nesmahde wis winas mihligu balsi, kad ta gruhtà deeninà tewim ušauz: „Pazelees lehnà prahtà, driš pahrees behdu brihds!“ — Nestumj wis winu nošt, kad ta mihligi tawas ašaras grib nošlauzibt un palihdseht tawu nastu pazelt, u. t. j. pr. Bet nepalaujees uš tahm leekahm zeribahm, ko apmahnihts prahts isperina, kas selta-kalnus šola un smilts-šaujina dahwina. Tahs ir wiltneezes, kas šà taurini ar šaweem raibeem spahrni-neem aplahrt lewim lidinajahs, un tu aišelšis tahm pakal dšihdamees, tatschu nešakerš. — Kad newaid leela wajadšiba, tad newajag tureht leelu zeribu. Bet kas ir leela wjadšiba?

Kristaps: Beš ka newaram nedš dšihwot, nedš pahrtikt.

Es: Waj tu beš tahs jaunās zepures newareji nedš dšihwot, nedš pahrtikt?

Kristaps: Wareju gan, tadeht ka wežas wehl bija.

Es: Nu redš, tad ta jau ari nebija nekahda leela wjadšiba. Tahs zeribas uš to jaunu zepuri bija tikai masa leeta; bet šargees, ka ne-eeradinajees to wišu tureht par wjadšibu, ko firds eekahrojahs. Daščlabs zilweks nopuhlejahs

ar fawahm neleefchahm wajadfibahm: tad tam wajag fcho, tad to, un kad ihsti apfkatahs, tad eeraugi fa bes ta wifa war istiftees. Jo wairaf kahdam wajadfibas, jo wairaf tam ruhpes, un tahdam alafch kas truhfst, un tas ar ruhpehm zelahs un apgulstahs. Mufhu fentehwi fchini leeta bija daudj gudrafi un laimigafi. Tee pahrtifa ar to, fo wixu seme pafneedsa. Gehrbahs ar drehbehm, fo pafchi taifija un pahrtifa ar gahrdumeem, kas pafchu semè usauga. Mums daudj leekas wajadfibas. Zits doma, fa buhs badu jamirft, ja newar if rihtos kafeju dsert; zits atfal wairs nedrihft azis preeksch laudim rahdiht, ja naw balts elschkinfch un melš fibfchu lafats aptakla; ziti behrni kaunahs fkolâ, eet, ja naw kurpes un jahbafi kahjâs; un ta wehl fümteem tahdas neeku wehleschanahs waretu pastahstibt, zau fo zilwefi fëwim padara nemeerigu firidi. Tadehl peenem fcho mahzibu: nelauj fawai firdei walu eegribeht wifadas leekas wehleschanahs, tad tu daudj behdahm ismufsi. Geradums perina daschas leekas wajadfibas; bet raugi pee laifa tahs pahrwareht; jo tu nesini kahds liktens tew preekschâ stahw. — Ja tu nu gribi meerigs buht, kas tad tew jadara?

Kristaps: Wan jafargahs no leekahm wajadfibahm.

Es: Tu nesen man lafji preekschâ stahstianu no preezi-neeka, kas gribedams uj fuga eet, krita un kahju falausa. Newareja wairs uj fugu tapt; ta, gan bija nelaiime?

Kristaps: Tâ gan likahs; bet zaur fcho nelaimi tas isglahba fawu dühwibu; jo tas fugis wehtrâ ar wifëem laudim juhrâ noslibka.

Es: Ko tu no tam mahzees?

Kristaps: Ka laime un nelaiime daudstis ir kopâ; un fa daschureis no ta, kas fa nelaiime israhdahs, pëhzak isnahf laime.

Es: Tâ ir mans dehls. Bet daudj zilwefi to ne-apter; un tiko teem kas pëh; wixu wehleschanahm ne-isdodahs, tad

tuhdal paleef nemeerigi, un gauschahs un fuhdsjahs, fa Deews winus atstahjis. Daschi tahdi zilwefi neween sawas mahjäs un sawa kahrä, bet wisur eeraug behdas un nelaimi; un kad teem wifs nepaschtirahs fa wehlahs, tad wisa pasauale teem israhdahs fa behdu-pirts. Tomehr ne pasauale tahda waid; bet winu paschas neleetas wehlechanahs tr fa nefkaidra brille preeksch azihm, kas wisu fliftu rahda un to jauku pasauli preeksch winu grehzigu firdsprachtu aptumfcho. Kahda tahdeem gan ir firds?

Kristaps: Nemeeriga un nefkaidras wehlechanahs pilna.

Es: Bet kas të buhtu jadara?

Kristaps: Ja nonem tahs neleetigas wehlechanahs brilli no prahta-azihm un Deewa pateesbäs gaischumä wifas leetas ja-apluhto; tad wifs jauki isslatifees.

Es: Pareisi! Mums jastatahs neween us to, kas mums truhkst un kas muhs apbehdina, bet ari us to labumu, kas wehl atleef un ir zerams, un kas muhs waretu eepreezinah. Reti kahds zilwefs ir til nelaimigs, fa tam nekahds labums, nekahds preeks ne-afliktu. Bet kad no masahm deenahm eerodamees wisur mainas un behdas redseht, un ja kahds gruh-tums usspeeschahs, tuhda flumjäs nogrimt: tad ari leeli isauguschu buhsm tahdi wahrguli, kam naw nekad labi, nedj meeriga firds, un alasch waid un fuhdsjahs. — Waj tu tahds gribeju buht?

Kristaps: Nè teht, tahdam man netiftu wis buht.

Es: Tad no masahm deenahm mahzees atsiht ar pateizigu prahtu to jaukumu un labumu, kas ir pasaulē; un ja kas truhkst, ta neween us to luhfot un domaht; bet flatitees ari us to labumu, kas wehl atleef. Tas to truhfumu pa leelako datu atweeglinahs. Behdäs pemini to aigahjuschu, un to nahkamu preefu, kas pehz behdahm war zeltees; jo „pehz behdahm atspihd faules gais“; turflaht ari pemini, fa nekahda nelaimē, nekahdas behdas tew newar usbrukt bef

Deewa sinas; un fa par labu janem, fo Deews peesuhtha. Daschas behdas zilweks fewim ari pats fataifa zaur sawu pahrgalwibu, aplamibu, ahtribu un dusmibu. Un ja tahds sawas behdas furn, tad winsch pats furn par fewi. Tomehr ir tahdam, ja-atfihst — ja-atgreeschahs, ta Deews behdas nohem un leef preeku atspihdeht. — Bet kas Deewam ne-ustizahs; kas wiau netur par to wisemihligako tehwu, kas wina spehku, gudribu un mihlestibu nepasihst: waj tahds gan ar droschu praktu un preezigu zeribu pee wina turesees?

Kristaps: Netizu wis. Tahdam arween ar sawu sirds meeru jakaujahs.

Es: Bet kad tewim reisehm nelauju wisu dariht, fo eegribes; fo tu tad doma?

Kristaps: Tad gan nofkumstu; tomehr taisni sinu, fa Zuh to nedareet mani nihdedami; bet manim par labumu. Mihligs tehws jau nemuhsham ne-ees sawam behrnam sliktumu dariht!

Es: Tas tewim taisniba; un labi, fa to atfihsti un tizi. Bet sini, wehl to, fa Deews tewi dauds wairak mihlo neka es. Winsch ir dauds gudrats par manim un dauds labak sin, kas pee tawas laimes wajadfigs. Tapehz, ja gribi meerigs zilweks buht, tad par wisahm leetahm mihli sawu debefs tehwu un wis notal tam ustizees. Mahzees no masahm deenahm atfihst wina gudribu un mihlestibu; jo wis, fo tu redsi, tew to rahda un sludina. To daridams tu ar sawu debesu Tehwu tapat apradinasees, ka ar manim; un kad es wairs nebuschu un sen jau kapâ duseschu, tu manim paldees teikfi, fa tewi mahzjis Deemu pasihst un apaksch wina waldbas meerigi sawu muhschazeku nostaignagt. Sati nu manim wisu, fo tagad tewim mahzjis.

Kristaps: Man arween jadara, kas peenahlahs; ja-sawald sawas wehleschanahs; zeriba jatur, fur wajaga, bet aplamahm zeribahm naw ja-ustizahs; naw ja-eeradinahs ar

daudj wjadſibahn; naw janobehdajahs, kad wiſas wehle-
ſchanahs ne-iſdodahs; bet ar preezigu prahtu ja-uſtizahs
ſawam miſlam debefu tehwan; un pee wiſa ta ſinams, ja-
ſargahs no wiſeem netikumeem.

Es: Pareiſi! Dari tã, tad tu dſihwoſi un meeriga ſirds
buhſ tawa augſtaka manta.

Tã to wakarar ar ſawu Kriſtawu iſrunajamees, un waru
teikt, ka ta tur eelikta mahziba naw winam gar ſirdi garam
gahjuſe.

Dewitais wakars.

25) Ka Kriſtaps mahzijeess palikt par labu ſaimneeku un mahjas labi waldiht.

Tã nu mana Kriſtapa prahts bija it kreetni uſ labu ee-
dibinahts, tomehr nebuht newaru teikt, ka wairs nekahds
netikumis pee wina neradahs. Ak, tee mums peelihp —
teem wiſs gudraſeem zilweekeem tee peelihp lihds paſchu kapa
malu; Kriſtaps nepeespeedahs alaſch pareiſi apkoptees. Kad
no rihta gribeja ſkolã eet, tad taſ ſawas leetas ne-
wareja atraft. Te tam truhka grahmatas, te papihris, te
ſpalwa, te tintesglahjite u. w. zitas leetas. Tahs meklejot
winſch palika pikts un brihſcham ir kahds lahtis no mutes
iſſkrehja. Un kad ſkolã aiſgahja, beſ kahdas wjadſigas
leetas, tad ſkolotajs to noſauza par negadigu un palaidneeku;
un daſchureiſ par to dabuju uſ fauna-benka ſehdeht. Tad
ſinams, pahmahja noſtumis mahjã; un weenreiſ man to
ſuhdſeja. Bet es atteizu: Tur es tew neko newaru lihdsieht,
mans dehlis. Kapeh; tu ſawas leetas labal neglaba? —
Palaidneekam jazeefch daſchadas ſtrahpes: tam ta leeta
truhft, laiks jakawe, to meklejot; japiſtojahs; jadabu rahjens.

no preekſchneeka; jayanefſ palaidneeka wahrds; japaffahde darbs beſ ta wajaďſiga cerotſcha u. t. j. pr.

Kriſtaps: Ko ta glabaſchana lihdi, kad nekaſ neſtahw taĩ weeta, fur noleeku. No ſkolas pahrnahziſ, noleeku ſawas leetaſ tur uj beka; bet kad eetu atkal nemt, tad wiſ iſmehtahtſ. Kahrlis un Anina nekur newaredami noſtahtees, tahſ iſmehta. Wakar riht tahpele bija apakſch beka un grahmataſ ar oglehm noſmehretaſ. Redi, ka Kahrlitiſ manu ſmukrakſta ſeetni ar punkem un mahleem noſmehrejaſ. Par to man nu buhſ leelſ rahjenſ no ſkolotaja. Wiakſch grih, ka wiſeem ſkoleneem ſawas grahmataſ un ſeetneſ buhſ glihtaſ tureht.

Es: Tad tu laikam wehletos kaħdu weetinau, fur ziti newaretu peekluht?

Kriſtaps paſmehjaħſ. —

Es atwehru kambara duris, parahdiju deklam jaumu ſkapi, ko preekſch ta biju liziſ pataiſht, un teizu: „Sche nu, manſ dehlſ, tewim weetina, kura joprojam wareſi ſawas leetinaſ paglabahht. Sche ir ari ta atſlehga. Ja tu atſlehgu glabaſi un ſawu ſkapi alaſch aiſſlehgſi, ta neweeneſ tawaſ leetaſ nedabuhſ iſwandihht.“

Kriſtaps: Waj taſ ſkapiſ man peeder? (Preekſ winam atſpihdeja aziſ.)

Es: Sinamſ; jo to lihu preekſch tewiſ pataiſht.

Kriſtaps pee mahtes aiſtezejiſ, teiza: „Wam, waj tu ſini, tehwiſ manim eeſchlikaſja ſkapi. Nahz paſſateeſ!

Mahte paſmeedamaħſ apluhkaſja ſkapi un peemaħzija, ka tam ſawas leetaſ tur jaglaba.

Nu winam lihu wiſaſ ſawas leetaſ ſamekleht un ſkapi peħz kaħrtas ſalikt.

Zaur to nu Kriſtaps maħzijaħſ, ziħ taſ ir labi, ka zilwekſ cerodaħſ kaħrtibu un ſawas leetaſ pareiſi glaba. Nu eſ ari gribeju, ka winam to nebuħſ aiſmirſi. Kad kaħdureiſ

kaut fo no fawahm leetahm nebija paglabajis un flapi ee-
 flehdjīs, tad es to panehmu un paslephu, un tad lahwu wi-
 nam to pahri deenas melleht. Skolotajam tas loti patika
 un winsch teiza: „Zaur to taws Kristaps mahzahs fawu
 peederumu glabaht. Bet nu mums winam ari jamahza,
 fawu peederumu wairot. Ne ar wiltibu, bet ar taisnibu.
 Pee tam winsch warehs wehl ari daudj zitas labas un de-
 rigas leetas un darbus mahzitees. Katrs zilweks us to dse-
 nahs, ka tam ir kahds ihpafchigs peederums. Kad katru
 zilweka behrmu no masahm deenahm peemahzitu, fawas leetas
 un padomu ta wairot, ka zitam zaur to nefahda flahde
 nenoteel, tad zilweki paliktu daudj prahtigaki, preezigaki un
 laimigaki. Zo muhfu behrneem ir tas neleetigs eeradums,
 ka tee fawas leetinas, fo teem eedod nebuht netaupa, bet
 drihj faplofa un isnihzina. Un to wixi eerodahs, gan no
 fawa grehziga firdsprahtha gan ari no tam, ka wezaki teem
 par to neko nefaka; bet kad ta leetina faplofita, tad dod
 atkal zitu. No tam zelahs tas nelabs eeradums, ka ziti
 leelas deenas ari neko netaupa; bet wifu nopelnumu drihj
 atkal isfchkerd, jeb isdser u. t. j. pr. Bet kad nu zilweks
 bej neko newar dshwot, un tif ahtri isfchkerdetu mantu ne-
 war atkal nopelniht, tad dodahs us wiltibu, frahpschanu,
 farschu spehleschanu un zitahm blehnaahm, un ta grib atkal
 pahrtiku eedabuht bej darba, no zita fweedreem. Zeb, kas
 to nedara, tee atkal friht ziteem zilwekeem, kas fawu taisnu
 frahjuminu taupijuschi, wirsu, luhds, lai palihds, lai aisdod,
 lai apschelsojahs u. t. j. pr. Un ta tahdi fchkerdetaji paleel
 teem taupitajeem par nastu, kas neween fawu, bet ari wixu
 labumu notehre. Nifns netikums, no ka katram prahtigam
 zilwekam jafargahs. Bet kas no masahm deenahm eepрати-
 nahs, peespeestees pascham par fawu pahrtiku gahdaht, tas
 nepadossees nedj schkerdibai, nedj kaut kahdam zitam tur
 peederigam netikumam. Tahds ar godu un taisnibu patš

par fewi ruhpefees. — Waj tawam Kristapam jau las ir paschinklots?"

Es: Ir gan jau kahds pahris rublu kuhmu naudas; tad ir kahds rublis no frusttehwa. Ari no manim un mahtes tam kahdi rubli fametuschees.

Skolotajs: Labi. Ja winsch prahtigi famus grafchus taupa, tad ar laiku wehl wairak eefrahfees. Domehr sinams, ta pelna pee tam ir tas masafais labums; bet tas leelafais labums pee tam ir, ka winsch mahzahs ta dschwot, ka war ko pelnitees un prahtigi famu peederumu peefopt, famu namu walddiht.

Es: Bet kad til behrns zaur to ne-eerodahs sikhstumu?

Skolotajs: Tas til ahtri nenotiks wis; un ja to manisim, ta gahdasim to atkal noslahpeht.

Nu winsch imanim dewa wehl daschus labus padomus, ka man schini leeta ar famu dehlu jadara; un es dariju pehz wina mahzibahm.

Dtra deena dahrsâ nenehmam pluhmes un ahbolus. Kristaps palihdseja un ari daschas pluhmes apehda. Ta es wiam teizu, ka no katra pluhmes faulina war isaugt atkal pluhmes kofs, kad tos faulinus wehsâ rudeni waj agrâ pawafarâ semê eeleef. Pehz 10 jeb 15 gadeem tee labafee pluhmes kofi. Ar ahbolu-fehklahm tapat. Kristaps to eeflausijees teiza: „Teht, tad es tos pehz tawas pamahzifchannas stahdishu.“ Es wiam to wehleju un turklaht wehl foliju, ka wisi kozini, las no wina fehklahm usaugš, pascham peederehs; winsch tos warehs pahrdot un to naudu kraht. Kristaps par to loti preezajahs. Bet nu wehl bija weena libele: Resinajam, fur tahs fehklinas eeseht. Rahpostu dahrsâ? Tur nebija ruhmes; jo rahposti un tahs tur audsinajamas saknes bija mums nepeezeeschami wajadfigas. Ahbolu dahrsâ? Tas jau bija pilns ar fokeem. Lautâ? Tur saki tos nomaitatu, jeb lopi nomihditu. Pehdigi atminejamees, ka Kalniam

bija dahr's blakam muhju ahbola dahrja, furà bija tuffcha weeta. Pee ta nogahjam un runajam, waj winfch to tuffchu dahriaweetu mums newaretu isnomacht. Kalninfch bija ar meeru un prasija 2 rublus pa gadu. Kristaps winam tahs tuhda folija. Bet es pahrfauzu: „Kristap, ne tà aplam! Kad faut fo sola, ta tas ari jatur. Waj ari fini, ka to fpehfi makfacht?“ — Kalninam ardeewas atdodami teizam, ka to leetu wehl pahrdomasim un riht flaidru atbildi dosim. Us mahjam eedami Kristapam prasiju, fur winfch domajot tos 2 rublus nomas-naudas nemt? — „No sawas eetaupitas naudas, tas atbildeja; jo man jau ir kahds pahris rublu.“

Es: Tee pahris rubli tewim isees uf weenu gadu; fur tu nemfi preefch teem ziteem gadeem? Wajadsehs uf kahdeem 10 gadem. Zif tas istaishs?

Kristaps: 20 rublus. Es pahrdofchu tos lozinus.

Es: Preefch 10 gadeem tu maj fo warefi pahrdot; jo teem wehl buhs ja-aug.

Kristaps te nu palika noslumis un nesinaja, fo domaht, fo atteikt. — Wehs pahr-rehkinajam, zif pa teem 10 gadeem no teem fozineem pelnas isnahktu. It lehti rehkinadami atradam, ka tas isnahktu gan dauds wairak neka 20 rubli; tad es dehlam atwehleju to weetu nomacht. Tomehr wehl prasiju: bet kad tu 2 rubli pa to gadu ne-eeenahktu fo tad? jo kad makfas-deena flahkt, tad teem rubleem wajag buht pee rofas. Kristaps palika atkal domigs un luhdjahs ja tam pascham kahdureis peetruhktu, lai to naudu winam dahwinatu.

Es: Kristap, flatees man azis. — Winfch flatijahs man drofchi azis. Tas man bija leels preefs. — Skolotajs man weenreis tà teiza: kamehr behrns wezakeem drofchi azis flatahs, un ar teem runadams tahs nenolaisch uf semi, nedf galwu grosa no weenu uf otu pufi, tamehr war drofchi tizeht, fo tam wehl ir godiga un flaidra firds. Un kad nu

Kristaps man tā drošchi azis šfatijahš, tad to pee rofas pa-
nehmis, jautaju: „Kristap, waj tu esi mans dehls?”

Kristaps: Sinams, tehws!

Es: Nu labi; tad parahdi ari, ka tu esi tehwu dehls,
un dari ka tehws darijis. Tehws naw nemuhšham ka ubags
dahwanas luhdsis; un kad tu mans dehls, tad tu to ari
nedarisi. Wezai Kristinei es ik nedelas dodu kahdu dahwanu;
jo ta ir neredšiga; wezam Jurim ari, jo tas ir klibš, un
tapat ari Margreetei, kas no leela wezuma wairs neko ne-
špehš strahdaht; bet kapehš tad man tewim buhš dot dah-
wanas? Tu esi jauns un špirgts, un azis, rofas un kahjas
tewim ir, paldees Deewam, wefelas! Ka tad tu gribi dahwa-
nas luhgtees?

Kristaps. Teht, tas gan Zums taisniba; bet es wehl
jau neko newaru pelnitees.

Es: Bet waj tu gribi ko pelniht?

Kristaps: Labpraht; kad til kas buhtu, ko waretu
pelniht.

Es: Nu, kad tu gribi, tad došchu tewim ko pelniht.
Redšehš, ka ees. Ušdošchu tewim to amatu, muhšu wistu
olas kraht. Par 30 olahm, ko manim atnešiši, tu dabuši
5 kapeikas. Ja tu par katru nedelu man warešiši atnešiši 30 olas,
zif ta tu par gadu no manim dabuši?

Kristaps: Gađam ir 52 nedelas; tas tad buhtu
52 reiš 5 kapeikas, jeb 2 rubli un 60 kapeikas. Ta nauda
man eenahktu no olu krahschanas.

Es: Pareiši. Bet apđoma labi: to naudu tu nedabu
par tahm olahm; jo tahš man pašham jau peeder; bet til
par to krahschanu un man klahht peeneschanu. Tos 2 rublus
tu warešiši nodot par to dahrša nomas-naudu un tos 60 kap.
uš preekšchu pataupihht.

Ta eeradinaju šawu dehlu pašchu par šewi gahdaht un
šewim mantinu kraht. Tas gahja itin labi. Uš to olu

krahſchanu wiſſch bija tif iſmanigſ, ka reti kahda ola aiſſ-
 gahja puſſchu; un zaur to ari manim tee 5 kap. nebija pa welti
 iſdoti: — Pehz tam, jo wiſſch palika leelakſ, jo tam ari
 uſdewu leelakus darbuſ, un ari wairak par teem aiſmakſaju.
 Zaur to man nahza diwſahrtigſ labumſ. Pirmam ſahrtam:
 manſ Kriſtaps eeradahſ darbu un ſtrahdaſchanu, beſ ka taf
 neweens zilweſſ nepar iſtikteeſ; un otram ſahrtam: wiſſch
 mahzijahſ naudu paſiht un ar to prahtigi dſihwot. Jo pa-
 ſaulê taſ jau weenreiſ tâ ir, ka beſ naudaſ neſo newaram
 eefahht. Waj taſ nu nebuhtu labi, ka ir behrni no maſahm
 deenahm mahzitoſ ar naudu pareiſi dſihwot? Bet kad tâ ka
 tagad, behrni wiſu no wezaku rokahm ween dabu; un kad
 taſ pagalam, gaida jeb praſa zitu, tad taſ ari naw nekahdſ
 brihnumſ, kad leeli iſauguſſchi un dabujuſſchi ſawu paſchu
 dſihwi tee neprot ar naudu dſihwot, to iſſchlerſch, nebuht ne-
 prot glabaht; jeb ſchkirſtâ ween glaba. Treſſcham ſahrtam
 wareju noluhfoteeſ, waj Kriſtaps ari taiſnigſ un uſtizamſ,
 waj tifaï miſlo taſni krahtu naudu, jeb waj nepakritihſ uſ
 wiltigu naudaſ krahſchanu kad behrni nekahdâ ſahrtâ nemah-
 jahſ naudu pelniht un kraht, ka tad war ſinaht, kahdi tee
 naudu pelnidami buhſ, taiſnigi jeb netaiſnigi. Zetortam
 ſahrtam, Kriſtaps pee tam wareja mahziteeſ ſchehlfirdibu un
 labdaribu un wjadſigâ brihdi kahdu nabadſinu no ſawaſ
 naudaſ eeprezinaht. Kad behrni no wezaku klehtſ jeb kabataſ
 nabageem fo dod, tad taſ behrneem naw nekahdſ godſ; jo
 tad ne behrni, bet wezaki nabageem to ſchehlaſtibu parahda.
 Bet kad wini paſchi no ſawa krahjuma to dara, tad taſ ir
 wineem preeſſ un godſ. Peehtam ſahrtam man bija taſ
 labumſ, ka dehlſ nebuht ne-eeradinajahſ no manſ, ſawa
 tehwa, naudu nabagot; jo ta wixam paſſcham bija. Uſ
 tahdu wiſſi manſ Kriſtaps ſawu dſihwi ar ſawu paſchu
 krahjuminu eefahla, ir to arween krahjiiſ, krahſ wehl jopro-
 jam, un ja wiſſch tahdſ paleef, tad droſſchi tizu, ka wiſſch

fawam wezam tehnam to pehdigo wehrdinu ne-isspeedihš.
 Seftam fahrtam, fa Kristaps kaut fo aplam jeb nepareiši
 bija darijš, jeb peemiršis un tā waj mašiški waj leelīški ap-
 wainojees, tad es winam wareju to wainu peerahdiht un tam
 pehz wainas wehrtibas par strahpi atnemt 5 waj 10, 15, 20
 un wairaf kapeifās; un tā zaur wina pašča ūahdi to mah-
 ziht no apwainoščanahš ūargateš. Jo daudj zilweki ta-
 pehz ween wairaf apwainojahš, fa mašās deenās naw mah-
 zijušchees, fa behrnudeenās zaur to ūewim naw darijušchi
 nekahdu ūahdi; bet apwainojušchees uš wezafu rehkinumu.
 Jo kamehr behini wehl ir jauni, tee ir daudšreis ahtri, aplami,
 ne-apdomigi un padara ziteem dašchu ūahdi un kibeli. Kad
 nu teem pašcheem nefas naw, fā ta lai winus fā peeklahjahš
 apstrahpe? Ziti wezaki tad uš teem dušmigi palikušchi, tos
 rahj un ūuni, ūehkend par ratuflakleem, blehšcheem, bendestak-
 peem un wehl fā nefa; dašchi wehl nemahš ūist un graiūiht
 un dšhwo tif rupji, fa ar ūuni. Es tā nedaru. Šuni un
 kumelu gan ar ūiteneem mahzu; bet zilweka behrnu tā nebuhs;
 tas ar prahtu audšinajams; un ūinams, kad tihscham un
 dikti wainigs, tad ar ūiteneem pahrmahzams, un turklaht, fā
 jau teizu, peerahdams, fa nesit to zilweku, bet to wainu pee
 wina. Es ar ūawu Kristapu tā dariju. Un kad winam par
 kaut kahdu wainu jeb peemiršchanu strahpenauda bija jamafsa,
 tad tas winam wairaf ūahpeja ūirdi nefa pehrenš zifkahm.
 Tā winsch arween palika apdomigaks. Tomehr tahda nau-
 das strahpe ari maf fo buhtu palihdūejuūe, ja patš to naudu
 nebuhtu pelnijš un frahjis. Ak, pee zif daudšeeem, kam ne-
 pelnita nauda rokā nahkuūe, naw peepildijees tas ūakams-
 wahrds: fā nahzis, tā gahjis. — Dašchreis Kristapam uš-
 nahza tas nelabš eeradums, fa par zita labumu neko nebeh-
 daja. Puūes mekledams, tas dašchahrt ūtaigaja wa zitu pla-
 wahm un laukeem, nobradaja jahli un labibu, norauūtija
 ūiraus un krišdoles u. t. j. pr. Gan winu par to pahrbahru,

gan tam pastahstiju stahstiaus, kur tahdu nedarbu fodiba
 ffaidri bija isteikta; bet mas ko palihdseja. No eesahfuma
 flausijahs gan; bet drihs to peemirsa atkal un usnehma
 wezus netikumus. Bet no ta laika, kad wina kojini sahka
 augt un nerahtnigi behrni tos brihscham apflahdeja, tad
 winsch pats to sahka sajust, zil tas firdi sahpy, kad zilwe-
 kam wina mantas apflahde; tas winam bija par mahzibu,
 zita mantas ne-apflahdeht. Draugi un zeemini to redsedami,
 ka Kristaps eeradinajees pats ko fewim pelnitees un sawu
 mantu tureht, par to brihnijahs; tomehr dascheem tas ari
 nepatika. Weens tahds manim pahmeta, ka es sawu Kri-
 stapu ta audsinadams samaitaschot; winsch eeradinaschotees
 naudū ta mihleht, ka us wezumu palisshot par shtstuli. Bet
 mehs ar skolotaju behrnu dabu labak pasnam. Mahzitajs
 bija eetaisjies basniza lastiti, furā preeksch nabad sineem un
 wahrgulischeem shehlastibas dahwanas sameta. Tur ir es,
 kad pee rokas bija, sawu dalu eemetu. Kristaps to redse-
 dams, bes manas usfubinaschanas, ari sawu grafiti eemeta;
 weenreis redseju, ka winsch 10 kapeikas un weenreis 20 kap.
 tur eemeta. Ta Kristaps us wifadu wihsi eeradinajahs zil-
 wezigi dshwot, eekam tam wehl pasaules preekscha bija ja-
 istahpj. — Reis es us winu ta teizu: „Ne, Kristap! zil tas
 labi, kad zilweks pats ko pelnabs un krahjahs; tad winam
 alasch pascham kahds grafis pee rokas, waj preeksch paschu
 wajadibas, waj kad ziteem wajag ko eedod, waj kad grih
 nabadstiaus eepreezinaht u. t. j. pr. un tam naw no zita ne-
 kas neds jatapina, neds jaluhdsahs.“ — Ta es sawu Kri-
 stapu audsinaju; un man naw nekas bijis par winu ko
 gaustees.

**62) Kā Kristaps sawu wezatu dšimšanas-deenas
 godajis.**

Sawā dšimšanas-deenā neds pats dauds ko strahdaju,

nedſ ari ſaimei fo leelu lifu ſrahdaht; bet lahwu wairaf
 katram ſawaligi padſihwotees. Zo domaju, weenu deenu
 pa gadu waru pawadiht, peeminedams ſawu atnahſſchanu,
 ſawu dſihwoſſchanu un ſawu aiſeeſſchanu no paſaules.
 Tà, kad nu atkal reiſ mana dſimſſchanas-deena auſa,
 eſ atmodees ſchehligu Deewu ſlaweju parwiſu labu,
 fo wiſſſch manim lihds ſchim darijis, un apnehmoſ to muhſchu,
 fo manim wehl nowehlehs, wiram nodot, un ka kriſtigs un
 prahtazilwekſ, ſawu peenahſſamun darbu ſawâ kabriâ ſrahdaht:
 par ſawejeem gabdaht, un zil ſpehdams ir ziteem zilwekeem
 par labu dſihwot, u. t. j. pr. Tad zehloſ un iſgabju no
 ſawa kambara iſtabâ. Kahds brihnumſ un preeſſ man tur
 preekſſchâ gadijahſ: bloda ar medu tur bija uſ galda un
 klaht maſa wehſiulite. No rakſta tuhdaſ paſinu, ka ir no
 mana Kriſtapa. Zo attaiſſju, un tanî ſtahweja tà rakſiſhtſ:

Mihlâiſ Teht!

ſchodeen ir Lawa dſimſſchanas-deena. Preezajoſ, un
 ſlaweju Deewu ka wiſſſch Tew weſelam to lizis peedſihwot.
 Patenzinu Tewim par wiſu labu, fo Tu manim laba darijis,
 kamehr eſ paſaulê dſihwoju. Ak lahds labſ Tehwſ Tu eſi!
 Kaut jel wiſeem behrneem buhtu tahdi labi Tehwi! Zaur
 Deewa palihdſibu un Lawu prahtigu audſinaſſchanu eſmu
 tahds ſtiſpſ un weſelſ. Zo Tu mani no maſahm dee-
 nahm eſi zeeti eeradinajis uſ wiſu tiſumu, ka tagad
 beſ wiſa ſirdſ nemeera waru pajeeſt, kaſ uſſpeeſſchahſ.
 Tu mani mahzijiſ lopuſ, putnuſ, kulainuſ, fokuſ un
 ſahleſ paſiht. Zaur to man ir leelſ preeſſ, kad pa
 klajumu ſtaigaju. Zo atrodu daſchu leetu, puki waj ſahli,
 kaſ man deriga waj ſlahdigi. Tu mani ari eſi ſkoldâ
 ſuhtijiſ, fur rakſiht, rehkinahht un daudſ zitâſ labâſ ſinaſſ
 no paſaules un dabâſ mahzijoſ. Tu man eſi trihſpazmit
 gaduſ maiſi un drebeſ dewiſ. Zaur Tewi eſ palizis par
 reetu zilweku; Tu man dewiſ alaſch labâſ mahzibaſ, un

manim stahstijis jaukus un derigus stahstinus. Zaur Tewim manim ir kozini dahrsâ bischustropi, diwi teki un labs naudas-
 trahjuminsch flapi. Miltlais Teht! es Tewim to newaru
 aimakscht, fo Tu manim laba darijis. Peenem scho masu
 dahwanianu — scho blodinu ar medu, fo no sawahm bitehm
 Tewim atnesu. No pateesi labas behrnigas firds to Tewim
 dahwaju. — Zaur sawu godigu dshwofchanu un isturescha-
 nos es uf preekschu Tewim wehl wairak gribu preeku dariht.
 Ko til Tewim pee azihm noredseschu, to es darijschu, Dewi
 eeprezinadams. Un kad Tu buhsi wezs un firms, un wairs
 nespehsi strahdaht, tad es preeksch Dewi strahdashu. Tu
 jau ari preeksch manis strahdaji, kad es masinsch biju. —
 Deems lai dod Tewim ilgu wezumu peedsihwot. Mubsham
 palikschu

Taws

palkausigs dehlâ

Kristaps.

Ufaras manim nobira scho wehstuli lasot. Peesauzu
 feewu flahht un lasiju ari wixai to preekschâ. Schi newareja
 beigt par to preezatees un raudadama teiza: Waj muhsu
 Kristapiinsch naw labs behrns? Waj mums par to Deewam
 naw no wifas firds japatenzina? — Es atfauzu Kristapu un
 prasiju: „Kristap, waj to pats to wehstuli rakstijis?“

Kristaps: Pats to rakstijis Teht.

Es: Waj tas ari tewim pascham prahtà nahjis, ma-
 nim rakstihht tahdu wehstuli?

Kristaps: Skolotajs man uf to ihsti usrunaja jo pats
 nesinaju, ka tà jadara. Winsch manim ari dewa to padomu,
 fâ jaraksta.

Es: To skolotajs labi darijis. Jo schahda tawa weh-
 stule manim darijuse leelu preeku. Ja tu, fâ wehstuli ee-
 rakstijis, gribi, lai pilnu wezumu wesels peedsihwoju, tad pa-
 leezi man alasch lahâ dehlâ. Labi behrni pagarina wezakeem

muhſchu. Soloſ wehl joprojam, kà labſ tehws par tewi gahdaht, zif ilgi Deewſ wehleſ.

Seewa uſ ſcho manu dſimſchanas-deenu bija fataiſſjuſe maſu meelaſtinu. Veſ ziteem labeem draugeem, ko ſeewa beſ manas ſinaſ bija eeluhguſe, nogahju pee ſkolotaja un to ari luhdſu, pee mums atnahkt. Kad atnahza, tad tam patenzi- naju par to preeku, ko wiſſſch zaur Kriſtawina wehſtuli manim darijſ. Taſ laipnigi atbiſdeja: Mihlaid Prahta Jan'! Re- ween tewiſ dehl, un tew preeku dariht (ſebſchu ari tam- dehl) tam lifu ratſtiht ſchahdu wehſtuli; bet ihpaſchi tapeh3, lai Kriſtawſ zaur tahdu apdomaſchanu mahzitſ eeraudſiht ſawu wezaku mihleſtibu, ſahktu to ari no ſirdſ mihleht un teem palikt pateizigiſ. Ja behrni apdomatu wiſu to labumu, ko tee dabu no ſaweem labeem wezakeem, tad teem buhtu ja- raud preeka-aſaraſ. Bet behrni, kaſ naw ſreetni audſinati un kaſ uſ tam netop ſlubinati, paſchi to newar atjehgt. Tee wezaku labumu ikdeenas un weenu gadu peh3 otra baudidami ar to tà eerodahſ, ka doma, tam jau tà wajag buht. Un zaur to tee eerodahſ nemihleſtibu un nepateizibu. Tapeh3 taſ ir labi, ka behrni dſimſchanas-, waj jaun-gadâ-, waj zitâ kahdâ jo dahrgâ deenâ top uſmudinati ſaweem wezakeem pa- tenzinaht par to labumu, ko tee no wiſeem baudijſchi. Tahdu wehſtuli rakſtidami tee mahzahſ ſcho labumu ihſti zeenâ liſt, un ſirdi pahrmesteſ, ka til ilgi to naw tà, kà la- beem behrneem peenahkaſ, pareiſi wehrâ lifuſchi. Tahda pateiziba wezakeem ir gandrihſ til pat ka ſwehtas luhgſcha- nas zilwekam no ſchehliga Deewa ikdeenas atnahkt til daudi- ſahrtigiſ labumſ, ka tam, ja to ihſti apdomatu, no preeka buhtu jaraud. Bet reti kahdſ to wehrâ leef. Waj zilwekſ to gan peemin, kahda ta ir Deewa leela ſchehlaſtiba, ka ar ſawahm azihm waram wiſaſ leetaſ, kaſ apſahrt mums ir, til gaiſchi apredſeht? Un taſſchu kaſtram prahtigam zilwekam buhtu wajadſigiſ to apdomaht. — Kad Deewu luhdſam un

švehtās lubzšchanās peeminam to leelu šchehlastibu un tahš labas dahwanas ko no Deewa dabujam: tad mehš zaur to usfkubinajamees, tahš ihši zeenā litt, šahkam Deewu mihleht un palikt winam pateizigi, u. t. j. pr.

Tā šho dšimšchanas-deenu par dauds žitahm jo preezi-
gal pawadijam; un manim pee tam prahtā krita, waj tas nepeeklahtos, ka Kristaps mahtei uš winas dšimšchanas-deenu ašrakstītu ari tahdu wehstuli. Mahte to teesšam buhtu pelni-
juse. Jo ja ta nebuhtu bijuse kopīga šaimneeze un prahtīga mahte, tad Kristaps gan maš buhtu par tahdu mudru, freetnu un meesigi un garīgi wefelīgu žilweku-behrnu išaudšis. — Kad tadeht šaimneezes dšimšchanas-deena nahza, tad Kri-
stapu šawrup wediš, tam teizu: „Kristāp, tu manā dšimšcha-
nas-deenā mani ar tahdu jauku wehstuli eeprezinājis. Pa-
riht buhš tawas mahtes dšimšchanas-deena; waj tu ir winai newaretu tahdu wehstuli ašrakstīht? Ko tu doma; waj wina to no tewiš nebuhtu pelnijuse?“ — Nu es šahku winam peemineht wišu to labumu ko mahte tam no masahm deenahm, lihds šho laiku darijuse, un ko wehl dara; un žil ruhpīga ta alašch par winu bijuse u. t. j. pr. Kristapam taš loti patīka, patenzināja manim par atminešchanu, un brih-
nijahš, kà tas winam no šew pašcha ne-efot prahtā eekritis. — Wīnšch to apšolījahš un mahte šawā dšimšchanas-deenā dabuja no wina šchahdu wehstuli:

Sirdsmihla memiā'!

Deewam širfnīgu pateizību šazidams, preezajos, ka wīnšch Tewim ir šho dšimšchanas-deenu wefelai un mudrai lizis peedšihwot. Paldees winam par to! Un Tewim patenzīnu par wišu to labumu, ko Tu manim no masotnes lihds šho brihdi darijuse. Ak, žil dauds ta labuma! Tu mani pee šawahm kruhtihm šihdinajuse. Pate kahtīgi, godīgi un taiš-
nīgi turedamahš, alašch paliki wefelīga, un tā tad es ari no Tewim dabujis wefelīgu peenu un šklaidras ašnis. Jo

behrni no mahtes dabu ar to peenu libds neween baribu, bet ari mahtes dabu un weseleibu. Skolâ to deesgan nosflatijees pee behrneem ka tee neween no mahtehm ir ussîhdinati, bet no teem ari ir eesîhduschî wînu dabu, weseleibu jeb sklimibu. Kad es masz nejhga behrns buhdams biju nemeerigs un brehzu, zif daschu labu nakfnînu tad Tu nemas nedabuji guleht, mani kopdama, klušinadama un schuhpodama! Kad es bakâs guleju, tad Tu zaurahm deenahm un naktihm no manas gultas ne-astahji! Un Tu nebuht to ne-apnifi! Mahtes-mihlestiba Dewi us to speeda! Ak mana mihla, sîrds-mihla mahte! Zif dauds ruhpes un behdas es Tewim ne-esmu darijis, un tomehr Tu manis ne-esi apnikuse! Kahds labdaris es Tewim bijis? — Kad zitas seewas us kashahm waj zitahm dsîhrehm danzoja, Tu manis dehl paliki mahjâs. Mani Tu mihleji wairak nefa wîsus zitus preekus! Tu nekad aplanai bahbai jeb nejhgu meitenam mani nedewi glabaht; bet wairak pate ween mani nehaji, kad es biju nemeerigs waj faslimis. — Mihla mahte, man no preeka jaraud, apdomajot, kahda laba mahte tu manim esi! un tomehr es Tewim daschas behdas un fibeles padarijis, gan zaur neklausibu, gan zitadâ wîhsê. Peedodi to manim; es to wairs nedarischu. Wehl tagad Tu gahda par mani: dodî manim ehst, schuji manus freklus, adi manim sekés un peelopji kâ ween sinadama, ka es alasch waru skaidris buht meesâ un apgehrbâ. Mihla mahte! nemuscham to negribu peemirst, ko Tu man laba darijuse. Sabprahst Tewim pa prahdam darischu, ko ween sinaschu. Preekesch Tawa kambara logu es schorihst eestahdiju diwi no saweem labakeem tesbereem. Tos usskatidama peemini

Sawu

paaklausigu dehu

Kristapu.

Mahtei scho wehstuli lasot, straumehm ween asaraspa hr

waigeem noijja. Wisu islasijuse, ta frita Kristavam ap kaku, raudaja, to butšhoja un teiza: „Al tu mans labais Kristapin; Teesa gan, ka es ka godiga mahte, tewi zil spehdama esmu kopuse, audsinajuse un us wisu labu mudinajuse. Un faku Deewam augstu paldees, ka winsch muhsu publehem naw lizis pa wehjam buht; bet, zil tagad redsams, tewi palihdsejis pee godiga behrna prahta dabuht. Lai Deews palihdsjoprojam! Zauru muhschu buhschu tewim laba mahte, us to tu wari palautees. Behina-deenâs tu manim gan daschu gruhribu padarijis; bet tas nu wifs aismirsts; un schis preeks, fo tu man schodeen darijis, pahrsmer to wisu. Pa-leezi joprojam labs, mihligs un paklausigs dehs, tad mehs labi un mihli dshwosim.“ — Kristaps raudaja un man ari ašaras nobira. — Schi wehstule gan nebija ta šaliksa, ka no augstu un gudru lauschu behrneem; tomehr laba un ar weenteešigeem un taišnigeem wahrdeem isleikts wifs tas labums, fo godigs behrns no šaweem wezakeem dabujis. Wina bija no širds rakstita un tadehl ari gabja pee širds. — Zeemini daudsreis isbrihnijahs, ka tas gan nahlot, ka muhsu behrni muhs tik loti mihlejot. Muhsu behrni ne-efot lepnak apgehrbti, nedj treknak ischdinati, ka wina behrni; bet wini pee šaweem behrneem nekahdu freetnu un širsnigu mihlestibu ne-atrodot. Es wizeem atteizu: wehdru- un drehbju-kopschana gan naw smahdejama, tomehr ta naw ta ihstena, kas behrnu širdis war pazilaht un eesildiht us mihlestibu; pee tam wajag prahta- un gara-kopschana. Jo ne wehderi un drehbes prot atmihlot; bet iskopts prahts un apgaismots gars, tee tik ween to prot. Kuri wezaki grib ispelniht behrnumihlestibu, teem jagahda, ka behrnu prahtu no masahm deenahm iskop un apgaismo zaur prahtigu mahzischana un godigu preekschismi. Daschi wezaki šawus behrnus us mihlestibu grib speest, un tadehl teem stahsta pašchi to labumu preekscha, fo dabujuschi. Bet tas maj fo palihdsj; jo neweens

zilweks to labpraht nedfird, ka zits tam sawu scheblastibu un sawus labus darbus preekschâ usleeli. Behrni ari ir zilweki. Tadehl tas labafais ir, ka winu prahtu un garu apgaismo, tâ fâ paschi eeraug to labumu, kas no wezakeem nahf. Bet ja paschi wehl newar to tâ fretni eeraudsicht, tad ir labaf, ka ne wezaki paschi, bet kaut kahds zits labs draugs tos us tam usmudrina. War ari mahte peemineht, kahds teem labs tehws, un tehws atkal, kahda teem laba mahte u. t. j. pr. Bet ja tehws un mahte to godu no behrneem grib ispelniht, tad teem ari wajag pateesi labeem buht. Zo ne tee ir tee labakee wezaki, kas behrnus gleesta un islutina, wisu lauj dariht, fo tee grib un winu wainahm alasch pahrsfata un peedod; bet kas tos alasch walda us fretnu un pateesibas zet. Daschi wezaki grib, lai behrni tos mihl, bet paschi noturahs, ka mihlestibu ne pelna. Weenâ brihdi behrnu gleesticht, glaudicht, butschot, un otrâ to atkal, schkendicht, lamaht, nizi-naht, dukureht, ar rifaltu fist, naw nekahda behrnu mihleschana, nedf audsinaschana. Un ja tahdus ari ziti behrneem gribetu ussteikt un eeslaweht, tee tomehr to netizetu; un ja ari peespeestu, tad to daritu bej ihstenas behrna-mihlestibas. — Es sawu Kristapu tâ audsinaju un radinaju, ka winsch patš no fewis eeraudsija wezaku mihlestibu; un tas ir wajadsigs.

27) Kristaps eet pirmureisi pee Deewa galda.

Kad Kristaps jau 16 gadus bija wezs, tad mehš ar fewu runajam par to, ka winsch nu buhtu eeswehtijams; un kad mahzitajs pirmâ gaweenu swehtdeena basnijâ sludinaja, ka pa gaweni behrnus peenemschot muischâ, behrnu-mahzibâ, us eeswehtischanu, tad ari mehš Kristapu us tam taisijam gatawu. Tomehr papreeksch wehl aigahju pee mahzitaja, aprunatees, waj winsch schoreis ari Kristapu peenemschot. Mahzitajs atbildeja: „Labpraht. Taws dehls ir godigs, prahtigs un apdomigs puisis; turflaht winsch ari tik

dauds, gan skolā gan ari mahjās mahzijeēs, ka behrnu mahzibā warehs usnemts tapt. Wedeet winu tilai noliktā deenā schurp. Lai Deews palihds!“ — Kristapam pascham ari prahts us tam bija. Trihs nedelās lihds ar ziteem puifcheem un meitahm bija japaleef mahzitaja nuischā; un tur mahzitajs patš tos ismahzija Deewa wahrdōs un fristigā mahzibā wehl gaischal neta mahjās un skolā mahzijeēs. — Sahdu pahru reisi ari patš aischaju un isklaustjos lihds mahzitaja mahzibas. Ar skaidri saprotameem wahrdeem un wajasigahm pamahzifchanahm winsch teem isskaidroja Mahrtina Lutera maso fattismi, bauschlūs, tizibas-gabalūs, luhgschanu, kristibu, swehtu wakarinu u. t. j. pr

Weenreij mahzitajs runaja par zeturto bausli, un stary ziteem wahrdeem tahdā wihsē: „Behrni! Par zeturto bausli jau esam isrunajuschees; tadehl nu wehl til griibu atprasht, fā juhs to sapratuschy. To bausli uo wina atbildi juhs manim skaidri usteifuschy, tos wairs neprafischu. Tikai ar isseem wahrdeem pahrajautaschu: Kapehz tehws un mahte zeenā, godā turami?

Zaunekli: Tapehz ka tee muhs masās deenās kopuschy un audsinajuschy.

Mahzitajs: Ta nu gan ir. Wet it ihpaschy tapehz, ka tee to darijuschy wezaku mihlestibā. Sahdas grubtibas un publes mas behrns wezakeem nedara! Wiswairaf pee jums nabaga zilwekem. Tā mahtei winsch tuhdał us sawu pascha kruhschu peena ja-ehdina un no netihrumeeem ja-iskopj! Mas behrns neto newar isteift, fas tam fait; ir ar ween nemeerigs un brehz zaurahm deenahm un naktihm. Wezaki pa deenu isstrahdajuschees, pa nakti gribetu guleht, newar dabuht ne azi aistaisht; janomurfscht un janowahrgft us to beidsamo. Kad ziti laudis wisi duse saldā meegā, tad mahte schuhpo, dseed, flusina, nem ahr' no schuhpta, leef pee kruhtihm; — nesihsch, leef blakam gultā — negut;

un tà nomozahs zauru nakti. Tehws tàpat lihdi top ro meeega kawehts; un dauds reises tam paschâ nakti jazelabs, ja-eet tahfu zeku pee daktera pehz padoma un sahlehmi; un tik fo rihstis flahst, ja-eet atfal pee darba, lai war maifi nopelniht. Nakti nedabuht guleht un deenu zaur strahdabt; waj tas ir weegla leeta?

Zaunekli: Naw wis.

Mahzitaajs: Bet laikam behrns tos ir pecluhdsis jeb teem folijis leelu atmaksu?

Zaunekli: Ne fatru naw darijis. Masam behrnam naw ne waloda neds saprascha. Ko tas war luhgt jeb foliht?

Mahzitaajs: Râ tad wini to darijuschi?

Zaunekli: No tihras wezaku mihlestibas.

Mahzitaajs: Tas teefa. No tihras wezaku mihlestibas mahte samu masu behrnianu tihri, kopj un sihdina; mulst pee wina naktis un gahda, fo ween sinadama, kas behrnam ir par labumu. No tihras wezaku mehlestibas dara ari tehws fo ween sina, behrnam par labumu. Tâ tee gahdajuschu neween kamehr juhs bijeet masi; bet wehl arween, kad ari augeet leelafi. Gahdaja par maifi, par apgehrbu. Ziti gan wairaf lopa tik to wehderu un to meefas wirs pusi ar apgehrbu; bet sirdi, prahtu un garu pameta ne-afkoptu, fur tad sinams, fa us ne-afkoptu tihrumu, usauga netifuma dadshi, nahtres un zitas niknas sahles. Bet to newaram tik dauds nemt par launu, tadehl fa tahdi wezaki naw sinajuschu neko labaku behrneem dot; jeb ir paschi netifuma pili; un behrneem newar zitu dot, fa to, kas pascheem ir. Bet prahtige wezaki samus behrnus no masahm deenahm mahza us godu un tifumu; un tas naw wis tik weegli. Zilwefa sirdsprahstis ir launs no masahm deenahm. Netifumus un nedarbus tee slegen un tik abtri eemahs, fa ne redscht nedabu; bet tos no teem ijsargaht un atradi-

naht wajag dikti ruhpigu un zeetu uffkatischanos; tomehr prahdigee wezaki nefad nenolaischahs ruhpigu azi pahr behrneem tureht, lai tos war pa godu-zekeem nowaldiht un tif lihds ka eeraug fur schlihbî nogreeschos, tee nedodahs meerâ kamehr atkal us zela dabujuschi. Redt, to dara wezaku mihlestiba! Kas ar daschu behrnu pa datahm, kamehr to war grabmatu ween eemahzigt lasiht; un tomehr prahdigi wezaki neweni nepaliks launâ, ka behrnus ne-eemahzitu lasiht jebtschu pee tam ne-isteizamas publes un laika tehreschanas. Ar lasichanu ween wehl newar istiktees, ihpafchi schinîs laikôs; wajag weht ari zitas sinatnibas, un tadeht jafuhta skolâ. Pee tam atkal deesgan datas ar apgehrbu, ar maies lihds doschanu, laika tehreschanu, skolotajam atlihdsinaschanu u. t. j. pr. Tomehr tee to wisu zeesch un dara, kad tif fina, ka tas behrneem ir par labumu. Newaru wairs atnemt atpakal to wisu, ko wezaki no mihlestibas behrneem par labumu dara; bet ko juhs pafchi wehl labal sineet, wehl tagad wezaku mihlestiba un gahdaschanâ stahwedami. Uj to wisu atpakal atskatidamees, juhs, kam jel mas pateesibas firde, gan wareet noprast, zil leela ir wezaku mihlestiba us behrneem. Wehl, kad juhs nahkfeet basnizâ pee eefwehtichanas, tee nahs juns lihds un ar asarahm un no wifas firde wehlehs juns Deewa swehtibu un palihdsibu us wisu muhschu. At wezaku leela mihlestiba! — Bet nu juhs ari sineet: kas mihlestibu sehj, tas mihlestibu plauj. Kad nu wezaki tif leelu mihlestibu pee juns sehjuschi, tad sinams, teem ari wajag pee juns mihlestibu plaut. Un us tam Deews dewis scho zeturto haussli. — Bet kas tad tas ir: wezaku zeenaht un godâ tureht?

Jaunekli: Teem atkal pretmihlestibu parahdih.

Wahzitaj: Waj tos atkal tapat kopt, audsinaht, mahzigt, radinaht us labu, skolâ fuhtht u. t. j. pr.?

Jaunekli: Nê. Bet kamehr wehl masi esam, teem

labpraht un us wahrda passlaufsht. Nefad nebuht sishweem un kuhtreem, negaidiht, lai dsen un speesch. Par wisu labu, so no winu mihlestibos dabujam, teem firsnigi patenzinaht un tahs dahwanas pehz winu patitschanas islectaht. Winau labas mahzibas peenemt, passlaufsht un pehz tahm dsihwot. Kad susha skolà, tad labpraht eet un tur fretni mahzitees, lai wezakeem no tam buhtu preeks un pascheem labums. Nefad nebuht rupjeem pret wezakeem; bet alasch ar pasemigu un mihligu behrna prahtu ar teem runaht un apeetees. Ne usrunaht tos ar „schee“, bet ar „Tu jeb „Zuhs“, fà wezafi paschi to mahzijuschi. Kad leelafi pa-auguschi, tad wezakeem par godu prahtigi un fristigi dsihwot Wezaku zeeniba un gods atsprihd eelsch winau fretneem un tiluscheem behrneem. Ja wairaf mahzijuschees un tapuschi augstakàs godaweetàs, tad wezaku preekschà, nezelt degonu par augsti, nefatitees teem pahr, neds atgreesht teem muguru; jeb kad dabujuschi winau dsihwes weetu, jeb mahjas, tad tos ne-aistumt, neds teem list us krahsbenka waj aiskrahsni tupeht un garosas graust, fa daschi nepateizigi behrni dara; neds ari us winau pado-meem un wahrdeem, ja ari nebuhtu wirs itin derigi pehz ta laifa gara, tà rupji atbildeht: „Wezee mulki! so schee wairs fina!“ bet tos patureht mihlùs un zeenà un godà, kamehr tee dsihwo, lai winau swehrtschana war naht us behrneem; jo „tehwa swehrtschana stiprina behrneem namus, bet mahtes lahsti tos isnizina ar wisecm pamateem. Nemeklejees sewim godu ar sawa tehwa, faunu, jo tehwa fauns tew naw gods. Mihlais behrns, glaba sawu tehwu, kad tas paleef wezs un to ne-apbehdini, kamehr tas dsihwo. Remi par labu, ja tam paliftu paplahns prahts un sargees ar wisu spehku, fa tu winau nenizini. — Kas sawu tehwu atstahj, tas ir fà Deewa saimotajs, un kas sawu mahiti nizina, to tas kungs nolahdehs.“

(Sir. 3. 9. 10. 12. 13. 16.) Ari, kad wezaki nomiruschi buhs teem par godu dsihwot, un wiau mihlesibu peemineht.

Mahzitajs: Labi, ka juhs to paturejuschi. Tomehr ar to sinaschanu ween naw gar; juns nu jaraug ari pehz tahm mahzibahm dsihwot. Un tas otrais labums pee tam ir, ka pee wezaku zeenifchanas, behrni ari eemahzahs un eerodahs Deewu zeenihht un mihleht. Swehtigi tee behrni, ko wezaki godam audsinajuschi, un kas sawus wezaks alasch zeena, goda tur, teem labi flahfees un ilgi dsihwos wirs semes! u. t. j. pr.

Utra reisē gadijahs ka mahzitajs runaja par fristigu zilwetu dsihwoschanu. Winsch runaja: Kristigam zilwekam buhs peespeesteess un flubinateess dsihwot pehz Jesus mahzibahm un preeksch-sihmes. Jesus mahzibas pamats ir, ka zilwekeem buhs zits zitu mihleht, pehz pateefibas dsihthees un Deewam ka sawam ihstenam tehnam us-tizetees. Kas tadeht grib buht Jesus pateefigs draugs un mahzeflis, tam zauru muhschu jadsihwo fristiga mihlesiba. — Wis pirmat tam jamihl sawi wezaki, ka jau pee zetorta hauschla mahziju. Un no tam jamahzahs Deewu mihleht. Bet kas Deewu pareisi grib mihleht, tam papeeksch jamihl fewi paschu: tas ir: jamahzahs gahdaht pareisi par sawu laizigu uu garigu labflahschanos. Jamahzahs sawu meesu pareisi kopt un mihleht: tai dot, kas tai ir ihsten derigs, un kas tai neder, to tai nepalaut. Meesa ir dwehfeles mahjoklis. Ka jau pee palaishtahm mahjahm war nojehgt, lahds tur fainneeks eekschā: tā ari pee palaishtahm meesahm war pasiht winas dwehseli. Pahwils meesu nosauz par fwehta gara dsihwokli. Tadeht zilwekam meesu buhs tureht rihru, to nesamaitaht un nenopostihht ar leeku ehshanu un peedserschanu un tapat art fargatees no wisadas meesigas neschlihtibas. Tahdas uskoptas meesas war eemahjot prahtiga dwehfele; un zil-

wekš, kas turehs flaidras meefas, gahdahs ari par flaidru dwehšeli; raudsihs to iskopt un arween jo wairaf isglightot ar Deewa mihlešhanu, pateesibu, taisnibu, meeribu, mudrigu prahtu uš labeem darbeem, štipru tizibu uš Deewa shehlaštibu, uš peespeeschanos dšihwot pehž Jēsus mahžibahm u. t. j. pr. Kad zilwekš patš ņewi-tā iskopis, ka ņhee tikumi pee wina dšihwē rahdahs, tad, tikpat ņirniigi, tā ņew pašču tas ņahks un tahm ari buhs mihleht ņawus tuwakus. Kas tuwakš ir, to jau pee peekta bauščla jumš deegau flaidri ismahžiju. Pirmee tuwaki ir brahki un mahšaš; (Wežafus pee tuwafem newaram peerehšinaht; jo tee ir wairaf neka tuwaki) ar teem (brahleem un mahšahm) buhs labi ņaderetees un weenprahtibu un meeru ņawā starpā štipri-naht un uštireht. Dtree tuwaki ir radi un draugi; treschee ir zeemixi; zetortee ir wiši zilweli, pašihštami un nepašihštami, un ari pašči eenaidneeki; — wišus buhs mihleht, ka ņew paščus; jo tee ir wiši weena un tā pašča Deewa behrni un-tā ka mehš gribam, lai wiši ziti muhs mihlo, tā buhs mums atkal gribeht zitus mihleht. Jo wiši zilweli, ir tā ņwara-kaufšis; ja tam buhs weenadi stahweht, ta abeem galeem wajag weengruhtumeem buht. Tāpat ja gribam, lai wišeem labi ņahjahs, tad wajag wišeem weenprahtigeem un weenmihligeem buht. Bet kas grib, lai ziti wiši wiru mihl, bet wiršč negrib zitus mihleht, tas teef uš ņawu ņwara galu wairaf wiršū un tad ņwars newar weenadi ņwertees. Tā nebuhs buht. Bet, kad wajag jeb gribam ziteem kaut ko laba dariht, tad tas tuhliht un labpraht daramš. Tāpat Jēsus muhsu Pēstitais ari darijis. Papreešč wiršč gahdaja par ņaweem ihštneekem, par ņawu mahli, par mahžetkeem, par ņawu kautu, Žuhdeem; un tad par Samariteešheem, paganeem un wišeem u. t. j. pr. Tad stahštija, ka labi zilwelam, kas tā dšihwojis; ar ņahdu meerigu ņirdi tas uš ņawu nodšihwotu muhšču war

noskatitees un ar fahdu drofchu firde pee Deewa war ture-
 tees un nahwes stundinu fagaidiht. Tad wehl peemineja,
 fa katram kristigam zilwekam fawa tiziba flaidri jasin un
 fawa kristiba jafaprot; Deewa wahrdi un Jesus ewangeli-
 juns firde ja-eespeesch, lai wilinataji to nefa newar no zela
 nogrosiht. Tahdi wilinataji, fo fauz „Baptistus (atkriftita-
 jus), tagad staiga wifur apfahrt, muhsu tizibu nizinadami un
 nosmahdedami un fawu usleelidami. Tahdeem zilwekem, kas
 fawu tizibu nepafihst, tee ir par leelu peedaufschanos, un
 ar fawahn fwehtahm islikfchanahm, pee kruhts fischaham,
 zelos krischanahm un fwehtu wahrdu faulfchanahm, tee tahdus
 war peedabuht fawu wezu, bet zaur nepafihfchanu firde ne-
 eesaknojuschos tizibu atmetst un winu tizibu peenemt. Bet
 kas fawu tizibu pasihst, un Deewa wahrdu un Jesus eewan-
 gelijumu faprot, to schahdi wilinataji tif lehti nepeewils.
 Jo tahds reds, kas tas Deewa wahrds un tahs luhgschanas,
 fo tee lasa un flaita, ir tas pats, kas mums; tif ween ka
 tee to ar wairaf ahriku islikfchanos dara. Tahda ahriku
 islikfchanahs naw nefas zits, ka tilai wilinafchana; jo Deews
 neluhko us ahriku gihmi un us raibeem wahrdeem, bet us
 firde. Un to paschu dara ari tee, kas wairaf mahziti. Jo
 fo tas zilwekam palihds, kad tas desmit tizibas peenemt,
 bet ir un paleel nepastahwigs; jo kas fawu wezu parastu
 no tehnu tehweem zeenitu, ar miljonn asinim apleezinatu,
 un no mahziteem zilwekem par flaidru atraftu tizibu war
 nizinahst un atstahst un peenemt tahdu tizibu, fo pahris pahr-
 domigi zilwezini fludina un faka: ta ir ta ihsta tiziba: zif
 drihs tahds atkal atkritihs no tahs patlaban tif weegli usnem-
 tas tizibas un peekritihs atkal pee laut kahdas zitas tizibas.
 To dara nemahzifchana, Deewa fwehtu rakstu apdomiga
 nelafschana, tizibu faprast newehleschana, un ar weenu wahrdu
 fakot: garigs flinkums. Muhsu laudis padauds palifufchi
 flinki gariga atfihfchana, tadehl Deews usfuhsta tahdus bapti-

stus par ribhsti, lai tos usmodina. Kauns tas gan, ka mums, kam pascheem modinatais mahjās, jaleekahs no ziteem modinataes! Tahdā wihsē ešam lihdsīgi behrneem, kam pascheem maiše rokā, bet to newihscho jeb neprot ehst; bet nu, kad šwešch atnahl, parnem to pašchu maiši un ar šawadu un raibaku usteifšchanu to dod, tad til to eeraug par derigu un smetigu. Ak isiruschi lautini tizibā! Kemeet Deewa wahrduš un Jezus eewangelijumu un lafeet to ar šwehtu apdomu, luhdseet šwehtas luhgšchanas ar pašemigu un tizigu širdi, un jums buhs tas pats un wehl gaischaks un pateefigaks, neka tas, ko bapstisti mahža. Behrni, es domaju, ka juhs, kad pee altara šawu šwehtu tizibu apšwehseet, to pehžak tatschu ne- atstahseet?

Jaunekli: To gan šolamees.

Mahžitajs: Lai Deews apštiprina juhsu apņemšchanahs. Yet šinams, tiziba ir širds-leeta. Šilwekam tikai to buhs tizeht, ko širds pehž Deewa wahrdu pateefibas šajuht par ihstenu un muhschigu pateefibu, uš ko drošchi zere dšihwot un mit. Par to es neko negribu špreest neds pawehleht, ta ir latram paščas širds leeta. Til to šaku: nepce- nemeet nefahdu jaunu tizibu ahtrak, ešam to šklaidri pašihsteet un pehž Deewa wahrda pateefibas šawā širdi ešeeet pah- leezinati, ka ta ir pateefigaka un derigaka pee laizigas un muhschigas labklahšchanahs. Til dauds par to jaunūstizibu.

Kamehr Kristaps wehl mahžitaja muishā mahžijahs, un mahžitajs ar wixu pilnam- bija ar meeru, ka pats man stah- štija, tad nodomaju tam apgahdaht kahdu preeku. Kad pat- laban bija isnahkufe jauna grahmata, ar wirsrafsju: „Kristigs draugs. Jaunekleem un jauneklehm pee eeswehtišchanas lihdsdodams par wadonu uš šchi muhscha zela“, tad to tuhdaht no pilšata apgahdaju, pats papreešch islasiju un de- rigu atradis, kad Kristaps no mahžibas atlaišs, šestdeen mahjās pahrnahža, to wixam dahwoju ar šcheem wahrdeem:

„Schè tew, mans dehl's ir wadon's, kas tew, us to patlaban eerahditu zetu stablak wadih's. Rem un lasi to; neween fchodeen un riht, bet arween!“ Kristaps ar behrna firfnigu pateizibu to peenehma.

Dehs wisi fataisijamces fwehtriht Kristapam lihds eet pee Deewa galda. Pehz pahtareem es dehlu peefauzis flacht apglaudijis un noskubpstijis us to teizu: „Mans dehl's! nu tu eesi faderetees ar Deewu sawu Kungu un Pestitaju. Ko faderi, to dari! un lai tu fcho sawu fwehtu deribu waretu atminetees, ta es tewim us fcho koschu papihra lapu esmu usrakstijis fchos praweefcha wahrdu's: „Es fadereefchu tewi man us muhschigu laiku. Es fadereefchu tewi man ar taifnibu un teefu un ar schelastibu un fird's eefcheloschanahm. Es fadereefchu tewi man zaur tizibu, un tu atsihfi to Kungu.“ (Ds. 2, 9, 10.) Tad sawu dehliu Deewam nowehledami aisbrauzam us basnizu.

Basnizâ pee altara mahzitajs behrneem, pehz fwehtigas pamahzibas runas, wehl lika preekshâ schahdas trihs jautaschanas:

1) Waj gribeet tizeht eefsch to trihsweenigu Deewu: Tehwu, Dehlu un fwehtu Garu?

Jaunekli: Gribam.

2) Waj gribeet palikt pee sawas fwehtas tizibas, furâ nu ismahziti, un par pateefibu tureht, kas tanî top mahziht's?

Jaunekli: Gribam.

3) Waj gribeet Deewa wahrdu's un Jesus eewangelijumu peenemt par to weenigo fwehtu un pateefigu wadonu us laižigu un muhschigu labklahschanos; Deewumihleht pahr wifahm leetahm un tuwafus fâ few paschus un zauru muhschu tâ dihwot un turetee's, fâ ihsteem, godigeem kreetneem un prahtigeem kristigeem zilwekeem peeflahjabs?

Tauneki: Gribam.

Uš to mahžitajs toš eefwehtija, peeminedams, ka ūhi eefwehtišhana ir ta otra puše no ūwehtas kristibas, ko tad ūhmi apūolijušchi, to nu paūchi ar ūlaidreem wahrdeem ap-leezinajuūchi u. t. j. pr.

Pa wiūu to apleezinaūšanas un eefwehtiššanas brihdi, mehš abi ar ūeewu ūirniġi Deewu luhdsam, lai wiūūū ūhihš apleezinaūšanas pee muhūu Kristapa ar ūawu garu apūehgeletu; wiūu uš ūaweem zeleem waditu un pee ta ūlakt paliftu ar ūawu laiġigu un muhūiġigu ūwehtibu un tehwiūūū ūargaūūhanu; wiūa prahtu un garu jo deenas jo wairaf apġaiūmotu, wiūadš labš tikumš arween jo zeetaf ee-augt u. t. j. pr.

Lihdi ūchim waram preeġigi Deewn ūlaweht, ka wiūūū ūahdas muhūu luhgūhanuū tehwiūūū paūlauūiġi.

Defmitais wakars.

28) Kristapu atnem no ūkolas; tomehr wiūūū wehl arween mahġahš joġprojam.

Kristaps nu bija eefwehtihš; ūkolā ari tikdaudš mahġi-jees, ġif ūemneekam ūawā ūahrtā wajadūiġš; ari wiūūū nu bija wajadūiġš pee mahġas darbeem; tadehł to wairš ne-wareja ilġaf ūkolā ūuhtihł. Tomehr to negribeġu no ūkolas iūæemt ūlepen, ūā daschi weġaki dara; kad behrnu wairš negrib ūkolā ūuhtihł, tad usġaida deenu, kad ūkolotajs naw mahġas, tad aiūbrauġ peġ; wiūa leetahm, ūlepen tahš panem un aiūwed, itin ūā no ūkolotaja baiditoš, ġeb, ka uš wiūu buhtu duūmiġš. Tas wehl ir ġilweku nenoġehdšiba un nepa-teiġiba ūaweem labadarita teem. Eš tadehł Kristapam peemineġu

wifū to labumu, fo ſkolotajš un mahzitajš tam bija darijuſchi. Un kad redſeju, ka to bija ſar-ratiš, tad uſrunaju, waj wiſch par teem labumeem, fo no abeem dabujiš, teem katram ne-gribetu ihpaſchu pateizibaš-wehſtuli aiſrakſtiht. Kriſtaps ap-domaješ, atteiza, taš gan naw wiš til weegli, manim til maš wehl mahzitam jauneklim, tahdeem mahziteem wihreem wehſtuleš rakſtiht; bet kad juhš mani uſrunajuſchi un ari mana paſcha firdeš mani uš to ſpeeſch, tad to dariſchu, til labi, ził patš maħlu. Un nu wiſch apſehdabš un rakſtija: Zeenijamš ſkolotaja kuņģš!

Par wiſahm tahm labahm mahzibahm, fo pa teem tſchetreem gadeem pee Zumš, Zuhſu ſkolā ſanehmieš, noſaku Zumš ſawu ſirſnigu behrna pateizibu. Luhdſoš, peenemeet to ar labprahtibu. Tagad tikai to atſiħtu, kaħdš leelš labumš jauneem zilweka-behrneem ſchiš laiħdš ir ſkola. Ził augſta laime ta ir zilwekam, kad taš prot rakſtiht, ſkaidri, pareiſi un ſaprotami rakſtiht; ka maħł ſawas domas peħz kaħrtas uš papihra ſalikt un draugeem un ziteem wehſtuleš aiſrakſtiht, ne tikween ar daudš ſimtiš un tuħtſtoſchahm labahm deenahm, bet ari ſkaidri iſteikt ſawas domas un waja-dſibaš. Tapat ari zitaš waja-dſibaš peħz kaħrtas uſrakſtiht. Un rehłinaſchana, ził ta ir deriga pee prahta- un gara-ap-gaiſmoſchanaš. Ził zaur to daudš jo apłehrigš un iſmanigš manš praħtiš paližiš! Tapat taħš zitaš ſinatnibaš par wehſturi, geografiju dabasſtaħſteem, ſihmeſchānu u. t. j. pr. ir til waja-dſigaš, labas un derigaš, ka patš neſinu ził leeliſchki Zumš par to patenzinaħt. Lai Deewš Zuhš par to ſweħti un dod Zumš ſawā ſkolā alaſch laimi un preeku peedſiħwot; n ſweħtigi un laimigi tee behrni, ſam Deewš nowehlejiš ſkolā, ihpaſchi tahdā, ka Zuhſu ſkolā eet. Tee dabu mantas, kaš naw ar neħahdu nauđu aiſmałſajamaš! — Weidſot, kaut gan ſcheł, taťchu jaſaka, ka nu joprojam ſkolā wairš newareſchu eet, jo tehwan mani wajağ pee mahjaš darbeem.

Ar Deewu! Muhscham Zuhš zeenifchu fa fawu otu tehwu,
fas mani garigi atdsemdinajis.

Ar wifu zeenifchanu paleeku

Zuhfu

muhscham pateizigs skolens

Kristaps.

Mahzitajam winsch rakstija schahdu wehstuli:

Zeenigs mahzitajs!

Ka pateefigs Deewa wahrdu mahzitajs Zuhš nelaunofectees, kad es semigs un mas mahzits jaunellis eedroschinajos Zums masu pateizibas-wehstuli aifrakstiht. Nedaru to no leeka goda, nedš finatnibas lepnibas deht; bet titai gribedams fawu mihlestibas- un pateizibas-pilnu firdi Zums parahdiht un par tahm dahrgahm mahzibahm, fo schinis pagahjuschäs nedeläs no jums fanehmis! Paldees Zums par tahm no wifas manas firds! un paldees mihlam debese-tehwam, fas manu garu süprinajis Zuhfu mahzibas fanemt un patureht! Kamehr dšihwofchu Zuhfu wahrdu neween fkanehs manä firdi, bet ari peespeedifchos pehz teem dšihwot; jo tee bija atbalfs no muhsu Kunga un Pestitaja. No pee altara Zuhfu un wifas draudses preekschä esam solijuschi, to raudsifchu, zit ween man wahjam eespehjamis, tureht un Deewu luhgfschu, lai winsch ar fawu Garu man' alasch sti-prina, palikt tanı tizibä, furä apfolijees winam dšihwot un mirt!

Muhscham Zuhš fa fawu garigu tehwu ar wifu pase-mibu augsti zeenidams, esnu un paleeku

Zuhfu zeenibai

pasemigs un padewigs biftes behrns

Kristaps.

Schihš wehstules liku Kristavam pascham teem nonest un turflaht ari wehl ar muti patenzinacht. Ubi tee bija par to loti preezigi un teiza, fa no neweena skolas- un mahzibas-

behru wehl ne-efot tahdu godu un preeku peedfihwojufchi. Lika manim teikt dauds labas deenas un Kristapam nowehleja laimi us wifu muhschu.

Pehz schihm isdarifchanahm reis atkal, mahtei ari klagt efot, Kristapu tà usrunaju: „Mans dehls, tu nu wairs ne-efi behrs, bet dischu zilwefu fahrtà usnemtš un no skolas isstahjees. Mehš wezafi par to loti preezajamees. Kamehr wehl biji behrs, tamehr mums peenahzahš tew maiši dot; bet tad tu nu drihs pee-audšis un prahrigs puifis palizis, tad tu nu ari gribesī pats pelnitees. Tu arween paleezi leelaks un sipraks, un mums wezakeem atkal spehtš fahf jušt un pehz gadeem staigasim salihkufchi un ar speekiti. (Kristaps pee scheem wahrdeem fahla raudaht.) Saki pats, waj tu wehl gribetu pa welti pee mums maiši ehst?“

Kristaps: Nè, tehws, to es nebuht negribetu.

Es: To sim, fa tu to negribetu. Domehr us fawu roku mestees un fawu maiši ehst, tas nebuhtu koschi; tadeht es tà domaju: strahda pee manim isdeenàs godigi un tikufchi, tad tu ari ik deenas pee manim buhš godam pa-ehdis. Es tew ari doschu algu tà peenahfahš, fa tu par to warefš fewim swehtdeenas drehbes eegahdatees.

Kristaps ar to bija meerà un zaur to mahzijahš palikt godigs un par labu faimneeku ectaisitees. Rozini tam mudri auga un ik gadus winsch wehl stahdija jaunus klagt. Kas jau tik tahl pee-augufchi, tos pahrdewa un tà nopelnija un eekrahja daschu kapeiki. Man ir labi ganekti. Tadeht lahwu Kristapam ik gadus pirkt kumelu, tos winsch audšinaja, un tad bija sirga wehrti, tad pahrdewa un tà atkal daschus rublus eekrahja. Tà winsch pats fawas bandas pelnija un man winam nefahda nauda nebija jadod. Tà Kristaps mahzijahš naudu pelniht un taupihst un ne fa ziti jauni puifchi, kas tik sin naudu isdixt un ischkehrst

Swehtdeenu pehz tam wehl ari pats aisgabju pee skolo-

taja winam patenzinacht par dehla skolofchanu un peeminecht, fa to nu wairs skolâ fuhriht newarot. Winfch mani wai-
 zaja fahdu darbu tad nu Kristapam usdoscht. Stahstiju,
 fa mehš bijam norunajufchi un skolotajam tas it labi pa-
 tifa. Winfch turflacht wehl tâ runaja! „Uf to zeeti jagahda,
 fa jauneem laudim, kas jau nahf tahdâ fpehtâ, fâ Kristaps,
 alafch fahds peederigs darbs ftrahdajams, pee fa tas mah-
 zahš ftrahdibu, fahrtibu un ifmanibu. Gofifchanahš ir wifu
 netikumumu skolâ. Daudf jauni laudis tapehž eerodahš neti-
 fumumu skolâ. Daudf jauni laudis tapehž eerodahš netikumus,
 fa teem naw nekahda freetna darba fo ftrahdaht. Turpreti
 zaur tikufchu ftrahdafchanu zilweks paleef ftiptaks, wefeligaks,
 prahfigaks, pazetigaks un mahzahš kaut fo labu ifdomaht.
 Behrni pee derigeem darbeem eeradinati, usaug par labeem
 zilwekeem, un aifstahw fahda ftrahdneeka wectu, waj fo no-
 pelna. Bet nu wehl fo. Nedoma wiš, fa Kristaps nu jau
 pilam ifmahziješ; winam wehl deefgan jamahzahš. Daudfeem
 ta neleetiga zeriba, fa no fkolas ifgahjufchi un no mahzitaja
 eefwehtiti, tee nu jau eefot pilnigi un nefo wairs newajaga;
 ne mahzitees, nedf ftrahdaht; tur ari mahjas darbu par
 faunu un zere, fa fkoloteem zilwekeem tif flahjahš rofas
 fabatâ tureht un fstatitees, fâ nemahzitee ftrahda; un kad
 daudf, tad fahdus weeglus darbixus padariht ari nekfaunahš
 ar fawu gudribu wezakeem laudim bahftees preeffchâ un toš
 mahziht. Tas nekflahjahš; jo fo skolâ mahzahš, tas titai
 ir tas eefahfums un ufwadifchana uf zela. Da ihfta mahzi-
 fchanahš ir zauru muhifchu zaur tikufchu un vrahfigu ftrahda-
 fchanu. Kas dšihwê nefo wairs newihfcho mahzitees nedf
 ftrahdaht, tee neween welti, bet par flahdi skolâ gahjufchi,
 eet dšihwê atpakaf un daudfreis nebuht nefina nedeenâ lihdi-
 tees; paleef jo deenas glehwafi, palaidigi un padodahš
 nederigahm fahrtibahm. Bet zilweks, kas skolâ mahzibas
 eefahfumu dabujis, dšihwê joprojam mahzahš fawu peederigu

darbu strādādams, tas paleef gudraks, faderigaks, mudri-
gaks un arween cetaifa labakā kahrtā sawu dšihwi. Winašch
wisur zila prahtn, apfkatahs fā ir, ko wajag, kas pirmat
gahdajams, isfop pareiši laufus un mahjas, wairo sawu pa-
domu, audšina prahtigi sawus behrnus, u. t. j. pr.

Es: Laikam mans zeeminašch Nirlaws Kruhminašch ir
tahds gudrs fainneeks?

Skolotajs: Nu tahds, fā prahtigam fainneekam wa-
jadsetu buht. Nirlaws ir diffi leefs gudrineeks. Mute tam
ir, fā jadoma, fā tam wiša pafaule ir mehles galā; bet
ar darbeem nefa. Lauki tam palaišti; behrni tahdi pašchi.
Mašch tam kildas ar zeemineem. Sirgus winašch pahrfrehj
un ik deenas ar schihdeem milto. Kas ar schihdeem ihpašchi
uš sirgu miltošchanu eelaischahs, tas jau ir uš posta-zeta; jo
fā dehlenes isfuhz asnis, tā schihdi isfuhz muhsu labumu,
fad ar teem eelaischamees. Kā teiz ari ar feewu nedšihwojot
labi. Waj tahdas šihmes usrahdu gudru wihru? Einams,
Nirlaws grib tahds rahditees, un tadehl lafa dauds grahma-
tas un laifrakstus. Tas nu buhtu gan labi; bet winašch to
wairak dara goda, nefa šaprašchanaš dehl; jo nebuht lahgi
nešaprot, ko lafa. Tahds ir lihdsigs zilwekam, kas alaišch
ehd, bet to ee-ehstu eekšchas kreetni nešagremo. Zaur to
dauds ehšchanu tas gan war dabuht leelu wehderu; bet kas
tomehr pils tikai ar uhdeni un wehju. Tahdu es par ihsti
gudru wihru neturu. Tawa dšihwe man patihl dauds labak,
nefa zeemina Nirlawa dšihwe. Lai Deews tew un tawam
dehlam joprojam palihds pee tahda laba prahta palikt! —
Sinu, fā tu un dehls abi eseet grahmatneeki un jau tureet
dašchas grahmatas; tadehl gribetu Kristapam ari ko par
peeminu dahwinahst." To teizis winašch man nolika preešchā
masu, ar selta kantehm un koschā wahlā eeseetu „Zaunu
deribu." Winašch teiza: Šchi grahmatina ir wajadsiga ka-
tram křistigam zilwekam; jo ta ir muhsu tizibaš. grahmata

un Jezus swehtais ewangelijums. To buhs katram lasiht un sinahht un saprast, lai kahrinataji to newar no tizibas no-grosiht. Ir jau ari dikti lehta, maksa tikai 20 kap. sudraba (ar jelta fantehm 35 kap.) Ta maksa ir tikai par eeseenamū, ta grahmata pate pa wolti no Londones bihbeles-beedribas mums dahwata. Meks ehdam ik deenas maifi meesai par usturu; un tas ir pareisi. Zitadi meesa newar dsihwot. Ar dwehfeli ir tapat: tai ari wajag ik deenas sawu usturu: Deewa wahedu un Jezus ewangelijumu, kas pamodina labas domas un apnemshanahs. Bes tam dwehfese paleek nespeh-ziga, sahl klauhsht meesas prahtam un top no daschahm kahr-bahm sawaldsinata. Tahda dsihwe ir kristiga zilwela posts; bet schi grahmata ar apdomu lasita zilwelu no tahda posta pasargahs, u. t. j. pr. Scho grahmatu lai winsch no ma-nim patur par peemixu.

Sirfnigi winam par to patenzinadams, aischahju.

29) Ko Kristaps swehtdeenās pehz basnizaslaika darijis.

Swehtdeenās, kad bijam wesele, gahjam alasch ar dehtu basniza. Pehz basnizaslaika, kad ziti puischi alasch frogā sehdeja, dhehra, kartis spehleja, waj zitus nedarbus darija, tad Kristaps sehdeja pee sawahm grahmatahm un mahzijahs daschas labas sinas, kas tam dereja pee mahjas un semes-kopschanas. Weena leeta man til nepatika: winsch palika padaudj kluhs. Tikai ar mums wezakeem wehl runaja, bet ar ziteem mas. Ari skolotajam, kad tam to isteizu, tas nepatika. Winsch teiza: „Tas naw labi, kad jauns zilwels padaudj kluhs un weens pats no wiseem ziteem atschkhhrees turahs. Winsch tad paleek blodigs un ihdšigs un saude wadjšigu jautribu. Tā drihs war winam gara kuhtriba flimiba peemestees. Tadeht Kristapam jagahda labi beedri un draugi.

Beedrus jauns puisis deesgan war atrast, kad tilai frogā eet un sahl tur dšert un trumpeht; bet to negribam ne mineht; un labus beedrus dabuht šchinis laikōs naw til weegli; jo wiši uš tam ween til išeet, ziteem nauđu iswilinaht un ar winau labumu meelotees. Bet to tu doma? Pehrsu Wikeliš, Tiltinu Janis un Sachtinu Prijis israhdahs manim tee labatee ruischi muhsu zeemā. Ja tu tos tā laipnigi usunatu, lai tee šwehtdeenās pehz pufdeenās fanahftu tawās mahjās, tad tee ar Kristapu kopā waretu lasiht daschu loschu grahmatinu un pehzal par to lasito farunatees. Waretu ari kahdu newainigu spehli, tā keegelu dšihšchanu cetaišht, tur, kad lasišchanu apmufšchi, tee laiku palawetu spehledamees. Brihšchum tee waretu ari pee ziteem zeemineem aišjeeraht un tur ar prahtigeem laudim par lauku- un mahjās-kopšchanu farunatees. Ari par zitahm kahdahm wajadšigahm leetahm, kas preešchā gadahs. — Es tā biju meerā. Teem jauneem laudim tas ari patika; un gandrihs katru pahr šwehtdeenu tee fanahza kopā, lasija Kristapa grahmatas-un par to lasito atkal farunajahs. Brihšcham tee sehtewidū ari keegelus meta. Tehwi gandrihs ikreises teem lihds atnahza. Keišeem mehš wezaki sawā starpā farunajamees; bet pabrihšcham ari flaušjamees uš winau lasišchanu un apšpreešchanahm un šlatijamees ꝛce winau spehlehm. Uš tahdu wihsī tee jaunce palika jo mudri drošchi un runigi, ihpašchi Kristaps, un mehš wezee winau starpā palikam ari jo špirgti un dšihwali, un mahzjamees sawus behinus un winau dabu labal pašht. Jo kas jaunus laudis grib pašht, tam naw gan tik bapnizā un pee galda tos apluhkot, bet wajag ar teem kopā buht pee lustehm un spehlehm. Tas bija itin labi; jo pee tam pee sawa Kristapa dabuju maniht daschus netikumus. Kā starp kahposteem rodahs trehkne un zita nišna sahle, tā starp jauncem laudim rodahs lepniba un ziti netikumi. Bet tā kahpostudahsu, kad to no eesahfuma nepalaisch, weegli war israweht:

tà ari jaunu lauschu netifumus, kad tik pee laika toš eeraug, lehti war isdeldeht. Tà pee tam dabuju redicht, ka Kristaps labprahť rahjahš un kihwejahš. Reiš winsch nometa mišus dewinus keegelus. Sachtiau Prizim tas nepatifa, tas no nišnuma šarknš palizis, eesauzahš: „Tu jau met fà lops!“ — „Lops! Kristaps atbildeja. Tu pats lops!“ Tà wahrds pa wahrdu, kamehr šahka dikti bahrtees. Eš šehdeju faktà un klaufijos, fà tas beigsees. Bet kad bahrschanahš arween palika bahrgaka, tad eš pazehlos un jautaju: „Kristap, waj tad tu pateesi biji lops, kad meti toš dewiaus keegelus?“ — „Eš nešinu, fà eš zaur to buhtu par lopu palizis, tas atbildeja.

Eš: Nu, kad tu zaur to nekahds lops ne-est palizis, ka tad tu par to wari dufmotees, kad zits tewi par lopu šauz? Waj tu wairš ne-atminees, ko no šekendeschanahš tew esmu teizis? Kas zitus šekend, tas apšmej šew pašču. Šinamš, tu papreekšch biji wainigš, kam tew bij wiš dewini keegeli uš reiš jamet? Tà tu zehli to eeganstu uš to kihwi. Tas nebija labi. Un Prizam atkal waina, ka bij tik ahtrš uš šekendeschanoš. Prahtigi jaunekli to buhtu warejušchi daudš laipnigak išlihdšinaht. Bet kaš nu weenreis notizis, tas notizis. Tas gudrakais padomš, ka Juhs šadereet un paleeheet šlufu.

Abi gan palifa šlufu, bet weenš atkahpahš šchi, otrš otrà faktà, ar bahrgu gihmi. Tas man nepatifa, eš teizu uš teem ziteem: „Uš ko mehš šanahfušchi, waj lustetees, waj rahťees? Ja gribam lustetees, tad šchee kihwekli projam šuh-tami“, u. t. j. pr. Abi nokaunejahš šaderejahš un apšolijahš, wairš nekad tà nekihwetees; ari tee ziti par wineem luhdša, un tà wehl šchoreiš tee palifa. Bet tuhdat ari norunajam, ka joprojam šatram, kaš šahťš rahťees, buhš eet projam. Bet tas nekad wairš nebija wajagšigš. Reišchm tee jaunee laudiš aišgabja pee ziteem zeemineem, waj ari

zitâ zeemâ jeb muischâ tur apstaitees. ka ziti mahjas, semi un dahrsus kopj. Mans Kristaps tur mahzijahs, kâ tee abbolinu schahwè, kâ semi wairak trekno, kâ tee lopus un augludahrsus kopj u. t. j. pr. Un tas winam bija loti derigs nahkofschâ fainneezibâ. Tè peeminu, ka tas ihsti wajadfigs, ka jauni laudis, kas doma fainneezibu usnemt, papreeksch druszja pahrstaiगतु apfahrtejas semes (Kursemi an Widsemi) schur un tur zitu lauschu fainneezibu un semkopibu apluhkodami; jo zaur to tee peenemtos freetnal schahdâs sinatribâs, nefa kad sawas mahjas un laukus ween redsejis. Pehzaf tee par to, ko bija wehrâ likuschj, farunajahs kas bija derigs un ismehginajams un kas atkal nè. Tâ wini alasch palika gudraki un kopa sawu buhschanu un darbus kâ prahtigi laudis, kas wisu pahrdoma un rauga pahrlabot. — Tâ mans Kristaps arween peenehmahs sapraschanâ un atsihschanâ.

30) It kas no jauna pee Kristapa.

Kristaps tâ fadsihwoja astonus gadus pee manim, labprahht klausidams un alasch ko laba mahjidamees, un tâ darija man godu un preeku. Tè reis schaku maniht, ka winsch lahgu lahgham stajaja pee Jaunmuischas wagares; retahm reischm panehma ari zitus lihds. Reis to wajaju, ka lab tagad tâ ar ween stajajot us Jaunmuischu, pirmak to ne-esmu redsejis. — „Sirgu kopschanas deht tas atbildeja. Jo wisu schi widu neweens neprot tik labi kopt sirgus un kumelus kâ Jaunmuischas wagare. Winsch ari ir tahds labs, mihligs un godigs wihrs. „Ah! domaju, tur kas zits buhs, un teizu: Ziti fainneeki ari tik lab prot sirgus kopt; bet temim Jaunmuischâ laikam wehl zits kas labaks buhs, nefa sirgu kopschana. — Waj wagare ir tahds labs un mihligs wihrs?

Kristaps: Ir gan. Taisni to waru teift.

Es: Zif winam behrnu?

Kristaps: Pēzi un wezafais dehls jau [24 gadus wežs.

Es: Un wezafa meita?

Kristaps: Ta wezafa meita? — Nu ja — ta — ta
— ta buhš — domaju — fahdu — 18 gadus weža. — Tā
— ja — ka — — —

Tā šostidamees tas nosarka pahr wisu gihmi un nolaida
azis. — Nu man bija deesgan, un šinaju, kas tur ir. „Kri-
stap, es teizu, šlatees man azis.“ Wīnšch pažehla gan azis
uš augšchu, bet newareja tahš atplehst walā. „Kas tew kait,
ka newari drošchi azis attaisht, kā katureis darijis? — Jau
labi noprotu, ka tu uš Jaunmuischu nestaiga wiš širgu kop-
šchanas dehl; warbuht, ka tu ari gan to apšlatees; bet wa-
gares meitas dehl; waj naw teefa?

Kristaps: Kapeh; ta leegšhos; tā jau ir gan, tehws.

Es: Waj ta tewim patihl ta wagares meita?

Kristaps: Patihl gan; jo zitadi jau turp nenostaigatu.
Anna man patihl.

Es: Bet waj tu ar wari šinaht, ka Annai tewi patihl?

Kristaps: Ka nu es to nesinatu! Kad to nesinatu, waj
tad turp eetu? Winai patihl, to es labi noredsu; jo kad
turp aiseemu, tad ta mani zeena uš to labako un mihligako
wihš un ir alash til mihliga, ka — ka — es — —

Es: Hm, hm! Kas jaunš un chrmigš! Bet klausees,
Kristap! Mehš tifikgi ka labi draugi esam kopā dšihwojušchi,
man alash uš tewi labs prahtš bijis, to tu šini. Tu man
alash klaušjis, kad tew labu padomu dewu; un kad tu man
klaušji, tad wišš labi gahja. Waj newaretum wehl jo pro-
jam tā dšihwot? Kad tu šafi, ka wagers Anna esot laba
meita; tewim wina patihlot, un kā tu nomani, winai ari tew
patihlot, un tu zeri, ka tu ar winas waresi laimigi dšihwot,
waj tu tad doma, ka es tew ašleegšchu winu apnemt?

Kristaps: To gan netizu wiš, tehws.

Es: Kad tu nu gan šawu Annu tā ušlawetu, jo mih-

lestiba ir brihšam akla; bet es sinatu, ka Anna nebuhtu wis tahda, ka tu waretu ar winas lainigi dšihwot; un es negribetu, ka tu winas prezè; waj tu tad pret fawa tehwa prahta to gribetu par seewu nemt?

Kristaps: (Labu brihšninu domās stahwedams.) Mihlais tehws! Tas newaretu buht, ka Anna šlitta! Nè, nè! wina pateesi ir itin kreetna un laba meita. Kad Žuhs wina til redsetut, nudeen! wina ari Žums patiktu.

Es: Nu labi; gribu kahdureiš winau redseht.

Kristaps: To dari, mihlais tehws. Nahkofschu šwehtdeen aiseesim uš Žaunmuischu.

Es: Nu to wehl redsešim.

Nogahju gan uš Žaunmuischu, bet ne šwehtdeenā. Žo alash esmu dširdejis, jo kahdas meitas tikumus grib ismanih, tad nebuhs wis eet winau noštatitees šwehideenā, neds ari papeeksch kahdu šinu dot; bet winai nesinot itin šlepen, darba-deenā turp aiseet winau apluhkot. Tā es ari dariju. Uku isklauschinaht kahdu deenu, furā tehws mahjās nebuhšhot un tad aišgahju uš Žaunmuischu. Muišchas fehtšwidū eegahju tā ka mani neweens nenomanija. Annina pee durihm patlaban šweestu šehneja. Wina no manis šwešcha žilweka neko nenehmahš aktinā un tadehl to wareju no kahjahm lihds galwas apluhkot, un wina man patika. Anninai bija jautrs un laipnigs gihmis un patihkams augums. Ari winas istureschanahš pee darba, waloda, šoku kopschana un eeschana manim loti patika. Lepnās drehbēs wina nebija gehrbušeš, un tas manim ari nebuhtu patizis. Pee darba wajag darba drehbes un tahdas winai bija; tomehr šklaidras un glihtas. Krels, jaka (borste) šehne, wiši bija balti uu špodri. Uš galwu bija ušschjuse lakatu gan tapehž, lai nekahdi mati šehrnē ne-eekristu; ari preekšchauts bija preekščā apseets, laš lindrakus ne-apšmehretu. Tā kahdu brihtinu winau apluhkoju-

eekam ta mani eeraudsiija. Pehzak tai klabt peegahjis dewu „labdeenu“ un wajzaju: waj tehws mahjās?

Meita: Tehws uf leelu muischu aigahjis.

Es: Tatschu schodeen wehl pahrnahfs?

Meita: Pahrnahfs gan.

Es: Nu, tad pagaidischu. Esmu dsirdejis, fa winam sirgs pahrdodams. Warbuht, fa waretum falihgt.

Meita: Skahde, fa tehws naw mahjās. — Geschu mahiti atsaukt.

To teikuse ta mani turpat atstahja un eegahja istabâ. Tas manim ari patifa. So kad meitas ar swebineekem ir padaudi eelaidigas un tos bei wezaku sinas luhds tuhdat istabâ, tas man tâ lahgi nepatihf; jo tas rahda, fa winas paschas uf sawu prahu ko grib dariht. Prachtiga meita gan naw bailiga no laudim tomehr ir apdomiga un druszin at-raujahs no wihrischkeem. Mahte isnahza un runaja ar mani. Winai, teiza to paschu, ko meitai; bet sawu ihstenu wahrdu tai neteizu, lai neapmanitu, kadehl atnahjis. Luhdsu tilai-lai man to pahrdodamu sirgu parahda. Wina mani eeweda stali; tur bija wifs pehz kahrtas kâ wajaga. Pehz mani eeweda istabâ un dema brokastu no ta sweesta, no Annina kehrejuse. Bija itin gahrds sweests. Mahte bija auflejuse masu dehlinu. Kad Annina winu abrà sauza, tad ta to dehlinu Anninai eedewa. Tas bija itin labi; jo nu dabuju ari redseht, waj Annina ari pratihfs ar behrneem dsihwot. So kad meita aiseet pee wibra, tad jau pehzak ari nahf behrni, kas audsinajami. Tapehz jau ari katrai tikuschai meitai japrot ar behrneem pareisi dsihwot. Masais dehlinisch Anninas rotas sahka brehft un spahrditees. Tomehr Annina nepalika wis dusmiga, neds rahjabs uf to behruu, ne nogaja ari ar atflehgahm, bet pasmaididamahs runaja: „Wiliti, mans Wiliti! ko tu brehzi, ko kihwejees? Kur inzis? Nau, inzis pee krahfs. Inzi, inzi, nahz pee Wilitcha.“ Tê pele-

lais kakis pazehlajs, issteepajs, eelehza Anninaai flehpi un
 fajka nurdeht. „Ne, Wiliht, tē nu ir inziš. Paijo nu in-
 ziti. Paij, inziti, paij, inziti!“ Wilitis atplehta aziš, pa-
 fstatijajs tē uš Anninau, tē uš inziti, pašmehjajs un fajka ar
 šawahm mašahm rozinahm inziti glaudiht (paijot). Annina
 nu wehl ko neko tam pluffieja preefšhā, gan no intšhā, gan
 no faut ko zita, un Wilitis palika tif laipnigs un preezigs
 fā mašš engelihš. Ta buhš deenāš laba mahte, domaju
 šawā ;rahtā un tuhdał labpraht to wehlejoš par šawu wede-
 fli (jaunawu). — Nu pahrnahza patš wagare. Šhis mani
 pašina, jo jau faut fur, fā jau wihra laudiš, bijam redseju-
 šchees, dewa man roku, runadamš: „Labdeen, labdeen, Kree-
 taš šaimneek! Kā klahjajs? Brihnumš, ka weenreis mani
 apmeklejušhi. Tas labi, tas labi!“ — Eš atbildeju, ka
 nahziš to pahrdodamu firgu apluhkot. Pehz tam šahkam
 par šho un par to šarunatees; bet eš aziš no Anninaš ne-
 nogreesu. Un kad šhi to wahrdu. „Kreetāš šaimneek“ dšir-
 deja, tad tuhdał wiššvahr nolaida aziš, pašfattjajs šhēhbi
 uš mani un tad apgreesajš; šahweja tad tā ka wareja wišu
 dširdeht, ko mehš runajam. Kad wagare bija teiziš, ził
 wišš par to firgu gribot, tad eš teizu, ka eš wehl ar šawu
 dehlu par to gribot runaht un tad winam par to šinu do-
 šhot. Nu atdewu „ardeewāš“ ari Annina pašlanijajs un
 eš aišgahju.

Uš mahjahm ejot, eegahju wehl pee laba drauga, kaš
 wagari un wina familiju labi pašina, un to wehl tā aptahrt
 par winu išwaižaju. Šhis ari wagares familiju loti ušteiza.
 Tehwš un mahte ešot prahtigi, godigi un ruhpiigi laudiš, kam
 wišur gods un laba flawa. Daudš teem ne-efot bijis pee
 rofaš, kad apprecijušchees; bet zaur prahtigu ruhpiigu un go-
 digu dšihwošhanu wini labi eekopuschees un eedšihwojušchees.
 Nu buhšhot trihš gadi, kamehr šho muišheli peenehmis uš
 arenti. Behrmuš tee ari uš to labako audšinajušhi, un ne-

weens no wineem newarot nelo launa nedsj preekschâ nedsj pakatâ runaht. Zhpaschi winu wezaku meitu Annu wisi ap-
kahrteju zeemixu flawejot par labu un kreetnu faimnezi. —
Nu sinaju, ko gribeju sinaht, un aigahju us mahjahm ar to
apnemfchanos: ja Kristaps to meitu gribeschot apnemt, tad
winam to labpraht wehlefschot.

31) Wifs tas stahsts ar kashahm beidsahs.

Netahl no mahjahm, eeraudsiju Kristapu preti nahkam
klaat peenahzis, tas prasija: „Tehws, Zuh nu gan fur tah-
laf bijuschi, wifu laiku Zuh nekur neredseju?

Es: Biju labu draugu apmetleht, ar ko ilgi nebijam
fatilufshees.

Kristaps: (Man azis fflatidamees un labu brihsnixu
domadams) Man tà rahdahs, ka laikam buhfeet Jaunmuischâ
bijuschi. Ah, pasmejeetees! Buhfeet gan Jaunmuischâ biju-
fchi. Waj Anna naw branga meita?

Es: War gan buht. Bet tagad no schihs leetas wairs
nerunafim. Gribu papreeksch wehl ar mahi par to leetu is-
runatees un tad tewim pateifschu muhsu domas.

Kristaps walika eefsch domam; ne wahrdu wairs neru-
najam; pee wahrteem isfchihramees.

Dru wafaru, tad paschi diwati ween bijam, tad mineju
feewai fcho leetu. Bet tai par to nebija nekahda preefa.
Sarauza peeri un teiza: „Lo es nebuhtu domajuse no Kri-
stapa, ka winsch jau tahdus zelus staigatu.“

Es: Rahdus zelus?

Seewa: Ka winsch jau tagad jaunahm meitahm pakal
fkreetu.

Es: Kapehz tu faki: „jau tagad?“ Waj tu doma, ka
Kristaps wehl ir pa jaunu? Apdoma, ka winam jau pahr
par 25 gadeem. Tas jau pats derigs preezeschanahs laiks.
Bet fo tu teizi „jaunahm meitahm pakal fkrehtis“, tas tà

naw. Winsch jau ne daudsahm, bet weenai paschaj meitai, un ne pakal fkehjis, bet tikai azis eestatijees, un to eemihlejis un eeturejis. Waj ta winam bij wezahm bahbahm pakal fkreect?

Seewa: Ej, ko tu alasch ar faweem jokeem ehmojees! Waj tad winsch wehl nebuhtu warejis gaidiht, famehr dabutu to meitu, par ko to reis runajam. Zeru gan, ka ta buhtu wehl labaka nela Annina.

Es: War gan buht; un waru teitt, ka lihds schim manim ar ta labak buhtu patijis; un — ir wehl tagad, ja Kristaps nahktu un teittu, ka winsch gribot prezeht to no mums domatu meitu, tad es tuhliht buhtu ar meeru; jo zeru drofchi ka ta ir laba meita un buhtu laba seewa. Bet, tu jau sini, ka Kristapam ta Truhtina nepatihf. Winam firds nefahs us Anninu. Ja schi nu buhtu kahda aplamneeze jeb nekreetna; nu, ta mums wezakeem gan buhtu winam jadod tas padoms, lai no tahdas meitas atkahptos. Bet wagares Anninai jau wisur tahda pate laba flawe ka Truhtei. Tadehl domaju, ka buhs labak, kad nu tahs meitas abas weena swara, ka Kristapam lausim, ka winam gribahs. Jo winsch nenems seewu ne preeksch, manis, neds preeksch tewis, bet preeksch fewis; waj tad nebuhtu pareisi, ka winsch meitu prezetu pehz sawu prahta? Lauliba, to tu jau sini, nahf preekscha daschdaschadas kibeles un behdas, no lam kildas un ne-meers war iszeltees. Ja nu laulatu draugu starpa naw ihstena firsniga mihlestiba, ta jau war rastees neglahbjama nelaimē. Waj tad es tewi ari no firsnigas mihlestibas ne-esmu prezejis? Waj tu gan doma, ka es ar zitu seewu, kas man tik lahgi nebuhtu patifuse, un ko wezaku speeschanas, waj zitu dehl buhtu apnehmis, tik meerigi un laimigi buhtu warejis dsihwot, ka ar tewi? Katram sawa griba un vatikschanatatschu ta labaka." Te nu seewa manim newareja nelo preti runabt, un tikai atteiza: „Nu ja, manis pehz, lai dehls

prez, kahdu winam patihf. Winam pascham ar tahs jadsihwo. Samu mahtes fwehtibu jau neleegschu." — Nu fawzu Kristapu eelschâ un tâ runaju: „Tad tewim patihf wagares Anna. un tu to gribi apnemt?“

Kristaps: Mihlee wezafi! Ta man patihf, un to es gribu. Bet ja Zuhš to leedseet, tad fawu muhschu neweenu zitu meitu nenemschu; jo neweenu zitu tâ newaru un ari newareschu mihleht, fâ wagares Annixu!

Mahte: Be tfapeh; tad tû newari nemt Semtura Truhti? Ta mums pasihstama, un peh; mana prahta tik lab kreetna un wehrtiga meita fâ ta Anna, fo wehl nebuht nepasihstu?

Kristaps: Mihia memia! Zuhš tatschu sineet: ne wifas wehrtigas meitas preefsch wifseem wehrtigeem puischeem un ne wifî wehrtigi puischi preefsch wifahm wehrtigahm meitahm ir raditi! Es Truhtes it nebuht nesmahdu: wina laba meita, kreetna meita, strahdiga un tschakla meita; turklaht ari fkaisia un stalta augumâ. Ar wahrdu fâfot, wina meita bes wifahm wainahm, bes kam kreetns zilweks tikai war buht un tadehl tam wehrtigakam puisim nowehlejama, kam wina patihf; bet preefsch mantš wina naw. Es wixu waru firf-nigi mihleht fâ labu draudseni; bet ka feewu nè. War buht, kad Annixu un zitu man patihfamaku meitu nebuhtu redsejis, ja tad; bet tagad nè!

Mahte: Nu paraugees, fas winam par weenadigi noturigu un zeetu prahtu!

Es: (Paklusu us mahtes). Tas peerahda kreetna puischa dabu. (Tad us Kristapu) Bet waj ari esi apdomajees, fâ feewu usturesi?

Kristaps: Kâ wifî ziti wibri. Deews manim dewis weselus lozektus un darbigas rofas, un tahs jau muhsu semneeka mantas kapitalš. Annixa ari no faweem wezakeem pee darba eeradinata. Zuhš jau tureet apseewojuschos kalyus. Waj tad pascha dehls un wedefle (jaunawa) tikpat labi ne-

ſtrahdahs, ka ziti? waj tee Zuhſu dſihwi nepeekops til labak, ka ſweſchs kalps un kalpa ſeewa. Tu jau kalpeem dodi puhweetas un plawu; waj tad ſawam paſcha dehlam ne- doſeet?

Es: Waj tu tà doma? — Tà pareiſi eſi domajis. Deews lai tewi ſwehti, leel tew ilgi dſihwot un labi pah- tift. Es tawai prezeſchanai neka preti ne-efmu.

Mahte: Man gan Truhte labak patiktu. Bet kad tu pats Anniau labak gribi; tehws ari tà ir ar meeru: tad es ari tè neko preti nerunaju; jo ne mums, bet tew paſcham ar ſawu ſeewu buhs jadſihwo. Es tewim wehlu ſawu mahtes ſwehtibu ar wiſu laimi, Deewa ſwehtibu un lahklahſchanos.

Behj ſcheem wahrdeem Kriſtaps fritu mums abeem klaht raudadams un muhs ſtuhpſtidams, un tà runaja: „Paldees Zums, mihlee wezaki, paldees Zums par wiſu labu audſigg- ſchanu, un nu ari par to ſwehtibu un laimi, ſo uſ preekſchu manim nowehleht. Lai Deews mihlais Zums to ne-iſſakot ſahrtigi atmakfa. Gribu Zuhſ labpraht klaufiht un kad wezi palikſeet, par Zums gahdaht. — Tad nu drihſtu ſawu Anniau prezeht?

Es: Nu tu jau redſi; ka mehſ abi labpraht tewim to wehlam un wehl ſawu wezaku ſwehtibu klaht dodam. Bet ſo tu ſati par prezeſchanos. Scho preeku pats preekſch te- wim iſdarikſchu. Nahloſchu ſwehtdeen pats eekſchu uſ Jaun- muiſchu nn raudnikſchu Anniau tewim eeprezeht. Waj tewim tas tà patiktu?

Kriſtaps: Tas man buhtu tas leelakais preeks.

Labu laiku noraudſijis, nogahju uſ Jaunmuiſchu. Atradu abus wezakus un ari Annian mahjäs. Garas walodas ne- mihledams, ar wiſeem ſaſweizinajees, un pahru wahrdinu par ſcho to parunajis, nehmu wagares ſawrup un tà eefaklu: „Mihlais wagare! beſ dauds liltumeem Zums ſtahtnikſchu: mans dehlſ Kriſtaps ir eemihlejis Zuhſu wezaku meitu Anniau;

to winſch manim ar uſtizamu prahtu teizis. Mums tas ari patihl; jo Zuhſu Anna ir laba, kreetna un tikla meita un tadehl to labpraht winam nowehletum. Tadehl eſmu atnahjis, to winam eeprezeht. Ko Zuhſ domajeet?“

Wagare: Tà! — hm! — Uſ to ahtrumu Zums tè neko newaru atbildeht. Zuhſ laufeet mums paſcheem apruna-tees un brihſniru apdomaht.

Es: Tas nu ſinams ir jakauj gan. Jo neweenam bej apdoma neko nebuhs dariht. Ne wehl par prezibu, kas ne noteel uſ deenahm, uſ pahru gadeem, bet uſ wiſu muhſchu. Bet waj tas newaretu buht, ka es uſ ſcho paſchu reiſi no Zums ari to atbildi dabutu.

Wagare: (Paſmeedamees). Zeru gan. — Un aiſgahja.

Es nu paliku weens pats iſtabà ſehſſham, un man bija wałas ſcho to apſlatitees un apdomaht. Apſlatijos wiſu, kas tur bija redſams. Wiſs bija pehz mana prahta un fahrtigi. Plahns ſklaidri iſflauzihts, logi un galdi noberſti, gultas uſtaifitas un katra, ta maſaka leetina ſawâ peederigâ weetâ noliktâ. Domaju: ſklaidriba un ſpodriba tè ir, to waru redſeht; un kas no ahrenes ir ſklaidri, tee ari tahdi buhs no eelſchenes. Lai Deews tikai palihds to eefahkto galâ iſweſt.

Pehz ſtundas laika iſnahja tehws un mahte. Meitu pamaniju pa oturu iſtabu ſtaigajam.

Wagare pirmais tà eefahka: „Wehs Zuhſu uſbildinaſchanu peenemam. Kamehr gads, Zuhſu dehlu paſihſteem. Winſch reiſehm ſchê bijis. Winſch mums patihl. Un kad nu muhſu meita Anna wehl ari muhſu ſinâ ſtahw, tad wina zaur mums leel Zums teikt, ka winai ari Zuhſu Kriſtaps patihl un labpraht ir ar winu ar meeru. To Zuhſ mums wareet tizeht.“

Mahte: Bet eepreeſchâ to Zums jau waru teikt, ka nekahdu leelu puhru newaru lihds dot; jo nebuht uſ tam wehl nebijam taiſijufchees.

Es: Wihlee! Mans dehs jau prez pehz Zuhfu meitas un ne pehz puhra. Winsch grib tikai seewu ar kreetnu un godigu firidi, mudru prahtu, weselehm spirgtahm meefahm, labu slawu saypratigu un tiklu strahdneezi un ismanigu saimneezi. Tahs mantas winsch pee Zuhfu meitas redsejis, un ar tahm winam gan. Par wisahm tahm zitahm klahht pee-dodamahm mantahm ir wisß Zuhfu wala. Zif un ta wareet, to dodeet sawai meitai lihds, un so newareet, tas lai paleek.

Kad wisß ta bija norunahts, tad ari Annixa isnahza no kambara, nobutschoja tehwu un mahti un ari mani; un nu us reis mehß palikam tee tuwakee draugi. Wini man luhdsa wisu to deenu tur palikt; bet kad aissildinajos, ka to ne pawisam newarot, tad tatschu bija japaleek us puffsdeenu. — Pee galda daschadi isrunajamees par muhsu abeju pagahjuschu un tagadeju dsihwi, un ta domajam us preekschu ar Deewa palihgu dsihwot. Pehz ehshanas, dewu tuhda ar-deewas un steidsos us mahjahm, Kristapam aissnest to preezigu sinu, ka winsch nu bruhthans un Annixa wixa bruhthe. Schis no preeka nesinaja, fur palikt, un buhtu tuhda aissfrehjis us Jaunmuishu; ja es to nenoturetu. Ari mehß ar seewu lihds par to preezajamees, un es teizu us seewu: redsi, nu mehß peedsihwojam tos labus auglus no muhsu behnaudsinaashanas. Zif daschs puisß, kas wehl jo bagataks par muhsu Kristapu, nedabu wis us reis to meitu, so grib; un Kristapam us reis ta kreetnaka meita rokã. Waj te nere-dsam, ka Kristapa laba slawa ari pee apfahrtejeem zeemineem isplatijafees. Lai nu Deews palihds tam labam eefahumam joprojam pa labu zelu eet un wisam pareisi un laimigi isdotees!

Otra deena Kristapu wairs newareju notureht; winsch aissgabja us Jaunmuishu un atnahza itin lustigs atpafak, kas israhdija, ka winam tur wisß labi un pa prahtam bija isdewees. — Nu norunajam: peehtdeen eet pee mahzitaja pee-

raffitees un listees usfauftees. Mahzitajs bija ari itin preezigs par to labu pahri. Peeteiza teem jauneem laudim, lai mihligi un ustizigi dsihwojot un tad atlaida. — To pirmdeen pehz tam tuhda! nogahju pee teem jauneem radeem ifrunatees par kashahm un toš ari us tahm eeluhgt. Tè nu ar preeku redseju, ka Annas wezakeem bija tahdas paschas nodamas, ka manim proteet: ka nefahdas leelas dsihres netaisitu; tikai toš tuwakos un wajadsigakos radus eeluhgt un to wakaru prahctigi un godigi paprezatees. To eetaupitu krahjumiru labak [atdot faweem behrneem, lai jo weeglak waretu eefahkt dsihwot. Zo nebuht ne-efmu weenâ prahctâ ar tahdeem, kas kashas nesin ar kahdu lepnibu notur; bet zaur to paleel til tufsch, ka nesin wairs tà istiftees. Wisu pasauli tatschu newar pee-ehdinaht un nefahdu paldees ari par to nedabu. — Muhsu dehlu kashas bija masas, ihfas, bet labas, wif weefi bija loti preezigi; ari mahzitajs un skolotajs atbrauza un pahru stundinu ar mums preezigajees libd papreezajahs.

Tâ, nu gods schehligam Deewam, sawâ muhschâ efmu dsihwojis. Pehr nomira mana mihla faimneeze. Tas bija gruhdens, kas ari manus weselibas pamatus fatrizinaja, un manim tà isleekahs, ka puse no mana dsihwibas labumu jau nomirufe. Pats ari us to taifidamees, ka ta stundina war atnahkt, kad man no pasaules jafschirahs, es dehlam atdewu sawas mahjas. Winsch ir stiprs un wesels, apdomigs un prahctigs un labs strahdneeks, tadeht zeru, ka winam ar Deewa palihgu labi klahfees un truhkums til lehti ne-ufees. Sinams, gluschi bes wifahm behdahm un gruhtibahm winsch gan nebuhs. Tahs pee itweena atrodahs. Zaur gruhtibahm Debefu tehws muhs mahza palikt labakeem un gudrakeem un pabeids tà fakot, to audsinaschanu, ko wezaki pee behrneem eefahkufchi. Bet prahctigs, godigs un Deewam ustizigs zilwels fargafees zaur sawu wainu kaut kahdâs behdâs un ne-

laimē eekluht; un tad liktens nošpreediš kahdas behdas zeešt, tad ari sinahš tanis tā isturetees, tā tizigam kristigam zilwe-
fam peeklahjahš: pazeesteēs, raudsiht, zif waredamš no tahm
israhptees un uš Deewu palauteēs. Manš Kristaps jau rei-
sehm tahdu freetnu wihra prahtu rahdijis un zeru, ka winšch
wehl ari uš preefšchu tahds buhš. Tas mihlais Debesu
tehws lai wixu wehl arween ustur pee tahda laba prahta un
tam palihdiš zauru muhšchu ar šawu šehligu Tehwa roku.

Kā pirmal dehlu audsinaju 'un kopu, tā tagad dšihwoju
dehla ehna un winšch mani apkopj uš to labako. Kumoš
winšch ar šawu šewu ne-apehdihš, tā nebuhtu 'ari manim
daku dewis, un ko ween par labu noredš, to manim dara.
Lai gan pats deesgan prahtigš wihrs, tomehr katru reis, kad
no jauna grib ko eefahft, tad praša manim padomu; un tā
tad kopā norunajam, tā winšch dara. Nekad wehl ne-efam
šarahjušcheēs, nedš es to manijis, ka winam pee manim
buhtu kahdas nepatikschanas, nedš ari wina šewai. Wehlos,
ka wifcem wezakeem buhtu tahdi labi behrni, tad teem wixu
wezās deenas aistežetu meerā. Pee mums tā ir: Es wixu
turu par šawu dehlu un winšch mani tur par šawu
tehwu.

Tā nu, mihlee zecmini, no šheem maneem stabstineem
Zuhs redseet, zif tas ir loti labi, kad wezaki šawus
behrnus prahtigi un kristigi audsina. Ari tee to redš,
kas mani ismehja, kad ar Kristapixu rahpjus, pa plahnū
lodaju.

Wezaki: isaudsinajeet šawus behrnus prahtigi eeksch
ta Kunga bihjašchanahš un pamahzišchanas plūnen!

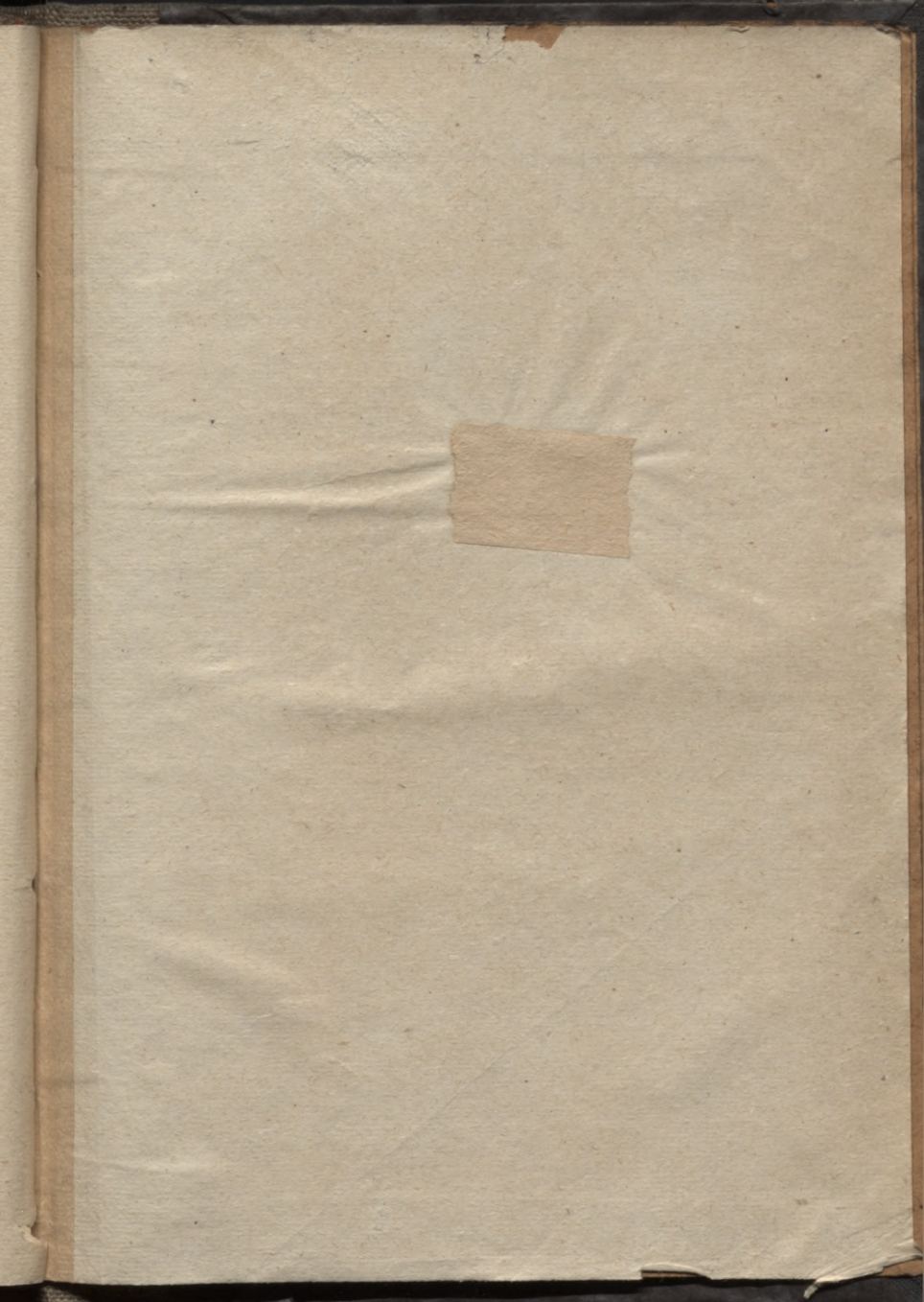
9 2274 zelt

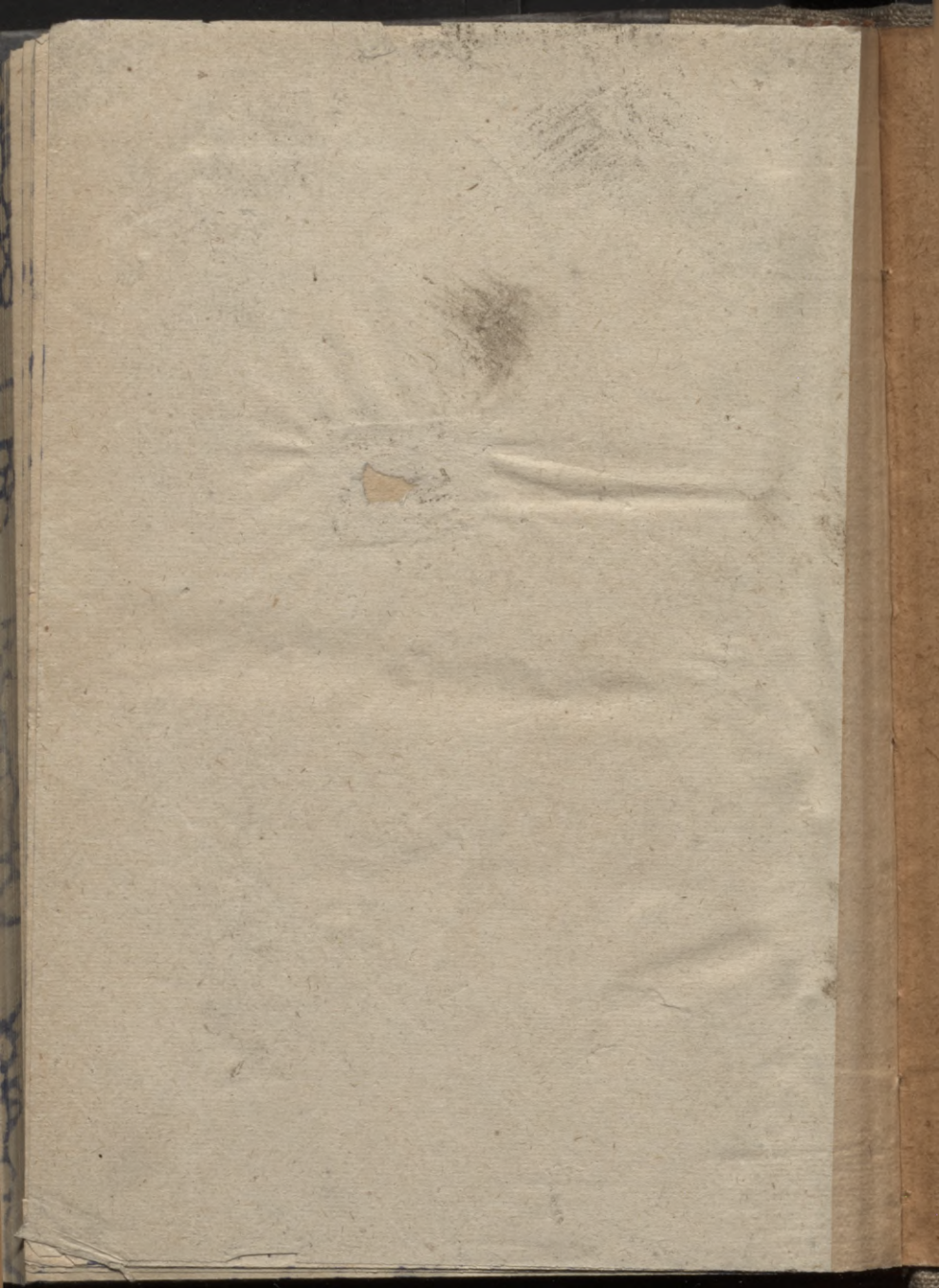

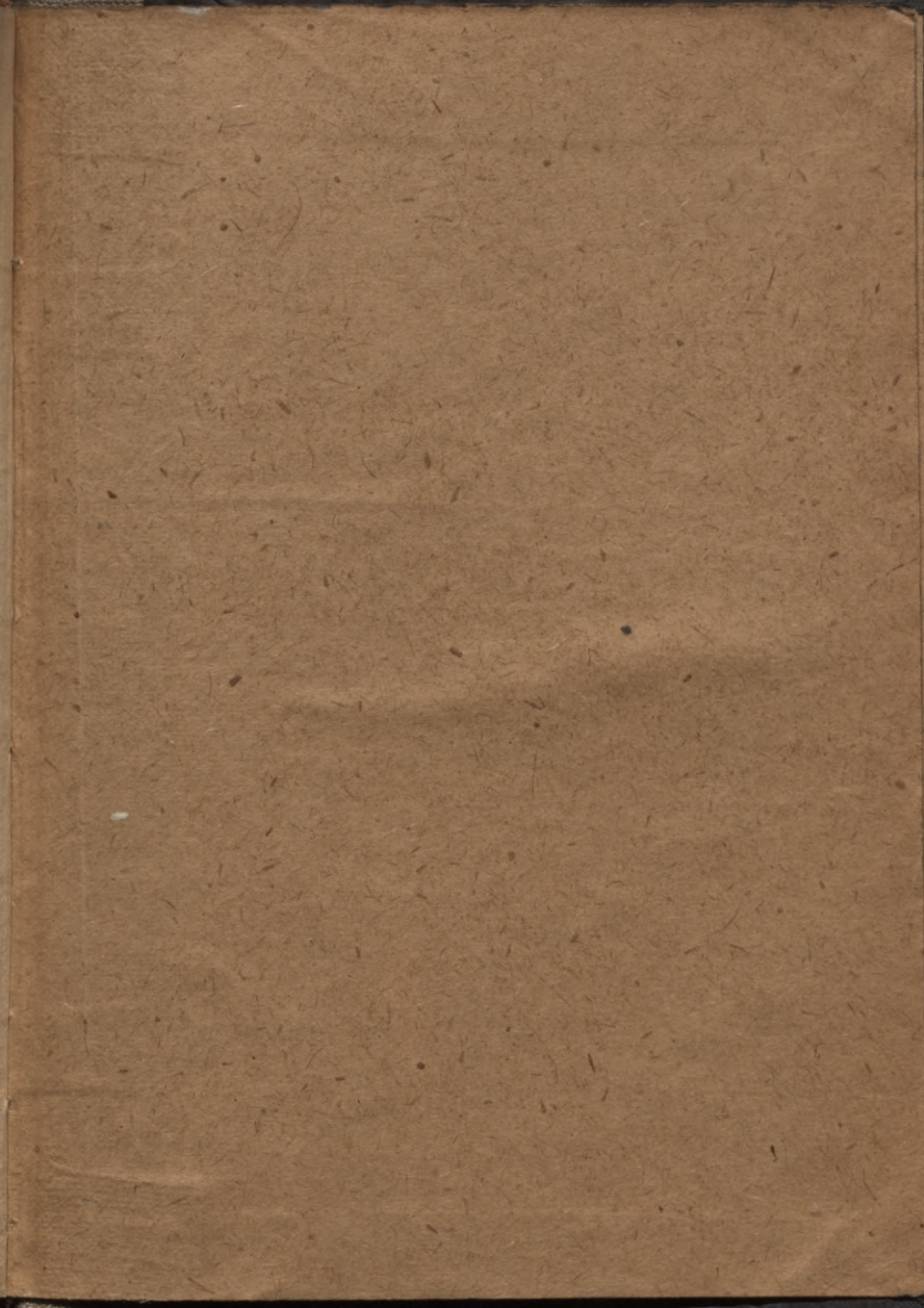
Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

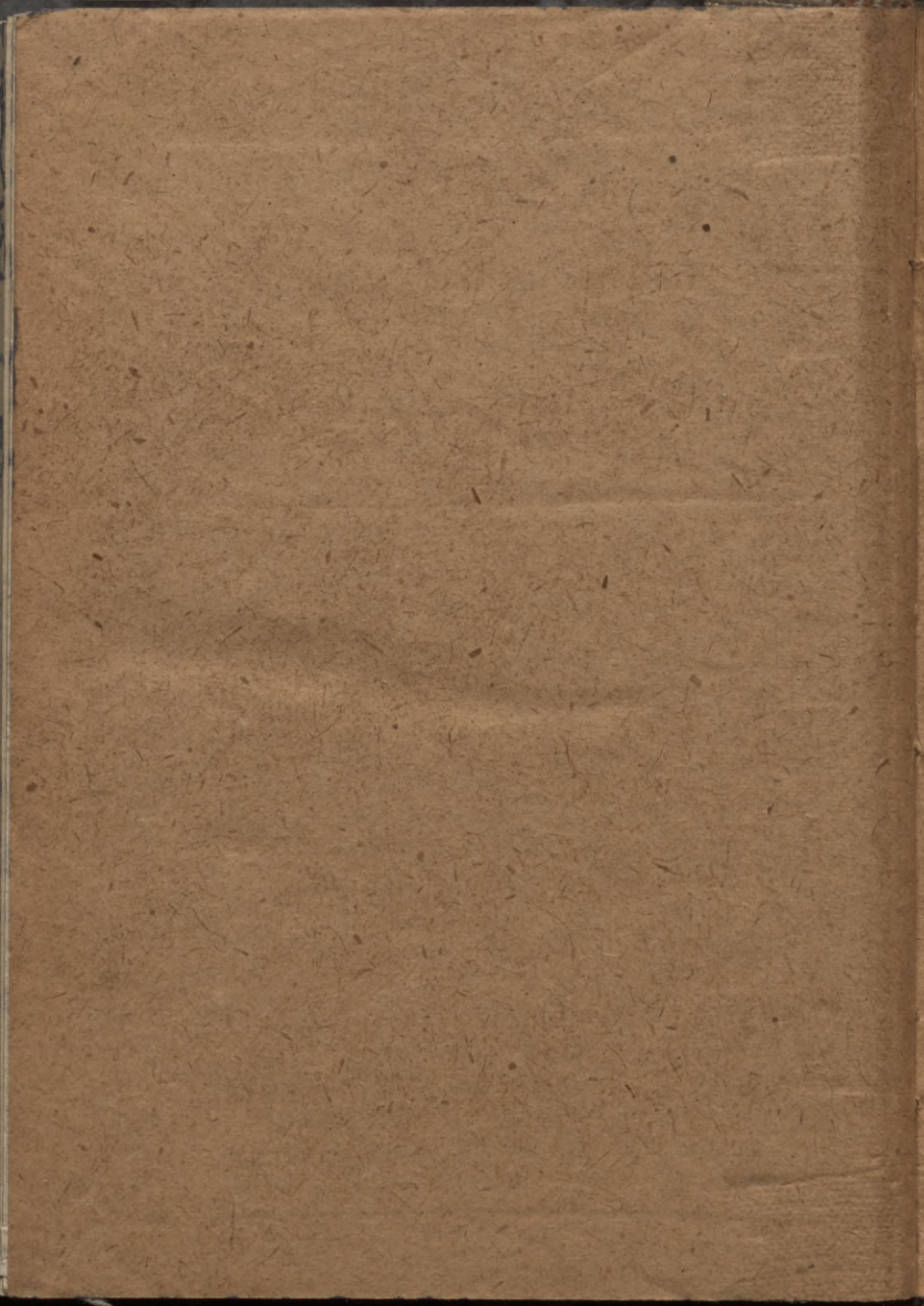
Main body of faint, illegible text, appearing as ghosting from the reverse side of the page.

Faint, illegible text at the bottom of the page, also appearing as bleed-through.

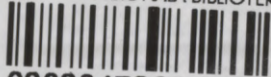

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0303047966